

*LA NOVEL·LA HISTÒRICA EN LES
BIBLIOTEQUES DELS I.E.S.*

Manel Ballart Piqué

Curs escolar 2007-2008

ÍNDEX

	Pàg.
1. Introducció	
1.1. Justificació	3
1.2. El gènere anomenat novel·la històrica	5
1.3. Unes notes sobre la història d'un gènere literari	7
2. Treball dut a terme	
2.1. Disseny del pla de treball	12
2.1.1. A propòsit del catàleg	12
Els tres grups: ESO, ESO i bat, batxillerat	13
Criteris de recerca i d'adscripció de les obres	13
Criteris de selecció de les obres	14
2.1.2. A propòsit de l'apartat teòric	15
2.1.3. A propòsit de les guies de lectura	15
2.2. Metodologia emprada	16
2.2.1. A propòsit de la fitxa de lectura	16
2.2.2. A propòsit de l'apartat teòric	19
2.2.3. A propòsit de les guies de lectura	19
2.3. Descripció dels recursos utilitzats	19
2.3.1. A propòsit del catàleg	19
El conjunt de novel·les per als grups d'ESO	19
El conjunt de novel·les per a batxillerat	23
2.3.2. A propòsit de l'apartat teòric	26
2.3.3. A propòsit de les fitxes de lectura	26
2.3.4. La base de dades	27
2.3.5. Bibliografia general	27
3. Resultats obtinguts	
3.1. Presentació dels materials elaborats	29
3.1.1. El <i>Catàleg de novel·la històrica juvenil</i>	29
Una anàlisi del contingut del <i>Catàleg</i>	40
Els autors	43

3.2. La guia de lectura d'una novel·la històrica juvenil	46
3.2.1. Justificació i orientacions didàctiques	46
3.2.2. Propostes d'elaboració d'una guia de lectura ..	47
Esquema del contingut de les propostes	47
Fitxa de lectura	48
L'autor	49
Propostes de comprensió lectora	50
Abans de la lectura	50
Aproximació al marc històric	50
Durant la lectura	50
Els fets històrics	51
L'ambientació històrica	51
Els personatges	51
Anàlisi literària	51
Anàlisi lingüística	53
Després de la lectura	54
Pràctiques d'expressió escrita	54
Opinió	55
Avaluació de la comprensió lectora ...	56
Recursos didàctics	56
3.3. Guia didàctica i <i>Quadern lector</i> de <i>La forja de Lessera</i> ..	57
3.3.1. Per al professorat	58
Fitxa tècnica	58
L'autor	59
Solucionar del <i>Quadern lector</i>	59
Recursos didàctics	63
3.3.2. <i>Quadern lector</i> per a l'alumnat	64
4. Conclusions	74
5. Annex: <i>Catàleg de novel·la històrica juvenil</i>	77

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Justificació

Actualment sembla indiscutible la importància de la utilització dels textos literaris com a recurs educatiu en l'ensenyament de la història. La literatura pot esdevenir una eina didàctica de primer ordre per tal d'apropar el passat als estudiants de secundària i batxillerat dels nostres dies. I tot i així, són ben escasses les experiències didàctiques que s'han dut a terme en aquest sentit.¹

Del conjunt de textos literaris amb quals es pretén completar l'estudi del passat, hom ha diferenciat i considerat com a font primària totes aquelles obres que provenen de la ploma d'autors coetanis als esdeveniments històrics que relaten; en canvi, es qualifica com a font secundària els relats que han estat escrits per autors no coetanis als fets, autors que s'han servit d'un període històric que ells no han viscut per recrear-lo literàriament. En aquest darrer cas ens trobem precisament davant del gènere que s'ha anomenat novel·la històrica.

La importància pedagògica dels textos literaris pot arribar a ser gran. Les fonts primàries (biografies, novel·les, cròniques, narracions de viatges, romanços, llegendes, textos dramàtics, etc.) poden reflectir la vida quotidiana i els costums, la mentalitat i les creences d'una societat antiga, l'esperit d'una època, en definitiva, sens dubte amb una major eficàcia pedagògica que qualsevol altre tipus de text acadèmic, de manera que pot facilitar l'acostament entre el jove lector i un passat que acostuma a contemplar sense massa interès.

Pel que fa a la novel·la històrica, la font secundària abans esmentada, pot ser d'una eficàcia didàctica fins i tot superior a les fonts primàries quan ha estat dissenyada expressament —la novel·la històrica juvenil— per ajudar els estudiants a conèixer i comprendre millor el passat. Perquè, en primer lloc, permet adequar la història als coneixements moderns que en tenim i, per tant, plantejar en les seves pàgines problemes històrics concrets, tot afaïçonant-los amb propòsits concretament

¹ Podeu consultar l'article de Joan Pagès, "Les fonts literàries en l'ensenyament de la història". *L'Avenç* [Barcelona], núm. 235 (abril 1999), p.64-68; on l'autor es fa ressò de la qüestió. I així mateix, cercar en el Catàleg de novel·la històrica juvenil del present treball, les fitxes que donin raó dels diversos Quaderns de lectura i Propostes didàctiques relacionats amb la cinquantena de novel·les de què en disposen.

pedagògics. En segon lloc, els recursos pròpiament literaris de què se serveix, la tria d'un argument ric en aventures, d'uns personatges ficticis però que responen a uns models que els estudiants reconeixen perquè en definitiva són idèntics als de la narrativa juvenil, el llenguatge, en darrer terme, que, gràcies a la ficció literària és molt més entenedor que en la resta de textos històrics; permeten, en resum, que es produeixi una fàcil empatia entre el text literari i els seus lectors. Així mateix, és obvi que pel que fa a l'educació en valors com la llibertat, la tolerància, etc., la novel·la històrica juvenil pot fer-se'n càrrec també de manera molt vàlida.

La història i la literatura, doncs, són dues disciplines que en l'àmbit escolar poden trobar en la novel·la històrica un objecte comú d'actuació que bé facilitaria l'aprenentatge integrat de totes dues matèries. La lectura d'un relat d'aquestes característiques, una lectura triada en consens entre els departaments de Llengua i de Ciències Socials, pot servir com a motivació i punt d'arrencada per estudiar un tema concret del currículum d'història, o bé per aprofundir en un determinat context històric; i així mateix, permet avaluar-ne el coneixement adquirit per l'alumne mitjançant el comentari posterior a la lectura, la reflexió i la discussió. Tota vegada que, des de la perspectiva de la matèria de Llengua i Literatura, en fa propici un tractament lingüístic i d'anàlisi de tècniques narratives, com es faria amb qualsevol altre text literari; un treball de comprensió lectora i expressió, en definitiva, tan complet com permeti el nivell educatiu al qual s'apliqui.

El treball que mostrem ofereix un catàleg format per tres-centes tres novel·les històriques publicades en català (en el cas de les obres destinades a l'alumnat d'ESO, totes elles disponibles en el mercat editorial actual), amb instruccions concretes referides al nivell escolar per al qual poden ser recomanades (primer i segon cicle d'ESO i batxillerat), els períodes i els contextos històrics que recreen, i la ressenya dels arguments i altres informacions addicionals tals com guies de lectura i quaderns de treball de què poden disposar els usuaris d'aquestes lectures.

També acompanya el treball una proposta de confecció d'un quadern lector per a una novel·la de tipus històric, que selecciona i recrea alguns dels models i suggeriments didàctics més significatius i útils, al nostre entendre, que acostumen a presentar aquells treballs lectors publicats amb la intenció d'analitzar obres d'aquestes característiques i que, per tant, comparteixen l'objectiu de facilitar un seguiment i

l'avaluació de la lectura sota la mirada de les dues disciplines que l'han inspirat, la història i la literatura.

1.2. El gènere anomenat novel·la històrica²

Aquells estudis de crítica literària que han tractat el tema coincideixen a advertir-nos de la dificultat que comporta definir amb nitidesa les característiques d'aquest gènere a causa de la imprecisió amb què s'ha manifestat comunament. No obstant, i donat que l'abast d'aquesta introducció no ens demana d'especular sobre el tema, sinó donar-ne una visió general, informativa, resumirem els trets imprescindibles i suficients que ens permetin de familiaritzar-nos amb el que esdevindrà la matèria primera amb què es bastirà el treball.

La novel·la històrica com a gènere literari és, òbviament literatura de ficció, però el tema que ens mostra és històric, és a dir, parteix d'un joc entre realitat i ficció que consisteix a integrar una trama de ficció, allò que anomenem l'argument de la narració en una època passada. I això suposa reconstruir un període històric, aquell que l'autor hagi triat per situar-hi el seu relat; una reconstrucció que suposem ben documentada, rigorosa, gairebé arqueològica d'un passat mitjançant fonts, tractats, documents històrics i fins i tot, quan la reconstrucció és propera a l'època en què s'escriu l'obra, servint-se de fonts orals, és a dir, els propis records dels supervivents. Es qüestiona, doncs, la validesa com a novel·la històrica aquelles narracions en què l'autor reconstrueix un passat a partir de la pròpia experiència viscuda.

La crítica rebutja així mateix d'adscriure a aquest gènere aquell model narratiu en què el passat és presentat com una pura escenografia, sense contacte amb cap realitat històrica concreta o sense intenció de retratar-la. És el cas dels relats de Tolkien, un tipus de novel·la que s'ha anomenat *ahistòrica o parahistòrica*.

² Partim primordialment de la solidesa dels estudis següents: Serrahima, Maurici; Boada, Maria Teresa. *La novel·la històrica en la literatura catalana*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996; Broch, Àlex. *Literatura catalana dels anys vuitanta*. Barcelona: Edicions 62, 1991; Simbor, Vicent. "Sobre la novel·la històrica actual". *Caplletra* [València], núm.22 (Primavera 1997), p.105-128; Pagès, Joan. "Les fonts literàries en l'ensenyament de la història". *L'Avenç* [Barcelona], núm. 235 (abril 1999), p.64-68; Alcoberro, Agustí. "Novel·la històrica i novel·la juvenil. Problemes i propostes". *Revista del Col·legi* [Barcelona], núm. 123 (desembre 2004), p.50-58; i del mateix autor: "Pròleg" a *El vent de la història. Obra completa de Josep Vallverdú I*. Barcelona: Edicions de la Galera, 1995. p.3-8.

I perquè el tractament del context històric, en aquest gènere novel·lesc, per definició ha de ser realista, el relat que l'autor situï en aquest passat caldrà que sigui, doncs, versemblant, tant pel que fa als personatges com a l'argument. Si no fos així, el resultat qüestionaria la disciplina científica de què se serveix; de la mateixa manera que una novel·la en què l'autor hagués fet prevaler propòsits de divulgació històrica podria arribar a fer perdre al relat el seu caràcter de creació literària.

D'acord amb aquest caràcter híbrid d'aquest tipus de relats, el conjunt de personatges protagonistes que apareixen en una novel·la històrica poden ser, en part, històrics, i, òbviament, llur actuació en cap cas haurà de contradir allò que d'ells diu la Història; i, molt sovint, ficticis—i el gènere ens n'ha proporcionat una excel·lent nòmina. Aquests darrers tipus de personatges esdevenen en la novel·la l'autèntic motor argumental, creats perquè actuïn conjuntament amb els reals amb actituds i sentiments universals, de tal manera que connectin amb el lector fàcilment i puguin mostrar-li allò que va succeir, amb més convicció. Perquè les lliçons del passat ajuden també a entendre el món present.

Totes aquestes estratègies és evident que permeten al novel·lista de fer més creïbles, fins i tot, determinats episodis purament argumentals, precisament perquè els presenta amb un embolcall que ja qualifica d'«històric», és a dir, amb una càrrega intrínseca de veritat i versemblança.

Per tot això, una novel·la històrica no pot ser mai llegida com si fos un tractat d'història, perquè la seva pròpia condició mestissa entre realitat i ficció reflecteix en major o menor grau les llicències literàries que aquest darrer terme arrossega. Poques vegades, doncs, aquest tipus de d'obres es veuen exemptes d'inexactituds històriques, deformacions i, fins i tot certs anacronismes, perquè sovint aquests «errors» estan al servei de la coherència interna del relat, del ritme narratiu, de la trama històrica que l'acull, de la versemblança, en definitiva. Llicències que es fan sovint necessàries perquè en la novel·la prevalguin els criteris estètics per damunt de l'àrida objectivitat històrica i perquè els personatges i els conflictes que pateixen esdevinguin el tema principal de l'obra.

En resum —i aquest és un tema polèmic que sovint apareix en els articles que la crítica literària dedica al gènere—, una novel·la històrica no hauria de ser el resultat de resumir els principals successos històrics esdevinguts en determinat període i dramatitzar-los, és a dir, construir el que s'ha anomenat una història novel·lada. La

novel·la històrica ha de ser en primer lloc un relat on hi predomini l'aventura, i on la informació històrica aparegui, premeditadament modelada, en el moment adequat, tot seguint uns criteris estrictament narratius; un relat, doncs, on els conflictes individuals i col·lectius, focalitzats amb destresa novel·lística, ens permetin de reflexionar sobre l'existència humana i puguin mostrar-nos uns valors universals.

1.3. La novel·la històrica en català. Unes notes sobre la història d'un gènere literari³

La represa de la novel·la escrita en català, és a dir, la recuperació de la novel·la com a gènere literari a Catalunya després d'un llarguíssim silenci que s'estengué al llarg del període que la història de la literatura ha anomenat de la Decadència, es va materialitzar a la fi el 1862 amb l'aparició de *L'orfeneta de Menargues*, d'Antoni de Bofarull, una obra que era precisament una novel·la històrica.

La novel·la històrica, com a gènere, havia sorgit a principis d'aquell mateix segle, en ple Romanticisme, i va ser l'escriptor escocès Walter Scott qui li va atorgar-li una personalitat poderosíssima. En efecte, el 1814 va publicar l'obra *Waverley* i amb ella un model que a partir d'aleshores caracteritzaria la major part de les produccions que podem adscriure a aquest tipus de relat. Scott tria com a fons històric de les seves obres períodes històrics de crisi, la qual cosa li permet servir-se'n per fer-hi una lectura del passat en clau nacionalista. En aquest sentit, l'edat mitjana serà l'escenari idoni per tal com allà poden trobar-s'hi els orígens de les nacions modernes. Pel que fa als personatges d'aquestes primeres novel·les, no són mai els protagonistes dels fets històrics reals que s'hi relaten, sinó que es tracta de personatges inventats a qui l'autor fa reviure aquests moments històrics de crisi perquè els ha dissenyat com a personatges paradigmàtics d'una època. Aquest fet li permetia atorgar a les seves obres un cert alè èpic, ja que els fets narrats adquirien una rellevància comparable a

³ Pel que fa a aquest apartat, considerem essencial la següent bibliografia: Tayadella, Antònia. "Els orígens de la novel·la". A: Riquer, Martí de; Comas, Antoni; Molas, Joaquim. *Història de la literatura catalana*. Vol.7. Barcelona: Ariel, 1987. p.411-420; Tiñena, Jordi. "Estudi introductori". A: Bofarull, Antoni de. *L'orfeneta de Menargues*. Barcelona: Editorial Laertes, 1993. p.5-29; Serrahima, Maurici; Boada, Maria Teresa. *La novel·la històrica en la literatura catalana*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996; Broch, Àlex. *Literatura catalana dels anys vuitanta*. Barcelona: Edicions 62, 1991; Simbor, Vicent. *La narrativa catalana del segle XX*. Alzira: Edicions Bromera, 2005. p.102-105; i del mateix autor: "Sobre la novel·la històrica actual". *Caplletra* [València], núm.22 (Primavera 1997), p.105-128.

l'actuació dels propis personatges. La influència d'aquest model va ser decisiva pel que fa a la producció de novel·la històrica tant europea com americana. Autors com l'italià Alessandro Manzoni, el rus Alexandr S. Puskin, i l'americà J. Fenimore Cooper, en són exemple. A França, però, ben aviat va sorgir una alternativa a aquest model que es caracteritzà per la voluntat d'enfrontar-se als fets històrics, no de manera objectiva sinó amb la pretensió de modificar-los, actualitzar-los. Així, els personatges principals ara van ser els grans noms històrics, els quals mostraven una època a través de la pròpia perspectiva, la dels grans protagonistes de la història. Òbviament, aquesta subjectivitat posava en evidència la voluntat d'extreure de la història un ensenyament moral. Els escriptors Alfred de Vigny i Victor Hugo van ser els dos grans constructors d'aquesta opció narrativa.

A Catalunya, amb l'arribada del Romanticisme vingué també aquest nou gènere tan atractiu per als interessos d'aquell esclat patriòtic que esdevenia la Renaixença. I els primers autors que el van conrear ho van fer en castellà, tot imitant els models estrangers, però adaptant-ne els recursos literaris a una temàtica referida a la història general espanyola. D'aquesta manera, Ramon López Soler tot cenyint-se al patró que li proporcionava la novel·la de Walter Scott, *Ivanhoe* va publicar el 1830 *Los bandos de Castilla*, el pròleg de la qual ha estat tradicionalment considerat com el manifest del romanticisme, no només català, sinó també espanyol, i així mateix el manifest de la novel·la històrica.

Posteriorment, la temàtica de les novel·les històriques esdevindria catalana, i a la fi també la llengua en què s'escriurien. Així, entre les dues dates clau, el 1830 i el 1862, la de l'aparició de l'obra citada a l'inici d'aquest resum històric, *L'orfeneta de Menargues*, al nostre país es va gestant el que serà la novel·la històrica escrita en català i sobre temes propis de la història de Catalunya.

Els conreadors del gènere van seguir els dos models esmentats anteriorment, el de Walter Scott i el de Víctor Hugo, tot i que, durant aquest període s'hi van anar sumant les influències de la narrativa en boga a l'època, la narrativa de costums i la novel·la de fulletó. Els períodes històrics que serviran de marc a aquestes novel·les seran així mateix, èpoques històriques de crisi de la història de Catalunya, moments clau que vindran a afavorir el ressorgiment d'estats d'opinió de caire patriòtic. La novel·la històrica neix, doncs, a casa nostra, amb la voluntat de divulgar la història, un

dels puntals programàtics del patriotisme renaixentista. És significatiu, en aquest sentit, que l'autor de *L'orfeneta de Menargues*, la primera producció catalana del gènere, Antoni de Bofarull, sigui un historiador de professió.

Del 1862 fins al 1882, moment en què sorgeix la novel·la realista moderna, i el conreu de la novel·la històrica començarà a ser considerada un anacronisme i pràcticament desapareixerà del panorama literari, el gènere va anar nodrint-se amb una dotzena de produccions autòctones, obres que es deixaren influir de totes les característiques de les seves predecessores i, per tant, van seguir el model primigeni scotià. Des del punt de vista de la tria del marc històric, els seus autors van escollir aquells moments clau del passat nacional que els permetia anar construint una memòria històrica catalana. Així, l'època medieval i episodis bèl·lics com la Guerra Gran o la Guerra del Francès són moments que serveixen de marc a aquesta primera nòmina de novel·les històriques, les primeres en la història de la nostra literatura.

Com ja hem dit, a partir del 1882, amb la irrupció en el panorama literari català de la novel·la realista i la poderosa influència de la figura de Narcís Oller, el gènere novel·lesc a casa nostra s'actualitza i les seves aspiracions esdevenen modernes, és a dir, només literàries. La novel·la històrica, la qual havia sorgit com a instrument d'un projecte renaixentista però amb una feblesa d'aspiracions literàries pures va cedir, tot d'una, el seu protagonisme a les noves tendències.

Durant els dos darrers decennis del segle XIX i fins ben entrat el segle XX, època en què el Modernisme va desplegant tota la seva influència en el panorama literari català, el gènere històric, malgrat la voluntat d'alguns novel·listes de modernitzar-ne els plantejaments i les tècniques literàries, és, no únicament poc conreat sinó mal acollit entre la crítica del moment, que fins arriba a considerar-lo un gènere inferior. I així mateix, l'ambient literari dels anys en què l'estètica noucentista pren el relleu cultural a casa nostra, una estètica que provoca que finalment entri en crisi la novel·la, globalment, com a gènere, tampoc no va fer, òbviament, gens propici que ressorgissin obres amb voluntat històrica.

Malgrat tot, fins als anys de la Guerra civil en què considerem acabades, dramàticament, totes aquestes etapes culturals de la primera meitat del segle XX, tot i que la producció de novel·les històriques no hagués estat excessivament prolífica,

podem comptar amb obres de primer ordre com *La punyalada* (1904) de Marià Vayreda, una novel·la premodernista que ha suscitat un continu interès fins a l'actualitat, i d'altres d'una notable vàlua com *Ildaribal* (1915) d'Alfons Maseras, obra inspirada per l'estètica modernista-decadentista del seu moment.⁴

Com és evident, durant els anys de redreçament cultural de la postguerra, la producció de novel·les històriques és ben escassa; i no serà fins a mitjans dels anys setanta, moment en què s'inicia una etapa d'obertura política, que es reprèn l'interès per observar la història com a possible matèria narrativa. I ben significativament, les obres que en sorgeixin estaran escrites tot tenint en compte plantejaments nacionalistes, tal com ja havia succeït un segle abans en els inicis del gènere.

És important de remarcar que a Europa i Amèrica el conreu exitós del gènere s'havia donat ja durant les dues dècades anteriors, i no hi ha dubte que, obres com *Memòries d'Adrià* (1974) de Marguerite Yourcenar, *Jo, Claudi* de Robert Graves, (editada en castellà el 1978) i *El nom de la rosa* (1980) d'Umberto Eco; les quals van gaudir d'un gran ressò en el mercat cultural català, afavorí la revifalla moderna del gènere.

Així, doncs, al final de la dècada dels anys setanta i de tota la següent, sorgeixen als Països Catalans un bon gruix de novel·les que podem considerar, amb abundants innovacions, especialment de caràcter estructural, hereves del model tradicional clàssic i, per tant, amb les càrregues de compromís ideològic que comporta aquest patró. A tall d'exemple fem esment d'alguns títols ben significatius: *Crim de Germania* (1980) de Josep Lozano, *Evangelí gris* (1981) de Vicenç Villatoro, *Cercamón* (1882) de Lluís Racionero, i *La teranyina* (1984) de Jaume Cabré, entre moltes d'altres.

És en aquest moment on també el gènere inicia una renovació temàtica que inspira els escriptors a servir-se d'episodis i personatges que no formen part, de fet, de la nostra història i cultura, amb el propòsit de centrar l'interès dramàtic del relat en problemàtiques de caràcter més universal, humanitaristes, com és el cas de les novel·les de M. Àngels Anglada, *Sandàlies d'escuma* (1985) i la ja més moderna *El violí d'Auschwitz* (1994).

⁴ Cal dir que la totalitat de les novel·les considerades com a clàssics de la novel·la històrica catalana esmentades en aquest capítol introductori, per fortuna han estat, totes elles, reeditades recentment i, per tant, formen part del catàleg que el present treball ofereix.

Pel que fa a la novel·la històrica infantil i juvenil, el conreu del gènere segueix els mateixos camins que la novel·la històrica per a adults en la seva represa moderna, tant pel que fa a la temàtica com a les intencions.

La col·lecció que Oriol Vergés inicia el 1983 amb el llibre *Els tres pelegrins de Ripoll*, i al qual van seguir vint-i-dues novel·les més, per poder anar recreant la història de Catalunya des de l'època medieval fins a la Guerra civil; les novel·les històriques de Josep Vallverdú, *Bernat i els bandolers* i *Un cavall contra Roma*, per exemple, escrites ja a mitjans dels setanta; i la celebrada *L'ocell de foc* (1972) d'Emili Teixidor, obres que han estat reeditades, totes elles, amb interès constant fins avui, en són una bona mostra.

D'altra banda, sembla útil de fer constar que és també en aquests anys de revifalla, que la novel·la històrica com a gènere autònom busca noves estratègies narratives per assajar de modernitzar els models tradicionals. I en aquesta recerca, una de les línies que ha estat conreada amb més profit i bon acolliment per part de la crítica ha estat aquella que Vicent Simbor, actualment un dels investigadors que més han aprofundit en l'estudi d'aquest gènere literari, ha vingut a anomenar *fantasticointel·lectual*, i que ell mateix ha definit amb aquestes paraules: «En aquest cas ens trobem davant de novel·les que estableixen un pacte d'innegable refinament amb el lector. En realitat li proposen un joc màgic i erudit sobre la Història, en què a unes dades verídiques —vull dir històricament atestades— se li n'afegeixen unes altres d'imaginàries per bastir un món ficcional irreal, en el sentit de no haver existit mai, de xocar contra la informació historiogràfica.»⁵ Tot i que formen part de diferents generacions, Joan Perucho, Pere Gimferrer i Vicent Josep Escartí, són tres autors les produccions de caire històric dels quals poden ser adscrites a aquest tipus de model renovador que pretén plantejar al lector aquest joc literari amb la Història.

Per finalitzar, afegirem que, durant els anys noranta i els més recents del segle actual, la nòmina de novel·les que podem considerar pertanyents a bon dret al gènere històric en qualsevol dels seus models, tendències i subgèneres consignats fins avui ha sofert un espectacular increment. Novel·les que, en gran part, el present treball assaja de mostrar catalogades.

⁵ Simbor, Vicent. "Sobre la novel·la històrica actual". *Caplletra* [València], núm.22 (Primavera 1997), p.115.

2. TREBALL DUT A TERME

2.1. Disseny del pla de treball

L'objecte preferent de la nostra recerca i estudi ha estat, con ja hem manifestat, la confecció d'un catàleg que aplegués les obres de novel·la històrica juvenil i d'adults, adreçat a l'alumnat d'ESO i batxilerat, d'acord amb uns criteris que prèviament havíem establert. Tanmateix, calia anar també recopilant, un altre tipus d'informació complementària, d'una banda, de caràcter teòric que ens hauria de servir per a donar a conèixer la història d'aquest gènere literari i definir-ne els límits; i de l'altra, consistent a iniciar una recerca de guies de lectura publicades en l'actualitat i construïdes a propòsit de novel·les històriques juvenils, informació de què ens serviríem, no únicament durant la pròpia elaboració del catàleg, sinó que ens haurien de servir, a més, d'inspiració i model quan decidíssim confeccionar una guia de lectura original, aplicada a alguna de les novel·les del propi catàleg.

En la present secció d'aquest treball, on presentarem esquematitzada tota aquella informació concernent al *Treball dut a terme*, els termes catàleg, apartat teòric i guies de lectura, faran referència, doncs, a les propostes que acabem de consignar.

2.1.1. A propòsit del catàleg

Un sondeig (ja més intencionat que el que duguérem a terme durant el procés germinal del nostre projecte) a les pàgines web d'algunes editorials especialitzades en literatura juvenil i al fons bibliogràfic de dues de les biblioteques, al nostre entendre, més ben abastades pel que fa a aquest tipus de literatura, les biblioteques de Barcelona, Sant Pau-Santa Creu i Xavier Benguerel, ens va fer acotar la recerca. Només considerariem en el nostre treball les obres publicades en català; donat que en aquesta llengua ja n'existien les suficients per a poder confeccionar el catàleg amb comoditat.

A continuació vam establir uns primers criteris:

2.1.1.1. Considerar en el catàleg tres grups diferenciats: ESO / ESO i batxillerat / Batxillerat.

Les diferències entre determinada novel·la juvenil i una novel·la per a adults, sovint poden mostrar-se inapreciables. D'igual manera, el nivell de maduresa lectora i personal d'un alumne de quart d'ESO i el d'un altre de primer de batxillerat, pot ser molt semblant. Per això vam creure convenient de crear, a més dels grups d'ESO i de batxillerat, un tercer grup on hi podien tenir cabuda totes aquelles obres que prevèiem que compartien característiques dels dos grups originals i que, a causa de la riquesa didàctica del seu contingut podien ser d'enorme utilitat a l'hora de completar determinat període històric en tots dos nivells acadèmics. Cal dir també que, en el cas d'una bona part d'obres que compoñrien aquest tercer grup mixt, la decisió d'adscriure-les-hi venia també determinada, pel consell de les pròpies editorials i l'actuació d'algunes biblioteques que no feien distincions entre determinades obres de literatura juvenil i d'adults a l'hora de catalogar-les.

2.1.1.2. Criteris de recerca i d'adscripció de les novel·les als tres grups esmentats:

Vam comprovar que la primera font d'informació pel que fa a les obres de batxillerat, podríem anar a cercar-la a les pàgines d'Internet, ja que en gran mesura es tractava d'obres sovint premiades i ressenyades, comentades, que havien gaudit de publicitat i, per tant, la seva projecció social era major que en el cas les obres destinades a un àmbit escolar. Així mateix, vam observar que moltes d'elles figuraven en algun dels índex que s'han divulgat a propòsit del gènere novel·la històrica.

En una primera recerca, vam localitzar-ne gairebé un centenar que podrien esdevenir, per al nostres interessos, candidates.

En canvi, el que fa als grups d'ESO, l'ajut editorial semblava indispensable.

Així, vam anar seleccionant aquelles editorials que coneixíem que en els seus catàlegs oferien obres d'aquesta temàtica.

Es tractava de contactar-hi mitjançant cartes, e-mails, per telèfon, per explicar-los el projecte de recerca de novel·les històriques juvenils que empeníem, i sol·licitar llur col·laboració i consell.

En aquells inicis prevèiem arribar a aplegar informació sobre una vuitantena de llibres d'aquestes característiques. (Cal dir que, un cop finalitzada la recerca, el catàleg que basteix el present treball ha arribat a recollir fins a tres-centes tres fitxes, de les quals cent setanta-tres corresponen a llibres d'aquests grups d'ESO.)

Aquestes previsions ens permetien de començar ja a projectar el disseny d'una base de dades que acollís les fitxes de les novel·les històriques per facilitar-ne així llur consulta.

2.1.1.3. Criteris de selecció de les obres

Vam establir els següents criteris que, a partir d'aleshores, haurien de servir-nos de pauta i sedàs durant el procés de recerca i selecció de les obres que haurien de configurar el catàleg.

Primer i segon cicle d'ESO

1. Havien d'estar publicades en català.
2. Haurien de trobar-se, en l'actualitat, editades i disponibles en el mercat editorial.
3. Podien estar ambientades en qualsevol període històric de la Història Universal. No calia que es cenyissin, doncs, a l'àmbit de la Història dels Països Catalans.
4. Podien ser obres d'autors estrangers, traduïdes al català.
5. En els cas de les obres ambientades als Països Catalans o a Espanya, els temps històrics més recents a considerar haurien de ser els anys de la Guerra civil espanyola i la immediata postguerra.

En el cas de les obres que tractessin la història europea, el període més acostat seria la Segona Guerra mundial.

6. No podien estar ambientades en un període històric indeterminat. Calia que mostressin un referent històric precís i identificable.

7. Podien estar construïdes en dos nivells narratius i cronològics diferents, és a dir, que una part de l'acció transcorregués en època contemporània, i la resta en un període històric reculat.

Batxillerat

1. Havien d'estar escrites en català.
2. No hauria de ser necessari que totes elles es trobessin en l'actualitat editades i disponibles en el mercat editorial. A aquest nivell educatiu, és recomanable que altres biblioteques, per exemple, les públiques, secundin la biblioteca escolar.
3. Caldria que tractessin i recreessin únicament períodes i episodis de la Història dels Països Catalans.
4. Els temps històrics més recents que haurien de novel·lar serien els anys de la Guerra civil espanyola. Si més no, que el gruix narratiu transcorregués en aquest període.
5. No podien d'estar ambientades en un període històric indeterminat. Caldria que mostressin un referent històric precís i identificable.
6. No haurien de barrejar nivells narratius i cronològics diferents, és a dir, tota l'acció caldria que transcorregués en un mateix temps històric reculat en el qual la ficció pogués desplegar les seves estratègies narratives sense cap intromissió contemporània amb qui hagués de compartir protagonisme.

2.1.2. A propòsit de l'apartat teòric

Paral·lelament vam iniciar la recerca d'informació bibliogràfica referent a la història i límits de la novel·la històrica en general i a la novel·la històrica juvenil. (Veg. els apartats introductoris: 1.2; 1.3)

2.1.3. A propòsit de les guies de lectura

Donat que la confecció d'una guia de lectura l'havíem subordinat des d'un inici a l'activitat principal, és a dir, a la pròpia elaboració del catàleg, vam començar per seleccionar i llegir totes aquelles novel·les que consideràrem com a possibles

candidates. I així mateix, vam anar aplegant models de guies de lectura d'aquestes característiques.

2.2. Metodologia emprada

En la secció anterior ja hem assenyalat les estratègies que prevèiem que ens podrien ser d'utilitat a l'hora de detectar i localitzar les novel·les que haurien de conformar el nostre catàleg. En efecte, la recerca per les pàgines virtuals dels catàlegs editorials, pels de les llibreries, per les bases de dades de les biblioteques i altres entitats i centres culturals diversos, per les pàgines personals d'autors, etc., pel que respecta a les obres de batxillerat, ha esdevingut una activitat contínua durant tot el procés de recerca d'informació.

Pel que fa a les obres d'ESO, com s'ha dit, vam sol·licitar catàlegs i consells a aquelles editorials que sabíem que tenien publicades novel·les històriques juvenils. Les respostes de les editorials, però, no van ser en la majoria de casos, entusiastes. Així, es va fer necessària, també en aquest nivell, la recerca virtual, sovint intuïtiva, gairebé detectivesca, pels diferents catàlegs editorials, més interessats a mostrar les darreres novetats que a donar una informació completa i útil a l'usuari. Òbviament, en qualsevol cas, les visites a llibreries, exposicions, biblioteques i fins alguna visita a la seu d'alguna editorial, es van fer també imprescindibles.

Finalment, calia dissenyar un tipus de fitxa que aplegués la informació de cada un dels llibres que configuraria el catàleg i, paral·lelament, decidir el tipus d'informació que hauria de contenir. Per comoditat, per tal de fer-la més pràctica, la mida de la fitxa no hauria de superar l'extensió d'una pàgina i, òbviament, aquest fet també modelaria el seu contingut.

2.2.1. A propòsit de la fitxa de lectura

2.2.1.1. Estructurada en els següents apartats:

Autor
Fitxa tècnica
Nivell lector recomanat

Període històric on s'inscriu
Temàtica. Context
Argument
Informació addicional

2.2.1.2. Estratègies que han permès de completar les fitxes del catàleg en tots els seus apartats amb les dades necessàries.

2.2.1.2.1. Respecte a l'apartat Fitxa tècnica.

La consulta directa de la novel·la objecte d'estudi, quan això ha estat possible.

La consulta virtual a les bases de dades de biblioteques, llibreries i d'altres organismes i centres culturals. (Vegeu en el capítol *Descripció dels recursos utilitzats*, apartats 2.3.1.1; 2.3.1.2, les adreces més utilitzades.)

2.2.1.2.2. Respecte als apartats Període històric. Temàtica. Context.

La consulta a diversos manuals i diccionaris d'història (veg. en el capítol *Descripció dels recursos utilitzats* els més freqüentats, així com també la secció Bibliografia general)

2.2.1.2.3. Respecte a l'apartat Argument.

La consulta directa de la contraportada del mateix llibre. Molt sovint en les biblioteques o en les mateixes llibreries.

La consulta als catàlegs editorials i al fons virtual de les llibreries.

Quan aquestes referències han estat insuficients (perquè sovint la informació que se'ns proporciona és, com a reclam comercial, suggestiva, però pel que fa al contingut argumental insuficient o poc explícita), s'ha fet necessària la consulta d'articles, crítiques, manuals i textos diversos que tractin l'obra que havíem seleccionat.

2.2.1.2.4. Respecte a l'apartat d'Informació addicional.

Consignem esquemàticament el tipus d'informació que hi ha anat apareixent. Pel que fa als recursos utilitzats que ens han permès d'aplegar-la, són vàlids tots i cada un dels descrits fins ara.

- La notificació de l'existència d'una guia de lectura amb propostes didàctiques a propòsit del llibre ressenyat.
- El donar raó que la novel·la conté en la introducció o en un apèndix un estudi sobre el llibre i fins propostes didàctiques.
- La notificació de l'existència d'una novel·la de temàtica semblant, però que no forma part del propi catàleg.
- La recomanació de consultar determinada bibliografia per tal d'ampliar la informació sobre el tema.
- La recomanació de consultar la pàgina web de l'autor, o aquella informació sobre l'obra en concret que pugui aparèixer en d'altres adreces virtuals d'organismes culturals, tals com l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, l'espai virtual de literatura catalana, *Lletra*, etc.
- La recomanació de consultar algun article sobre el tema de la novel·la en qüestió, en revistes de temàtica històrica com *Sàpiens* i *Historia. National Geographic*.
- El donar raó de l'il·lustrador del llibre.
- El donar raó del traductor o traductors de la novel·la al català, si es tracta d'una obra traduïda.
- La recomanació de visionar determinada pel·lícula, o sèrie televisiva com a material complementari.
- El donar raó dels guardons i premis que hagi aconseguit l'obra
- L'avís que el llibre forma part d'una sèrie o una col·lecció unitària.
- El donar coneixement de l'any de la primera edició del llibre, quan ens trobem davant d'un clàssic del gènere.

2.2.2. A propòsit de l'apartat teòric

Consulta bibliogràfica i recopilació de dades referents a la història i límits de la novel·la històrica en general i a la novel·la històrica juvenil. (Veg. el capítol introductori d'aquest treball en els seus apartats 1.2; 1.3; i també l'apartat de la bibliografia general, 2.3.5)

2.2.3. A propòsit de les guies de lectura

Consulta i recopilació de dades a partir de les guies de lectura i propostes didàctiques referides a novel·les històriques juvenils editades per les pròpies editorials en forma de quadern, físic o virtual, en forma d'apèndix de la mateixa novel·la, i fins guies de lectura que alguns escriptors publiquen en les pròpies pàgines web d'autor; informació que el nostre catàleg recull finalment també en les seves fitxes.

2.3. Descripció dels recursos utilitzats

2.3.1. A propòsit del catàleg

2.3.1.1. Respecte al conjunt de novel·les per als grups d'ESO

2.3.1.1.1. Consultes als catàlegs i instruccions, tan físics com virtuals de les editorials.

Fem constar aquí la relació d'editorials i col·leccions representades en aquest conjunt del catàleg i la quantitat de llibres que hi han aportat, així com també llurs pàgines electròniques (vam comprovar-ne llur actualitat el juny de 2008).

Edicions La Galera. Barcelona <i>Col·leccions: Grumets, sèrie blava; Grumets, sèrie verda; Mascaró de proa; El corsari</i>	35
http://www.editorial-lagalera.com	
Publicacions de l'Abadia de Montserrat. Barcelona <i>Col·lecció Les Arrels</i>	23
http://www.pamsa.cat	

Edicions Bromera. Alzira (València) <i>Col·leccions: L'Eclèctica; Esguard; Els Nostres Autors</i>	20
http://www.bromera.com	
Editorial Cruïlla. Barcelona <i>Col·leccions: El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; Gran Angular</i>	15
http://www.cruilla.cat/ver_seccionFija.aspx?id=2	
Editorial Barcanova. Barcelona <i>Col·leccions: Antaviana Nova; Antaviana Jove</i>	12
http://www.barcanova.es	
Edicions del Bullent. Picanya (València) <i>Col·leccions: Esplai; Miratges</i>	9
http://www.bullent.net/1Primera/Primera.htm	
Edebé Edicions. Barcelona <i>Col·leccions: Nòmades del Temps; Periscopi; Les memòries de Jaume mercader</i>	8
http://www.edebe.com/web3/linju/edb_index.asp?idi=2	
Columna Edicions. Barcelona <i>Col·leccions: Clàssica; Columna Jove</i>	8
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	
Edicions Proa. Barcelona <i>Col·leccions: Proa Beta; A tot vent</i>	4
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	
Pagès Editors. Lleida <i>Col·lecció Lo Marraco</i>	4
http://www.pageseditors.com	
Edicions de la Magrana. Barcelona <i>Col·leccions: Les ales esteses; L'Esparver; La Magrana Butxaca</i>	4
http://www.unilibro.es	
Alfaguara/Grup Promotor. Barcelona <i>Col·leccions: Sèrie blava; Sèrie vermella</i>	4
http://www.alfaguaraij.cat	
Editorial Empúries. Barcelona <i>Col·lecció L'Odissea</i>	3
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	
Arola Editors. Tarragona	2
http://www.arolaeditors.com	
Editorial Marfil. Alcoi <i>Col·lecció Autors d'ara</i>	2
http://www.editorialmarfil.com	

Tàndem Edicions. València <i>Col·leccions: La moto; Valències</i>	2
http://www.tandemedicions.com	
Edicions 62. Barcelona <i>Col·lecció El Balanci</i>	2
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	
Editorial Baula. Barcelona <i>Col·lecció La Llum del Far</i>	2
http://www.edelvives.com	
Edicions 62/Emecè Editors. Barcelona	1
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	
Editorial Baula/Edelvives. Barcelona <i>Col·lecció Ala Delta. Sèrie Verda</i>	1
http://www.edelvives.com	
Edicions Proa/La Galera. Barcelona <i>Col·lecció Joves/Adults</i>	1
http://www.editorial-lagalera.com	
Editorial Edelvives. Barcelona <i>Col·lecció Albadès. Juvenil</i>	1
http://www.edelvives.com	
Edicions Destino. Barcelona <i>Col·lecció L'Àncora</i>	1
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	
Edicions l'Arca. Barcelona <i>Col·lecció Arca oberta</i>	1
Editorial Carena. València	1
http://www.edicionscarena.org	
Edicions de l'Albí. Berga <i>Col·lecció Narrativa</i>	1
http://www.edicionsalbi.cat	
Edicions La Campana. Barcelona <i>Col·lecció Toc de ficció</i>	1
http://www.edicionslacampana.cat	
Edicions Rosa dels Vents. Barcelona	1
http://www.randomhousemondadori.es	
Editorial Planeta. Barcelona <i>Col·lecció Ramon Llull</i>	1
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	

Edicions Plaza & Janés. Barcelona	1
http://www.randomhousemondadori.es	
CCG Edicions. Girona <i>Col·lecció Llibres dels quatre cantons</i>	1
Editorial Casals. Barcelona <i>Col·lecció Casals Jove</i>	1
http://www.editorialcasals.com/esp/home/index.asp	

2.3.1.1.2. Visites a biblioteques, editorials i llibreries.

Òbviament, només deixem consignades en aquest apartat aquelles llibreries i biblioteques que hem visitat amb assiduitat, tan físicament com virtualment, i, així mateix, les bases de dades d'alguns organismes i institucions que s'hi relacionen.

Visites i consultes a les biblioteques de la ciutat de Barcelona, Sant Pau - Santa Creu, Xavier Benguerel i Biblioteca de Catalunya; la biblioteca El Casino de Manresa; la biblioteca Joan Triadú de Vic i la biblioteca de Moià. Totes elles, exceptuant la Biblioteca de Catalunya, acollides a la Xarxa de biblioteques municipals de la província de Barcelona:

<http://gw24-vtls.diba.es/vtls/catalan>

Consultes a les bases de dades dels catàlegs de les següents entitats:

La Biblioteca de Catalunya:

<http://www.bcn.es/catalegs/corrent/catalan/inici.php>

Biblioteques de Girona:

<http://www.bibliotequesgirona.org>

Ministerio de cultura :

<http://www.mcu.es/libro/index.html>

Catàleg col·lectiu de les Universitats de Catalunya:

<http://ccuc.cbuc.es/vtls24/vtls/catalan/consultabasica.html>

Visites i consultes a les llibreries:

Llibreria ONA. Barcelona:

<http://www.llibreriaona.com>

Casa del Libro. Barcelona:

<http://casadellibro.com>

2.3.1.1.3. Consulta bibliogràfica.

Els manuals d'història, atles i diccionaris d'història més assíduament consultats durant l'elaboració de les fitxes del catàleg han estat els següents:

(Veg. tanmateix l'apartat de bibliografia general utilitzada, 2.3.5)

DIVERSOS AUTORS. *Gran atlas històric Planeta*. Barcelona: Ed Planeta, 2004.

HURTADO, Víctor; MESTRE, Jesús; MISERACHS, Toni. *Atles d'història de Catalunya*. Barcelona: Ed 62, 1995.

DIVERSOS AUTORS. *Historia de la humanitat*. Barcelona: Ed. Planeta, 2004. (8 volums)

DIVERSOS AUTORS. *Història de Catalunya*. Barcelona: Ed 62, 1987. (8 volums)

DIVERSOS AUTORS. *Diccionari d'història de Catalunya*. Barcelona: Ed 62, 1993

DIVERSOS AUTORS. *Diccionari d'història Universal. Chambers*. Barcelona: Ed 62, 1995

2.3.1.2. Conjunt de novel·les per a batxillerat.

2.3.1.2.1. Consultes als catàlegs físics i virtuals de les editorials.

Fem constar aquí la relació d'editorials i col·leccions representades en aquest conjunt del catàleg i la quantitat de llibres que hi han aportat, així com també llurs pàgines electròniques (vam comprovar-ne llur actualitat el juny de 2008).

Columna Edicions. Barcelona <i>Col·leccions: Clàssica; Columna rem; Columna Jove; Columna; Viena</i> http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	38
Edicions Proa. Barcelona <i>Col·leccions: Proa Beta; A tot vent; Proa butxaca; Les millors novel·les de la nostra història; Les Eines</i> http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	21

Edicions Bromera. Alzira (València) <i>Col·leccions: L'Eclèctica; Els Nostres Autors</i>	13
http://www.bromera.com	
Edicions 62. Barcelona <i>Col·lecció El Balanci; No ficció; MOLC; El Cangur</i>	11
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	
Pagès Editors. Lleida <i>Col·leccions: Proses; Lo Marraco</i>	10
http://www.pageseditors.com	
Arola Editors. Tarragona <i>Col·lecció La Miloca</i>	5
http://www.arolaeditors.com	
Edicions El Mèdol. Tarragona <i>Col·lecció El Mèdol. Narrativa</i>	4
http://www.edicionsmedol.com	
Edicions de la Magrana. Barcelona <i>Col·lecció: Les ales esteses</i>	4
http://www.unilibro.es	
Edicions Tres i Quatre. València <i>Col·leccions El grill; Narrativa Tres i Quatre</i>	4
http://www.tresiquatre.com	
Editorial Planeta. Barcelona <i>Col·leccions: Ramon Llull; Narrativa</i>	3
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	
Edicions Destino. Barcelona <i>Col·lecció L'Àncora</i>	2
http://www.grup62.cat/www/grup62/ca/cataleg.html	
Edicions La Campana. Barcelona <i>Col·leccions: La Campana; Toc de ficció</i>	2
http://www.edicionslacampana.cat	
Viena Edicions. Barcelona <i>Col·lecció narrativa</i>	2
http://www.vienaeditorial.com/Editorial_viena.aps	
Pragma Edicions. Reus <i>Col·lecció Clavis</i>	1
http://www.pragmaedicions.com	
Editorial Antinea. Vinaròs (Castelló) <i>Col·lecció Aldebaran</i>	1

	http://www.editorialantinea.com/antinea	
Llibres de l'Índex. Barcelona		1
	http://www.llibresindex.com/llibresindex	
Edicions del Mall. Barcelona		1
<i>Col·lecció Narrativa del segle XX</i>		
Publicacions de la Caixa de Balears Sa Nostra. Palma de Mallorca		1
<i>Col·lecció Tià de Sa Real</i>		
	http://www.sanostra.es	
Edicions La Busca. Barcelona		1
	http://perso.wanadoo.es/dcaseillas/labusca/labusca.html	
Editorial Marfil. Alcoi		1
<i>Col·lecció Autors d'ara</i>		
	http://www.editorialmarfil.com	
Tàndem Edicions. València		1
<i>Col·lecció Valències</i>		
	http://www.tandemedicions.com	
Editorial Laertes. Barcelona		1
<i>Col·lecció Lectures i itineraris</i>		
Editorial Meteora. Barcelona		1
<i>Col·lecció Papers de Fortuna</i>		
	http://www.editorialmeteora.com/cat/index.php	
Editorial Barcanova. Barcelona		1
<i>Col·lecció Càlam</i>		
	http://www.barcanova.es	

2.3.1.2.2. Consultes a les pàgines web d'autor, d'editorial i altres institucions.

Pel que fa a les adreces de les entitats consultades que contenen bases de dades, en deixem anotades aquelles que més hem freqüentat:

Associació d'Escriptors en Llengua Catalana:

<http://www.escriptors.cat/autors.php>

Traces. Base de dades biogràfica de llengua i literatura catalanes. UAB:

<http://traces.cbuc.es/utls24/vtls/catalan/consultabasica.html>

Lletra. La literatura catalana a Internet:

<http://www.uoc.edu/lletra>

Corpus literari Ciutat de Barcelona:

<http://www.ducros.biz/corpus>

Bibliotècnica. Biblioteca digital de la UPC:

http://bibliotecnica.upc.edu/bil330/colleccions/novella_historica.asp

Escola Universitària Politècnica de Manresa:

<http://bibliotecnica.upc.es/e-portals/historica/fons%20llibres.htm>

2.3.1.2.3. Visites a biblioteques, llibreries, i exposicions.

Pel que fa a les llibreries i biblioteques més freqüentades, tan físicament com virtualment, i, així mateix, els diferents institucions que s'hi relacionen, són vàlides les informacions i dades que hem consignat en l'apartat, 2.3.1.1.3, referit als grups d'ESO.

Pel que fa a les exposicions i fires, vam tenir l'ocasió de visitar-ne les següents:

Fira internacional del llibre. Liber. (Barcelona. 3-5 d'octubre del 2007)

III Saló de Llibre de Barcelona (Barcelona. 21-25 de novembre de 2007)

Setmana del Llibre en Català (Barcelona. 28 de febrer - 9 de març de 2008)

2.3.2. A propòsit de l'apartat teòric:

Consulta bibliogràfica (Veg. l'apartat 2.3.5 de Bibliografia general)

2.3.3. A propòsit de les fitxes de lectura:

L'abast del treball de confecció del catàleg, el qual ha gairebé havia duplicat la quantitat de fitxes que en un principi prevèiem aplegar-hi, i, a més, la constatació que existien una quantitat molt apreciable de guies de lectura, ja editades, d'obres d'aquestes característiques, ens va portar a reconduir el plantejament inicial. Així, vam creure convenient d'elaborar una proposta teòrica per facilitar la confecció d'una guia de lectura aplicada a una novel·la històrica juvenil, a partir dels recursos utilitzats per aquests treballs lectors esmentats, i, a més, posar en pràctica aquesta proposta tot elaborant una guia de lectura a propòsit d'una de les novel·les del catàleg, adreçada al segon cicle d'ESO.

Per dur a terme aquesta activitat, hem consultat la majoria de les guies de lectura i propostes didàctiques referides a una novel·la històrica juvenil, editades per les pròpies editorials en forma de quadern, físic o virtual, en forma d'apèndix de la mateixa novel·la, i fins aquelles guies de lectura que alguns escriptors publiquen des de les pròpies pàgines web d'autor.

La informació referent a aquests quaderns de treball lector figura com a Informació addicional en aquelles fitxes del catàleg que ressenyen un llibre de què en disposa.

Deixem anotats aquí la relació d'editorials o altres fonts d'on provenen les cinquanta-set guies que hem localitzat i de les quals el catàleg se'n fa ressò. (Entre parèntesis figura el nombre de treballs d'aquest tipus que ofereixen.)

Edicions La Galera (16). Editorial Cruïlla (9). Edicions del Bullent (7). A les pàgines web de l'autor (7). Edicions Bromera (4). Alfaguara/Grup Promotor (4). Servei d'Ensenyament del Català (2). Propostes didàctiques en un apèndix del mateix llibre (2). Grup editorial 62 (2). Editorial Barcanova (2). Tàndem Edicions (1). Editorial Baula/Edelvives (1).

2.3.4. La base de dades

Acompanya el present treball una base de dades dissenyada mitjançant el programa Access, la qual conté, estructurades de manera idèntica i amb una presentació semblant, les tres-centes tres fitxes del catàleg. D'aquestes fitxes, cent setanta-tres formen part del catàleg general d'ESO i cent trenta del de batxillerat.

2.3.5. Bibliografia general

Manuels d'història i literatura, atles i diccionaris d'història:

DIVERSOS AUTORS. *Diccionari d'història de Catalunya*. Barcelona: Ed 62, 1993

DIVERSOS AUTORS. *Diccionari d'història Universal. Chambers*. Barcelona: Ed 62, 1995

DIVERSOS AUTORS. *Gran atlas històric Planeta*. Barcelona: Ed Planeta, 2004.

DIVERSOS AUTORS. *Gran història universal*. Barcelona: Ed 62, 2005. (11 volums)

DIVERSOS AUTORS. *Història de Catalunya*. Barcelona: Ed 62, 1987. (8 volums)

DIVERSOS AUTORS. *Historia de la humanitat*. Barcelona: Ed. Planeta, 2004. (8 volums)

DIVERSOS AUTORS. *Història universal Planeta*. Barcelona: Ed. Planeta, 1993. (12 volums)

HURTADO, Víctor; MESTRE, Jesús; MISERACHS, Toni. *Atles d'història de Catalunya*. Barcelona: Ed 62, 1995.

RIQUER, Martín de ; VALVERDE, José Maria. *Historia de la literatura universal*. Barcelona: Planeta, 1994. (10 volums)

RIQUER/COMAS/MOLAS. *Història de la literatura catalana*. Barcelona: Ariel, 1986-1988. (11 volums)

Articles i estudis:

ALCOBERRO, Agustí. “Novel·la històrica i novel·la juvenil. Problemes i propostes”. *Revista del Col·legi* [Barcelona], núm. 123 (desembre 2004), p.50-58

ALCOBERRO, Agustí. “Pròleg” a *El vent de la història. Obra completa de Josep Vallverdú I*. Barcelona: Edicions de la Galera, 1995. p.3-8.

BROCH, Àlex. *Literatura catalana dels anys vuitanta*. Barcelona: Edicions 62, 1991

PAGÈS, Joan. “Les fonts literàries en l’ensenyament de la història”. *L’Avenç* [Barcelona], núm. 235 (abril 1999), p.64-68

SERRAHIMA, Maurici; BOADA, Maria Teresa. *La novel·la històrica en la literatura catalana*. Barcelona: Publicacions de l’Abadia de Montserrat, 1996

SIMBOR, Vicent. *La narrativa catalana del segle XX*. Alzira: Edicions Bromera, 2005. p.102-105

SIMBOR, Vicent. “Sobre la novel·la històrica actual”. *Caplletra* [València], núm.22 (Primavera 1997), p.105-128

TAYADELLA, Antònia. “Els orígens de la novel·la”. A: RIQUER, Martí de; COMAS, Antoni; MOLAS, Joaquim. *Història de la literatura catalana*. Vol.7. Barcelona: Ariel, 1987. p.411-420

TIÑENA, Jordi. “Estudi introductori”. A: Bofarull, Antoni de. *L’orfeneta de Menargues*. Barcelona: Editorial Laertes, 1993. p.5-29

3. RESULTATS OBTINGUTS

3.1. Presentació dels materials elaborats

3.1.1. El *Catàleg de la novel·la històrica juvenil*

Presentem a continuació, la relació de les obres que conformen el *Catàleg de novel·la històrica juvenil*, agrupades per nivells educatius i per períodes històrics.

El catàleg sencer, en totes les seves fitxes, per tal de fer més accessible la seva consulta i no engavanyar a causa del seu volum la present memòria, l'ofereim en un apèndix en aquest mateix dossier. Així mateix, recordem que també pot ser consultat des d'una base de dades que acompanya aquest treball, la qual permet explorar-lo des de perspectives heterogènies.

PRIMER CICLE ESO		
<i>Títol</i>	<i>Autor</i>	<i>Context històric</i>
Prehistòria		
<i>Tres xacals a la ciutat</i>	Vallverdú, Josep	Mesolític
<i>L'estàtua sense rostre</i>	Arguimbau, Miquel	Segle XIII aC
Edat antiga		
<i>L'escarabat verd</i>	Canela, Mercè	Edat antiga
<i>El fill de la pluja d'or</i>	Vallverdú, Josep	Edat antiga
<i>L'any de la invasió</i>	Piera, Emili	Segle II aC
<i>Un cavall contra Roma</i>	Vallverdú, Josep	Segle II aC
<i>El talismà del temps</i>	Guardiola, Pepa	Segle II aC
Edat mitjana		
<i>El senyor del Zero</i>	Molina, M. Isabel	Segle X
<i>La Vall del Paradís</i>	Sorribas, Sebastià	Alta edat mitjana

<i>En Mir, l'Esquirol</i>	Vallverdú, Josep	Alta edat mitjana
<i>El crit del comte Arnau</i>	Terradas, Jaume	Alta edat mitjana
<i>Els tres pergamins de Ripoll</i>	Vergés, Oriol	Segle XI
<i>Cavallers i pagesos</i>	Vergés, Oriol	Segle XII
<i>Asperú, joglar embuixat</i>	Canela, Mercè	Baixa edat mitjana
<i>L'ombra del senglar</i>	Vallverdú, Josep	Segle XII
<i>Allò que conta el vent del desert</i>	Morey, Pere	Primera meitat del XIII
<i>L'ocell de foc</i>	Teixidor, Emili	Primeries del XIII
<i>La crida de la mar</i>	Vergés, Oriol	Segle XIII
<i>L'Enigma dels Templers</i>	Lluch, Enric	Segle XIII
<i>El castell del cor menjat</i>	Aritzeta, Margarida	Segle XIV
<i>Les presoneres de Tabriz</i>	Novell, Maria	Segles XIV-XV
<i>Desperta ferro!... Els almogàvers</i>	Vergés, Oriol	Primera meitat del XIV
<i>Pedra foguera</i>	Roca, Maria Carme	Primera meitat del XIV
<i>La gran venjança</i>	Vergés, Oriol	Segle XIV
<i>Ulls de gat mesquer</i>	Barceló i Cullerés, Joan	Segle XIV
<i>El Saber Perdut</i>	Vilar, Anna	Baixa edat mitjana
<i>Joanot de Rocacorba</i>	Duran, Teresa	Baixa edat mitjana
<i>La ciutat emmurallada</i>	Vergés, Oriol	Segle XV
<i>Els pagesos revoltats, I</i>	Vergés, Oriol	Segona meitat del XV
<i>Els pagesos revoltats, II</i>	Vergés, Oriol	Segona meitat del XV
Edat moderna		
<i>La Serpent de Plomes</i>	Pradas, Núria	Segle XVI
<i>La colla dels bandolers</i>	Vergés, Oriol	Segles XVI-XVII
<i>Bernat i els bandolers</i>	Vallverdú, Josep	Primera meitat del XVII
<i>A carn, a carn!</i>	Pradas, Núria	Primera meitat del XVII
<i>Procés contra la Joana</i>	Armangué, Joan	Primera meitat del XVII
<i>El plor de l'algaravia</i>	Bernabeu, Vicent	Primera meitat del XVII
<i>La falç al puny</i>	Vergés, Oriol	Primera meitat del XVII
<i>Ala de Corb</i>	Larreula, Enric	Segle XVII
<i>Entre dos focs</i>	Alcoberro, Agustí	Darreries del XVII
<i>Dels telers als canons</i>	Vergés, Oriol	Segles XVII-XVIII
<i>La història que en Roc Pons no coneixia</i>	Cabré, Jaume	Primeries del XVIII

<i>El tresor dels maulets</i>	Castelló, Josep	Primeries del XVIII
<i>Els oficis d'en Jofre Moliner</i>	Vergés, Oriol	Segle XVIII
Edat contemporània		
<i>Llibertat, igualtat i fraternitat</i>	Vergés, Oriol	Darreries del XVIII
<i>Les curioses revoltes d'en Xaterot</i>	Vergés, Oriol	Segles XVIII-XIX
<i>Un espia anomenat Sara</i>	Atxaga, Bernardo	Primera meitat del XIX
<i>El traficant d'armes</i>	Vergés, Oriol	Primera meitat del XIX
<i>L'alcalde Ferrovell</i>	Vallverdú, Josep	Segle XIX
<i>Un català a la Manigua</i>	Vergés, Oriol	Segle XIX
<i>L'illa dels Dofins Blaus</i>	O'Dell, Scott	Segle XIX
<i>Gent de mar</i>	Julià, Alegria	Segona meitat del XIX
<i>La Torre</i>	Villatoro, Vicenç	Segona meitat del XIX
<i>Les dues banderes</i>	Vergés, Oriol	Segona meitat del XIX
<i>Un any fora de casa</i>	Bogunyà, Maria Àngels	Segona meitat del XIX
<i>La ciutat sense muralles</i>	Vergés, Oriol	Segona meitat del XIX
<i>Al damunt d'un polvori</i>	Vergés, Oriol	Segles XIX-XX
<i>Crement les pistoles</i>	Vergés, Oriol	Primera meitat del XX
<i>Una avioneta per a en Macià</i>	Vergés, Oriol	Primera meitat del XX
<i>Per camins de llum i de foscor</i>	Vergés, Oriol	Primera meitat del XX
<i>Els cementiris sagnants de Mallorca</i>	Vergés, Oriol	Primera meitat del XX
<i>Amb el carnet i la pistola</i>	Vergés, Oriol	Primera meitat del XX
<i>1938: viure i morir sota les bombes</i>	Vergés, Oriol	Primera meitat del XX
<i>El temps que ens toca viure</i>	Cela, Jaume	Primera meitat del XX
<i>El cant de l'esparver</i>	Carbó, Joaquim	Primera meitat del XX
<i>La història d'en Robert</i>	Anguera, Mercè	Primera meitat del XX
<i>El rei dels senglars</i>	Garcia Llorca, Antoni	Primera meitat del XX
<i>L'illa del carrer dels Ocells</i>	Orlev, Uri	A mitjan segle XX
SEGON CICLE ESO		
Prehistòria		
<i>Gent de pedra</i>	Huertas, Carme	Mesolític

<i>La Pedra del Sol</i>	Huertas, Carme	Mesolític
<i>La maledicció de Ra</i>	Mahfuz, Naguib	Segle XXVI aC
<i>Radubis</i>	Mahfuz, Naguib	Segle XXI aC
<i>Akhenaton, el rei heretge</i>	Mahfuz, Naguib	Segle XIV aC
<i>Cruïlla de mons</i>	Tortajada, Anna	Segle X aC
Edat antiga		
<i>El silenci i la pedra</i>	Vallverdú, Josep	Segle VII aC
<i>Les Nàufores</i>	Borrell, Joaquim	Primera meitat del VI aC
<i>El fill del somni</i>	Manfredi, Valerio M.	Segona meitat del IV aC
<i>Sandàlies d'escuma</i>	Anglada, Maria Àngels	Segle III aC
<i>La forja de Lessera</i>	Andrés Sorribes, Joan	Segle III aC
<i>L'esclava de blau</i>	Borrell, Joaquim	Primera meitat de I aC
<i>Ben-Hur</i>	Wallace, Lewis	Segle I
<i>L'enigma de Constantí el Gran</i>	Salvadó, Albert	Segles III-IV
Edat mitjana		
<i>Boltar, el rei del mar</i>	Guillamón, Xavier	Segle IX
<i>Naus drac al Mediterrani</i>	Guillamón, Xavier	Segle IX
<i>Espasa de constel·lació</i>	Garcia Llorca, Antoni	Segle XI
<i>El cavaller normand</i>	Llywelyn, Morgan	Segle XII
<i>Ivanhoe</i>	Scott, Walter	Segona meitat del XII
<i>L'herència dels càtars</i>	Castellano, Pep	Primera meitat del XIII
<i>L'aprenenta de llevadora</i>	Cushman, Karen	Primera meitat del XIV
<i>Les urpes del diable</i>	Vilaplana, Silvestre	Primeries del XIV
<i>Història d'un almogàver</i>	Lloret, Toni	Segles XIII-XIV
<i>L'esclau del Mercadal</i>	Garcia i Cornellà, Dolors	A mitjan segle XIV
<i>Remei per a un xarlatà</i>	Roe, Caroline	Segona meitat del XIV
<i>El bord</i>	Lloret, Toni	Primera meitat del XV
<i>El secret de l'alquimista</i>	Gisbert, Francesc	Segle XV
<i>El crit de l'esperver</i>	Meix, Carme	Segona meitat del XV

Edat moderna		
<i>Paolo Tempi</i>	Barrufet, Roser	Darreries del XV
<i>Dos anys amb Leonardo</i>	Fernández, Miguel	Segles XV-XVI
<i>I li van dir Colom</i>	Sierra i Fabra, Jordi	Segles XV-XVI
<i>Els amos del paradís</i>	Martín, Andreu	Primera meitat del XVI
<i>Manuscrit de mossèn Gerra</i>	Franco, Josep	Segle XVI
<i>La transformació</i>	Larreula, Enric	Segle XVI
<i>El Sensenom</i>	Larreula, Enric	Segle XVI
<i>Barba-rossa</i>	Pons, Joan	Segle XVI
<i>Matinada de llops</i>	Miralles, Josep Joan	Primera meitat del XVI
<i>El justícia</i>	Torró, Joan	Segona meitat del XVI
<i>L'últim enigma</i>	Gisbert, Joan Manuel	Segona meitat del XVI
<i>Les valls dels bandolers</i>	Miret, Lluís	Darreries del XVI
<i>El secret del bandoler</i>	Capdevila, Llorenç	Primera meitat del XVII
<i>Jordi d'Urtx</i>	Egea, Octavi	Primera meitat del XVII
<i>Els tres mosqueters</i>	Dumas, Alexandre	Primera meitat del XVII
<i>Nit de sang</i>	Baró, Santi	A mitjan segle XVII
<i>1707, el somni perdut</i>	Barat, Juan Ramón	Primeries del XVIII
<i>El coronel de cala Gestell</i>	Sotorra, Andreu	Primera meitat del XVIII
<i>La balada d'Inesa</i>	Etxeberria, Hasier	Primera meitat del XVIII
<i>La filla del capità</i>	Puixkin, Aleksandr S.	Segle XVIII
Edat contemporània		
<i>El malefici de la reina d'Hongria</i>	Capmany, Maria Aurèlia	Darreries del XVIII
<i>Escamot d'afusellament</i>	Cabot, Josep Tomàs	Primera meitat del XIX
<i>Ulls d'ocell</i>	Garcia Llorca, Antoni	A mitjan segle XIX
<i>La guerra oblidada</i>	Portell, Joan	Segona meitat del XIX
<i>L'home que es va aturar davant de casa</i>	Carbó, Joaquim	Segona meitat del XIX
<i>Pellroja, rostre pàl·lid</i>	Bolta, Maria Jesús	Segona meitat del XIX
<i>El naufragi de la corbeta "Stefano"</i>	Rathe, Gustave	Segona meitat del XIX
<i>La mel i la fel</i>	Miquel, Carme	Darreries del XIX
<i>El sol mai no es pon...</i>	Morey, Pere	Darreries del XIX
<i>L'ànima de la vall</i>	Cerarols, Lluís	Segles XIX-XX

<i>La creu d'El Dorado</i>	Mallorquí, Cèsar	Primera meitat del XX
<i>La pedra Inca</i>	Mallorquí, Cèsar	Primera meitat del XX
<i>Silenci al cor</i>	Cela, Jaume	Primera meitat del XX
<i>Els silencis de la Boca de la Mina</i>	Sotorra, Andreu	Primera meitat del XX
<i>L'estel porquer</i>	Garcia i Quera, Núria	Primera meitat del XX
<i>Caminar sobre gel</i>	Valls, M. & Delisio, N.	Primera meitat del XX
<i>Quadern d'Aram</i>	Anglada, Maria Angels	Primera meitat del XX
<i>El soldat desconegut</i>	Ferrà Miquel	Primera meitat del XX
<i>Les flors salvatges</i>	Canela, Montserrat	Primera meitat del XX
<i>La memòria perduda dels maquis</i>	Paniello, Josep	A mitjan segle XX
<i>Temps regirats</i>	Dalmases, Antoni	A mitjan segle XX
<i>El tresor del maquis</i>	Constans, Joan	A mitjan segle XX
<i>El meu amic Friedrich</i>	Richter, Hans Peter	A mitjan segle XX
<i>El violí d'Auschwitz</i>	Anglada, Maria Àngels	A mitjan segle XX
<i>El temps de les paraules en veu baixa</i>	Grobéty, Anne-Lise	A mitjan segle XX
<i>La guerra de Petros</i>	Zei, Alki	A mitjan segle XX

SEGON CICLE ESO i BATXILLERAT

Edat antiga		
<i>Si la gran deessa ho vol</i>	Lluch, Enric	Segona meitat del III aC
<i>Un riu d'espigues</i>	Ballart, Manel	Segona meitat del III aC
Edat mitjana		
<i>Arnau, els dies secrets</i>	Barceló, Xesc	Segona meitat de l'XI
<i>Les cendres del desig</i>	Roig Escofet, Daniel	Segles XII-XIII
<i>Temps de conquesta</i>	Lluch, Enric	Segle XIII
<i>El secret de l'almogàver</i>	Closa, Daniel	Primera meitat del XIV
<i>Lisimàquia</i>	Arnal, Antoni	Primera meitat del XIV
<i>Anàbasi</i>	Arnal, Antoni	Segle XIV
<i>L'església del mar</i>	Falcones, Ildefonso	Segle XIV
<i>El patró Gombau</i>	Vallverdú, Josep	Darrerries del XIV
<i>El Papa maleït</i>	Garcia Grau, Manuel	Segles XIV-XV

<i>L'engany de Casp</i>	Renau, Xavier	Primeries del XV
<i>Les cendres del cavaller</i>	Vilaplana, Silvestre	Segle XV
<i>El retorn d'Hug Roger</i>	Cantalozella, Assumpció	Segona meitat del XV
Edat moderna		
<i>Allah Akbar (El morisc)</i>	Ferrà, Miquel	Segona meitat del XVI
<i>El cavall verd</i>	Borrell, Joaquim	Primera meitat del XVII
<i>El silenci del mariner</i>	Oliver, Toni	Segona meitat del XVII
<i>Vent d'Almansa</i>	Franco, Josep	Primeries del XVIII
<i>La dona a la finestra</i>	Villatoro, Vicenç	Primeries del XVIII
<i>La presó de Lleida</i>	Vallverdú, Josep	Primeries del XVIII
Edat contemporània		
<i>La sang dels francesos</i>	Casas, Mariano	Primeries del XIX
<i>El carrer dels Petons</i>	Fité, Marcel	Primera meitat del XIX
<i>Galceran, l'heroi de la guerra negra</i>	Cabré, Jaume	Primera meitat del XIX
<i>Cor de Roure</i>	Teixidor, Emili	Segona meitat del XIX
<i>Júlia</i>	Simó, Isabel-Clara	Segona meitat del XIX
<i>La ciutat dels prodigis</i>	Mendoza, Eduardo	Segles XIX-XX
<i>La clau Gaudí</i>	Carranza, A.; Martín, E.	Primeries del XX
<i>Entre el roig i el negre</i>	Mir Serra, Miquel	Primera meitat del XX
<i>Escales d'una fuga</i>	Casas, Mariano	Primera meitat del XX
<i>Els llops de la lluna roja</i>	Delgado, Josep-Francesc	Primera meitat del XX
<i>La comuna de Puigcerdà</i>	Vallbona, Rafael	Primera meitat del XX
<i>Quan la llibertat s'amagava ...</i>	Caldera, Abel	A mitjan segle XX
BATXILLERAT		
Edat antiga		
<i>La serp</i>	Cussà, Jordi	Del VI aC al segle II
<i>Els déus de la vall</i>	Mettini, Rubèn	Del II aC al segle I
<i>Ildaribal</i>	Maseras, Alfons	Segle I

<i>Que els déus t'acompanyin</i>	Aguilar, Xavier	Segona meitat del II
<i>Contra mendacium</i>	Brunet, Àngel-Octavi	Segle V
Edat mitjana		
<i>El camí del migdia</i>	Macià i Vives, Carles	Segle IX
<i>La frontera superior</i>	Macià i Vives, Carles	Segle X
<i>L'any dels francs</i>	Villaró, Albert	Primeries del segle XI
<i>El monestir proscrit</i>	Roca, Maria Carme	Primeries del segle XI
<i>El falcó del comte</i>	Cantalozella, Assumpció	Segle XI
<i>Cercamón</i>	Racionero, Lluís	Segles X-XII
<i>L'amor de lluny</i>	Dalmau, Antoni	Primera meitat del XII
<i>El mestre de Taüll</i>	Agut, Joan	Primera meitat del XII
<i>La ruta del silenci</i>	Castellarnau, Eduard	Segona meitat del XII
<i>L'aigua parlava</i>	Valls-Calçada, Francesc	Segle XII
<i>La metgessa càtara</i>	Morey, Pere	Primera meitat del XIII
<i>La reina oculta</i>	Molist, Jordi	Primera meitat del XIII
<i>Les dames del foc</i>	Escura, Xavier	Primera meitat del XIII
<i>Terra d'oblit</i>	Dalmau, Antoni	Primera meitat del XIII
<i>Jaume I. Entre l'amor i la corona</i>	Vila Carreras, Jordi	Primera meitat del XIII
<i>Lletres d'exili</i>	Tornafoch, Xavier	Segle XIII
<i>Jaume I. El punyal del sarraí</i>	Salvadó, Albert	Segle XIII
<i>Jaume I. La reina hongaresa</i>	Salvadó, Albert	Segle XIII
<i>Jaume I. Parleu o mateu-me</i>	Salvadó, Albert	Segle XIII
<i>El desert de l'oblit</i>	Carranza, Andreu	Darreries del XIII
<i>L'últim hivern de Ramon Llull</i>	Puigpelat, Francesc	Segles XIII-XIV
<i>Secretum templi</i>	Ferrándiz, Juan Fran	Primera meitat del XIV
<i>Roger de Flor, el lleó de Constantinoble</i>	Puigpelat, Francesc	Primera meitat del XIV
<i>El pont dels jueus</i>	Gironell, Martí	Primera meitat del XIV
<i>L'Atlas furtiu</i>	Bosch, Alfred	Segle XIV
<i>El pont de fusta</i>	Roca, Maria Carme	A mitjan segle XIV
<i>Diumenge de Glòria</i>	Ortega, Vicent	Segona meitat del XIV
<i>El poder i la dignitat</i>	Mestres i Godes, Jesús	Segona meitat del XIV
<i>Noverint universi</i>	Andrés Sorribes, Joan	Segona meitat del XIV
<i>El monestir de l'amor secret</i>	Farrés, Maria Dolors	Segona meitat del XIV

<i>El color del crepuscle</i>	Capdevila, Llorenç	Darreries del XIV
<i>Evangelí gris</i>	Villatoro, Vicenç	Darreries del XIV
<i>Sibil·la, la plebea que va regnar</i>	Borrell, Joaquim	Segles XIV-XV
<i>L'agent del rei</i>	Anglada, Maria Àngels	Segles XIV-XV
<i>Intrigues de palau</i>	Roca, Maria Carme	Segles XIV-XV
<i>O rei o res!</i>	Capdevila, Llorenç	Primeries del XV
<i>L'orfeneta de Menargues</i>	Bofarull, Antoni de	Primeries del XV
<i>La dona del grill</i>	Tiñena, Jordi	Primeries del XV
<i>Jo sóc aquest que em dic Ausiàs March</i>	Piera, Josep	Primera meitat del XV
<i>Àlia la sublim</i>	Bosch, Alfred	Segle XV
<i>El príncep de Viana</i>	Ibars, Mariona	Segle XV
<i>Ànima de llop</i>	Capdevila, Llorenç	Segona meitat del XV
<i>El vol de l'astor</i>	Freixa; Giralt; Homs	Segona meitat del XV
Edat moderna		
<i>Borja Papa</i>	Mira, Joan Francesc	Segona meitat del XV
<i>El llaüt de vela negra</i>	Morey, Pere	Segles XV-XVI
<i>Crim de Germania</i>	Lozano, Josep	Segle XVI
<i>Nomdedéu</i>	Escartí, Vicent Josep	Segle XVI
<i>Dies d'ira</i>	Escartí, Vicent Josep	Segle XVI
<i>Els cabells d'Absalom</i>	Escartí, Vicent Josep	Segle XVI
<i>Dies a la ciutat</i>	Tiñena, Jordi	A mitjan segle XVI
<i>L'últim muetzi</i>	Escobar, Rafael	Segles XVI-XVII
<i>Les veus de la vall</i>	Escobar, Rafael	Primera meitat del XVII
<i>Cavaller de fortuna</i>	Arbonès, Jordi	Primera meitat del XVII
<i>Serrallonga, l'últim bandoler</i>	Capdevila, Llorenç	Primera meitat del XVII
<i>El mut de la campana</i>	Lozano, Josep	Primera meitat del XVII
<i>Barroca mort</i>	Escartí, Vicent Josep	Primera meitat del XVII
<i>Corpus de sang</i>	Cantalozella, Assumpció	A mitjan segle XVII
<i>El comediant de Perpinyà</i>	Tiñena, Jordi	Segona meitat del XVII
<i>Rebels a Tramuntana</i>	Soler i Amigó, Joan	Segona meitat del XVII
<i>Dins el darrer blau</i>	Riera, Carme	Darreries del XVII
<i>Un cadàver exquisit</i>	Mata, Jordi	Segles XVII-XVIII
<i>1714 Set de Rei</i>	Bosch, Alfred	Primeries del XVIII

<i>1714 Sota la pell del diable</i>	Bosch, Alfred	Primeries del XVIII
<i>1714 Toc de vespres</i>	Bosch, Alfred	Primeries del XVIII
<i>Setembre de passió</i>	Closa, Daniel	Primeries del XVIII
<i>El coronel d'Anjou</i>	Briz, Francesc Pelai	Primeries del XVIII
<i>Sepultura de bandoler</i>	Carreras, Xavier	Primera meitat del XVIII
<i>Cap de Brot</i>	Pallicé, Ramon	Segle XVIII
<i>Els secrets de Meissen</i>	Palomero, Josep	Segona meitat del XVIII
<i>Casnova o la incapacitat de perversió</i>	Luján, Nèstor	Segona meitat del XVIII
<i>Els vespres de don Magí Castellarnau</i>	Tiñena, Jordi	Segona meitat del XVIII
<i>L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït català!</i>	Salvadó, Albert	Segona meitat del XVIII
<i>L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït musulmà!</i>	Salvadó, Albert	Segona meitat del XVIII
<i>L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït cristià!</i>	Salvadó, Albert	Segona meitat del XVIII
Edat contemporània		
<i>Els persistents</i>	Pallicé, Ramon	Darreries del XVIII
<i>La conspiració</i>	López Crespi, Miquel	Darreries del XVIII
<i>Senyoria</i>	Cabré, Jaume	Darreries del XVIII
<i>Les ales de Mercuri</i>	Casas, Mariano	Darreries del XVIII
<i>L'esguard d'Orfeu</i>	González, Josep-Lluís	Segles XVIII-XIX
<i>Vespres de sang</i>	Olivares, Joan	Segles XVIII-XIX
<i>Un lloc entre els morts</i>	Capmany, Maria Aurèlia	Segles XVIII-XIX
<i>La ciutat del canvi</i>	Riera i Tuèbols, Santiago	Segles XVIII-XIX
<i>L'Emperador o L'ull del vent</i>	Porcel, Baltasar	Primeries del XIX
<i>Inquisitio</i>	Bosch, Alfred	Primeries del XIX
<i>El bastió de la llibertat</i>	Ferrer, Antoni-Lluc	Primera meitat del XIX
<i>L'hivern del Tigre</i>	Carranza, Andreu	Primera meitat del XIX
<i>La Creu de Cabrera</i>	Andrés Sorribes, Joan	Primera meitat del XIX
<i>Anjub. Confessions d'un bandoler</i>	Carranza, Andreu	Primera meitat del XIX
<i>Les històries naturals</i>	Perucho, Joan	Primera meitat del XIX
<i>La punyalada</i>	Vayreda, Marià	Primera meitat del XIX
<i>El son de la Medusa</i>	Brunet, Àngel-Octavi	A mitjan segle XIX
<i>Mort a Menorca</i>	Tiñena, Jordi	A mitjan segle XIX
<i>Passos estrets per terres altes</i>	Cerdà, Jordi Pere	Segle XIX
<i>Sota l'enclusa del temps</i>	Canals, Manel	Segle XIX

<i>La victòria de la creu</i>	Gibert, Miquel M.	Segle XIX
<i>Confessió general</i>	Garrabou, Joan	Segles XIX-XX
<i>La ciutat del desig</i>	Riera i Tuèbols, Santiago	Segles XIX-XX
<i>Terra verge</i>	Chauvell, Josep A.	Segona meitat del XIX
<i>La pols i el desig</i>	Moncho, Jesús	Segona meitat del XIX
<i>Port de l'est</i>	Moncho, Jesús	Segona meitat del XIX
<i>Per les valls on es pon el sol</i>	Coll, Pep	Darreries del XIX
<i>La ciutat de les pistoles</i>	Riera i Tuèbols, Santiago	Segles XIX-XX
<i>La ciutat en flames</i>	Segarra, Agustí	Segles XIX-XX
<i>Raïms i ferments</i>	Bruguera, Josep Lluís	Segles XIX-XX
<i>L'avi. Confessions íntimes de F. Macià</i>	Bosch, Alfred	Segles XIX-XX
<i>Antoni Gaudí: el so de la pedra</i>	Racionero, Lluís	Segles XIX-XX
<i>La teranyina</i>	Cabré, Jaume	Primeries del XX
<i>La pell de la revolta</i>	Sierra i Fabra, Jordi	Primeries del XX
<i>Fra Junoy o l'agonia dels sons</i>	Cabré; Jaume	Primeries del XX
<i>La felicitat</i>	Baulenas, Lluís-Anton	Primeries del XX
<i>Una vetllada a l'Excelsior</i>	Carol, Màrius	Primeries del XX
<i>Icària, Icària...</i>	Benguerel, Xavier	Primera meitat del XX
<i>Forasters</i>	Vallbona, Rafael	Primera meitat del XX
<i>Rosa de foc</i>	Agut, Joan	Primera meitat del XX
<i>Flacs i miserables: història d'històries</i>	Antón i Bofill, Xavier	Primera meitat del XX
<i>Paradís d'orquídies</i>	Janer Manila, Gabriel	Primera meitat del XX
<i>El fil de plata</i>	Baulenas, Lluís-Anton	Primera meitat del XX
<i>Boris I, rei d'Andorra</i>	Morell, Antoni	Primera meitat del XX
<i>Núria i la glòria dels vençuts</i>	López Crespi, Miquel	Primera meitat del XX
<i>L'amagatall</i>	López Crespi, Miquel	Primera meitat del XX
<i>Aquell primer de maig</i>	Varela, Jordi	Primera meitat del XX
<i>Guerres perdudes</i>	Bodí, Francesc J.	Primera meitat del XX
<i>El mas de la Guineu</i>	Mestre, Joan Maria	Primera meitat del XX
<i>La mirada del cec</i>	Agut, Joan	Primera meitat del XX
<i>Àcrates!</i>	Alandes, Juli	A mitjan segle XX

3.1.1.1. Una anàlisi del contingut del *Catàleg*

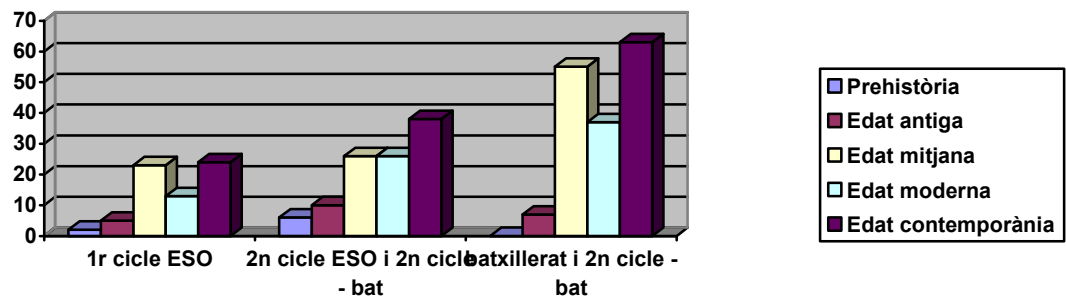
Oferim ara, esquematitzades, les dades més significatives que podem extreure de la relació anterior d'obres del *Catàleg*, pel que fa al nombre de novel·les per període històric i cicle educatiu.

1)

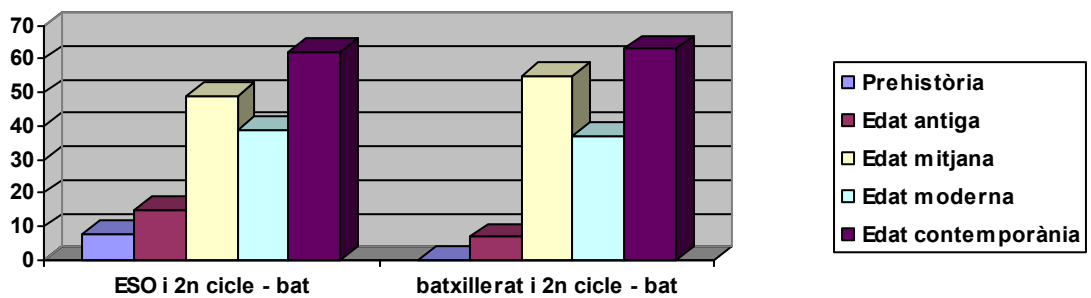
	Primer cycle ESO	Segon cycle ESO	Segon cycle ESO i batxillerat	Batxillerat
Prehistòria	2	6		
Edat antiga	5	8	2	5
Edat mitjana	23	14	12	43
Edat moderna	13	20	6	31
Edat contemporània	24	26	12	51
	67	74	32	130

2)

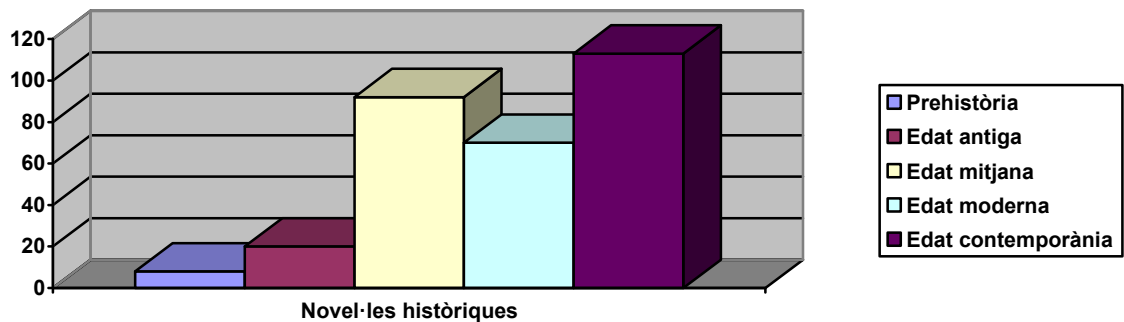
	Primer cicle ESO	Segon cicle ESO i segon cicle - bat	Batxillerat i segon cicle - bat
Prehistòria	2	6	
Edat antiga	5	10	7
Edat mitjana	23	26	55
Edat moderna	13	26	37
Edat contemporània	24	38	63
	<i>67</i>	<i>106</i>	<i>162</i>

3)

	ESO i segon cicle - bat	Batxillerat i segon cicle - bat
Prehistòria	8	
Edat antiga	15	7
Edat mitjana	49	55
Edat moderna	39	37
Edat contemporània	62	63
	<i>173</i>	<i>162</i>

4)

	Novel·les històriques
Prehistòria	8
Edat antiga	20
Edat mitjana	92
Edat moderna	70
Edat contemporània	113
	<i>303</i>

Com podem comprovar, l'edat contemporània i l'edat mitjana són els períodes històrics que més sovint han servit d'inspiració als nostres escriptors. I si decidim destriar dins d'aquests grans períodes els episodis històrics més novel·lats, ens adonem que són la Guerra civil espanyola, les Guerres carlines, el segle XIV medieval i la guerra de Successió de l'edat moderna els que gaudeixen de més predicament. De l'època antiga el període ibèric és pràcticament l'únic que ha despertat un cert interès entre els conreadors del gènere, mentre que l'època romana, la visigòtica i, en general, l'alta edat mitjana fins arribar al que podem anomenar els orígens de Catalunya, no han reclamat l'interès de la nostra novel·la històrica.

En definitiva, comprovem que, seguint els models més clàssics de la novel·la històrica, són precisament aquells moments històrics de crisi els que propicien l'aparició d'una literatura que, de ben segur no sempre amb la intenció de proposar-s'ho, tendirà a mitificar-los, tot reivindicant un passat nacional.

Podem fàcilment confirmar-ho a partir del següent gràfic on hem computat el nombre de novel·les ambientades en aquells episodis de la Història de Catalunya que més sovint apareixen en el nostre catàleg:

	Primer cicle ESO	ESO i 2n cicle-bat	Batxillerat i 2n cicle-bat	Total
EDAT ANTIGA				
Període ibèric	1	4	5	10
EDAT MITJANA				
Orígens de Catalunya Feudalisme	5	1	7	13
Els càtars	1	1	6	8
Regnat de Jaume I	2		5	7

Els almogàvers	3	3	3	9
Regnat del Cerimoniós. S. XIV Jueus i epidèmies de pesta	2	2	15	19
Compromís de Casp		3	5	8
Regnat de Joan II	3	2	3	8
EDAT MODERNA				
Expulsió dels moriscos a València	1	2	4	7
Bandolerisme	4	3	3	10
El corpus de Sang La guerra dels Segadors	1	1	3	5
Guerra de Successió	3	3	7	13
EDAT CONTEMPORANIA				
Les Guerres carlines	4	6	9	19
La Setmana tràgica	1	1	5	7
La Guerra civil espanyola	6	9	9	24

Consignem, finalment, que la relació de relats que són traduccions de novel·les històriques estrangeres i que els grups d'obres d'ESO del nostre catàleg acullen d'acord amb els criteris que han guiat la nostra recerca, hi tenen una presència certament reduïda i molt heterogènia pel que fa a llur temàtica. Oferim a continuació el breu registre de llengües d'on provenen les versions originals d'aquestes novel·les, tot adjuntant-hi el nombre d'obres amb què es presenten:

Castellà (11), anglès (6), àrab (3), francès (3), basc (1), alemany (1) i grec (1).

3.1.1.2. Els autors

La nòmina d'autors que han fet possible amb les seves novel·les el plantejament i la realització del nostre estudi és certament molt extensa: cent cinquanta-cinc autors d'expressió catalana i vint-i-sis autors traduïts. Tanmateix, i com a conseqüència d'aquesta prodigalitat, podem deduir en el llistat que mostrem a continuació que llur dedicació a aquest gènere ha estat, en general, esporàdica, i, únicament, poc més de mitja dotzena d'ells s'han lliurat al conreu de la novel·la històrica, diríem, amb autèntica vocació d'especialistes en el gènere. En aquest sentit, el cas dels escriptors Oriol Vergés i Josep Vallverdú, els quals han enriquit el nostre catàleg amb vint-i-cinc i deu novel·les respectivament, és digne d'un esment rellevant.

Autors les obres dels quals figuren als catàlegs d'ESO:
(Entre parèntesis, anotem la quantitat d'obres que hi aporten)

Alcoberro, Agustí	Dalmases, Antoni	Morey, Pere (2)
Andrés Sorribes, Joan	Delgado, Josep-Francesc	Novell, Maria
Anglada, Maria Àngels (3)	Dumas, Alexandre	O'Dell, Scott
Anguera, Mercè	Duran, Teresa	Oliver, Toni
Arguimbau, Miquel	Egea, Octavi	Orlev, Uri
Aritzeta, Margarida	Etxeberria, Hasier	Paniello, Josep
Armangué, Joan	Falcones, Ildefonso	Piera, Emili
Arnal, Antoni (2)	Fernández, Miguel	Pons, Joan
Atxaga, Bernardo	Ferrà Miquel (2)	Portell, Joan
Ballart, Manel	Fité, Marcel	Pradas, Núria (2)
Barat, Juan Ramón	Franco, Josep (2)	Puixkin, Aleksandr S.
Barceló i Cullerés, Joan	Garcia Grau, Manuel	Rathe, Gustave
Barceló, Xesc	Garcia i Cornellà, Dolors	Renau, Xavier
Baró, Santi	Garcia i Quera, Núria	Richter, Hans Peter
Barrufet, Roser	Garcia Llorca, Antoni (3)	Roca, Maria Carme
Bernabeu, Vicent	Gisbert, Francesc	Roe, Caroline
Bogunyà, Maria Àngels	Gisbert, Joan Manuel	Roig Escofet, Daniel
Bolta, Maria Jesús	Grobéty, Anne-Lise	Salvadó, Albert
Borrell, Joaquim (3)	Guardiola, Pepa	Scott, Walter
Cabot, Josep Tomàs	Guillamón, Xavier (2)	Sierra i Fabra, Jordi
Cabré, Jaume (2)	Huertas, Carme (2)	Simó, Isabel-Clara
Caldera, Abel	Julià, Alegria	Sorribas, Sebastià
Canela, Mercè (2)	Larreula, Enric (3)	Sotorra, Andreu (2)
Canela, Montserrat	Lloret, Toni (2)	Teixidor, Emili (2)
Cantalozella, Assumpció	Lluch, Enric (3)	Terradas, Jaume
Capdevila, Llorenç	Llywelyn, Morgan	Torró, Joan
Capmany, Maria Aurèlia	Mahfuz, Naguib (3)	Tortajada, Anna
Carbó, Joaquim (2)	Mallorquí, Cèsar (2)	Vallbona, Rafael
Carranza, Andreu; Martín, Esteban	Manfredi, Valerio M.	Valls, M. & Delisio, N.
Casas, Mariano (2)	Martín, Andreu	Vallverdú, Josep (10)
Castellano, Pep	Meix, Carme	Vergés, Oriol (25)
Castelló, Josep	Mendoza, Eduardo	Vilaplana, Silvestre (2)
Cela, Jaume (2)	Miquel, Carme	Vilar, Anna

Cerarols, Lluís	Mir Serra, Miquel	Villatoro, Vicenç (2)
Closa, Daniel	Miralles, Josep Joan	Wallace, Lewis
Constans, Joan	Miret, Lluís	Zei, Alki
Cushman, Karen	Molina, M. Isabel	

Autors les obres dels quals figuren al catàleg de batxillerat:

Aguilar, Xavier	Closa, Daniel	Moncho, Jesús (2)
Agut, Joan (3)	Coll, Pep	Morell, Antoni
Alandes, Juli	Cussà, Jordi	Morey, Pere (2)
Andrés Sorribes, Joan (2)	Dalmau, Antoni (2)	Olivares, Joan
Anglada, Maria Àngels	Escartí, Vicent Josep (4)	Ortega, Vicent
Antón i Bofill, Xavier	Escobar, Rafael (2)	Pallicé, Ramon (2)
Arbonès, Jordi	Escura, Xavier	Palomero, Josep
Baulenas, Lluís-Anton (2)	Farrés, Maria Dolors	Perucho, Joan
Benguerel, Xavier	Ferrándiz, Juan Fran	Piera, Josep
Bodí, Francesc J.	Ferrer, Antoni-Lluc	Porcel, Baltasar
Bofarull, Antoni de	Freixa; Giralt; Homs	Puigpelat, Francesc (2)
Borrell, Joaquim	Garrabou, Joan	Racionero, Lluís (2)
Bosch, Alfred (7)	Gibert, Miquel M.	Riera i Tuèbols, Santiago (3)
Briz, Francesc Pelai	Gironell, Martí	Riera, Carme
Bruguera, Josep Lluís	González, Josep-Lluís	Roca, Maria Carme (3)
Brunet, Àngel-Octavi (2)	Ibars, Mariona	Salvadó, Albert (6)
Cabré, Jaume (3)	Janer Manila, Gabriel	Segarra, Agustí
Canals, Manel	López Crespi, Miquel (3)	Sierra i Fabra, Jordi
Cantalozella, Assumpció (2)	Lozano, Josep (2)	Soler i Amigó, Joan
Capdevila, Llorenç (4)	Luján, Nèstor	Tiñena, Jordi (5)
Capmany, Maria Aurèlia	Macià i Vives, Carles (2)	Tornafoch, Xavier
Carol, Màrius	Maseras, Alfons	Vallbona, Rafael
Carranza, Andreu (3)	Mata, Jordi	Valls-Calçada, Francesc
Carreras, Xavier	Mestre, Joan Maria	Varela, Jordi
Casas, Mariano	Mestres i Godes, Jesús	Vayreda, Marià
Castellarnau, Eduard	Mettini, Rubèn	Vila Carreras, Jordi
Cerdà, Jordi Pere	Mira, Joan Francesc	Villaró, Albert
Chauvell, Josep A.	Molist, Jordi	Villatoro, Vicenç

3.2. La guia de lectura d'una novel·la històrica juvenil

3.2.1. Justificació i orientacions didàctiques

En aquest apartat suggerim una proposta d'elaboració d'una guia de lectura referida a una novel·la històrica juvenil destinada a l'alumnat de l'Ensenyament Secundari Obligatori.

Donades les característiques híbrides d'aquest gènere, per a un aprofitament òptim de la lectura del llibre creiem que seria convenient que fossin els departaments de Llengua i de Ciències Socials els qui, conjuntament, decidissin no únicament la tria de la novel·la que esdevindria objecte d'estudi, sinó que, a més, s'avinguessin a assessorar-se mútuament al llarg de l'activitat, de manera que aquell departament que volgués fer-se càrrec de dur a la pràctica l'anàlisi del llibre pogués afrontar amb comoditat la resolució d'aquells treballs i exercicis que s'allunyessin de l'àmbit de la matèria en la qual és competent.

Les activitats que planteja aquesta proposta són simplement orientatives i presenten diferents graus de dificultat. Hauran de ser, doncs, els professors els qui, d'acord amb el nivell escolar de l'alumnat a qui pretenguin de recomanar la lectura, hauran de seleccionar aquells exercicis que puguin resultar-los més adequats.

Cal dir que la majoria de les activitats, pràctiques i orientacions didàctiques proposades són deutores, inevitablement, d'aquelles que han vingut oferint un gran nombre de llibres de text i guies de lectura de característiques semblants, publicats fins ara. En aquest sentit recomanem consultar en el *Catàleg de novel·la històrica juvenil* del present treball, les fitxes que donin raó dels diversos quaderns de lectura i propostes didàctiques relacionats amb la cinquantena de novel·les de què en disposen.

Bona part dels exercicis estan plantejats amb la intenció de fomentar la interacció entre la lectura i l'escriptura i, a més, propulsar la pràctica del treball oral.

El propòsit de les guies de lectura és el d'acompanyar l'alumnat durant el procés de lectura d'un relat i ajudar el lector escolar a entendre'l i treure'n el màxim profit tan personal com acadèmic. Tanmateix, no som partidaris de les anàlisis exhaustives d'una obra en aquest nivell d'ensenyament. Un excés d'activitats addicionals al propi fet de llegir pot arribar a provocar l'avorriment en un jove lector que acaba de descobrir una lectura del seu gust i l'assaboreix amb plaer. Recomanem, doncs, una sòbria discreció a l'hora de seleccionar les diferents activitats que presentem, en especial aquelles de caràcter avaluatiu. Per això, pel que respecta a l'avaluació, proposem que es dugui a terme a partir del seguiment quotidià de la realització d'aquelles activitats que els professors hagin decidit considerar útils i suficients.

Aquest lligall de propostes per a confeccionar una guia de lectura adaptada a una novel·la de tipus històric es completa amb una aplicació pràctica: una guia lectora referida a l'obra *La forja de Lessera* de Joan Andrés Sorribes, elaborada d'acord amb les formulacions presentades.

3.2.2. Propostes d'elaboració d'una guia de lectura d'una novel·la històrica juvenil

3.2.2.1. Esquema del contingut del les propostes

- Fitxa de lectura
- L'autor
- Propostes de comprensió lectora.
 - Abans de la lectura
 - Aproximació al marc històric
 - Durant la lectura
 - Els fets històrics
 - Ambientació històrica
 - Els personatges
 - Anàlisi literària
 - Estructura narrativa i punt de vista narratiu
 - L'espai: localitzacions geogràfiques

- El temps narratiu
- Els personatges novel·lescos
- Anàlisi lingüística: qüestions de vocabulari.
- Després de la lectura
 - Pràctiques d'expressió escrita
 - Opinió.
 - Prova d'avaluació de la comprensió lectora
- Recursos didàctics

3.2.2.2. La fitxa de lectura

Tot i que sembla inevitable que formi part d'aquest primer apartat, recomanem que els nois i les noies l'omplin a l'aula en una darrera sessió de cloenda de les activitats a l'entorn del llibre, del qual s'haurien de servir en aquell moment per consultar-hi les dades tècniques; i extraient la resta de la informació de les notes que hauran pres durant la lectura o de les pàgines de la mateixa guia de lectura (o *Quadern lector*, per a ells) que ja haurien de portar enllestida.

La mateixa sessió en què es realitzi aquesta activitat, podrà ser propícia també per afavorir una darrera reflexió-debat sobre els temes més interessants que la novel·la hagi suscitat.

Creiem que un model de fitxa de lectura com el que presentem a continuació pot avenir-se còmodament amb els nostres propòsits.

Fitxa de lectura	
Títol de la novel·la	
Cognoms i nom de l'autor	
Editorial	Nombre de pàgines
Lloc i any d'edició	
Col·lecció	Núm.
Temàtica	
Període històric en el qual transcorre l'acció	
Fets històrics que s'hi narren	
Argument	
Valoració personal	

3.2.2.3. L'autor

Malgrat que el professorat, com és obvi, haurà fet a classe una presentació del llibre i de l'autor, pot demanar que siguin els mateixos nois i noies els qui s'encarreguin de buscar-ne lliurement una informació biobibliogràfica bàsica en les pàgines web o en les enciclopèdies.

3.2.2.4. Propostes de comprensió lectora.

3.2.2.4.1. Abans de la lectura

3.2.2.4.1.1 Aproximació al marc històric

En aquesta mateixa primera sessió, la de la presentació del llibre, el professorat pot provocar de formular hipòtesis sobre el contingut del llibre a partir del títol, de la il·lustració de la portada i dels textos de la contracoberta.

Així mateix, a partir de la informació que ens poden proporcionar aquests textos immediats (fins i tot, si el llibre en conté, el de la introducció), sobre l'època en què transcorre l'acció de l'obra, i els episodis i els personatges històrics protagonistes que hi apareixeran, el professorat pot demanar que els nois i noies en cerquin informació. Informació que seria útil que, en una propera sessió dedicada a la lectura, i a l'aula, fos el propi professor o professora qui l'anés aplegant i en formulés una estructuració ordenada

També pot ser d'utilitat que el professorat, en aquestes primeres sessions, comentés prèviament tots aquells termes referits a objectes, situacions o fets propis de l'època en què transcorre l'acció i que apareguin sovint en el relat per tal de facilitar la lectura posterior a l'alumne. Per posar un exemple, si el relat està ambientat en l'època medieval, termes referits a l'arnès del cavaller, a peces de vestir o parts d'una fortificació, mobles i objectes d'ús quotidià, oficis, i termes jurídics : mots com “cota de malles”, “elm”, “gonella”, “merlet”, “arquibanc”, “bastaix”, “pellicer”, “capbreu” etc.

3.2.2.4.2. Durant la lectura

Sembla útil d'alternar la lectura individual que farà l'alumne, a casa, amb la lectura en veu alta, a classe, de determinats capítols, episodis o fragments que el professor o professora haurà seleccionat prèviament per tal d'analitzar-los.

3.2.2.4.2.1. Els fets històrics

A partir de la informació històrica de què disposarem sobre el període, personatges i fets històrics utilitzats en la novel·la, es pot proposar als nois i noies que en determinat capítol o passatge, prèviament seleccionat, destriïn allò que és històric d'allò que és novel·lesc.

3.2.2.4.2.2. L'ambientació històrica

D'igual manera, se'ls pot demanar que vagin prenent nota, capítol a capítol de tot allò referit a la civilització i societat antiga que l'obra recreï; i que ho vagin classificant esquemàticament en diferents apartats com els següents: economia, comerç, arquitectura i habitatge, art, religió, costums i creences, els vestits de l'època, els tipus d'armes, etc.

3.2.2.4.2.3. Els personatges

Els exercicis d'aquest apartat han de permetre a l'alumnat diferenciar els personatges històrics dels de ficció.

Pel que fa a l'actuació dels primers, haurien de confrontar llur actuació amb la realitat històrica documentada.

3.2.2.4.2.2. Anàlisi literària

3.2.2.4.2.2.1. Estructura i punt de vista narratiu

Recomanem l'exercici de resumir cada un dels capítols, d'interpretar-ne el títol, d'acord amb el contingut, o de posar-los un títol, si no en porten.

Igualment, l'exercici de segmentar la novel·la en les tres parts pròpies d'un relat lineal: plantejament, nus i desenllaç. També fer-ne un resum de cada una de les parts.

De més a més, demanar-los de cercar fragments que continguin descripcions.

Demanar-los de triar un passatge de l'obra que contingui una forta càrrega dramàtica i emotiva i que en preparin una lectura dramatitzada.

Propostes d'activitats a propòsit del punt de vista narratiu:

Aquelles que els permetin de diferenciar en un fragment narrat per un narrador omniscient allò que és l'estil directe i l'estil indirecte.

En un episodi, prèviament triat on apareguin tècniques de recuperació del passat (retrospeccions o *flashback*), demanar-los que les localitzin i després provin de recuperar el fil d'aquells passatges anteriors que aquest nou material narratiu ha pretès ampliar.

3.2.2.4.2.2.2. L'espai. Les localitzacions geogràfiques

Activitats que consisteixin a demanar als nois i noies de dibuixar un mapa de la zona geogràfica on transcorre l'obra i anotar-hi el nom de les poblacions que hi apareixen.

I a partir d'aquí, exercicis que els permetin d'identificar-los amb poblacions actuals, si els noms no coincideixen i, en darrer terme, deduir les transformacions que han sofert amb el temps pel que fa a importància o decadència.

De la mateixa manera, situar en el mapa els accidents geogràfics, rius, muntanyes, que apareixen en el relat i fer-los correspondre també amb els respectius topònims actuals, si es dóna el cas.

Finalment, demanar-los de marcar en el mapa l'itinerari per on transcorre l'acció de la novel·la.

3.2.2.4.2.2.3. El temps narratiu

Activitats que permetin a l'alumnat d'identificar el pas del temps en l'obra: computar el temps que transcorre (sovint aperceben el temps a partir del canvi de les estacions), i anotar els salts cronològics que es vagin produint en el decurs del relat.

3.2.2.4.2.4. Els personatges novel·lescos

Un cop diferenciats els personatges històrics dels de ficció, se'ls pot demanar, en primer lloc, de classificar aquests darrers en protagonistes, antagonistes, secundaris i fugaços.

Altres activitats que recomanem són aquelles que permetin fer una descripció tan física com de caràcter de cada un dels principals; i també aquelles que demanen de reflexionar sobre la manera com es relacionen entre ells al llarg de l'obra.

Si la novel·la ho fa propici, se'ls podria demanar també que dissenyessin un arbre genealògic amb els membres i persones relacionades amb les diferents famílies o grups socials que el relat presenti.

3.2.2.4.2.3. Anàlisi lingüística: qüestions de vocabulari.

D'acord amb el nivell, recomanen demanar als nois i noies de confeccionar un petit glossari amb els mots que hagin hagut de buscar al diccionari.

Així mateix, qualsevol dels clàssics exercicis lingüístics, com:

- Classificar determinats mots segons que siguin verbs, noms o adjectius.
- Demanar-los que en busquin sinònims.
- Demanar de relacionar alguns mots que apareguin en el llibre amb llur definició, ja anotada (aquest joc lingüístic pot contenir fins i tot definicions correctes al costat d'altres d'errònies que l'alumnat haurà de destriar).
- Demanar de localitzar en determinat passatge les locucions i frases fetes que pugui contenir i definir-les.
- Oferir-los una sèrie de locucions extretes del text i demanar-los que construeixin una frase amb cada una d'elles.

Pel que fa a l'estil, demanar als nois i noies de localitzar en determinat fragment, especialment seleccionat, algunes figures retòriques simples que hi apareguin: metàfores, comparacions, ironies, personificacions, metonímies, hipèrboles.

També proposar-los que observin si l'estil emprat en la novel·la és el propi d'un model de llengua col·loquial, si pertany a un nivell més culte, si els combina, o fins si el llenguatge pretén en algun moment reproduir la parla de l'època.

3.2.2.4.3. Després de la lectura

3.2.2.4.3.1. Pràctiques d'expressió escrita

Possibles propostes:

Que els nois i noies redactin la seva personal interpretació del títol de l'obra.

Una vegada seleccionats i presentats un seguit de fets i situacions referents a la novel·la, demanar-los que els ordenin d'acord amb l'ordre en què apareixen en el relat.

A partir de determinades afirmacions, algunes d'elles errònies, que facin referència a l'argument del llibre, demanar-los que les identifiquin com a verdaderes o falses.

Demanar-los que facin un resum descriptiu dels personatges principals.

Recordar-los el nom de dos dels personatges de la novel·la i demanar-los que descriguin quina relació mantenen entre ells al llarg de l'obra.

Demanar que redactin una llista amb els passatges o episodis que més els hagin impactat.

Demanar-los que comparin la societat antiga que descriu la novel·la amb la societat actual i que reflexionin a propòsit de determinats temes com poden ser la moral, la religió, la política, els diferents estament socials, el protagonisme de la dona, dels joves, etc.

Demandar-los que reflexionin a propòsit del desenllaç: si s'ha correspost amb les seves expectatives, si els ha decebut. Proposar-los que n'imaginin un final diferent.

Demandar-los que redactin una carta adreçada a un amic per explicar-li el llibre que acabem de llegir i animar-lo que el llegeixi ell també.

Semblantment, proposar-los que escriguin una ressenya del llibre per a ser publicada a la revista del centre.

3.2.2.4.3.2. Opinió.

A partir de les anotacions i notes preses durant la lectura i que, en les darreres sessions de les activitats lectores, a l'aula, els nois i noies haurien de redactar en forma d'esquema per, posteriorment, servir-se'n en un debat.

Possibles propostes:

Demandar-los de relacionar l'obra amb alguna altra de semblant que hagin llegit o amb alguna pel·lícula que hagin vist.

Presentar-los algun fragment triat que contingui l'opinió d'algun dels protagonistes, i demandar-los com la interpreten i si ells són del mateix parer.

Si el relat ha plantejat actituds ètiques oposades a l'entorn de determinat tema o situació, demandar-los que prenguin partit per una d'elles i la defensin.

Demandar-los de reflexionar sobre aquests dos temes:

1. La novel·la històrica pot ajudar a difondre la història?
2. És evident que la novel·la històrica té la capacitat de poder mostrar-nos també una "veritat històrica" distorsionada. Seria vàlida una obra que se servís d'aquest privilegi d'especular amb la història?

3.2.2.4.3.3. Prova d'avaluació de la comprensió lectora

Si el professor o la professora decidís de realitzar-la, proposem que consisteixi simplement en una sèrie de preguntes de comprensió que girin a l'entorn de l'argument del llibre i l'actuació del personatges.

3.2.2.5. Recursos didàctics

Possibles propostes:

Presentar als nois i noies altres novel·les històriques ambientades en el mateix període històric de la novel·la que acaben de llegir; i, així mateix, possibles obres d'autors coetanis als fets històrics relatats.

Mostrar-los pel·lícules que s'hagin pogut fer sobre la novel·la o que s'ambientin en el mateix període històric.

Organitzar visites als llocs on transcorre l'acció de l'obra, si això fos possible, o a espais que puguin relacionar-s'hi: museus, jaciments arqueològics, barri antic d'una població, etc.

Donar-los informació sobre possibles adreces de pàgines web que continguin informació sobre l'època, els personatges o els espais històrics tractats en l'obra.

3.3. Guia didàctica i Quadern lector

de *La forja de Lessera*

de Joan Andrés Sorribes

3.3.1. Per al professorat

3.3.1.1. Fitxa tècnica

Títol de la novel·la:	<i>La forja de Lessera</i>
Cognoms i nom de l'autor:	ANDRES SORRIBES, Joan
Editorial:	Tàndem Edicions
Nombre de pàgines:	263
Lloc i any d'edició:	València, 2000
Col·lecció:	La moto
Núm.	21
Nivell lector recomanat:	Segon cicle d'ESO
Període històric en el qual transcorre l'acció:	Segle III aC
Fets i context històric:	Primera Guerra púnica. Món i cultura ibèrics. Món i cultura cartagineses. Colònies cartagineses a la mediterrània.
Argument:	<p>Aiduà, el fill del ferrer d'Albaskar, una població fronterera entre les terres dels ilerjavons i els edetans, ha anat a buscar una càrrega de pedres de ferro. Quan retorna al poblat es troba que un grup de guerrers n'han incendiat totes les cases i han mort tots els habitants. El noi incinera els cadàvers dels seus pares i les seves germanes i fuig. Dies després es ferit per un senglar i uns caçadors de Lessera el porten a casa d'un d'ells, anomenat Cudur, el qual en té cura i se l'afilla. A Lessera, el protagonista anirà fent-se gran, s'enamorarà de la filla de Cudur, Sàbari, treballarà d'aprenent de ferrer, i retrobarà un personatge anomenat Urc, que suposadament és també un supervivent de la massacre d'Albaskar. Un dia, en el mercat de Lessera reconeix un objecte que havia pertangut a la seva mare i seguint els consells d'Urc es dirigeix a la població costanera d'Hystra per tal d'obtenir informació sobre la destrucció del seu antic poble. Un cop a Hystra és enganyat per un mercader, el qual el ven com a mercenari i l'embarca en un vaixell que es dirigeix a l'illa d'Ibòsim. Durant el viatge es fa amic d'una colla de mercenaris ibers amb els quals compartirà l'aventura d'una guerra. Guerra que el portarà a lluitar en les files cartagineses contra l'exèrcit romà. En una de les darreres campanyes, perdrà els seus amics, però coneixerà un nou company, un jove celta anomenat Kandòbrik, amb el qual s'embarcarà de retorn a Ibèria. El vaixell en què viatgen naufraga prop de la costa dels ibers edetans, i els dos amics, únics supervivents, aconsegueixen de salvar-ne totes les mercaderies, les quals venen a la població d'Arse. Aquí, l'Aiduà retroba el mercader que l'havia traït i per ell arriba a conèixer que va ser Urc, el seu compatriota d'Albaskar, el culpable de la mort i destrucció del seu poble. El protagonista decideix tornar a Lessera per venjar-se'n i el seu amic celta s'ofereix a ajudar-lo. Un cop a Lessera mata l'assassí de la seva família i sotmet la seva actuació al judici del Consell de la ciutat. Finalment, el Consell accepta la seva veritat i l'Aiduà acaba casant-se amb Sàbari, la seva promesa, i s'instal·la a Lessera per fer de ferrer.</p>
Temàtica:	<p>La vida en l'època ibèrica. El viatge iniciàtic de l'heroi. El valor de l'amistat, la solidaritat i la fidelitat. El despertar de l'amor adolescent. El pas de l'adolescència a l'edat adulta. La tragèdia de la guerra.</p>

3.3.1.2. L'autor

JOAN ANDRÉS SORRIBES:

(Castelló de la Plana, 1947) és mestre, llicenciat en Geografia i Història, i professor d'Ensenyament Mitjà. Compromès amb treballs de divulgació de la història i costums de les comarques castellonenques ha publicat *Les campanes del fadri*, distingida amb el Premi Ciutat de Castelló d'Humanitats, 1995.

En el camp de la literatura és autor d'una trilogia de novel·les etnohistòriques que va començar amb *La forja de Lessera* (1998); i a la qual van seguir *Noverint universi*, guanyadora del Premi Ulisses, 1999, i *La Creu de Cabrera*, Premi Enric Valor de Narrativa, 2002; amb què conclougué aquesta trilogia sobre la nostra història personal com a poble.

Darrerament ha adoptat un nou registre tractant d'escriure sobre la societat on viu i treballa. Fruit d'aquesta nova mirada sobre una societat que no el satisfà són les dues darreres obres, *L'altra mirada*, distingida amb Premi Pascual Tirado de Narrativa Breu, 2006, i *Parlaràs de mi*, guardonada amb el Premi Ciutat de Sagunt de Narrativa, 2006.

(Informació facilitada gentilment pel propi autor)

3.3.1.3. Solucionari del *Quadern lector*

ACTIVITATS ABANS DE LA LECTURA

1. Proposem que sigui el propi professor o professora qui, en una de les primeres sessions de lectura a l'aula, vagi aplegant la informació sense depurar que aportaran els nois i noies, la filtri i en vagi formulant una estructuració ordenada que, de manera consensuada, tot l'alumnat considerarà finalment com a respostes definitives.

2.

3.

Prehistòria	fins a V aC
Edat antiga	V aC - V dC
Edat mitjana	V - finals del XV
Edat moderna	XV - finals del XVIII
Edat contemporània	XVIII - fins als nostres dies

4. Resposta oberta.

ACTIVITATS DURANT LA LECTURA

5. Donem els capítols i les pàgines quan la resposta és unitària. En la resta de casos, la nostra resposta és necessàriament molt esquemàtica i exemplar.

1. Cap. I (p. 16-19)

2. Diversos: Escudella, ametlles, figues seques, formatge, carn salada, peix salat, vi, oli, mel, etc. Vesta, mantó, túnica, botes de pell, etc.

3. Cap. III (p. 48-51)

4. Cap. VI (p. 88-89); cap. IX (p. 130-131); cap. XV (p.204-205)

5. Diversos: Cap. IV (p.58); cap. VIII (p. 114), etc.

6. Cap. IV (p. 57-66)

7. Cap. V (p. 70-76)

8. Cap. XVIII (p. 252-253)

9. Cap. I (p. 19-20); cap. II (p. 32), i diversos.

10. Diversos: Ètoba, la Terra Mare; Becade, el Sol; Tar-Ardaí, la Lluna, etc.

11. Púnics: Moloc, déu negatiu; Tanit, deessa de la fertilitat; Melkart, déu del comerç.
Cèltics: Brigó, esperit de la llum; Odark, déu de la venjança; Tork, déu negatiu.

12. Cap. VIII; cap. XIII

6. Resposta oberta.

7. 1. Primera persona singular del present d'indicatiu amb desinència *-e*: “m'encante”, “trie”.

2. Absència d'article acompanyant els noms de persona: “fins que Carba”, “la veu de Cudur”.

3. Vocables propis: “garrames”, “agarrar”. 4. Desinència de l'imperfet de subjuntiu en *-era*: “poguera” (p. 27)

8. Resposta oberta.

9. Resposta oberta.

10.

<i>Principals</i>	<i>Secundaris</i>	<i>Fugaços</i>
Aiduà	Urc	Nagur
Sàbaris	Caresir	Carnir
Cudur	Dirca	Ealdulacó
Carba		Aliarg

11. Albaskar, Lessera, Kalparnar (La Mola dels Avantpassats), el Tossal de les Àguiles.

12. Resposta oberta.

13.

<i>Cartaginesos</i>	<i>Ibers (Ber-ricks)</i>	<i>Celtes (Kèltichs)</i>
Kartaló	Beické	Kandòbric
Hannó	Alòrsi	Dreckó
Hasdrúbal	Duniu	
Amílcar Barca	Càler	
	Argícer	

14.

Ibósim
Sikélia
Qart-Hadâsht
Arse
Riu Sucro
Riu Údiva

Eivissa
Sicília
Cartago (Tunis)
Sagunt
Riu Xúquer
Riu Millars

15. La batalla naval d'Eknomos i un dels episodis bèl·lics que protagonitzà Xantip, el cap espartà dels mercenaris púnics.

16. Resposta oberta.

17. Resposta oberta.

18. *Homana*: sacerdotessa del temple de Tanit a Cartago, la qual, en nom de la deessa, atorga els seus favors a Aiduà.

Kandòbric: Guerrer kèltich, mercenari dels púnics. Salva la vida al protagonista en una batalla contra els romans, i després l'acompanya de retorn a Lessera.

Urc: Guerrer iber. Traïdor i causant de la destrucció d'Albaskar i de l'intent d'assassinat d'Aiduà. És mort per aquest al final de la novel·la.

Sàbari: filla de Cudur, un caçador de Lessera. Estima i acabarà casant-se amb l'Aiduà el seu germanastre.

Araikoris: comerciant massaliota que enganya el protagonista i el ven als cartaginesos com a mercenari.

19. Resposta oberta.

20. La retrospectió es troba entre les pàgines 222-223 del capítol XVI, quan el personatge Urc d'Albaskar confessa que fou ell qui traí el seu poble, en projectà la seva ruïna per motius personals, i ell mateix participà en l'atac, matà i violà els seus ciutadans. La intriga consisteix en el fet que no sabem de qui es tracta, ni se'ns diu el nom fins al final del capítol.

21. Es troba a la pàgina 117, i ens reconstrueix el salt cronològic d'un any, durant el qual l'Aiduà va rebre entrenament com a guerrer a Eivissa.

22.

<i>Substantius</i>	<i>Adjectius</i>	<i>Verbs</i>	<i>Locucions adverbials</i>
sarguer	bròfec	xafar	al remat
delectança	erràtics	mussitar	a cua d'ull
lassitud	loquaç	bonegar	al temps que
estalzim	aliena	camejar	a contrallum

23. «la ciutat [...] semblava una dona recolzada sobre un llit molsut de llomes verdeses» (p.127) *Metàfora*

«va parlar amb una veu que sonava com la música de l'aigua» (p. 134) *Metàfora*

«la nit [...] caminava lleugera pel cel» (p. 136) *Personificació*

«tot el vaixell gemegava» (p. 171) *Personificació*

«va adormir-se al jaç humit de la ribera» (p.14) *Metàfora*

«la càlida carícia del sol» (p.21) *Personificació*

ACTIVITATS DESPRÉS DE LA LECTURA

24. Resposta oberta. Tanmateix, n'apuntem una interpretació:

Tot allò que gira al voltant del procés i recerca de noves tècniques d'elaboració del ferro en època ibèrica, sens dubte que té una forta càrrega de futur. Aiduà és fill de ferrers i ell mateix ferrer per vocació, i, al llarg de la novel·la, la forja anirà esdevenint-hi un lloc comú. Quan al final de l'obra, el nostre protagonista pugui establir-se definitivament a Lessera, i parli de construir-hi una forja, simbòlicament, s'haurà guanyat aquest futur de prosperitat i el projectarà també sobre la població i la civilització de què forma part.

26. Resposta oberta.

27. Resposta oberta.

3.3.1.4. Recursos didàctics

Podeu obtenir informació sobre els jaciments ibèrics, les visites i activitats que s'hi organitzen a:

LA RUTA DELS IBERS
Museu d'Arqueologia de Catalunya
Oficina d'Informació i Difusió
<http://www.mac.es>
Telèfons: 93 424 65 77 - 93 423 21 49
Fax: 93 424 56 30
Correu electrònic: difusiomac.cultura@gencat

Altres novel·les juvenils ambientades en l'època i la cultura dels ibers:

VALLVERDÚ, Josep. *Un cavall contra Roma*. Barcelona: La Galera, 2003. (Grumets, sèrie blava; 3).

BORRELL, Joaquim. *Les Nàufores*. Picanya (València): Edicions del Bullent, 2002. (Miratges; 15).

LLUCH, Enric. *Si la gran deessa ho vol*. Alzira (València): Edicions Bromera, 2002. (Esguard; 6).

BALLART, Manel. *Un riu d'espigues*. Alzira (València): Edicions Bromera, 2005. (Esguard; 14).

METTINI, Rubèn. *Els déus de la vall*. Barcelona: Edicions La Campana, 1998. (Toc de Ficció; 16).

MASERAS, Alfons. *Ildaribal*. Barcelona: Columna, 1994. (Columna rem; 1).

3.3.2. Quadern lector per a l'alumnat

FITXA DE LECTURA

Omple les primeres línies d'aquesta fitxa amb les dades tècniques del llibre (títol, autor, editorial, etc.) Pel que fa als altres apartats, ja aniràs completant-los a mesura que avancis en la lectura de la novel·la.

Títol de la novel·la	
Cognoms i nom de l'autor	
Editorial	Nombre de pàgines
Lloc i any d'edició	
Col·lecció	Núm.
Temàtica	
Període històric en el qual transcorre l'acció	
Fets històrics que s'hi narren	
Argument	
Valoració personal	

L'AUTOR

Connecta't a Internet i aplega tota la informació que cregueis que et pot ser d'utilitat a propòsit de la vida i l'obra de l'autor de *La forja de Lessera*, Joan Andrés Sorribes, per tal de resumir-la finalment en un breu text.

ACTIVITATS ABANS DE LA LECTURA

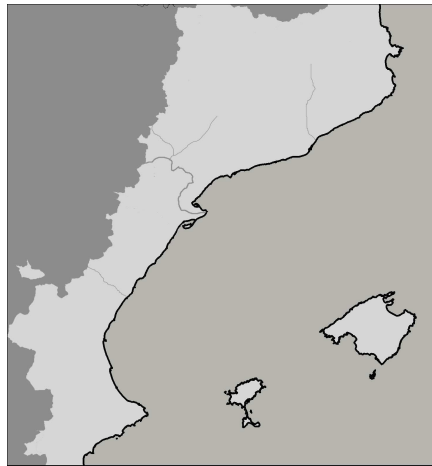
1. Com ja t'haurà informat el teu professor o professora, les aventures d'aquesta novel·la transcorren en uns temps bastant reculats, concretament en una època en què la Mediterrània patia una guerra que coneixem com Primera Guerra púnica.

Busca, en primer lloc, a propòsit de les Guerres púniques, la informació suficient per poder omplir esquemàticament aquesta graella.

	Primera Guerra púnica	Segona Guerra púnica	Tercera Guerra púnica
Anys en què es produeix			
Causes			
Cabdills protagonistes			
Escenaris de la guerra			
Batalles i fets			

Resultat final.			
Conseqüències			

2. Hauràs descobert que anomenem civilització ibèrica la que poblava en aquella època el territori que actualment coneixem com a Països Catalans. Mira d'esbrinar els noms de les principals ètnies iberes dels nostres avantpassats i situa-les en aquest mapa.

3. En quin d'aquests períodes històrics creus que podríem situar l'acció de la novel·la: Omple la graella amb els segles que aquests períodes abracen.

Prehistòria	
Edat antiga	
Edat mitjana	
Edat moderna	
Edat contemporània	

4. Torna a consultar el text de la contraportada del llibre. Adona't que ens dóna el nom de qui, sens dubte serà el principal protagonista de la novel·la, Aiduà, evidentment un jove iber. Ens proporciona, també, el nom de dues poblacions, Albaskar i Lessera,

segurament escenaris de l'acció del relat. Finalment ens parla d'una guerra que ara ja sabem quina és.

Ara, amb aquestes dades i una mica d'imaginació, prova d'explicar breument per escrit tot allò que creguis que podria ser l'argument de *La forja de Lessera*.

ACTIVITATS DURANT LA LECTURA

5. Fixa't en aquests temes i episodis que apareixen en la novel·la. Tu i els teus companys i companyes de classe hauríeu de repartir-vos-els, i triar-ne un cadascú, per així, a partir d'ara, poder anar prenent nota, capítol a capítol, de tot aquelles dades que cregueu que us podran ser d'utilitat quan, després que el professor hagi donat per acabades les activitats a realitzar durant la lectura del llibre, hàgiu de parlar-ne a classe.

1. Com es realitzava un enterrament a l'època ibèrica.
2. Què menjaven i com vestien, els ibers?
3. Què és una forja i quin era el procés d'elaboració del ferro?
4. Com eren els mercats i què s'hi venia?
5. De quin armament se servien els soldats?
6. Com devien celebrar els ibers, segons la novel·la, el solstici d'estiu (el Tar-Ardaí, la Nit Llarga)?
7. Com devien ser, segons la novel·la, els rituals d'iniciació que significaven el pas a la vida adulta (L'Idin-Aidun)?
8. Com devia ser la celebració d'un casament?
9. Com encenien el foc, com es curaven les ferides?
10. Quins devien ser, segons la novel·la, els principals déus del panteó iber?
11. Quins eren els principals déus del panteó púnic? Quins devien ser els principals déus del panteó kèltic?
12. Com era la navegació en l'època?

6. Adona't que aquest fragment està construït amb les paraules que diu el narrador, l'estil indirecte, i amb aquelles paraules que pronuncien els personatges, és a dir, l'anomenat estil directe. Destria en el text els dos estils i després transforma'l tot ell

en estil indirecte. Podries començar així: «Amb un somriure burleta demanà a Cudur que en triés una de les dues, la llarga o la curta...»

«—Tria, Cudur: la llarga o la curta? —li va dir amb somriure burleta.
—Sempre em fas el mateix! Quan m'encante ja me l'has pegat!
—No sé perquè dius això. Saps de sempre que en acabar de tallar, cal tirar palletes per veure qui arregla la pell.
A tots dos els molestava haver de netejar la pell dels animals que caçaven i sempre havien discutit per estalviar-se de fer-ho. Fins que Carba havia proposat de tirar-ho a palletes.
—Tu sempre fas garrames —va rebentar Cudur—. Cada vegada que trie em fas agarrar la més curta.
—Com t'he de fer jo garrames, si no m'has llevat l'ull de damunt?
—No ho sé com, però estic segur que les fas!
—Vinga, vinga! —deia Carba allargant-li la mà al seu company amb tota la malícia ballant-li als ulls—, a un homenàs dret i fer com tu no l'ha d'espantar una palleta!
—Ets tu qui s'ha d'espantar —la veu de Cudur sonava glaçada mentre prenia una palleta— perquè, si com sempre passa, aquesta fóra la més curta, acabaria de convèncer-me que ets un maleït trampós i aleshores, després de fer-te netejar la pell, t'hauria d'explicar un parell de coses...»

Cap. II (p. 30-31)

7. Com estàs veient, la novel·la està escrita en una rica modalitat de llengua valenciana. Busca en el fragment anterior tres mots característics que et permetin de justificar-ho. Després, busca en el mateix capítol II, algun altre mot que contingui un altre tret propi del valencià.

8. Aquí tens una descripció del poblat de Lessera. Llegeix-la amb atenció i prova de transformar-la en un dibuix. Després, localitza en la novel·la una altra descripció, però aquesta vegada referida a una persona.

La plana estava creuada per tres rius que venien de direccions oposades i s'ajuntaven al centre per a formar-ne un de major que seguia cap a tramuntana. Tota ella verdejava acaronada pel sol groguenc del capvespre. Plena d'arbres, d'horts i de pastures, semblava el lloc més acollidor del món. A l'altre costat, dominant tot el conjunt, es veia un poblat, molt més gran que Albaskar, situat sobre un tossalet de difícil accés i envoltat amb una forta muralla reforçada per torres redones. Al centre, el tossal feia un repeu sobre el qual apareixien les construccions més grans i majestuosos. Gent amb ferramentes i fardells tornaven cap a casa, camí amunt, fins a la porta que, escortada per grosses torres, donava accés a la població. Minses columnes de fum que, per sobre el fons roig i blau del cel ponent, dibuixaven quimeres sobre els sostres de cada casa, humanitzaven el paisatge.

Cap. II (p. 32)

9. Adona't que a partir del capítol VII, *Araikoris, el massaliota*, el to de la novel·la canvia de forma notable: l'acció es desplaça del poblat de Lessera a altres escenaris de la Mediterrània, apareixen nous personatges que seran ara els nous protagonistes, i fins la temàtica va transformant-se: a partir d'aquest moment la guerra i l'aventura passaran a un primer terme. Podem dir que ja hem arribat al final del plantejament. I podem imaginar, també, que totes aquelles aventures que l'Aiduà, protagonitzi abans de tornar a Lessera, constituïran el nus de la novel·la.

Resumeix, esquemàticament tot allò que ha succeït durant aquests sis primers capítols, és a dir, durant el plantejament de l'obra.

10. Classifica aquests personatges que apareixen durant el plantejament de la novel·la en *Principals, Secundaris i Fugaços*.

Urc, Aiduà, Caresir, Dirca, Sàbaris, Carnir, Nagur, Carba, Ealdulacó, Aliarg

<i>Principals</i>	<i>Secundaris</i>	<i>Fugaços</i>

11. Escribe els noms d'aquells que han estat els principals escenaris (poblacions, muntanyes, etc.) per on ha transcorregut l'acció durant aquests sis primers capítols.

12. Fixa't que tot allò que es narra des del capítol VII, *Araikoris, el massaliota*, fins al capítol XVI, *El regust amarg de la venjança*, constitueix, com ja prevèiem, el nus del relat. Seran uns anys de guerra i aventures lluny de casa, durant els quals el nostre protagonista, l'Aiduà, esdevindrà un home adult, un guerrer que haurà adquirit fama, fortuna i coneixements. Els principals coneixements, pel que fa a l'estructura de la novel·la, seran aquells que li revelaran tot allò referent a la destrucció del seu poble, Albaskar, i el conduiran a la venjança amb la qual es tancarà l'obra.

Resumeix esquemàticament tot allò que viu el nostre heroi durant aquests nou capítols que conformen el nus.

13. Classifica els següents personatges que actuen en aquests capítols del nus de l'obra, segons que siguin cartaginesos (i en aquest cas seran autèntics personatges històrics), o els novel·lescos ibers i celtas.

Beiké, Kandòbrik, Kantaló, Hannó, Hasdrúbal, Alòrsi, Dreckó, Duniu, Cáler, Argícer, Amílcar Barca.

<i>Cartaginesos</i>	<i>Ibers (Ber-ricks)</i>	<i>Celtes (Kèltichs)</i>

14. Fes correspondre aquests topònims que apareixen a la novel·la amb llurs respectius noms actuals; i adona't com, amb els temps, han evolucionat o s'han transformat.

Ibósim
Sikélia
Qart-Hadâsht
Arse
Riu Sucro
Riu Údiva

Cartago (Tunis)
Sicília
Riu Xúquer
Riu Millars
Sagunt
Eivissa

15. Als capítols VIII, *El general Major Hannó El Gran*, i XI, *Els soldats de Xantip*, apareixen narrats un parell d'episodis bèl·lics que reproduïxen dos respectius esdeveniments històrics de la Primera Guerra púnica. Localitza'ls i descriu-los breument.

16. Amb un grup de companys, assageu de fer una lectura dramatitzada del darrer dels episodis de l'exercici anterior, un moment narratiu de gran força emotiva. Considereu que hi hauran d'intervenir les següents veus: Narrador, Xantip, Alòrsi, Aiduà, Cáler, Duniu i Kandòbrik.

17. Els últims quatre capítols, és a dir, del XVI, *El regust amarg de la venjança*, al XIX, *Al coll de les Cabrelles*, constitueixen, com ja t'hauràs adonat, el que denominem el desenllaç, perquè en aquestes darreres pàgines de la novel·la, troben solució tots els conflictes i enigmes que fins al moment se'ns havien anat plantejant.

Resumeix esquemàticament el contingut d'aquest desenllaç.

18. Digues breument quin paper juguen aquests personatges al llarg del relat i quina relació mantenen amb l'Aiduà, el protagonista.

Homana	
Kandòbric	
Urc	
Sàbari	
Araikoris	

19. Procura't un mapa de la Mediterrània i reconstrueix l'itinerari de l'Aiduà al llarg de tota la novel·la, tot servint-te de les següent coordenades:

1. Aquelles que ens han proporcionat ja els topònims de l'exercici 14: Ibósim, Sikélia, Qart-Hadâsht, Arse, Riu Sucro, Riu Údiva.
2. El poblat de Lessera, que es correspon en la ficció amb un jaciment iber que es troba a la comarca castellonenca dels Ports.
3. La població d'Hystra, que fou una colònia comercial grega i que caldria situar, en l'actualitat, prop de Peníscola, al Baix Maestrat. I així mateix, l'Illa de les Serps, Ofiussa, que podem fàcilment identificar amb l'illa Gran de l'arxipèlag de les Columbretes, les quals es troben a la costa castellonenca, prop d'Orpesa.

20. Sovint, en una narració el novel·lista ens deixa determinats episodis tot just esbossats i, després, en un moment proper al desenllaç, ens els va descobrint en tots els detalls, bé sigui a partir del record dels mateixos protagonistes, bé perquè ens ho conti el mateix narrador, o simplement perquè sorgeixen en el decurs d'una conversa. A aquestes tècniques de recuperació del passat les anomenem retrospeccions o *flashback*.

Ara, consulta el capítol XVI, *El regust amarg de la venjança*, i mira de localitzar-hi una retrospecció mitjançant la qual se'ns dona a conèixer qui va ser el principal culpable de la destrucció d'Albaskar en els seus detalls més sòrdids. Fixa't també que aquest episodi coincideix amb el moment de major intriga de la novel·la.

Digues, finalment, quin tipus d'informació ens aporta aquesta recuperació del passat i en què consisteix la intriga.

21. Busca, ara, en el capítol VIII, *El General Major Hannó el Gran*, una altra retrospecció i digues quina deu ser la seva funció.

22. Segurament, durant la lectura del llibre, hauràs hagut de consultar el diccionari més d'una vegada. Revisa la següent llista de mots que apareixen a la novel·la, busca llur significat, si el desconeixes i, finalment, classifica'ls en aquesta graella:

bròfec, lassitud, erràtics, al temps que, aliena, xafar, sarguer, camejar, loquaç, al remat, delectança, bonegar, a cua d'ull, mussitar, estalzim, a contrallum.

<i>Substantius</i>	<i>Adjectius</i>	<i>Verbs</i>	<i>Locucions adverbials</i>

23. Identifica en les frases següents del llibre tres metàfores i tres personificacions:
 «la ciutat [...] semblava una dona recolzada sobre un llit molsut de llomes verdoses» (p.127)
 «va parlar amb una veu que sonava com la música de l'aigua» (p. 134)

- «la nit [...] caminava lleugera pel cel» (p. 136)
- «tot el vaixell gemegava» (p. 171)
- «va adormir-se al jaç humit de la ribera» (p.14)
- «la càlida carícia del sol» (p.21)

ACTIVITATS DESPRÉS DE LA LECTURA

24. Ara que ja has acabat de llegir la novel·la i coneixes tot el que et reservaven les seves pàgines, reflexiona de nou sobre el títol que porta i prova de donar-ne per escrit una interpretació.

25. Com ja has llegit al final de l'obra, l'Aiduà, el protagonista, un cop ha mort Urc, per venjar-se'n i salvar també Lessera d'una amenaça de destrucció, desitja sotmetre la seva actuació al judici del Consell de la ciutat i no pas amagar els fets com li aconsellaven els seus companys per evitar-se problemes. Què en penses tu d'aquest procedir? Creus que a l'Aiduà li calia arriscar-se a ser jutjat sense disposar de proves evidents? Formula el teu parer per escrit sobre aquest desenllaç que ens mostra el relat per tal de, posteriorment, poder debatre'l amb els teus companys i companyes a classe.

26. Ara és el moment de passar en net la informació que hauràs anat recopilant respecte als temes que et proposava l'exercici número 5 d'aquest *Quadern*, per poder fer-ne una posta en comú i comentar-los públicament a classe. Paral·lelament, seria convenient que durant aquesta mateixa sessió de reflexió sobre els aspectes històrics de la novel·la, et plantegeassis de comparar la societat antiga que s'hi descriu amb la societat actual.

27. Escriu, com a darrera activitat, una ressenya de *La forja de Lessera* amb la finalitat que pogués ser publicada a la revista del teu institut.

4. CONCLUSIONS

El 1947, l'assagista i crític literari, Maurici Serrahima, des de les pàgines del ja clàssic estudi sobre el gènere literari que ha esdevingut objecte de la nostra recerca, *La novel·la històrica en la literatura catalana*, al qual hem fet referència en el present treball en més d'una ocasió, i on l'escriptor reivindicava la validesa literària d'aquest tipus de narracions, advertia també que determinats moments clau de la nostra història no havien encara suscitat l'interès d'aquells autors catalans que s'havien sentit atrets pel conreu del gènere. I tot i que la intenció del nostre treball no ha estat en cap moment fer un estudi del tema sota aquesta perspectiva d'especulació literària, degut al gruix d'informació que hem aconseguit d'aplegar, examinar i confrontar durant l'elaboració del nostre catàleg (definit entorn de tres-centes tres novel·les), gosem amb discreció apuntar que l'interès creixent pel gènere novel·la històrica que s'ha produït en el mercat literari del nostre país durant les dues darreres dècades, ha aconseguit ja de proveir amb escreix aquells absències de què es lamentava l'estudiós barceloní.

En l'actualitat, la novel·la històrica en la nostra literatura i la novel·la històrica juvenil, en particular, recrea amb abundants títols la major part dels episodis més significatius del passat català. I podríem afirmar també que un bon nombre dels nostres millors novel·listes han dedicat llur atenció a la literatura històrica per poder llegir-nos magnífiques mostres del gènere. Així, constatem que en el catàleg que oferim conviuen, d'una part, obres escrites per grans clàssics de la nostra literatura que s'han dedicat en més d'alguna ocasió al conreu del gènere, com Maria Aurèlia Capmany, Baltasar Porcel, Lluís Racionero, Joan Perucho, Joaquim Carbó o Maria Àngels Anglada, juntament amb els relats d'altres autors de rang la dedicació dels quals a la novel·la històrica ha estat fidel i assídua, com és el cas de Jaume Cabré, Alfred Bosch, Oriol Vergés i Josep Vallverdú, aquest dos darrers amb una presència perseverant en qualsevol inventari de novel·la històrica juvenil; i a la vegada, naturalment, amb la producció històrica de tota una llarga nòmina de novel·listes contemporanis que fins podem adscriure a generacions literàries diferents.

Una altra manifestació de l'interès que suscita la novel·la històrica avui en dia en el nostre país es fa palesa en l'abundor d'obres d'aquest gènere que mostren determinats catàlegs de la trentena d'editorials que hem tingut ocasió de consultar. Tant és així que, per exemple, una de les editorials catalanes de més renom, com és

Columna Edicions, ofereix dintre de la seva *Col·lecció Clàssica* un àmbit dedicat al gènere històric on es publiquen, entre altres obres, aquelles guardonades amb el prestigiós Premi Nèstor Luján de Novel·la Històrica; del qual premi literari trobem també un paral·lel, en aquest cas destinat exclusivament a la novel·la històrica juvenil, en el Premi de Novel·la Històrica Juvenil Far de Cullera, les obres premiades del qual són publicades en una col·lecció d'Edicions Bromera, *Esguard*, dedicada expressament a aquest gènere.

Òbviament, el treball que presentem no contempla totes les novel·les històriques publicades en català fins als nostres dies. Els criteris de selecció que vam adoptar mentre seleccionàvem les obres que havien de conformar el nostre catàleg van actuar de sedàs perquè la recerca fos factible i, justament per aquest motiu, l'hipotètic usuari hauria de considerar-ne les limitacions amb què ha estat concebut i elaborat, i preveure'n, no únicament una possible ampliació, sinó també una constant actualització.

Confiem en la utilitat didàctica d'aquests materials que dediquem i recomanem a aquells departaments de Llengua i Ciències Socials dels Instituts d'Ensenyament Secundari i les Escoles de Formació d'Adults que aposten per la validesa dels textos literaris com a eina pedagògica capaç de fer-los més avinent la labor d'afrontar l'estudi del passat des de múltiples perspectives; així com també, en general, a les biblioteques escolars i públiques que desitgin servir-se'n per tal que llur consell sobre el fons bibliogràfic juvenil de què disposen pugui enriquir-se.

AGRAÏMENTS

Al Departament d'Educació de la Generalitat per l'oportunitat que m'han brindat de treballar durant aquest curs en una llicència d'estudis.

A les editorials següents: Editorial La Galera, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, Editorial Cruïlla, Edicions Edebé, Edicions Baula, Alfaguara/Grup Promotor, Editorial Casals, totes elles de Barcelona; Tàndem Edicions, de València, Edicions del Bullent, de Picanya (València), i Editorial Marfil, d'Alcoi (Alacant); per l'interès que han mostrat per aquest projecte i per llur col·laboració.

A Neus Gallego i Cristina Sans de l'Editorial La Galera per llur amabilitat i ajut.

A l'Imma i la Montse, bibliotecàries de Moià, per llur paciència i gentilesa.

A Jaume Orriols, de Moià, pel seu eficaç suport informàtic.

A Joan Andrés Sorribes, de Castelló, per la seva apreciable contribució en la forja d'una guia de lectura.

A la Montse Rovira, bibliotecària de Prats de Lluçanès, el primer pas d'una il·lusió que ha fet camí.

I amb singular gratitud, a l'Amèlia Foraster, supervisora d'aquest treball, pel seu consell, ajut i amistat, inestimables.

5. Annex:

Catàleg de la novel·la històrica juvenil

(Recordem que el catàleg que oferim a continuació és presentat també, acompanyant el present treball, en forma d'una base de dades dissenyada mitjançant el programa Access, amb la intenció de facilitar la consulta de les tres-centes tres fitxes que conté des de perspectives diverses.)

SUMARI

<i>Títol</i>	<i>Autor</i>	<i>Pàg.</i>
PRIMER CICLE ESO		
Prehistòria		
<i>Tres xacals a la ciutat</i>	Vallverdú, Josep	88
<i>L'estàtua sense rostre</i>	Arguimbau, Miquel	89
Edat antiga		
<i>L'escarabat verd</i>	Canela, Mercè	91
<i>El fill de la pluja d'or</i>	Vallverdú, Josep	92
<i>L'any de la invasió</i>	Piera, Emili	93
<i>Un cavall contra Roma</i>	Vallverdú, Josep	94
<i>El talismà del temps</i>	Guardiola, Pepa	95
Edat mitjana		
<i>El senyor del Zero</i>	Molina, M. Isabel	97
<i>La Vall del Paradís</i>	Sorribas, Sebastià	98
<i>En Mir, l'Esquirol</i>	Vallverdú, Josep	99
<i>El crit del comte Arnau</i>	Terradas, Jaume	100
<i>Els tres pergamins de Ripoll</i>	Vergés, Oriol	101
<i>Cavallers i pagesos</i>	Vergés, Oriol	102
<i>Asperú, joglar embruixat</i>	Canela, Mercè	103
<i>L'ombra del senglar</i>	Vallverdú, Josep	104
<i>Allò que conta el vent del desert</i>	Morey, Pere	105
<i>L'ocell de foc</i>	Teixidor, Emili	106
<i>La crida de la mar</i>	Vergés, Oriol	107
<i>L'Enigma dels Templers</i>	Lluch, Enric	108
<i>El castell del cor menjat</i>	Aritzeta, Margarida	109
<i>Les presoneres de Tabriz</i>	Novell, Maria	110
<i>Desperta ferro!... Els almogàvers</i>	Vergés, Oriol	111
<i>Pedra foguera</i>	Roca, Maria Carme	112
<i>La gran venjança</i>	Vergés, Oriol	113
<i>Ulls de gat mesquer</i>	Barceló i Cullerés, Joan	114
<i>El Saber Perdut</i>	Vilar, Anna	115
<i>Joanot de Rocacorba</i>	Duran, Teresa	116
<i>La ciutat emmurallada</i>	Vergés, Oriol	117
<i>Els pagesos revoltats, I</i>	Vergés, Oriol	118
<i>Els pagesos revoltats, II</i>	Vergés, Oriol	119

Edat moderna

<i>La Serpent de Plomes</i>	Pradas, Núria	121
<i>La colla dels bandolers</i>	Vergés, Oriol	122
<i>Bernat i els bandolers</i>	Vallverdú, Josep	123
<i>A carn, a carn!</i>	Pradas, Núria	124
<i>Procés contra la Joana</i>	Armangué, Joan	125
<i>El plor de l'algaravia</i>	Bernabeu, Vicent	126
<i>La falç al puny</i>	Vergés, Oriol	127
<i>Ala de Corb</i>	Larreula, Enric	128
<i>Entre dos focs</i>	Alcoberro, Agustí	129
<i>Dels telers als canons</i>	Vergés, Oriol	130
<i>La història que en Roc Pons no coneixia</i>	Cabré, Jaume	131
<i>El tresor dels maulets</i>	Castelló, Josep	132
<i>Els oficis d'en Jofre Moliner</i>	Vergés, Oriol	133

Edat contemporània

<i>Llibertat, igualtat i fraternitat</i>	Vergés, Oriol	135
<i>Les curioses revoltes d'en Xaterot</i>	Vergés, Oriol	136
<i>Un espia anomenat Sara</i>	Atxaga, Bernardo	137
<i>El traficant d'armes</i>	Vergés, Oriol	138
<i>L'alcalde Ferrovell</i>	Vallverdú, Josep	139
<i>Un català a la Manigua</i>	Vergés, Oriol	140
<i>L'illa dels Dofins Blaus</i>	O'Dell, Scott	141
<i>Gent de mar</i>	Julià, Alegria	142
<i>La Torre</i>	Villatoro, Vicenç	143
<i>Les dues banderes</i>	Vergés, Oriol	144
<i>Un any fora de casa</i>	Bogunyà, Maria Àngels	145
<i>La ciutat sense muralles</i>	Vergés, Oriol	146
<i>Al damunt d'un polvorí</i>	Vergés, Oriol	147
<i>Cremen les pistoles</i>	Vergés, Oriol	148
<i>Una avioneta per a en Macià</i>	Vergés, Oriol	149
<i>Per camins de llum i de foscor</i>	Vergés, Oriol	150
<i>Els cementiris sagnants de Mallorca</i>	Vergés, Oriol	151
<i>Amb el carnet i la pistola</i>	Vergés, Oriol	152
<i>1938: viure i morir sota les bombes</i>	Vergés, Oriol	153
<i>El temps que ens toca viure</i>	Cela, Jaume	154
<i>El cant de l'esperver</i>	Carbó, Joaquim	155
<i>La història d'en Robert</i>	Anguera, Mercè	156

<i>El rei dels senglars</i>	Garcia Llorca, Antoni	157
<i>L'illa del carrer dels Ocells</i>	Orlev, Uri	158

SEGON CICLE ESO

Prehistòria

<i>Gent de pedra</i>	Huertas, Carme	160
<i>La Pedra del Sol</i>	Huertas, Carme	161
<i>La maledicció de Ra</i>	Mahfuz, Naguib	162
<i>Radubis</i>	Mahfuz, Naguib	163
<i>Akhenaton, el rei heretge</i>	Mahfuz, Naguib	164
<i>Cruïlla de mons</i>	Tortajada, Anna	165

Edat antiga

<i>El silenci i la pedra</i>	Vallverdú, Josep	167
<i>Les Nàufores</i>	Borrell, Joaquim	168
<i>El fill del somni</i>	Manfredi, Valerio M.	169
<i>Sandàlies d'escuma</i>	Anglada, Maria Àngels	170
<i>La forja de Lessera</i>	Andrés Sorribes, Joan	171
<i>L'esclava de blau</i>	Borrell, Joaquim	172
<i>Ben-Hur</i>	Wallace, Lewis	173
<i>L'enigma de Constantí el Gran</i>	Salvadó, Albert	174

Edat mitjana

<i>Boltar, el rei del mar</i>	Guillamón, Xavier	176
<i>Naus drac al Mediterrani</i>	Guillamón, Xavier	177
<i>Espasa de constel·lació</i>	Garcia Llorca, Antoni	178
<i>El cavaller normand</i>	Llywelyn, Morgan	179
<i>Ivanhoe</i>	Scott, Walter	180
<i>L'herència dels càtars</i>	Castellano, Pep	181
<i>L'aprenenta de llevadora</i>	Cushman, Karen	182
<i>Les urpes del diable</i>	Vilaplana, Silvestre	183
<i>Història d'un almogàver</i>	Lloret, Toni	184
<i>L'esclau del Mercadal</i>	Garcia i Cornellà, Dolors	185
<i>Remei per a un xarlatà</i>	Roe, Caroline	186
<i>El bord</i>	Lloret, Toni	187
<i>El secret de l'alquimista</i>	Gisbert, Francesc	188
<i>El crit de l'esparver</i>	Meix, Carme	189

Edat moderna

<i>Paolo Tempi</i>	Barrufet, Roser	191
<i>Dos anys amb Leonardo</i>	Fernández, Miguel	192
<i>I li van dir Colom</i>	Sierra i Fabra, Jordi	193
<i>Els amos del paradís</i>	Martín, Andreu	194
<i>Manuscrit de mossén Gerra</i>	Franco, Josep	195
<i>La transformació</i>	Larreula, Enric	196
<i>El Sense nom</i>	Larreula, Enric	197
<i>Barba-rossa</i>	Pons, Joan	198
<i>Matinada de llops</i>	Miralles, Josep Joan	199
<i>El justícia</i>	Torró, Joan	200
<i>L'últim enigma</i>	Gisbert, Joan Manuel	201
<i>Les valls dels bandolers</i>	Miret, Lluís	202
<i>El secret del bandoler</i>	Capdevila, Llorenç	203
<i>Jordi d'Urtx</i>	Egea, Octavi	204
<i>Els tres mosqueters</i>	Dumas, Alexandre	205
<i>Nit de sang</i>	Baró, Santi	206
<i>1707, el somni perdut</i>	Barat, Juan Ramón	207
<i>El coronel de cala Gestell</i>	Sotorra, Andreu	208
<i>La balada d'Inesa</i>	Etxeberria, Hasier	209
<i>La filla del capità</i>	Puixkin, Aleksandr S.	210

Edat contemporània

<i>El malefí de la reina d'Hongria</i>	Capmany, Maria Aurèlia	212
<i>Escamot d'afusellament</i>	Cabot, Josep Tomàs	213
<i>Ulls d'ocell</i>	Garcia Llorca, Antoni	214
<i>La guerra oblidada</i>	Portell, Joan	215
<i>L'home que es va aturar davant de casa</i>	Carbó, Joaquim	216
<i>Pelloja, rostre pàl·lid</i>	Bolta, Maria Jesús	217
<i>El naufragi de la corbeta "Stefano"</i>	Rathe, Gustave	218
<i>La mel i la fel</i>	Miquel, Carme	219
<i>El sol mai no es pon...</i>	Morey, Pere	220
<i>L'ànima de la vall</i>	Cerarols, Lluís	221
<i>La creu d'El Dorado</i>	Mallorquí, Cèsar	222
<i>La pedra Inca</i>	Mallorquí, Cèsar	223
<i>Silenci al cor</i>	Cela, Jaume	224
<i>Els silencis de la Boca de la Mina</i>	Sotorra, Andreu	225
<i>L'estel porquer</i>	Garcia i Quera, Núria	226
<i>Caminar sobre gel</i>	Valls, M. & Delisio, N.	227

<i>Quadern d'Aram</i>	Anglada, Maria Àngels	228
<i>El soldat desconegut</i>	Ferrà Miquel	229
<i>Les flors salvatges</i>	Canela, Montserrat	230
<i>La memòria perduda dels maquis</i>	Paniello, Josep	231
<i>Temps regirats</i>	Dalmases, Antoni	232
<i>El tresor del maquis</i>	Constans, Joan	233
<i>El meu amic Friedrich</i>	Richter, Hans Peter	234
<i>El violí d'Auschwitz</i>	Anglada, Maria Àngels	235
<i>El temps de les paraules en veu baixa</i>	Grobéty, Anne-Lise	236
<i>La guerra de Petros</i>	Zei, Alki	237

SEGON CICLE ESO i BATXILLERAT

Edat antiga

<i>Si la gran deessa ho vol</i>	Lluch, Enric	239
<i>Un riu d'espigues</i>	Ballart, Manel	240

Edat mitjana

<i>Arnau, els dies secrets</i>	Barceló, Xesc	242
<i>Les cendres del desig</i>	Roig Escofet, Daniel	243
<i>Temps de conquesta</i>	Lluch, Enric	244
<i>El secret de l'almogàver</i>	Closa, Daniel	245
<i>Lisimàquia</i>	Arnal, Antoni	246
<i>Anàbasi</i>	Arnal, Antoni	247
<i>L'església del mar</i>	Falcones, Ildefonso	248
<i>El patró Gombau</i>	Vallverdú, Josep	249
<i>El Papa maleït</i>	Garcia Grau, Manuel	250
<i>L'engany de Casp</i>	Renau, Xavier	251
<i>Les cendres del cavaller</i>	Vilaplana, Silvestre	252
<i>El retorn d'Hug Roger</i>	Cantalozella, Assumpció	253

Edat moderna

<i>Allah Akbar (El morisc)</i>	Ferrà, Miquel	255
<i>El cavall verd</i>	Borrell, Joaquim	256
<i>El silenci del mariner</i>	Oliver, Toni	257
<i>Vent d'Almansa</i>	Franco, Josep	258
<i>La dona a la finestra</i>	Villatoro, Vicenç	259
<i>La presó de Lleida</i>	Vallverdú, Josep	260

Edat contemporània

<i>La sang dels francesos</i>	Casas, Mariano	262
<i>El carrer dels Petons</i>	Fité, Marcel	263
<i>Galceran, l'heroi de la guerra negra</i>	Cabré, Jaume	264
<i>Cor de Roure</i>	Teixidor, Emili	265
<i>Júlia</i>	Simó, Isabel-Clara	266
<i>La ciutat dels prodigis</i>	Mendoza, Eduardo	267
<i>La clau Gaudí</i>	Carranza, A.; Martín, E.	268
<i>Entre el roig i el negre</i>	Mir Serra, Miquel	269
<i>Escales d'una fuga</i>	Casas, Mariano	270
<i>Els llops de la lluna roja</i>	Delgado, Josep-Francesc	271
<i>La comuna de Puigcerdà</i>	Vallbona, Rafael	272
<i>Quan la llibertat s'amagava ...</i>	Caldera, Abel	273

BATXILLERAT

Edat antiga

<i>La serp</i>	Cussà, Jordi	275
<i>Els déus de la vall</i>	Mettini, Rubèn	276
<i>Ildaribal</i>	Maseras, Alfons	277
<i>Que els déus t'acompanyin</i>	Aguilar, Xavier	278
<i>Contra mendacium</i>	Brunet, Àngel-Octavi	279

Edat mitjana

<i>El camí del migdia</i>	Macià i Vives, Carles	281
<i>La frontera superior</i>	Macià i Vives, Carles	282
<i>L'any dels francs</i>	Villaró, Albert	283
<i>El monestir proscrit</i>	Roca, Maria Carme	284
<i>El falcó del comte</i>	Cantalozella, Assumpció	285
<i>Cercamón</i>	Racionero, Lluís	286
<i>L'amor de lluny</i>	Dalmau, Antoni	287
<i>El mestre de Taüll</i>	Agut, Joan	288
<i>La ruta del silenci</i>	Castellarnau, Eduard	289
<i>L'aigua parlava</i>	Valls-Calçada, Francesc	290
<i>La metgessa càtara</i>	Morey, Pere	291
<i>La reina oculta</i>	Molist, Jordi	292
<i>Les dames del foc</i>	Escura, Xavier	293
<i>Terra d'oblit</i>	Dalmau, Antoni	294
<i>Jaume I. Entre l'amor i la corona</i>	Vila Carreras, Jordi	295
<i>Lletres d'exili</i>	Tornafoch, Xavier	296

<i>Jaume I. El punyal del sarraí</i>	Salvadó, Albert	297
<i>Jaume I. La reina hongaresa</i>	Salvadó, Albert	298
<i>Jaume I. Parleu o mateu-me</i>	Salvadó, Albert	299
<i>El desert de l'oblit</i>	Carranza, Andreu	300
<i>L'últim hivern de Ramon Llull</i>	Puigpelat, Francesc	301
<i>Secretum templi</i>	Ferrándiz, Juan Fran	302
<i>Roger de Flor, el lleó de Constantinoble</i>	Puigpelat, Francesc	303
<i>El pont dels jueus</i>	Gironell, Martí	304
<i>L'Atlas furtiu</i>	Bosch, Alfred	305
<i>El pont de fusta</i>	Roca, Maria Carme	306
<i>Diumente de Glòria</i>	Ortega, Vicent	307
<i>El poder i la dignitat</i>	Mestres i Godes, Jesús	308
<i>Noverint universi</i>	Andrés Sorribes, Joan	309
<i>El monestir de l'amor secret</i>	Farrés, Maria Dolors	310
<i>El color del crepuscle</i>	Capdevila, Llorenç	311
<i>Evangeli gris</i>	Villatoro, Vicenç	312
<i>Sibil·la, la plebea que va regnar</i>	Borrell, Joaquim	313
<i>L'agent del rei</i>	Anglada, Maria Àngels	314
<i>Intrigues de palau</i>	Roca, Maria Carme	315
<i>O rei o res!</i>	Capdevila, Llorenç	316
<i>L'orfeneta de Menargues</i>	Bofarull, Antoni de	317
<i>La dona del grill</i>	Tiñena, Jordi	318
<i>Jo sóc aquest que em dic Ausiàs March</i>	Piera, Josep	319
<i>Àlia la sublim</i>	Bosch, Alfred	320
<i>El príncep de Viana</i>	Ibars, Mariona	321
<i>Ànima de llop</i>	Capdevila, Llorenç	322
<i>El vol de l'astor</i>	Freixa; Giralt; Homs	323
 Edat moderna		
<i>Borja Papa</i>	Mira, Joan Francesc	325
<i>El llaüt de vela negra</i>	Morey, Pere	326
<i>Crim de Germania</i>	Lozano, Josep	327
<i>Nomdedéu</i>	Escartí, Vicent Josep	328
<i>Dies d'ira</i>	Escartí, Vicent Josep	329
<i>Els cabells d'Absalom</i>	Escartí, Vicent Josep	330
<i>Dies a la ciutat</i>	Tiñena, Jordi	331
<i>L'últim muetzi</i>	Escobar, Rafael	332
<i>Les veus de la vall</i>	Escobar, Rafael	333
<i>Cavaller de fortuna</i>	Arbonès, Jordi	334

<i>Serrallonga, l'últim bandoler</i>	Capdevila, Llorenç	335
<i>El mut de la campana</i>	Lozano, Josep	336
<i>Barroca mort</i>	Escartí, Vicent Josep	337
<i>Corpus de sang</i>	Cantalozella, Assumpció	338
<i>El comediant de Perpinyà</i>	Tiñena, Jordi	339
<i>Rebels a Tramuntana</i>	Soler i Amigó, Joan	340
<i>Dins el darrer blau</i>	Riera, Carme	341
<i>Un cadàver exquisit</i>	Mata, Jordi	342
<i>1714 Set de Rei</i>	Bosch, Alfred	343
<i>1714 Sota la pell del diable</i>	Bosch, Alfred	344
<i>1714 Toc de vespres</i>	Bosch, Alfred	345
<i>Setembre de passió</i>	Closa, Daniel	346
<i>El coronel d'Anjou</i>	Briz, Francesc Pelai	347
<i>Sepultura de bandoler</i>	Carreras, Xavier	348
<i>Cap de Brot</i>	Pallicé, Ramon	349
<i>Els secrets de Meissen</i>	Palomero, Josep	350
<i>Casnova o la incapacitat de perversió</i>	Luján, Nèstor	351
<i>Els vespres de don Magí Castellarnau</i>	Tiñena, Jordi	352
<i>L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït català!</i>	Salvadó, Albert	353
<i>L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït musulmà!</i>	Salvadó, Albert	354
<i>L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït cristià!</i>	Salvadó, Albert	355

Edat contemporània

<i>Els persistents</i>	Pallicé, Ramon	357
<i>La conspiració</i>	López Crespi, Miquel	358
<i>Senyoria</i>	Cabré, Jaume	359
<i>Les ales de Mercuri</i>	Casas, Mariano	360
<i>L'esguard d'Orfeu</i>	González, Josep-Lluís	361
<i>Vespres de sang</i>	Olivares, Joan	362
<i>Un lloc entre els morts</i>	Capmany, Maria Aurèlia	363
<i>La ciutat del canvi</i>	Riera i Tuèbols, Santiago	364
<i>L'Emperador o L'ull del vent</i>	Porcel, Baltasar	365
<i>Inquisitio</i>	Bosch, Alfred	366
<i>El bastió de la llibertat</i>	Ferrer, Antoni-Lluc	367
<i>L'hivern del Tigre</i>	Carranza, Andreu	368
<i>La Creu de Cabrera</i>	Andrés Sorribes, Joan	369
<i>Anjub. Confessions d'un bandoler</i>	Carranza, Andreu	370
<i>Les històries naturals</i>	Perucho, Joan	371
<i>La punyalada</i>	Vayreda, Marià	372

<i>El son de la Medusa</i>	Brunet, Àngel-Octavi	373
<i>Mort a Menorca</i>	Tiñena, Jordi	374
<i>Passos estrets per terres altes</i>	Cerdà, Jordi Pere	375
<i>Sota l'enclusa del temps</i>	Canals, Manel	376
<i>La victòria de la creu</i>	Gibert, Miquel M.	377
<i>Confessió general</i>	Garrabou, Joan	378
<i>La ciutat del desig</i>	Riera i Tuèbols, Santiago	379
<i>Terra verge</i>	Chauvell, Josep A.	380
<i>La pols i el desig</i>	Moncho, Jesús	381
<i>Port de l'est</i>	Moncho, Jesús	382
<i>Per les valls on es pon el sol</i>	Coll, Pep	383
<i>La ciutat de les pistoles</i>	Riera i Tuèbols, Santiago	384
<i>La ciutat en flames</i>	Segarra, Agustí	385
<i>Raïms i ferments</i>	Bruguera, Josep Lluís	386
<i>L'avi. Confessions íntimes de F. Macià</i>	Bosch, Alfred	387
<i>Antoni Gaudí: el so de la pedra</i>	Racionero, Lluís	388
<i>La teranyina</i>	Cabré, Jaume	389
<i>La pell de la revolta</i>	Sierra i Fabra, Jordi	390
<i>Fra Junoy o l'agonia dels sons</i>	Cabré, Jaume	391
<i>La felicitat</i>	Baulenas, Lluís-Anton	392
<i>Una vetllada a l'Excelsior</i>	Carol, Màrius	393
<i>Icària, Icària...</i>	Benguerel, Xavier	394
<i>Forasters</i>	Vallbona, Rafael	395
<i>Rosa de foc</i>	Agut, Joan	396
<i>Flacs i miserables: història d'històries</i>	Antón i Bofill, Xavier	397
<i>Paradís d'orquídies</i>	Janer Manila, Gabriel	398
<i>El fil de plata</i>	Baulenas, Lluís-Anton	399
<i>Borís I, rei d'Andorra</i>	Morell, Antoni	400
<i>Núria i la glòria dels vençuts</i>	López Crespí, Miquel	401
<i>L'amagatall</i>	López Crespí, Miquel	402
<i>Aquell primer de maig</i>	Varela, Jordi	403
<i>Guerres perdudes</i>	Bodí, Francesc J.	404
<i>El mas de la Guineu</i>	Mestre, Joan Maria	405
<i>La mirada del cec</i>	Agut, Joan	406
<i>Àcrates!</i>	Alandes, Juli	407

PRIMER CICLE ESO

Prehistòria

Tres xacals a la ciutat

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *Tres xacals a la ciutat*. 9a ed. Barcelona: La Galera, 1999. (Grumets, sèrie blava; 29).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-246-8129-0

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Prehistòria. Mesolític.

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Prehistòria.

El trànsit del Paleolític al Neolític.

Argument:

Durant molts dies no va parar de ploure. Els torrents baixaven amb tanta força que les cavernes on fins ara havia viscut la tribu prehistòrica dels protagonistes del llibre van quedar completament negades. La Tibri, en Lork i en Grun es van haver d'espavilar per aconseguir sobreviure: els va caldre trobar menjar i també un lloc on dormir segurs. D'aquesta manera van emprendre un llarg viatge que els va dur fins a les terres de la plana, on vivia gent de costums més evolucionats, que coneixien l'agricultura, la ramaderia i la ceràmica.

La novel·la contraposa, doncs dos models de societat prehistòrica: d'una banda les tribus del Paleolític, arrecerades en coves, que vivien de la cacera i la recol·lecció, i de l'altra, els poblats neolítics que coneixien ja l'agricultura.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Jordi Bulbena.

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

Podria servir de complement la pel·lícula del director Jean Jacques Annaud, *A la recerca del foc*. Canadà/USA/França, 1981.

L'estàtua sense rostre

Autor: Arguimbau, Miquel

Fitxa tècnica:

ARGUIMBAU, Miquel. *L'estàtua sense rostre*. 1a ed. 5a imp. Barcelona: Alfaguara/Grup Promotor, 2003. (Sèrie blava).

Nombre de pàgines: 130

ISBN: 84-8435-317-6

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Prehistòria. Segle XIII aC

Temàtica. Context:

Regnat de Ramsès II, faraó d'Egipte.

Art, societat i cultura a l'antic Egipte.

Argument:

L'Amed és un noi egipci que viu a la riba del Nil. Juntament amb el seu amic i servent, ha d'acompanyar el seu pare, arquitecte de Ramsès II, a una missió molt important. Emprendran un viatge ple d'aventures, amistat, lleialtat i misteris, coneixeran persones cruels i persones dignes de respecte, i ens transportaran fins als indrets més espectaculars de l'Egipte antic.

Font: Editorial Alfaguara

Informació addicional:

L'Editorial Alfaguara/Grup Promotor (www.alfaguaraij.cat) facilita l'accés a una guia de lectura, *Guia d'activitats del llibre*, en format digital, referida a aquesta novel·la, a aquells professors que prèviament ho sol·liciten.

PRIMER CICLE ESO

Edat antiga

L'escarabat verd

Autor: Canela, Mercè

Fitxa tècnica:

CANELA GARAYOA, Mercè. *L'escarabat verd*. 12a ed. Barcelona: La Galera, 2002. (Grumets, sèrie verda; 36).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-246-0063-0

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga.

Temàtica. Context:

Colònies gregues i cartagineses a la Mediterrània.

Argument:

Tot és a punt perquè *La Gavina* salpi del port de Cartago. Amrith, fill del ric comerciant Bolstar, espera el moment amb una gran impaciència. Per primera vegada ell també podrà embarcar, ja que ha arribat a l'edat que marca la tradició familiar per emprendre la primera travessia: dotze anys. I per la mateixa tradició l'Amrith rebrà de mans del pare l'anell de l'escarabat verd, que el protegirà i li portarà fortuna. Però, d'entrada, l'anell sembla més una font de problemes que no pas de sort. De moment, per evitar que li prenguin haurà d'amagar-se en una nau grega que salparà amb ell ocult a bord cap a Masília. Aquesta no és la ruta que segueix el seu pare. Com s'ho farà per retrobar-lo? I aconseguirà sortir-se'n, de tots els paranys que li pararan els qui volen robar-li l'anell?

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Joan Andreu Vallvé.

Vegeu la pàgina personal de l'autora: www.geocities.com/SoHo/6538/index.html

El fill de la pluja d'or

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *El fill de la pluja d'or*. 9a ed. Barcelona: La Galera, 2005. (Grumets, sèrie blava; 23).

Nombre de pàgines: 152

ISBN: 84-246-8123-1

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga.

Temàtica. Context:

Mitologia grega.

Societat i cultura en el món hel·lènic antic.

Argument:

Acrisi, el rei d'Argos, creu cegament en els oracles. I per culpa d'un oracle que li anuncia que el seu nét li podria prendre tot el que posseeix, decideix tancar la seva filla Dànae en una torre altíssima. Però no serveix de res posar entrebancs perquè no s'acompleixin els designis de Zeus, el més gran dels Déus de l'Olimp. Tal com estava escrit, la princesa Dànae tindrà un fill, i el pare serà el mateix Zeus.

Tanmateix, Acrisi no es resigna i abandona mare i fill en una barca enmig del mar, per intentar novament esquivar el destí. Zeus haurà de tornar a intervenir, perquè aquella criatura potser també té reservada una missió molt especial.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Ricard Recio.

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

L'any de la invasió

Autor: Piera, Emili

Fitxa tècnica:

PIERA, Emili. *L'any de la invasió*. 1a ed. Picanya (València): Edicions del Bullent, 1999. (Esplai; 19).

Nombre de pàgines: 126.

ISBN: 84-89663-37-8

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segle II a C.

Temàtica. Context:

La conquesta romana.

La romanització.

Argument:

Frímula és una illa que, juntament amb Clúmula i Nímula, forma un arxipèlag anomenat Serpentari. Cúmula i Nímula han sigut envaïdes pels romans i han perdut la seva llibertat, en canvi, Frímula és l'única que encara resta lliure. Ací perduren els vells costums i creences que fan d'un poble un lloc especial.

Quan un jove frimulí vol obtenir la condició d'home ha de passar una sèrie de proves i aquest dia és una mena de festa o celebració per al poble. Aquesta vegada, no obstant, és especial també perquè el poble patirà l'assalt dels romans. Aquests necessiten conquerir Frímula perquè és una fita en la ruta marítima cap a les terres dels nòmides, però no els serà tan fàcil perquè els frimulins lluitaran per a conservar la seva llibertat i identitat.

Font: Edicions del Bullent i a partir de les propostes didàctiques de Noèlia Martínez
(veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Noèlia Martínez a:
<http://www.bullent.net/PDF/848966337.pdf>

Un cavall contra Roma

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *Un cavall contra Roma*. 10a ed. Barcelona: La Galera, 2003. (Grumets, sèrie blava; 3).

Nombre de pàgines: 168

ISBN: 84-246-8103-7

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segle II aC

Temàtica. Context:

Món i cultura ibèrics.

Romanització.

La civilització romana.

Argument:

No és la primera vegada que els soldats romans saquegen el poblat ilergeta on viu l'Aldín. Però el noi, endut per l'orgull que li dóna la condició de príncep, decideix que ha arribat el moment de dir prou i emprèn tot sol el camí del campament romà per a recuperar, com a mínim, els cavalls. La sort no l'acompanya i l'Aldín cau en mans dels romans. En aquest moment comença per a ell una vida nova, que el portarà fins a Roma com a esclau. Treballarà en una vil·la, i després esdevindrà gladiador. Però totes les humiliacions i afanys que patirà no aconseguiran de fer-li perdre l'orgull de príncep ni el desig de recuperar la llibertat.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Lluís Trepà.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec d'Àngels Sales a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/839003PLA.pdf>

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

El talismà del temps

Autor: Guardiola, Pepa

Fitxa tècnica:

GUARDIOLA, Pepa. *El talismà del temps*. 3a ed. Picanya (València): Edicions del Bullent, 1998. (Esplai; 3).

Nombre de pàgines: 172.

ISBN: 84-86390-73-7

Nivell lector recomanat:

Primer cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segle II a C.

Temàtica. Context:

República de Roma.

Societat i cultura a la Roma antiga.

Elements fantàstics.

Argument:

Henedina, estudiant universitària, assisteix durant l'estiu a unes excavacions arqueològiques on descobreix un topazi en una fossa d'una necròpoli romana. Després de l'alegria de la troballa, la tranquil·litat s'acabarà quan se li aparega un espectre vestit de romà, Flavi, que li pregarà que porte el talismà que acaba de descobrir al seu temps. Flavi era un jove que treballava en una piscifactoria dins la província romana de Tarraco, uns dos mil anys endarrere. L'aparició té una explicació: l'esperit del jove ha viatjat en el temps en forma d'espectre perquè va morir quan intentava complir una missió de vital importància: recuperar el talismà de l'amo d'aquelles terres. Així podria lliurar son pare d'una mort segura. Quan perseguia qui l'havia robat, el van assassinar i la seva ànima vaga fins que no rescate el talismà. Henedina, que l'ha descobert ara, l'ha d'ajudar en la missió.

Font: Edicions del Bullent i a partir de les propostes didàctiques de Francesc Sarrió i Bellod (veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Obra guardonada amb el III Premi Samaruc de l'Associació de Bibliotecaris Valencians a la millor obra per a joves publicada durant el 1994.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Francesc Sarrió i Bellod a:
<http://www.bullent.net/PDF/848639073.pdf>

PRIMER CICLE ESO
Edat mitjana

El senyor del Zero

Autor: Molina, M. Isabel

Fitxa tècnica:

MOLINA, M. Isabel. *El senyor del Zero*. 1a ed. Barcelona: Alfaguara/Grup Promotor, 2005. (Sèrie blava).

Nombre de pàgines: 168

ISBN: 84-7918-069-2

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle X

Temàtica. Context:

El Califat de Còrdova.

Societat i cultura a al-Andalus al segle X.

Societat i cultura mossàrab.

Argument:

Som al segle X. A la Península, el Califat de Còrdova irradia una gran esplendor cultural. En aquest escenari, el José, un jove mossàrab que té una facilitat sorprenent pel càlcul, es veu obligat a abandonar la seva terra davant el recel que desperta la seva habilitat entre alguns veïns ignorants. El relat és també un cant profund a l'amistat, sense barreres de religió ni ideologia.

Font: Editorial Alfaguara

Informació addicional:

Il·lustracions de Francisco Solé.

L'Editorial Alfaguara/Grup Promotor (www.alfaguaraij.cat) facilita l'accés a una guia de lectura, *Guia d'activitats del llibre*, en format digital, referida a aquesta novel·la, a aquells professors que prèviament ho sol·liciten.

La Vall del Paradís

Autor: Sorribas, Sebastià

Fitxa tècnica:

SORRIBAS, Sebastià. *La Vall del Paradís*. 6a ed. Barcelona: La Galera, 1996. (Grumets, sèrie verda; 75).

Nombre de pàgines: 184

ISBN: 84-246-8175-4

Nivell lector recomanat:

Primer cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Alta edat mitjana

Temàtica. Context:

Societat i cultura medievals.

Argument:

A en Bernat i en Roquet, res no els agrada més que anar a badar al mercat. És molt divertit veure com la gent es posa d'acord per bescanviar tota mena de mercaderies. També s'hi poden sentir històries, mig reals, mig inventades, i s'hi troba gent de tota mena. És una de les poques distraccions que tenen, ja que corren mals temps a les terres de la vall a causa de les disputes entre el baró de Castellbò i el cavaller d'Arabell, que aprofiten l'absència del senyor de la vall, el vescomte Miró. Els pagesos viuen atemorits per les represàlies que prenen l'un i l'altre contra tots els qui sospiten que poden haver ajudat l'enemic. Davant de tanta injustícia, en Roquet i en Bernat decideixen emprendre un llarg viatge a la recerca d'aquell lloc on els han dit que és possible viure en pau i harmonia, la Vall del Paradís.

Font: Edicions La Galera

Informació addicional:

Il·lustracions d'Isidre Monés.

En Mir, l'Esquirol

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *En Mir, l'Esquirol*. 7a ed. Barcelona: La Galera, 1995. (Grumets, sèrie blava; 96).

Nombre de pàgines: 152

ISBN: 84-246-8196-8

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Alta edat mitjana

Temàtica. Context:

Reconquesta. Sarraïns.

Societat i cultura medievals.

Argument:

En Mir i el seu pare, en Llop, com tots els que viuen a la Vall Xica, esperen amb neguit les notícies sobre l'avanç de les tropes sarraïnes. Si els àrabs ataquen la vall, caldrà lluitar per defensar-la. I, a més, hauran de donar aixopluc i menjar a les tropes del comte. Finalment, l'atac dels sarraïns arriba. La lluita és molt dura, però afortunadament els cristians fan recular l'enemic i fins i tot aconsegueixen reconquerir algunes terres. I serà justament en aquestes noves terres on anirà a viure la família d'en Mir i on hauran de lluitar de valent per començar una nova vida des de zero.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Joan Andreu Vallvé.

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

El crit del comte Arnau

Autor: Terradas, Jaume

Fitxa tècnica:

TERRADAS, Jaume. *El crit del comte Arnau*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2002. El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; 116).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-661-0604-9

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Alta edat mitjana.

Temàtica. Context:

Llegendari català.

Societat i cultura medievals.

Feudalisme.

Elements fantàstics.

Argument:

Més de cent anys després de la seva mort, les nits de lluna plena, el comte Arnau encara cavalca amb el seu intrèpid cavall negre i aterreix vilatans i pagesos. Una terrible maledicció pesa damunt seu per culpa del seu orgull, del seu abús de poder respecte als febles... Un xicot senzill de catorze anys, en Roger, una nit es troba el comte que li diu que una persona noble com ell pot ajudar-lo a trencar la maledicció. A partir d'aquí la vida del noi canvia: se'n va de casa a la recerca d'un ermità que sembla que el pot ajudar. Durant la recerca trobarà bona gent que li donarà un cop de mà, estafadors que se'n voldran aprofitar... Un cop trobar l'ermità, amb el seu ajut, en Roger viatja al temps del comte per ajudar-lo a evitar el malefici. Enmig d'amors i odis, mirarà d'aconseguir-ho.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Il·lustracions d'Arnal Ballester.

L'Editorial Cruïlla (www.cruilla.cat) facilita l'accés a un *Quadern lector*, una guia de lectura en format digital referida a aquest llibre, a aquells professors que prèviament ho sol·liciten.

Els tres pergamins de Ripoll

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Els tres pergamins de Ripoll*. 12a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2006. (Les Arrels; 1).

Nombre de pàgines: 102

ISBN: 84-7202-603-5

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XI

Temàtica. Context:

Els orígens de Catalunya.

Feudalisme.

Vida monacal.

Societat i cultura a l'alta edat mitjana.

Argument:

L'acció d'aquesta novel·la transcorre al segle XI, l'època en què comença a dibuixar-se la personalitat històrica de Catalunya. Dos monjos del monestir de Ripoll es converteixen en aventurers per tal de recuperar tres pergamins robats a l'escriptori monàstic.

L'aventura ens portarà a conèixer diferents ambients i personatges, des dels nobles i pagesos de les terres cristianes fins a la cort del rei musulmà de Lleida. El ritme trepidant de l'acció combina les lluites amb els trets d'humor, els odis i les misèries del temps amb la gran aventura de l'amor.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el primer volum d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), totes elles escrites per Oriol Vergés, les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval fins a la Guerra civil.

Il·lustracions de Pere Virgili.

Aquesta edició conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Cavallers i pagesos

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Cavallers i pagesos*. 10a ed. 2a imp. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2005. (Les Arrels; 2).

Nombre de pàgines: 120

ISBN: 84-7202-604-3

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XII

Temàtica. Context:

Els orígens de Catalunya.

La creació de la corona catalano-aragonesa.

Feudalisme.

Societat i cultura a la baixa edat mitjana.

Argument:

La novel·la se situa al segle XII, època en què, després de les conquestes de Tortosa i Lleida als musulmans, es fixen els límits de Catalunya.

A través d'un seguit d'aventures viscudes en el món del feudalisme, coneixerem les dues famílies que protagonitzen els llibres de la col·lecció: els barons de Castellbroc i els Moliner, origen d'un llinatge de pagesos. (Veg. *Informació addicional*)

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el segon llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals, a partir d'aquest segon volum, seran els protagonistes de les peripècies de ficció en totes les novel·les i, per tant, aniran reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Pere Virgili.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Asperú, joglar embriuat

Autor: Canela, Mercè

Fitxa tècnica:

CANELA GARAYOA, Mercè. *Asperú, joglar embriuat*. 5a ed. Barcelona: La Galera, 2003. (Grumets, sèrie blava; 89).

Nombre de pàgines: 184

ISBN: 84-246-8189-4

Nivell lector recomanat:

Primer cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Baixa edat mitjana

Temàtica. Context.

Poesia trobadoresca.

Societat i cultura medievals.

Elements fantàstics.

Argument:

D'ençà que madona Esteperola li va donar un beuratge, l'Asperú no és un joglar com els altres. Només ell pot fer que tothom quedi absolutament encisat així que comencen a sonar les notes del llaüt. I només ell té el do de fer que tot el que canta es converteixi en realitat. La llàstima és que ell no en sap res, d'aquests poders. Com que no ho té gens en compte, no es pot dir que les històries que canta l'hagin d'afavorir gaire. La primera tonada que surt dels seus llavis farà que una noieta que viu al bosc fent de carbonera s'enamori cegament d'ell i no se'n vulgui separar. La noia descobrirà també que en realitat és filla d'un ric comte que voldrà castigar el joglar.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions d'Isidre Monés.

Vegeu la pàgina personal de l'autora: www.geocities.com/SoHo/6538/index.html

L'ombra del senglar

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *L'ombra del senglar*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 1997. (Mascaró de proa; 5).

Nombre de pàgines: 128

ISBN: 84-246-7405-7

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XII

Temàtica. Context:

Feudalisme.

Vida monacal.

Societat i cultura medievals.

Argument:

Els homes del baró d'Alcumat sorprenen un caçador furtiu en el bosc de Barniu i el maten. En Grau, el petit fill del caçador, cec de ràbia, ataca el baró i el fereix en una cama. El baró, llavors, embolica el noi en una pell de senglar, el deixa anar i, tot seguit, surt darrere d'ell amb els gossos per caçar-lo. En Grau aconsegueix escapolir-se del baró, i un ermità el troba i el porta al monestir de Santa Maria de Barniu. En Grau, a causa de la impressió, no recorda res de la seva vida anterior. Els monjos li donen el nom de Renart i sota la seva cura creix i es converteix en un xicot fort i intel·ligent, i entra al servei de l'emperador. Un dia arriba a coneixement de l'emperador la vilesa del baró d'Alcumat. L'emperador encomana a Renat, ara capità seu, la missió de jutjar el baró.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Guia de lectura i propostes d'activitats a: DIVERSOS AUTORS. *Guia de lectura ESO/BAT*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 1998. p. 81-85.

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

Allò que conta el vent del desert

Autor: Morey, Pere

Fitxa tècnica:

MOREY, Pere. *Allò que conta el vent del desert*. 1a ed. 4a imp. Barcelona: La Galera, 1994. (Grumets, sèrie blava; 62).

Nombre de pàgines: 128

ISBN: 84-246-8162-2

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIII

Temàtica. Context:

Cinquena croada.

Societat i cultura medievals.

Argument:

Durant la cinquena croada, un jove patge de la Cerdanya sobreviu a una emboscada dels turcs. Per no caure presoner, es posa en camí en direcció al Nil. Però una tribu de beduïns el troba i el converteix en esclau. La vida al desert, unes tombes oblidades, lluites amb els bandejats, una persecució a vida o mort... i diversos finals possibles. El que succeí realment fou allò que conta el vent del desert.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions d'Isidre Monés.

L'ocell de foc

Autor: Teixidor, Emili

Fitxa tècnica:

TEIXIDOR, Emili. *L'ocell de foc*. 35a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2006 . (El Vaixell de vapor. Sèrie vermella; 1).

Nombre de pàgines: 172

ISBN: 84-7629-041-1

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primeries del segle XIII

Temàtica. Context:

Els càtars.

La infantesa de Jaume I.

Feudalisme.

Poesia trobadoresca.

Societat i cultura medievals.

Argument:

L'Ocell de Foc és un jove joglar que acompanya el Cec de Cabrera, un joglar vell, i la seva colla per Catalunya. L'endemà de ser acollits al castell del vescomte de Peguera, la colla és assaltada pel mateix vescomte, que vol capturar l'Ocell. Seguint els consells del Cec, l'ocell fuig del castell. Un lladre dels camins l'ajuda a arribar al monestir de Sant Fruitós on hi ha un vell monjo amic del Cec de Cabrera. Aquest, Berenguer Foix, és qui podrà explicar a l'Ocell qui és i per què el cerquen. Després de moltes aventures es descobreix la doble cara del vescomte de Peguera i, un cop mort aquest, la colla del Cec de Cabrera és alliberada. L'Ocell de Foc descobreix qui és i decideix marxar amb el seu amic Arnau per ajudar el rei en Jaume.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Il·lustracions de Montserrat Tobella.

La seva primera edició d'aquesta novel·la és de l'any 1972. Un clàssic, per tant, de la literatura juvenil a Catalunya.

Veg. *Guia de lectura* del llibre a la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRIPTORES EN LLENGUA CATALANA:

<http://www.escriptors.cat/autors/teixidore/index.html>

L'Editorial Cruïlla pot facilitar un *Quadern de treball lector* d'aquest llibre a aquells professors i centres escolars que ho sol·licitin.

La crida de la mar

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *La crida de la mar*. 7a ed. 2a imp. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2002. (Les Arrels; 3).

Nombre de pàgines: 91

ISBN: 84-7202-636-1

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIII

Temàtica. Context:

Regnat de Jaume I el Conqueridor.

Conquesta de Mallorca.

La formació dels Països Catalans.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

Una transparent història d'amor a l'illa de sa Dragonera, a Mallorca, serveix de contrapunt a la violència de la conquesta de Mallorca pel rei Jaume I. Igual que en totes les novel·les de la col·lecció, protagonitzen l'acció i les aventures membres de les famílies Castellbroc i Moliner. (Veg. *Informació addicional*)

L'esperit guerrer i la cobdícia es barregen en les motivacions i en l'afer de la conquesta, d'acord amb la manera de pensar dels catalans del segle XIII.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el tercer llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesionava la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Pere Virgili.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

L'Enigma dels Templers

Autor: Lluch, Enric

Fitxa tècnica:

LLUCH, Enric. *L'Enigma dels Templers*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Edelvives, 2005. (Albades. Juvenil; 1).

Nombre de pàgines: 112

ISBN: 84-263-4884-X

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIII

Temàtica. Context:

Regnat de Pere III, el Gran.

L'ordre militat del Temple a Catalunya.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Dos germans troben un pergami del segle XIII signat pel rei. Creient que parla d'un tresor, comencen a investigar, posant-se en contacte amb un ex-monjo, un estrany llibrer i una antiga ordre de cavalleria. A més, la història narra allò que va ocórrer realment amb el rei Pere i l'abat Anselm, els seus enemics, l'ordre dels Templers i les donacions de Jesucrist.

Font: Editorial Edelvives.

Informació addicional:

El castell del cor menjat

Autor: Aritzeta, Margarida

Fitxa tècnica:

ARITZETA i ABAD, Margarida. *El castell del cor menjat*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2003. (El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; 118).

Nombre de pàgines: 176

ISBN: 84-661-0886-6

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIV

Temàtica. Context:

Feudalisme.

Literatura trobadoresca.

Societat i cultura medievals.

La literatura del quatre-cents italià: Boccaccio.

Elements fantàstics.

Argument:

La Jordina, en Marcel i en Marc van amb una colla castellera a actuar a Perpinyà per Sant Joan. Durant la màgica nit de les fogueres, a l'ombra del Canigó, viuran una perillosa i trepidant aventura, amb rapte inclòs, espies, persecucions, amors, castells, trobadors i cavallers que es preparen per a la guerra.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Il·lustracions de Marta Cano.

L'Editorial Cruïlla (www.cruilla.cat) pot facilitar un *Quadern de treball lector* d'aquest llibre a aquells professors i centres escolars que ho sol·licitin.

Vegeu la pàgina web de l'autora a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/arizetam/index.html>

Les presoneres de Tabriz

Autor: Novell, Maria

Fitxa tècnica:

NOVELL, Maria. *Les presoneres de Tabriz*. 12a ed. Barcelona: La Galera, 2004. (Grumets, sèrie blava; 59).

Nombre de pàgines: 176

ISBN: 84-246-8159-2

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Darreries del segle XIII i principis del XIV

Temàtica. Context:

Expansió comercial per la Mediterrània.

La Companyia catalana a Orient.

Els Almogàvers.

Argument:

La casa d'en Dalmau Portes, un ric comerciant barceloní, és plena a vessar de tota mena de mercaderies que van i vénen d'Orient a Occident per la Mediterrània, seguint una de les principals rutes de comerç que es feien servir al segle XIII. Però no hi guarda res de tan fabulós com un tapís persa que acaba d'arribar. Tothom es queda embadalit mirant-lo, però només en Pere, el fill del mercader sabrà llegir-hi un missatge entreteixit entre els dibuixos, una angoixada crida d'auxili que parla d'unes dones presoneres en algun lloc molt llunyà. Per poder seguir la pista d'aquest misteri, en Pere s'embarcarà en una galera catalana i amb la companyia inevitable d'en Xeixa, un noi et pèl-roig i esbojarrat. Aniran a Sicília i després a Constantinoble, i intentaran alliberar les presoneres de Tabriz del poder dels turcs.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Llucià Navarro.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec d'Àngels Sales a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/839059PLA.pdf>

Sobre els almogàvers podeu consultar: MORALES, Joan. "Desperta ferro!". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 7 (maig 2003), p.26-33.

Desperta ferro!... Els almogàvers

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Desperta ferro!... Els almogàvers*. 6a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995. (Les Arrels; 4).

Nombre de pàgines: 105

ISBN: 84-7202-644-2

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

La Companyia catalana a Orient.

Els almogàvers.

Expansió comercial per la Mediterrània.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

La gesta dels almogàvers, mig guerrers, mig bandits, és el fons d'aquesta novel·la. Ramon Muntaner, el cronista, juntament amb els membres dels Castellbroc i Moliner en són protagonistes (Veg. *Informació addicional*), i viuen el misteri d'un noi que és conegut com el fill de la Gran Companyia dels almogàvers.

L'amistat i l'odi queden reflectits en aquelles accions del segle XIV a l'Imperi de Constantinoble, que avui encara provoquen astorament.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el quart llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Pere Virgili.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Pedra foguera

Autor: Roca, Maria Carme

Fitxa tècnica:

ROCA, Maria Carme. *Pedra foguera*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2006. (Antaviana Nova; 90. Sèrie blava).

Nombre de pàgines: 128

ISBN: 84-489-1919-X

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

La Companyia catalana a Orient.

Els almogàvers.

Societat i cultura medievals.

Argument:

En Guillem és un noi català fill de pagesos. Al començament del segle XIV, ser pagès no és gens fàcil. En Guillem ho sap i no li agrada gens el futur que l'espera. Agosarat i ambiciós de mena ja de ben petit, buscarà la seva oportunitat. La trobarà en un viatge que fa a Barcelona amb el seu pare i la seva germana. Descobrirà que més enllà hi ha tot un món. I vol anar-lo a cercar. Li dol haver de deixar la família, però ho té ben decidit malgrat l'oposició del seu pare, que no vol que sigui un soldat. Amb onze anys, i ajudat pel seu oncle Grau, partirà cap a Orient com a almogàver. Coneixerà Ramon Muntaner, Roger de Flor i els grans cabdills de la Companyia Catalana. Iniciarà, d'aquesta manera, una existència perillosa, però plena d'aventures, on l'amistat i la noblesa van de bracet amb la cobdícia i la traïció.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

Il·lustracions d'Esteve Polls

Vegeu la pàgina web de l'autora: www.usuarios.lycos.es/mcarmeroca/MargeEsq.htm

Sobre els almogàvers podeu consultar: MORALES, Joan. "Desperta ferro!". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 7 (maig 2003), p.26-33.

La gran venjança

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *La gran venjança*. 2a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1987. (Les Arrels; 5).

Nombre de pàgines: 105

ISBN: 84-7202-688-4

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIV

Temàtica. Context:

Regnat de Pere III el Cerimoniós.

Les epidèmies de Pesta Negra a la Catalunya medieval.

La crisi econòmica de finals del segle XIV a Catalunya.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

El punyalec de Pere III el Cerimoniós s'enfronta a la creu de fra Mateu, el franciscà trastocat del cervell per l'amor als pobres i als malalts. En els temps dramàtics del segle XIV, a causa de la Pesta Negra i de les revoltes dels nobles, membres dels Castellbroc i dels Moliner (Veg. *Informació addicional*) viuen les intrigues cortesanes i la misèria del poble.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el cinquè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Pere Virgili.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Ulls de gat mesquer

Autor: Barceló i Cullerés, Joan

Fitxa tècnica:

BARCELÓ i CULLERÉS, Joan. *Ulls de gat mesquer*. 6a ed. Barcelona: La Galera, 1995. (Grumets, sèrie blava; 88).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-246-8188-6

Nivell lector recomanat:

Primer cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIV

Temàtica. Context:

La Inquisició.

Els jueus a la Catalunya medieval.

Societat i cultura medievals.

Elements fantàstics.

Argument:

L'Eloïm viu amb la seva família en un poblet anomenat Valcalforges, en terres de Lleida, des que van haver de deixar casa seva per fugir de la Inquisició que persegueix tots els jueus. Ell no és conscient dels perills que encara els amenacen i és feliç passejant pel bosc en companyia del seu padrí, sobretot quan aconsegueix caçar un gat mesquer, com avui. Però quan arriben a casa disposats a explicar-ho a la mare, troben la dona sola i desesperada: s'han endut el pare acusat de jueu. L'Eloïm no pensa quedar-se assegut, lamentant la seva desgràcia. Ha decidit marxar i superar tots els perills que calgui per alliberar el pare. A partir d'aquest moment començarà a descobrir moltes coses noves i entrarà en contacte amb astròlegs, bruixes, alquimistes i bandolers. Per sort no li faltará mai l'ajut d'en Banga, el noi del bosc, ni la protecció de la màgica pell del gat mesquer que va caçar aquell dia.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Jordi Bulbena.

El Saber Perdut

Autor: Vilar, Anna

Fitxa tècnica:

VILAR, Anna. *El Saber Perdut*. 7a ed. Barcelona: La Galera, 1997. (Grumets, sèrie verda; 67).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-246-8167-3

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Baixa edat mitjana

Temàtica. Context:

Societat i cultura medievals.

Elements fantàstics.

Argument:

El jove cavaller Andreu Testarroja i el seu preceptor, el savi Ricard Boirabaixa, han d'emprendre una missió complexa i perillosa: aconseguir el Llibre del Saber Perdut. Les seves pàgines recullen tot el saber que ha acumulat la humanitat al llarg dels segles i que s'ha anat oblidant per culpa de les guerres i els interessos de uns i altres. el primer que hauran de fer és trobar la tomba del savi Platavella, que fou qui va recopilar tot el saber que conté el llibre. No sembla cosa fàcil, però l'ajut de la bruixa Terranegra els serà molt útil. Gràcies als seus consells aconseguiran passar amb èxit les proves que trobaran abans de poder entrar al sepulcre de Platavella i rescatar-ne el llibre. Però hi ha algú més que també vol aconseguir el llibre, i no pas amb les mateixes bones intencions...

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions d'Isidre Monés.

Joanot de Rocacorba

Autor: Duran, Teresa

Fitxa tècnica:

DURAN, Teresa. *Joanot de Rocacorba*. 3a ed. Barcelona: La Galera, 1994. (Grumets, sèrie blava; 65).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-246-8165-7

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Baixa edat mitjana.

Temàtica. Context:

Societat i cultura medievals.

Elements fantàstics.

Argument:

El cavaller errant Joanot de Rocacorba ha viscut intensament i ha aconseguit honor i fama. Però els anys no passen en va i ara ja li convé portar una vida més reposada. O almenys és el que ell volia fins que un dia a Bolonya descobreix un doble seu. No es tracta d'algú que s'hi assembla molt, no. És exactament el seu doble. Fins i tot porta el cos marcat per les cicatrius de les ferides que ha patit el cavaller en la seva vida d'aventures. L'únic que no tenen igual és la professió. El doble italià d'en Joanot de Rocacorba es diu Giovanni di Rocciacorva i és lletrat. Ha dedicat la seva vida d'estudis a investigar l'estrany fenomen que ha fet que algú es pogués desdoblar com en Joanot i n'ha esdevingut un expert.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

El llibre està il·lustrat amb gravats i dibuixos d'Albrecht Dürer i Leonardo da Vinci.

Obra guardonada amb el premi Josep M. Folch i Torres 1982.

La ciutat emmurallada

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *La ciutat emmurallada*. 3a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999. (Les Arrels; 6).

Nombre de pàgines: 132

ISBN: 84-7202-757-0

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XV

Temàtica. Context:

El regnat d'Alfons el Magnànim.

La guerra civil catalana.

Lluites socials: l'enfrontament entre la Busca i la Biga.

Societat i cultura a la Barcelona del segle XV

Argument:

La ciutat de Barcelona, a mitjan segle XV, es veié ensagnada per una lluita social. La gavella o partit de la Biga, a la qual pertanyien els poderosos, s'enfrontava a la majoria dels barcelonins, gent senzilla, integrats en el partit de la Busca i el Sindicat dels Tres Estaments. en aquestes commocions trobem membres de la família dels Castellbroc i dels Moliner (Veg. *Informació addicional*), que representen els habitants de la ciutat encerclats per la muralla de pedra i per la del poder i dels diners batida per uns quants.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el sisè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Pere Virgili.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Els pagesos revoltats, I

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Els pagesos revoltats, I*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986. (Les Arrels; 7).

Nombre de pàgines: 133

ISBN: 84-7202-824-0

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XV

Temàtica. Context:

El regnat de Joan II.

La Primera Guerra dels remences.

La guerra civil catalana.

Societat i cultura a la Barcelona del segle XV

Argument:

La guerra civil catalana del segle XV, en part fruit de les injustícies socials del final de l'edat mitjana, fou un enfrontament entre els catalans partidaris del rei Joan II i els que lluitaven al costat de la Generalitat. L'alçament dels pagesos remences contribuí a exasperar el clima d'odi i de violència que tota guerra civil comporta.

En aquest ambient històric viuen les seves aventures dos joves de la família Moliner i un del llinatge dels Castellbroc (Veg. *Informació addicional*). El llibre és una denuncia de la guerra, sigui de l'època que sigui, i una exaltació de l'amistat.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el setè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesionava la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Pere Virgili.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Els pagesos revoltats, II

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Els pagesos revoltats, II*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1986. (Les Arrels; 8).

Nombre de pàgines: 111

ISBN: 84-7202-825-9

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XV

Temàtica. Context:

El regnat de Joan II.

La Segona Guerra dels remences.

La guerra civil catalana.

L'expulsió dels jueus a Catalunya.

La Inquisició.

Argument:

La revolta del segle XV contra el rei Joan II, tenyida de guerra civil entre els catalans, fou llarga i cruenta. Els protagonistes de la novel·la, dos Moliner i un Castellbroc (Veg. *Informació addicional*), enduts pels esdeveniments canvien les tres monedes de l'amistat per les tres monedes de l'odi. El rei Ferran II intenta redreçar el país, submergit en la crisi a la qual contribuïren la persecució contra els conversos per part de la Inquisició i l'expulsió dels jueus.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el vuitè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Pere Virgili.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

PRIMER CICLE ESO
Edat moderna

La Serpent de Plomes

Autor: Pradas, Núria

Fitxa tècnica:

PRADAS i ANDREU, Núria. *La Serpent de Plomes*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2002. (El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; 114).

Nombre de pàgines: 172

ISBN: 84-661-0366-X

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVI

Temàtica. Context:

El descobriment i la conquesta del Nou Món americà.

Els darrers anys de l'Imperi Asteca.

Evangelització i colonització d'Amèrica.

Argument:

Al segle XVI, el baró Joan Grau de Toloriu s'uneix a l'expedició d'Hernán Cortés per conquerir l'imperi de Moctezuma II. Després d'una cruenta batalla a la ciutat de Tenochtitlán, la princesa Txipaguazin segueix el baró fins a la Cerdanya, on viu els seus darrers dies recordant la desfeta del seu poble i la pèrdua del seu pare.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Il·lustracions de Tha.

La colla dels bandolers

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *La colla dels bandolers*. 2a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989. (Les Arrels; 9).

Nombre de pàgines: 136

ISBN: 84-7202-857-7

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVI i principis del XVII

Temàtica. Context:

Bandositats nobiliàries: nyerros i cadells.

Bandolerisme.

Perot Rocaguinarda.

Literatura catalana: Vicenç Garcia, el rector de Vallfogona.

Argument:

A començaments de l'edat moderna, Catalunya es veié dividida entre els faccions dels nyerros i dels cadells. A la lluita s'afegí el bandolerisme, fruit de la misèria d'una "societat desorganitzada", i l'abundància de fabricants de moneda falsa. Perot Rocaguinarda, el bandoler històric, i uns membres dels llinatges Moliner i Castellbroc (Veg. *Informació addicional*) protagonitzen les accions de la novel·la.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el novè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van memorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Pere Virgili.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Bernat i els bandolers

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *Bernat i els bandolers*. 12a ed. Barcelona: La Galera, 1993. (Grumets, sèrie blava; 37).

Nombre de pàgines: 168

ISBN: 84-246-0064-9

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII.

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

Bandositats nobiliàries: nyerros i cadells.

Revolta dels Segadors.

Argument:

No corren bons temps i tota la terra sembla esvalotada. Els nobles, dividits en bàndols enemics, es fan la guerra. Els bandolers omplen els camins i escampen la por per totes les comarques. I qui surt més perjudicat de tot plegat és el poble. Els pagesos pateixen les represàlies dels nobles i els atacs dels bandolers i, sobretot, passen gana. Per això en Jaume i en Bernat, tot i que el segon és encara un nen, es veuen obligats a abandonar el mas de la família i enrolar-se en el seguici d'armes del seu senyor, don Gaspar. La revolta dels Segadors desencadenarà un final feliç per als nois i la seva família que veurà recompensada la seva fidelitat.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Lucià Navarro.

Propostes didàctiques referides al llibre a: CLARAMUNT ARMENGAU, M. Àngels; VEGA CASTELLVÍ, Carles. *Dossier: Bandolerisme i literatura*. Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa. Servei d'Ensenyament del Català. SEMINARI "El gust per la lectura" 2002-2002. p 26-48.

(http://www.xtec.es/lic/centre/professorat/dossiersgust/Bandolerisme_2001.pdf)

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

A carn, a carn!

Autor: Pradas, Núria

Fitxa tècnica:

PRADAS, Núria. *A carn, a carn!*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 2002. (Grumets, sèrie blava; 148).

Nombre de pàgines: 91

ISBN: 84-246-9548-8

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

Perot Rocaguinarda.

Elements fantàstics.

Argument:

"A carn, a carn!" era el crit de guerra dels bandolers catalans. El mateix crit que feia en Perot Rocaguinarda per esperonar els seus homes abans d'atacar. També és el crit que sent en Pere, un noi de quart d'ESO quan, sense saber com ni per què, es troba vivint al segle XVII, entre bandolers. En Pere es pensa que si ha fet un viatge tan llarg en el temps ha d'haver-hi un motiu important; un motiu que potser es troba amagat en el passat o, ben al contrari, forma part del present.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Novel·la guardonada amb el Premi Ciutat d'Olot 2002.

Procés contra la Joana

Autor: Armangué, Joan

Fitxa tècnica:

ARMANGUÉ, Joan. *Procés contra la Joana*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 1991. (El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; 35).

Nombre de pàgines: 111

ISBN: 84-7629-499-9

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

Joan Sala, àlies Serrallonga.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVII.

Argument:

En l'època dels bandolers, en ple segle XVII, la Joana Massissa, en Serrallonga i lo Tendre són acusats d'haver comès crims i delictes en diferents zones del Principat. Tots tres personatges declaren davant d'un tribunal que ha de decidir qui diu la veritat.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Il·lustracions d'Eulàlia Sariola.

Sobre la figura d'en Serrallonga podeu consultar: CALVET, Jordi. "Qui era Serrallonga?". *Sàpiens* [Barcelona], núm.7 (maig 2003), p. 40-43.

El plor de l'algaravia

Autor: Bernabeu, Vicent

Fitxa tècnica:

BERNABEU, Vicent. *El plor de l'algaravia*. 1a ed. Alcoi: Editorial Marfil, 2007. (Autors d'ara; 23).

Nombre de pàgines: 184

ISBN: 978-84-268-1340-4

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

L'expulsió dels moriscos.

Societat i cultura dels moriscos valencians.

Argument:

Ferran, un camperol que subsistia a les terres del sud del Regne de València, només havia comès una errada: ser morisc. I aquesta condició es va convertir en una condemna quan Felip III va signar el 1609 el decret d'expulsió dels moriscos, que el transportava irremissiblement a les àrides terres del desert. La novel·la es desenvolupa en un ambient misteriós i desesperant, on els més desfavorits sempre són víctimes de governants que encara anhelen un passat imperial.

Font: Editorial Marfil

Informació addicional:

La falç al puny

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *La falç al puny*. 2a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990. (Les Arrels; 10).

Nombre de pàgines: 114

ISBN: 84-7202-918-2

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

El corpus de Sang a Barcelona.

La guerra dels Segadors.

El tractat dels Pirineus.

Literatura: els romanços de cec.

Argument:

El període entre el 1638 i el 1652 fou una època de greus trastorns polítics a Catalunya: les revoltes camperoles, el Corpus de Sang i la Guerra dels Segadors, dita també de Separació. Amb el fons de la injustícia i el malestar social en les revoltes, els Castellbroc i els Moliner (Veg. *Informació addicional*) viuen els esdeveniments tràgics. Un Moliner serà, en la novel·la, l'autor del romanç d'"Els Segadors".

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el desè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Pere Virgili.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Ala de Corb

Autor: Larreula, Enric

Fitxa tècnica:

LARREULA, Enric. *Ala de Corb*. 1a ed. 4a imp. Barcelona: Editorial Baula / Edelvives, 2002. (Ala Delta. Sèrie Verda; 3).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-479-1013-X

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVII

Temàtica. Context:

El món de la pirateria.

Les cultures indígenes americanes.

Comerç colonial.

L'esclavitud.

Argument:

L'any 1660, el jove Jacques Lagarden decideix continuar la tradició familiar i fer-se pirata. Adopta un nom de guerra: Ala de Corb. Valent i audaç com cap altre, és també educat, culte i de gran cavallerositat en el tracte. Aviat es farà famós a tot el Carib. Els vaixells mercants espanyols es tornen més prudents i les naus de guerra espanyoles, més vigilants.

Font: Editorial Baula / Edelvives

Informació addicional:

Il·lustracions de Jordi Vila Delclòs.

Veg. *Guia de lectura* del llibre a la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRIPTORES EN LLENGUA CATALANA:

<http://www.escriptors.cat/autors/larreulae/index.html>

Guia de lectura i propostes didàctiques referides a aquest llibre a:

<http://www.edelvives.com/catalogo/guias/73204.pdf>

Entre dos focs

Autor: Alcoberro, Agustí

Fitxa tècnica:

ALCOBERRO, Agustí. *Entre dos focs*. 2a ed. Barcelona: Editorial Casals, 1998. (Casals Jove; 18).

Nombre de pàgines: 159

ISBN: 84-218-1166-5

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Darreries del segle XVII

Temàtica. Context:

El tractat dels Pirineus.

L'ocupació francesa de Catalunya de 1694-98

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVII

Contrabandisme.

Argument:

Els joves de la guerra no poden triar el seu futur. Han de fer-se grans de pressa, en un context difícil i cruel. Han d'aprendre a guanyar-se el pa i, si cal, a empunyar les armes per defensar-se. A la fi del segle XVII, a Catalunya, un país que el tractat dels Pirineus, després de la Guerra dels Segadors, havia mutilat en les seves comarques pirinenques, i on la presència de soldats castellans i francesos era constant, aquest era l'únic futur per a la joventut. En Francesc, el protagonista, ho va haver de viure en pròpia pell: va haver de fer de contrabandista a la Cerdanya, va ser empresonat a Puigcerdà, d'on aconseguí de fugir, es va allistar com a miquelet en les files de l'exèrcit francès i fins va acabar embolicant-se en l'aventura de rescatar el tresor d'un vaixell enfonsat.

Font: Editorial Casals.

Informació addicional:

Il·lustracions de Carme Peris.

Dels telers als canons (1690-1714)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Dels telers als canons (1690-1714)*. 2a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990. (Les Arrels; 11).

Nombre de pàgines: 121

ISBN: 84-7202-997-2

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Darreries del segle XVII i principis del XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

El setge de Barcelona de 1714.

Societat i cultura a la Catalunya de finals del XVII

Argument:

A finals del segle XVII s'observa al Principat un desig de recuperació econòmica representada, entre altres aspectes, per la modernització del tèxtil artesanal, voluntat de Narcís Feliu de la Penya i el cercle dels seus amics. Aquesta i altres iniciatives es veuran truncades per la guerra i la desfeta de 1714. En aquest marc que va dels telers als canons, la novel·la presenta una apassionada història d'amor i d'aventures, Un Castellbroc, un Moliner i una duquesa francesa (Veg. *Informació addicional*) són els protagonistes de ficció dels esdeveniments.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el onzè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Francesc Infante.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

La història que en Roc Pons no coneixia

Autor: Cabré, Jaume

Fitxa tècnica:

CABRÉ, Jaume. *La història que en Roc Pons no coneixia*. 10a ed. Barcelona: La Galera, 2003. (Grumets, sèrie verda; 38).

Nombre de pàgines: 136

ISBN: 84-246-8138-X

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

El setge de Barcelona de 1714.

Societat i cultura a la Catalunya de principis del XVIII.

Elements fantàstics.

Argument:

Poc es podia imaginar en roc Pons, un barceloní de catorze anys, que quan travessés la porta d'aquella taverna faria un salt en el temps dos segles enrere. De cop i volta, en Roc es troba immers en la Barcelona del 1714, assetjada per les tropes castelleses, a les acaballes de la guerra de Successió. Després d'aconseguir fugir de l'estranya banda de contrabandistes i delinqüents de què forma part el taverner i que pretenia explotar els seus coneixements sobre el futur, coneix en Pere, un xicot de la seva edat que l'anima a afegir-se a l'exèrcit, responent a la crida que ha fet l'alcalde de la ciutat. Aviat en Roc es penedirà de no haver-se interessat mai per les assignatures d'història. Si ho hagués fet, ara potser les podria veure a venir i no les passaria tan magres.

Font Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Joan Andreu Vallvé.

Podeu consultar el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

El tresor dels maulets

Autor: Castelló, Josep

Fitxa tècnica:

CASTELLÓ, Josep. *El tresor dels maulets*. 1a ed. Picanya (València): Edicions del Bullent, 2007. (Esplai; 38).

Nombre de pàgines: 200

ISBN: 84-96187-68-3

Nivell lector recomanat:

Primer cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries del segle XVIII.

Temàtica. Context:

La Guerra de Successió al País Valencià.

Societat i cultura al segle XVIII

Argument:

L'obra es basteix sobre el marc geogràfic, històric i social del País Valencià en el període històric immediatament posterior a la derrota valenciana en la Guerra de Successió i la subsegüent pèrdua de drets i de llibertats com a conseqüència del decret de Nova Planta que va imposar Felip V de Borbó.

Diu la llegenda que a Ocaive, entre les seves escarpades penyes, hi ha un tresor amagat. Alguns pensen que el deixaren allí els moriscos expulsats, pensant a tornar un dia i poder recuperar-lo. *La famosa llegenda del tresor de l'Ocaive, en part, és certa... en realitat es tracta del tresor dels maulets*. Aquesta confessió feta per un alcalde del segle XX aficionat a la història, al rector, en descobrir uns papers misteriosos a l'arxiu parroquial del poble ens introduiran en una història del passat. Un còctel format per una petita part de llegenda, una part important d'història, una història d'amor i el tresor.

Font: Edicions del Bullent i a partir de les propostes didàctiques de Carles Mulet (veg.

Informació addicional)

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Carles Mulet a:

<http://www.bullent.net/PDF/849618768.pdf>

Els oficis d'en Nofre Moliner (1715-1789)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Els oficis d'en Nofre Moliner (1715-1789)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989. (Les Arrels; 12).

Nombre de pàgines: 131

ISBN: 84-7826-065-X

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVIII

Temàtica. Context:

La política felipista de repressió contra Catalunya: el decret de Nova Planta.

Societat i cultura en la Catalunya borbònica del segle XVIII.

Els Rebomboris del pa.

Argument:

Els curiosos i divertits oficis d'en Nofre Moliner i les seves tragicòmiques aventures i desventures tenen el teló de fons de la recuperació de Catalunya durant el segle XVIII. Els seus fills bessons, en Marcel i en Marçal, treballen en una Catalunya en transformació on, al costat de la petita noblesa que viu de les rendes de la terra, sorgeix una burgesia amb empena i ambició capaç de modernitzar el país. El mateix que en totes les novel·les de la sèrie (Veg. *Informació addicional*), el llinatge dels Castellbroc representa el poder econòmic enfront del poble senzill, representat pels Moliner.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el dotzè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Francesc Infante.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

PRIMER CICLE ESO
Edat contemporània

Llibertat, igualtat i fraternitat (França, 1789-1796)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Llibertat, igualtat i fraternitat (França, 1789-1796)*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1999. (Les Arrels; 13).

Nombre de pàgines: 108

ISBN: 84-7826-082-X

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII

Temàtica. Context:

La Revolució francesa.

La Revolució francesa i Catalunya.

Argument:

Els fets de la Revolució francesa marquen uns canvis polítics que repercutiran en la història d'Europa.

El 1789 es troba a París Joan Moliner, *le jeune catalan*, (Veg. *Informació addicional*), com li diuen Pierre de Châteaubroch i els seus companys diputats. En Châteaubroch, descendent del Castellbroc que fou militar a França a la darrerria del segle XVII, edita el periòdic "*La voix des déshérités*" i viu amb el Joan els fets revolucionaris d'aquell any i dels següents.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el tretzè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Francesc Infante.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Les curioses revoltes d'en Xaterot (1797-1814)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Les curioses revoltes d'en Xaterot (1797-1814)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1990. (Les Arrels; 14).

Nombre de pàgines: 117

ISBN: 84-7826-175-3

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII i principis del XIX

Temàtica. Context:

Les dues guerres d'Espanya amb Anglaterra.

La Guerra del Francès.

Els setges de Girona.

Argument:

L'acció de la novel·la transcorre en els darrers anys de segle XVIII i durant la francesada (1808-1814). Enmig d'intrigues amoroses i divertides --o doloroses i punyents-- es reflecteixen els afrancesats partidaris de Napoleó i els guerrillers que s'enfrontaven als francesos. Els vell revolucionari, Pierre de Châteaubroch, descendent francès dels Castellbroc (Veg. *Informació addicional*), i anomenat a Catalunya Xaterot, protagonitza unes pròpies i originals revoltes contra els traïdors de la Revolució francesa.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el catorzè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Tomeu Seguí.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Un espia anomenat Sara

Autor: Atxaga, Bernardo

Fitxa tècnica:

ATXAGA, Bernardo. *Un espia anomenat Sara*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2004. (El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; 128).

Nombre de pàgines: 168

ISBN: 84-661-0953-6

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Primera Guerra carlina.

Societat i cultura al País Basc al segle XIX

Argument:

El dia 14 de juliol de 1834, durant la Primera Guerra carlina, en Martín Saldías surt de Bilbao en direcció a Irurzun. En realitat, en Saldías és la Sara, un espia carlí que ha de portar un missatge important al general Zumalacárregui. Però en arribar al campament del general, a causa d'un incident aparentment sense importància, en Saldías comença a sospitar que entre les files carlines hi ha un traïdor. I decideix desemascarar-lo.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Traducció del castellà a càrrec de Carme Geronès i Carles Urritz.

Il·lustracions de Carmen Segovia.

L'Editorial Cruïlla (www.cruilla.cat) facilita l'accés a un *Quadern lector*, una guia de lectura en format digital referida a aquest llibre, a aquells professors que prèviament ho sol·liciten.

El traficant d'armes (1814-1842)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *El traficant d'armes (1814-1842)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991. (Les Arrels; 15).

Nombre de pàgines: 99

ISBN: 84-7826-211-3

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Absolutistes i liberals.

Els Cent Mil Fills de Sant Lluís.

Charles d'Espagnac o el comte d'Espanya.

Primera Guerra carlina.

Societat i cultura a la Barcelona del segle XIX

Argument:

La novel·la té un argument volgutament romàntic per connectar amb l'estil del Romanticisme, període en què transcorre l'acció. Així, hi trobem amors apassionats, odis, morts tràgiques i un duel, en un clima històric de violència i enfrontament civil. Els protagonistes són els Moliner i el ric hisendat Jeroni de Castellbroc (Veg. *Informació addicional*), que viuen l'enfrontament entre liberals i absolutistes, isabelins i carlins i les *bullangues* socials i polítiques de la Barcelona de la primera meitat del nou-cents.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el quinzè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Tomeu Seguí.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

L'alcalde Ferrovell

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *L'alcalde Ferrovell*. 6a ed. Barcelona: La Galera, 1995. (Grumets, sèrie blava; 87).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-246-8187-8

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segle XIX

Temàtica. Context:

Les Guerres carlines.

Societat i cultura al segle XIX.

Argument:

És temps de guerra i les tropes enemigues estan a punt d'entrar al poble. La gent s'afanya a recollir tot el que pot i a fugir com més lluny millor. S'estimen més marxar per mirar de salvar el que puguin endur-se i la mateixa vida que no pas quedar-se a defensar el poble on han viscut sempre. En canvi, en Ferrovell, el drapaire, no està disposat a abandonar-ho tot, potser perquè, com que no té res, no pot perdre res. I així es convertirà en l'alcalde d'un poble buit, habitat primer només per ell però que més endavant acollirà alguns nois i noies que ho han perdut tot i fugen de les misèries de la guerra. I en Ferrovell tindrà aviat alguna cosa més per la qual valdrà la pena de lluitar.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions de Josep Gual.

Llibre guardonat amb el Premi de la Generalitat de Catalunya 1981.

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

Un català a la Manigua

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Un català a la Manigua*. 8a ed. Barcelona: La Galera, 1995. (Grumets, sèrie blava; 44).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-246-8144-4

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segle XIX

Temàtica. Context:

Catalans a Cuba: les Amèriques.

Comerç colonial.

L'esclavitud.

Argument:

En Pere és un jove pescador d'Arenys que ha seguit la tradició marinera de la família, principalment des que el pare va morir. Un dia, en tornar a port, té una bona notícia, ha arribat l'*Aurora*, un vaixell que va periòdicament a les Amèriques. El seu capità porta un missatge per a la família d'en Pere de part de l'oncle Pau Maristany, que va marxar ja fa molts anys a Cuba i ha aconseguit de fer-hi una fortuna considerable. L'oncle ja se sent vell i convé que algú de confiança li porti els negocis. Ha pensat en el nebot petit, en Pere, i, si ell s'hi avé, el farà hereu universal de tots els seus béns. I així, d'un dia per l'altre, la vida d'en Pere canvia.

Tot just trepitjar terra cubana, el noi s'adona que els rics hisendats viuen en un luxe aparatós; en canvi, els negres viuen com a esclaus en condicions inhumanes. Des que comença a fer-se càrrec de l'explotació de les plantacions de sucre de l'oncle té una preocupació: aconseguir que la qualitat de vida dels negres millori i que siguin tractats com a éssers humans amb tots els drets que els corresponen.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions d'Isidre Monés.

L'illa dels Dofins Blaus

Autor: O'Dell, Scott

Fitxa tècnica:

O'DELL, Scott. *L'illa dels Dofins Blaus*. 2a ed. Barcelona: La Galera, 1995. (Grumets, sèrie blava; 82).

Nombre de pàgines: 184

ISBN: 84-246-8182-7

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segle XIX

Temàtica. Context:

Societat i cultura de les tribus d'índies nord-americanes.

Argument:

Won-a-pa-lei, una noia índia, s'ha quedat sola a l'illa que l'ha vist néixer, l'illa dels Dofins Blaus, a Califòrnia. Uns aleutes, caçadors de llúdries, han exterminat la seva tribu. La subsistència serà molt dura, però Won-a-pa-lei no es deixarà vèncer pels elements.

Font: Edicions La Galera

Informació addicional:

Traducció de l'anglès de Josep Vallverdú Aixalà.

Il·lustracions d'Isidre Monés.

Gent de mar

Autor: Julià, Alegria

Fitxa tècnica:

JULIÀ, Alegria. *Gent de mar*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 2007. (Grumets, sèrie blava; 184).

Nombre de pàgines: 104

ISBN: 84-246-2494-7

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Comerç colonial amb les Amèriques.

El món de la marineria.

Argument:

Cap a la segona meitat del segle XIX, quan el comerç encara depèn de la navegació a vela, el bergantí goleta *Teresina* es disposa a fer un nou viatge cap a les Amèriques. El mític capità Jaume, tan respectat per tothom com esquerp i silenciós, aplega una tripulació que viurà una aventura inoblidable. La calma i el tedi es barrejaran amb tempestes ferotges, i la convivència a bord es veurà esquitxada per descobriments sorprenents que marcaran per sempre la vida dels mariners.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

La Torre

Autor: Villatoro, Vicenç

Fitxa tècnica:

VILLATORO, Vicenç. *La Torre*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2006. (El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; 137).

Nombre de pàgines: 141

ISBN: 84-661-1445-9

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

L'enginyeria civil al segle XIX.

Alexandre-Gustave Eiffel.

L'exposició universal de París del 1889.

Societat i cultura a la França del XIX.

Argument:

Valentine Eiffel, filla del gran enginyer constructor de la torre Eiffel de París i de l'esquelet de l'estàtua de la Llibertat a Nova York (i del pont de ferro de Girona), ens explica les peripècies i intrigues que acompanyen la torre de París, des que la conceben fins que decideixen conservar-la quan era el moment que l'havien de desmuntar. Una història que transcorre enmig de grans esperances i grans fracassos de la humanitat.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Il·lustracions de Josep Maria Rius (Joma).

Obra guardonada amb el Premi el Vaixell de Vapor 2006.

Les dues banderes (1843-1874)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Les dues banderes (1843-1874)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992. (Les Arrels; 16).

Nombre de pàgines: 118

ISBN: 84-7826-275-X

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Associacionisme obrer.

Segona i Tercera guerra carlista.

Primera República Espanyola.

L'inventor Narcís Monturiol.

El comunisme icarià d'Étienne Cabet.

Argument:

Des de la fonda i el cafè Internacional es viuen molts aspectes socials i econòmics de la Catalunya de mitjan segle passat i, en el camp polític, les intrigues dels carlistes, els anhels dels republicans federals i les aspiracions dels obrers. L'aventura dels dos submarins d'en Monturiol, els Ictinis, ocupa part de la trama de la novel·la, sostinguda per unes accions romàntiques que reflecteixen els ideals de mitjan segle passat. Els Moliner i els Castellbroc en són protagonistes (Veg. *Informació addicional*), al costat dels personatges històrics.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el setzè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Tomeu Seguí.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Un any fora de casa

Autor: Bogunyà, Maria Àngels

Fitxa tècnica:

BOGUNYÀ, Maria Àngels. *Un any fora de casa*. 4a ed. Barcelona: La Galera, 1995.
(Grumets, sèrie blava; 6).
Nombre de pàgines: 128
ISBN: 84-2468106-1

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Tercera Guerra carlina.
Societat i cultura a la Catalunya rural del segle XIX

Argument:

Durant la tercera guerra carlina, en una zona rural, un noi se'n va de casa en cerca del seu pare, que lluita en el bàndol carlí. Serà una recerca lenta i difícil durant la qual el jove, anomenat Ramon, viu nombroses experiències, coneix gent ben diferent i arriba a conèixer una mica millor el món que l'envolta.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions d'Isidre Monés.

La ciutat sense muralles

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *La ciutat sense muralles*. 13a ed. Barcelona: La Galera, 2004. (Grumets, sèrie blava; 49).

Nombre de pàgines: 120

ISBN: 84-246-8149-5

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX.

Temàtica. Context:

La revolució industrial.

Les transformacions econòmiques, urbanes i socials al segle XIX

Societat i cultura a la Catalunya del XIX

Argument:

L'hivern del 1854 no és fàcil per als pagesos del Maresme, ja que les glaçades fan preveure que la collita no serà bona. Però a can Vidal hi ha una amenaça que els fa més por que les glaçades: els escanyapobres. En Josep Vidal havia demanat un préstec a uns usurers per comprar la masia i havia hagut de lluitar de valent per poder-los tornar els diners i els interessos. Després de la mort d'en Josep Vidal, els usurers ensenyen a en Pere, el fill gran de can Vidal, un document fals segons el qual el deute encara no havia estat saldat. Com que el noi no els pot tornar els diners, es quedaran el mas i les terres.

En Pere i els seus germans es troben, doncs, sols a Barcelona, obligats a buscar feina amb l'esperança de tornar algun dia a casa seva, a les seves terres. Barcelona, en aquest moment, és una ciutat que creix, enderroca les seves muralles, pateix una cruel epidèmia de còlera i es transforma al ritme de la primera revolució industrial.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Il·lustracions d'Isidre Monés.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Xavier Blanch a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/839049PLA.pdf>

Veg. *Guia de lectura* del llibre a la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA:

<http://www.escriptors.cat/autors/vergeso/index.html>

Al damunt d'un polvorí (1875-1909)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Al damunt d'un polvorí (1875-1909)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992. (Les Arrels; 17).

Nombre de pàgines: 106

ISBN: 84-7826-348-9

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XIX i principis del XX

Temàtica. Context:

Anarcosindicalisme i conflictivitat social.

La Restauració monàrquica dels Borbons.

Els orígens del catalanisme polític.

El lerroxisme.

La Setmana Tràgica.

L'ambient artístic del Modernisme.

Argument:

A través dels fets que passen a la "Nueva Algodonera Castellbroc. Hilados y tejidos" seguim els odis dels obrers envers els capatassos i patrons en l'ambient d'una colònia tèxtil. Les bombes del final de segle són un altre dels elements que feien que el país visqués al damunt d'un polvorí. Així mateix, els camins del catalanisme polític queden reflectits en l'actuació del metge Pere Moliner, (Veg. *Informació addicional*), al costat del clima artístic i bohemi del canvi de segle. L'explosió del polvorí fou la Setmana Tràgica on, a la novel·la, es barregen antics rancors i desigs de venjança.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el dissetè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Tomeu Seguí.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Cremen les pistoles (1910-1923)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Cremen les pistoles (1910-1923)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993. (Les Arrels; 18).

Nombre de pàgines: 114

ISBN: 84-7826-436-1

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Anarcosindicalisme.

La CNT i la conflictivitat social.

Els pistolers de la Patronal.

La Lliga Regionalista de Cambó.

Argument:

Aquesta novel·la reflecteix l'odi social que es respirava al voltant dels anys vint. L'abisme entre patrons i obrers s'engrandí per la violència provocada pels pistolers pagats pel patronal i per alguns obrers de la CNT, lluites que ni en Layret ni en Seguí, "el Noi del Sucre", no podien evitar. En Josep Maria de Castellbroc representa el fabricant sense escrúpols (Veg. *Informació addicional*), i el doctor Moliner és un destacat membre de la Lliga Regionalista dirigida per en Fancesc Cambó. Amb ells apareixen l'Helios Moliner, anarcosindicalista convençut, i la Dolors Fernández, "Lola Valor", cupletista que aspira a triomfar en aquella desballestada societat.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el divuitè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Tomeu Seguí.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Una avioneta per a en Macià (1923-1930)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Una avioneta per a en Macià (1923-1930)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1994. (Les Arrels; 19).

Nombre de pàgines: 110

ISBN: 84-7826-516-3

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La dictadura del general Primo de Rivera.

La repressió anticatalanista: la dissolució de la Mancomunitat.

La resistència política. L'Estat Català.

Conspiracions contra la dictadura: Francesc Macià.

L'Exposició Internacional de Barcelona.

Argument:

Durant la dictadura del general Primo de Rivera, s'afermà la voluntat d'una Catalunya independent: La personalitat de Francesc Macià i Estat Català eren al darrere d'aquesta coluntat, que intentà concretar-se amb la invasió de Catalunya des de Prats de Molló.

En Pau Moliner (Veg. *Informació addicional*), periodista reconegut internacionalment i intrèpid aviador, arriscà sovint la vida al servei d'en Macià i el seu projecte.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el dinovè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Tomeu Seguí.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Per camins de llum i de foscor (1931-1936)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Per camins de llum i de foscor (1931-1936)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1995. (Les Arrels; 20).

Nombre de pàgines: 114

ISBN: 84-7826-605-4

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Segona República espanyola.

Proclamació de la República Catalana i instauració de la Generalitat.

La crisi econòmica i els moviments obrers.

El Front d'Esquerres. El president Lluís Companys.

La insurrecció militar contra la República.

Argument:

Durant la Segona República els canvis polítics foren molt ràpids a Catalunya, amb la Generalitat recobrada i suspesa, i responien als dictats que venien de Madrid. Així mateix, augmentà la conflictivitat per part de les classes socials, que volien obtenir un millor benestar i una consideració pública. Aquestes situacions les visqueren intensament el periodista Pau Moliner (Veg. *Informació addicional*), i la seva esposa Carla, agreujades per la presència d'un científic alemany seguidor acèrrim de les doctrines d'Adolf Hitler.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el vintè llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Tomeu Seguí.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Els cementiris sagnants de Mallorca (1936-1939)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Els cementiris sagnants de Mallorca (1936-1939)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996. (Les Arrels; 21).

Nombre de pàgines: 125

ISBN: 84-7826-733-6

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La insurrecció militar contra la República.

La Guerra civil espanyola.

Els inicis de la Guerra.

La Guerra civil a Mallorca.

Les Brigades Internacionals.

Argument:

La Guerra civil espanyola tingué des dels inicis una tònica de crueltat, característica de tota confrontació entre germans. A Catalunya, la derrota dels militars revoltats comportà la violència de mans dels extremistes dels sindicats obrers, mentre que a Mallorca, on els rebels triomfaren, vingué per l'actuació dels feixistes. En Pau Moliner i la Carla (Veg. *Informació addicional*), viuen un seguit d'aventures emmarcades al voltant de la torre dels Arcàngels, un símbol d'aquells qui volgueren contemplar la guerra com la lluita entre el bé i el mal.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el 21è llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Tomeu Seguí.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

Amb el carnet i la pistola (1936-1939)

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *Amb el carnet i la pistola (1936-1939)*. 1a ed. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996. (Les Arrels; 22).

Nombre de pàgines: 114

ISBN: 84-7826-748-4

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

El segon any de guerra: 1937.

Els Fets de Maig.

Els anarquistes de Puigcerdà: *El Cojo de Málaga*.

Argument:

A la tragèdia de la Guerra civil, l'any 1937 s'hi afegiren els Fets de Maig, la lluita entre els anarquistes, aliats amb els comunistes del POUM, contra els del PSUC, que contribuïren a debilitar el poder de la Generalitat. El periodista Pau Moliner i la Carla (Veg. *Informació addicional*), visqueren aquest enfrontament i pogueren captar l'ambient de la Cerdanya dominada per *El Cojo de Málaga* i, en una temerària aventura, arribar a Burgos, al quarter de l'Estat Major dels militars franquistes.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el 22è llibre d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesiona la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Il·lustracions de Tomeu Seguí.

L'obra conté un apèndix amb un breu estudi sobre l'època històrica en la qual té lloc l'acció de la novel·la.

1938: viure i morir sota les bombes

Autor: Vergés, Oriol

Fitxa tècnica:

VERGÉS, Oriol. *1938: viure i morir sota les bombes*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 2004. (Les Arrels; 23).

Nombre de pàgines: 110

ISBN: 84-7826-914-2

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

El tercer any de guerra: 1938.

La població civil a Barcelona durant la Guerra.

Argument:

L'any 1938, els catalans van perdre les il·lusions i les esperances que els havien sostingut durant la terrible guerra. Els tràgics i continuats bombardeigs van afectar el comportament col·lectiu i la vida privada dels ciutadans, tal com li succeí al periodista Pau Moliner (Veg. *Informació addicional*). Ell, malgrat tot, va fer un darrer esforç per arribar a una pau pactada a través d'un imaginari assumpte de contraespionatge.

Font: Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Informació addicional:

Aquest és el darrer volum d'una col·lecció composta de vint-i-tres novel·les històriques i d'aventures, (Les Arrels), les quals, una a una, van rememorant la història de Catalunya des de l'època medieval, fins a la Guerra civil. La presència de dues famílies de personatges, els Castellbroc i el Moliner, els quals en totes les novel·les actuen com a protagonistes de les peripècies de ficció i, per tant, van reapareixent al llarg de tota la sèrie, esdevé el fil conductor que relliga i cohesionava la col·lecció sencera, tota ella escrita per Oriol Vergés.

Veg. *Guia de lectura* del llibre a la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA:

<http://www.escriptors.cat/autors/vergeso/index.html>

El temps que ens toca viure

Autor: Cela, Jaume

Fitxa tècnica:

CELA i OLLÉ, Jaume. *El temps que ens toca viure*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2007. (El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; 140).

Nombre de pàgines: 143

ISBN: 978-84-661-1768-5

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera mitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

La població civil a Barcelona durant la Guerra.

Argument:

Rereguarda a Barcelona durant la Guerra civil. Per a en Pep i la seva colla la guerra és un joc. En Pep té el pare al front i viu amb la mare i l'àvia. La mare, des que ha esclatat la guerra, és com una planta que es va pansint. L'àvia serà el pal de paller de la casa i, davant l'absurditat de la guerra, viurà amb dignitat perquè en Pep no perdi la confiança en la vida i el futur.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Il·lustracions de Xavier Andrada Guerrero.

Vegeu la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/celaj/index.html>

Podeu consultar el suplement monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als atacs franquistes durant la Guerra: DIVERSOS AUTORS. "Catalunya sota les bombes". *Sàpiens* [Barcelona], núm.65 (març 2008).

El cant de l'esparver

Autor: Carbó, Joaquim

Fitxa tècnica:

CARBÓ, Joaquim. *El cant de l'esparver*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 1998. (El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; 81).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-8286-381-9

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

La població civil a Barcelona durant la Guerra.

Argument:

L'avi Ton torna amb els seus néts, l'Alba i en Toni, d'un acte de solidaritat amb Sarajevo, organitzat, entre d'altres, per la seva filla, la Marta. Tot i adonar-se que les intencions d'aquest acte són bones, l'home no comprèn que, de vegades, hi hagi persones que se sentin solidàries amb causes allunyades al mateix temps que volen oblidar altres guerres, com la Guerra civil espanyola, patides pels seus propis pares. Aquesta idea du l'avi Ton a escriure una llarga carta a la seva néta, explicant-li les seves pròpies vivències de nen, durant la Guerra civil; i en concret una d'elles que va succeir en un lloc ben especial: el zoològic de Barcelona.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Il·lustracions de José M. Lavarello.

L'Editorial Cruïlla (www.cruilla.cat) facilita l'accés a un *Quadern lector*, una guia de lectura en format digital referida a aquest llibre, a aquells professors que prèviament ho sol·liciten.

Veg. la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/carboj/index.php>

Podeu consultar el suplement monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als atacs franquistes durant la Guerra: DIVERSOS AUTORS. "Catalunya sota les bombes". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 65 (març 2008).

La història d'en Robert

Autor: Anguera, Mercè

Fitxa tècnica:

ANGUERA, Mercè. *La història d'en Robert*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: La Galera, 2005. (Grumets, sèrie blava; 175).

Nombre de pàgines: 120

ISBN: 84-246-9685-2

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

L'exili polític. Els refugiats espanyols a França.

La immigració.

Argument:

En LLorenç ha hagut de deixar la seva ciutat, Lió, a França, i travessar els Pirineus acompanyant els pares i l'avi. I és que l'avi Robert ha decidit que vol passar els seus últims dies al poble que el va veure néixer, un llogarret de quatre cases avorridíssim. Però aquest viatge inesperat suposa per al noi una descoberta dels seus orígens remots i el fet d'encarar-se a l'adolescència del seu avi, trencada per la Guerra civil quan tenia tot just la mateixa edat que ell. Tot plegat el fa reaccionar i contemplar, en un contrapunt emotiu, la memòria familiar que lluita contra la desfeta definitiva: l'oblit.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Núria Sancho a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/839175PLA.pdf>

El rei dels senglars

Autor: Garcia Llorca, Antoni

Fitxa tècnica:

GARCIA LLORCA, Antoni. *El rei dels senglars*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2003. (El Vaixell de Vapor. Sèrie Vermella; 121).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-661-0700-2

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

Societat i cultura a la Catalunya rural de la primera meitat del segle XX

Elements fantàstics.

Argument:

En Mon és cec, però enfilat a la pedra del Morrot, sent tot el que passa a la vall de Riurells. I sap que el fantasma de la guerra recorre viles i masies. Enmig del caos, dos nois, el fill d'un propietari i el fill d'un masover, volen salvar els pares de represàlies i venjances. El Mon els parla del rei dels senglars, una bestiassa que vetlla pels habitants de la muntanya. I els nois el busquen, convençuts que és l'únic que els pot ajudar a salvar alguna cosa del desastre de la guerra.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Il·lustracions de Tha.

Obra guardonada amb el Premi El Vaixell de Vapor 2003.

L'Editorial Cruïlla (www.cruilla.cat) pot facilitar un *Quadern de treball lector* d'aquest llibre a aquells professors i centres escolars que ho sol·licitin.

L'illa del carrer dels Ocells

Autor: Orlev, Uri

Fitxa tècnica:

ORLEV, Uri. *L'illa del carrer dels Ocells*. 2a ed. 2a imp. Barcelona: Alfaguara/Grup Promotor, 2004. (Sèrie blava).

Nombre de pàgines: 198

ISBN: 84-8435-573-X

Nivell lector recomanat:

Primer cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

El règim nazi alemany.

Segona Guerra mundial.

La persecució i extermini dels jueus a l'Alemanya nazi.

Argument:

Són els anys de la Segona Guerra mundial. L'Àlex, un noi jueu, ha perdut la mare i el seu pare ha estat deportat pels alemanys. Amb habilitat i coratge, s'espavila per sobreviure tot sol en una casa enrunada al Gueto de Varsòvia. Passen mesos, plens de peripècies i aventures, però ell no es mou, decidit a esperar que torni el seu pare.

Font: Editorial Alfaguara

Informació addicional:

Traducció a càrrec d'Eulàlia Saviola.

L'Editorial Alfaguara/Grup Promotor (www.alfaguaraij.cat) facilita l'accés a una guia de lectura, *Guia d'activitats del llibre*, en format digital, referida a aquesta novel·la, a aquells professors que prèviament ho sol·liciten.

SEGON CICLE ESO
Prehistòria

Gent de pedra

Autor: Huertas, Carme

Fitxa tècnica:

HUERTAS, Carme. *Gent de pedra*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: La Galera, 2003. (El corsari; 59).

Nombre de pàgines: 185

ISBN: 84-246-8259-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Prehistòria. Mesolític.

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Prehistòria.

El trànsit del Paleolític al Neolític.

Argument:

La novel·la narra les peripècies d'una tribu prehistòrica que habita un terra anomenada la Vall Tancada. Mentre a la resta del territori s'ha iniciat el procés cap al Neolític, aquesta tribu, la gent de pedra, segueix vivint dins de la terra, entre penyes. La Vall tancada és segura perquè els guerrers del Gran Bruixot la vigilen. Fins que un bon dia, pel mateix camí que segueix el sol cada matí, arriba un jove intrèpid que ho capgira tot.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a cura d'Àngels Sales a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/842059PLA.pdf>

Obra guardonada amb el Premi Joaquim Ruyra 2002.

Podria servir de complement la pel·lícula del director Jean Jacques Annaud, *A la recerca del foc*. Canadà/USA/França, 1981.

La Pedra del Sol

Autor: Huertas, Carme

Fitxa tècnica:

HUERTAS, Carme. *La Pedra del Sol*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 2007. (El corsari; 77).

Nombre de pàgines: 216

ISBN: 84-246-2493-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Prehistòria. Mesolític.

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Prehistòria.

El trànsit del Paleolític al Neolític.

Argument:

Amb la desaparició del Gran Bruixot, la tribu prehistòrica de la Vall Tancada, la Gent de Pedra, ha recuperat la llibertat. Jubal, el nouvingut que els va enlluernar amb les seves armes de coure i va enfrontar-se amb els seus déus, encara no ha estat acceptat del tot i es troba implicat en la lluita per l'elecció del nou cap. La Gent de Pedra, esquerpa i supersticiosa, haurà de triar un dels joves per dirigir la tribu. Però l'ombra del mal torna a imposar-se entre ells i el seu progrés.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/842077PLA.pdf>

L'obra reprèn les aventures prehistòriques iniciades a la novel·la *Gent de pedra*, de la mateixa autora. (Consulteu-ne la fitxa corresponent)

Podria servir de complement la pel·lícula del director Jean Jacques Annaud, *A la recerca del foc*. Canadà/USA/França, 1981.

La maledicció de Ra

Autor: Mahfuz, Naguib.

Fitxa tècnica:

MAHFUZ, Naguib. *La maledicció de Ra*. 1a ed. 2a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2003. (Eclèctica; 93).

Nombre de pàgines: 256

ISBN: 84-7660-696-6

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Prehistòria. Segle XXVI aC

Temàtica. Context:

Regnat de Keops, faraó d'Egipte.

La construcció de la Gran Piràmide de Keops.

Art, societat i cultura a l'antic Egipte.

Argument:

En l'esplendor del seu poder, el faraó Keops ordena la construcció d'un monument funerari que deixarà meravellat el món: la Gran Piràmide. Tanmateix, l'amenaça dels déus plana sobre la família reial. Un mag anuncia que el successor de Keops no pertanyerà a la seva dinastia, sinó que serà el nونات fill del gran sacerdot de Ra. Decidit a canviar el destí, Keops ordena la mort de la criatura. Però gràcies a les precaucions del seu pare, l'infant aconsegueix fugir, i arribarà a convertir-se en una amenaça per al faraó. Un relat que recrea la vida quotidiana de l'Egipte de la quarta dinastia.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Traducció de l'àrab a càrrec de Josep Franco i Isaïes Minetto.

Radubis

Autor: Mahfuz, Naguib.

Fitxa tècnica:

MAHFUZ, Naguib. *Radubis*. 1a ed. 2a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2005. (Eclèctica; 129).

Nombre de pàgines: 255

ISBN: 84-9824-152-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Prehistòria. Segle XXI aC

Temàtica. Context:

Regnat de Menre Ra II, faraó d'Egipte.

Art, societat i cultura a l'antic Egipte de la sisena dinastia.

Argument:

El cor de Radubis, la cortesana més bella i astuta de l'antic Egipte, roman fred tot i les atencions d'un nombrós grup de pretendents que admiren el seu saber fer en l'art de la conversa, el cant i el ball. En l'escenari de l'alta política de la sisena dinastia egípcia, en un ambient de convulsions polítiques, intrigues, lluites pel poder i traïcions, naixerà, però, un poderós amor entre Radubis i l'enèrgic faraó Menre Ra II, el qual és venerat com una presència divina a la Terra. A partir d'aquest moment, els dos s'embarquen en un viatge d'intensa passió que farà perillar el futur de l'Imperi.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Traducció de l'àrab a càrrec de Josep Franco i Isaïes Minetto.

Akhenaton, el rei heretge

Autor: Mahfuz, Naguib.

Fitxa tècnica:

MAHFUZ, Naguib. *Akhenaton, el rei heretge*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2005. (Eclèctica; 114).

Nombre de pàgines: 200

ISBN: 84-7660-983-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Prehistòria. Segle XIV aC

Temàtica. Context:

Regnat d'Akhenaton (Amenofis IV), faraó d'Egipte.

Cisma religiós d'Aton.

Art, societat i cultura a l'antic Egipte.

Art egipci de l'anomenada Època d'Amarna

Argument:

Durant un viatge pel Nil, el jove Mirimon descobrirà la ciutat de l'Heretge, una població abandonada amb una grandesa tal que no han pogut esborrar ni la pols ni el pas del temps. Meravellat pel seu misteri, Mirimon no descansarà fins a despertar els secrets més ben guardats de la vida i la mort d'Akhenaton, faraó durant una de les èpoques més convulses de l'antic Egipte i fundador d'aquella nova capital de l'imperi.

Amb la visió dels qui el van estimar --especialment la de la bella i llegendària Nefertiti, esposa d'Akhenaton--, però també d'aquells que el van odiar --com ara els sacerdots de Ra i els militars-- el relat ens mostra la personalitat d'un governant intel·ligent i decidit que va renunciar a les tradicions i que es va haver d'enfrontar als grups més poderosos de la cort, únicament amb l'ajut del déu Amon, dels seus fidels i de la sempre intrigant Nefertiti.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Traducció de l'àrab a càrrec de Josep Franco i Isaïes Minetto.

Sobre la figura d'Akhenaton, podeu consultar: PARRA ORTIZ, José Miguel. "El faraón maldito. Akhenatón". *Historia. National geografic* [Barcelona], núm 39. p.32-43.

Cruïlla de mons

Autor: Tortajada, Anna

Fitxa tècnica:

TORTAJADA, Anna. *Cruïlla de mons*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2007. (Antaviana Nova; 115).

Nombre de pàgines: 240

ISBN: 84-489-2106-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Prehistòria. Segle X aC

Temàtica. Context:

Mitologia de l'Antic Testament.

Societat i cultura en els antics pobles del Pròxim Orient.

Argument:

Salomó, rei d'Israel, havia iniciat les seves obres de construcció del gran temple de Jerusalem dedicat a Iahvé, el Déu de tots els israelites, i per celebrar la bona marxa del projecte va convidar Balquis, reina de Sabà, que s'hi va desplaçar amb tota la seva cort. Aixecar un temple d'aquella magnitud requeria l'esforç de tothom i d'algunes aliances amb altres regnes com la que Israel va establir amb Hiram, rei de Tir, i que va desplaçar centenars de cananeus des de Tir fins a Israel. La Jerusalem del segle X aC era un formiguer de gent, un centre comercial on confluïen persones molt diverses, on es barrejaven moltes maneres d'entendre el món. Jerusalem era una veritable cruïlla de mons. Un jove esclau africà que acompanyava la reina de Sabà, un jove llaurador israelita i una jove cananea del regne de Tir es trobaren en aquella ciutat. Tres cultures, tres religions, tres situacions ben diferents que coincideixen en una trama intensa.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

SEGON CICLE ESO

Edat antiga

El silenci i la pedra

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *El silenci i la pedra*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 2003. (El corsari; 65).

Nombre de pàgines: 178

ISBN: 84-246-8265-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segle VII aC.

Temàtica. Context:

Societat i cultura en el món hel·lènic antic.

Art grec clàssic.

Argument:

Tota la cort de Piranos sabia el nom del príncep, però ell mateix, no. I en no poder escoltar-lo ni repetir-lo perquè havia nascut sordmut, al llarg de l'aventura del seu viure la gent li donarà altres noms. Séteros, el príncep, haurà de fugir de la seva pàtria, de ben petit, orfe, per no caure en les mans del seu oncle, el tirà, l'assassí del rei, l'usurpador del tron. Els viatges, les famílies adoptives, els enemics, tot sembla allunyar-lo del seu destí. Però els déus vetllen: Séteros, el príncep, acabarà esdevenint un famós escultor, honorat a Atenes i arreu de l'Hèl·lade; i els governants de Piranos, en sol·licitar els serveis de l'anònim escultor perquè els construeixi un temple, retrobaran el seu príncep.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

Les Nàufores

Autor: Borrell, Joaquim

Fitxa tècnica:

BORRELL, Joaquim. *Les Nàufores*. 1a ed. Picanya (València): Edicions del Bullent, 2002. (Miratges; 15).

Nombre de pàgines: 286

ISBN: 84-89663-85-8

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Primera meitat del segle VI aC

Temàtica. Context:

Llegendari i mitologia de la Grècia antiga.

Món i cultura ibèrics.

Món i cultura cartaginesos.

Colònies gregues i cartagineses a la Mediterrània.

Argument:

Ilat, l'esposa de Qasmú el Navegant, agrai la fortuna de ser ella qui rebé la terrible notícia. Aquell vespre s'havia sortejat un Molk i acabava de ser informada que la seva única filla d'onze mesos, Llaiat, havia de ser preparada per al sacrifici. Aquest era el desig de la deessa Tanit qui, com altres déus de Cartago, requeria l'entrega i mort d'una criatura cartaginesa de legítima raça cananea a canvi de protecció divina. Sense pensar-s'ho dos cops, Ilat decideix trencar la tradició i emprendre amb la seva filla una fugida suïcida per mar que uneix el seu destí al de vuit gregues capturades per les galeres cartagineses. Així s'inicia l'odissea de les Nàufores (Les que porten la nau), dones valentes que s'enfrontaran a la persecució dels mariners eivissencs, als múltiples perills de les costes ibèriques i al misteri de navegar amb la mirada fixa en un sol destí, la llibertat.

Font: Edicions del Bullent

Informació addicional:

Traducció del castellà d'Àlvar Banyó i Sanz

El fill del somni

Autor: Manfredi, Valerio Massimo

Fitxa tècnica:

MANFREDI, Valerio Massimo. *El fill del somni*. 3a ed. Barcelona: Columna, 1999. (Clàssica; 322).

Nombre de pàgines: 316

ISBN: 84-8300-733-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segona meitat del segle IV aC

Temàtica. Context:

Alexandre III de Macedònia.

Les conquestes d'Alexandre el Gran pel Pròxim Orient.

Hel·lenització.

Argument:

Qui era el jove rei macedoni que, en el segle IV aC va concebre el dibuix de la conquesta del món sencer, per després morir com Crist a l'edat de trenta-tres anys?

Aquesta novel·la ens parla d'un home que va ser considerat un déu pels seus contemporanis, dels seus somnis ardents, de les passions violentes que el van consumir fins a destruir-lo. Ens parla del seu pare, Filip, assassinat misteriosament i mai venjat, del seu temerari coratge, dels seus entusiasmes, de les seves còleres devastadores; de la seva mare, Olímpida, capaç de sentiments apassionats i d'una fúria barbàrica, iniciada en les pràctiques dels cultes secrets d'Orfeu i Dionís. Ens parla d'un indret monstruós, blanc de neu, on un a un van arribar els amics d'Alexandre, a punt per lluitar i per morir per ell; d'una Grècia mai vista fins aleshores, d'una civilització que, tot i ser prou coneguda, avui se'ns mostra llunyana i fascinant.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Aquest és el primer volum d'una trilogia, *Aléxandros*, que es completa amb: *El desert d'Amon* i *Els confins del món*, Barcelona: Columna, 1999.

Pot servir de complement la pel·lícula del director Oliver Stone. *Alexander*, EE.UU., 2004.

Sandàlies d'escuma

Autor: Anglada, Maria Àngels

Fitxa tècnica:

ANGLADA, Maria Àngels. *Sandàlies d'escuma*. 1a ed. Barcelona: Edicions Destino, 2002. (L'Ancora; 80).

Nombre de pàgines: 189

ISBN: 84-233-2534-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segle III aC

Temàtica. Context:

Societat i cultura en el món hel·lènic antic.

Literatura grega clàssica.

Argument:

La protagonista d'aquest relat, Glauca de Quios, és una noia grega, poetessa i música, que viu al segle III aC. La narració dels seus amors i de la seva dedicació a la poesia ofereix un quadre vivent d'una època passada però que se'ns fa propera; els seus viatges se'ns acosten a un marc d'incomparable bellesa, les illes gregues i la ciutat d'Alexandria. La novel·la uneix l'acció i l'interès d'una narració moderna a la recreació de la vida quotidiana de l'època hel·lenística, sense que hi manqui un drama punyent i un insòlit triangle amorós.

Font: Edicions Destino

Informació addicional:

Vegeu la pàgina d'autor de Maria Àngels Anglada a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/angladama/index.php>

La forja de Lessera

Autor: Andrés Sorribes, Joan

Fitxa tècnica:

ANDRÉS SORRIBES, Joan. *La forja de Lessera*. 1a ed. València: Tàndem Edicions, 2000. (La moto; 12).

Nombre de pàgines: 263

ISBN: 84-8131-229-0

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segle III a C.

Temàtica. Context:

Primera Guerra púnica.

Món i cultura ibèrics.

Món i cultura cartaginesos.

Colònies cartagineses a la Mediterrània.

Argument:

Aquesta és la història d'un jove iber, Aiduà, que un mal dia fou testimoni de la destrucció del seu poble, Albaskar, en el territori dels ilercavons. Lessera és el nom del poble que l'acull. Mogut pel desig de venjança, Aiduà es veurà implicat en foscos negocis de mercenaris en una guerra que no vol fer, molt lluny de Lessera i en un periple farcit d'intriga, odis i passions que haurà de resoldre fins a trobar el culpable dels crims contra Albaskar.

Font: Tàndem Edicions

Informació addicional:

Sobre la Primera Guerra púnica, podeu consultar: MONGE, José Antonio. "Cartago desafía a Roma". *Historia. National geografic* [Barcelona], núm.40. p.56-65.

Sobre el món dels ibers podeu consultar: CÒNSUL, Arnau. "Els secrets dels ibers". *Sàpiens* [Barcelona], núm.11 (setembre 2003), p.22-29.

L'esclava de blau

Autor: Borrell, Joaquim

Fitxa tècnica:

BORRELL, Joaquim. *L'esclava de blau*. 1a ed. 4a imp. Barcelona: Columna, 1997. (Columna Jove; 132).

Nombre de pàgines: 272

ISBN: 84-8300-336-8

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Primera meitat del segle I

Temàtica. Context:

Imperi de Roma.

Tradicions i cultura a l'antiga Roma.

Argument:

L'única propietat que hereta Diomedes d'Atenes del seu difunt oncle quan arriba a Roma és una jove esclava de vint anys, tan atractiva com enigmàtica, que coneix com ningú l'antiga professió del seu amo: la d'investigador privat. Efectivament, a la bulliciosa Roma antiga també hi havia amenaces de mort, extorsions, assassinats, misteris sense resoldre que algú havia d'investigar defugint les supersticions i fent servir la lògica. Diomedes, tot i la seva inexperiència, haurà d'enfrontar-se amb l'ajut de la seva esclava als criminals més intel·ligents i els casos més inexplicables per guanyar-se la vida i poder pagar els antics deutes de l'oncle.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Ben-Hur

Autor: Wallace, Lewis

Fitxa tècnica:

WALLACE, Lewis. *Ben-Hur*. 1a ed. Barcelona: Edebé, 2002. (Nòmades del Temps; 12).

Nombre de pàgines: 624

ISBN: 84-236-6304-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle d'ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segle I

Temàtica. Context:

Imperi de Roma.

Política romana al Pròxim Orient.

Cristianisme.

Argument:

En plena esplendor de l'Imperi de Roma, el poble jueu era un autèntic polvorí. Els jueus, sotmesos al poder de Cèsar clamaven per conservar la seva cultura i, a l'ombra, gestaven moviments revolucionaris. Aquest relat és la història literària de Judah Ben-Hur, un aristòcrata jueu coetani de Jesús de Natzaret, el qual, durant el regnat de l'emperador August, i a causa de la traïció d'un amic seu romà de la infantesa, Massala, és esclavitzat i condemnat, ell i la seva família. Obtindrà a la fi la seva venjança en un enfrontament amb el seu antic amic Messala, en una espectacular carrera de quadrigues a Roma.

Font: a partir d'Edebé Edicions.

Informació addicional:

Traducció de l'anglès a cura d'Àlex Gambar.

Sobre les carreres de quadrigues al circ, podeu consultar: BAENA DEL ALCÁZAR, Luís. "El Circo Máximo". *Historia. National Geographic* [Barcelona], núm. 38, p.66-77.

Sembla inexcusable la referència a la pel·lícula del director William Wyler, *Ben-Hur*, EE.UU., 1959.

L'enigma de Constantí el Gran

Autor: Salvadó, Albert

Fitxa tècnica:

SALVADÓ, Albert. *L'enigma de Constantí el Gran*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2000. (Columna Jove; 165).

Nombre de pàgines: 154

ISBN: 84-8300-872-6

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Darreries del segle III i primera meitat del IV

Temàtica. Context:

Constantí I el Gran, emperador romà.

L'imperi Romà Oriental.

L'edicte de Milà.

Constantinoble, nova capital de l'Imperi.

Argument:

L'emperador Constantí el Gran és una de les figures més impressionants i controvertides de la història universal. Les seves decisions són un veritable enigma i la seva vida és un reguitzell de lluites i conquestes, amistats i odís, amors i desamors, grandeses i misèries, nobleses i crims, enganys i traïcions. I ell, des de la humilitat de l'home que s'enfronta a la seva mort, fa balanç de tot. Va ser l'últim dels grans emperadors. Ell, fill bastard de Constanç I Clor, va reunificar l'imperi romà per darrer cop, va atorgar la llibertat als cristians, va crear el primer exèrcit mòbil, va instituir la moneda única (el sòlidus, veritable precursor de l'euro), va fundar Constantinoble, va assassinar amb les seves pròpies mans, i va viure un gran amor amb Minervina, la seva primera esposa.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Vegeu la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/salvadoa/index.php>

SEGON CICLE ESO

Edat mitjana

Boltar, el rei del mar

Autor: Guillamón, Xavier

Fitxa tècnica:

GUILLAMÓN, Xavier. *Boltar, el rei del mar*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 1999. (El corsari; 32).

Nombre de pàgines: 134

ISBN: 84-246-8232-7

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle IX

Temàtica. Context:

Els vikings.

Tradicions i cultura medievals.

Argument:

Illes Òrcades (Escòcia), segle novè de la nostra era. Dues naus desconegudes s'acosten a un poble de la costa fugint d'una tempesta. Quan els seus habitants ja es preparen per donar-los acollida, en pateixen un terrible atac. El poble és destruït i l'únic supervivent, el jove Angus, és fet presoner. Però Angus no trigarà a adonar-se que un fort vincle s'ha establert entre ell i el cabdill dels atacants i que un temps terrible acaba de començar a Europa: l'era viking.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a cura de Marina Rubio i Martori a:
<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/842032PLA.pdf>

Naus drac al Mediterrani

Autor: Guillamón, Xavier

Fitxa tècnica:

GUILLAMÓN, Xavier. *Naus drac al Mediterrani*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: La Galera, 2002. (El corsari; 45).

Nombre de pàgines: 111

ISBN: 84-246-8245-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle IX

Temàtica. Context:

Els vikings.

Tradicions i cultura medievals.

Argument:

Trondheim, segle IX. Una nit, dos drakkars salpen d'un fiord. La tripulació creu que es tracta d'una expedició de saqueig, però només Boltar, Siggurd i Signy coneixen les veritables raons del viatge. Després de dos anys sense navegar, Boltar rep l'encàrrec del rei Harald de destruir la flota del pirata danès Götrikk. Està en joc la pau d'Escandinàvia. Però Boltar té altres motivacions secretes per fer-se a la mar i vèncer Götrikk. Si convé el seguirà fins a la fi del món.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

L'obra reprèn les aventures del personatge novel·lesc Boltar, iniciades a *Boltar, el rei del mar*, del mateix autor. (Consulteu-ne la fitxa corresponent)

Obra guardonada amb el Premi Guillem Cifre de Colonya 2000

Espasa de constel·lació

Autor: Garcia Llorca, Antoni

Fitxa tècnica:

GARCIA LLORCA, Antoni. *Espasa de constel·lació*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: La Galera, 1999. (El corsari; 26).

Nombre de pàgines: 224

ISBN: 84-246-8226-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XI

Temàtica. Context:

Origen i formació dels comtats catalans.

Societat i cultura a l'època medieval.

Elements fantàstics.

Argument:

Una espasa de constel·lació és una arma màgica forjada quan els astres són favorables, untada amb unguents màgics i donada per algun sant a un home caritatiu en senyal d'agraïment. És el cas de l'espasa Vilardell, protagonista d'aquesta novel·la, que sant Martí dona a en Soler perquè mati el drac que atemoreix els habitants del Montseny. Som en ple segle XI i el cavaller compleix la missió, però s'equivoca a l'hora de recitar una fórmula màgica. És per això que és condemnat a vagar com una ànima en pena fins que no reciti la fórmula correctament.

Mil anys més tard, situats en l'actualitat, dos nois, En Clàudius i en Gori Roig viatgen en el temps fins a l'edat mitjana a la recerca de l'espasa.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a cura d'Arnau Cònsul a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/842026PLA.pdf>

Obra guardonada amb el Premi Joaquim Ruyra 1998

El cavaller normand

Autor: Llywelyn, Morgan

Fitxa tècnica:

LLYWELYN, Morgan. *El cavaller normand*. 1a ed. Barcelona: Edicions l'Arca (Grijalbo Mondadori S.A.), 1997. (Arca oberta; 7).

Nombre de pàgines: 199

ISBN: 84-478-0436-4

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XII

Temàtica. Context:

La conquesta normanda d'Anglaterra i d'Irlanda.

Societat i cultura a la Irlanda medieval.

Argument:

En un escenari de batalles i guerres, la conquesta d'Irlanda al segle XII per part dels normands, floreix una singular història d'amor entre Richard, anomenat Strongbow, el gran cap dels normands arribats a terres irlandeses i Aoife, la testarruda i abrandada princesa d'aquest país. Un conflicte de cultures en un relat d'un dels grans episodis de la història d'Irlanda.

Font: Edicions l'Arca

Informació addicional:

Traducció de l'anglès de Josep Julià.

Ivanhoe

Autor: Scott, Walter

Fitxa tècnica:

SCOTT, Walter. *Ivanhoe*. 1a ed. Barcelona: Edebé, 2000. (Nòmades del Temps; 6).

Nombre de pàgines: 460

ISBN: 84-236-5476-1

Nivell lector recomanat:

Segon cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XII

Temàtica. Context:

Ricard I d'Anglaterra, dit Cor de Lleó.

Tercera Croada a Terra Santa.

Argument:

El rei Ricard Cor de Lleó, és fet presoner a Austria quan tornava de Terra Santa. Per al seu rescat és necessària una quantiosa suma de diners que el seu germà Joan sense Terra es nega a pagar per tal de poder seguir governant el país i conspirant per apoderar-se definitivament del tron d'Anglaterra. El cavaller saxó Wilfred de Ivanhoe, el protagonista de la novel·la, lluitarà entre els partidaris del rei Ricard per aconseguir el rescat. Primer, però haurà de reconciliar-se amb el seu pare, un líder de la resistència saxona enfront de la dominació normanda i aconseguir que, amb ell, els nobles saxons donin suport al rei captiu.

Informació addicional:

Publicada per primera vegada el 1819, és el clàssic per excel·lència de les novel·les històriques.

Traducció de l'anglès a cura de Montserrat Canela.

L'herència dels càtars

Autor: Castellano, Pep

Fitxa tècnica:

CASTELLANO, Pep. *L'herència dels càtars*. 1a ed. 3a imp. Picanya (València): Edicions del Bullent, 2007. (Esplai; 22).

Nombre de pàgines: 176.

ISBN: 84-89663-61-0

Nivell lector recomanat:

Segon cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIII.

Temàtica. Context:

Els càtars.

Croada contra els albigesos.

Argument:

La història comença quan Marta i Oriol, dos joves valencians, estan de vacances als Pirineus. Allí es troben un manuscrit del segle XIII i amb l'ajuda del seu professor de llatí poden traduir-lo.

El relat que s'hi narra comença el 1200, a Occitània amb el naixement de Martí. Tota la seva família eren càtars. A la batalla de Muret, Martí perd els seus pares i com que no volia perdre la seva religió es refugia al castell de Montsegur. En aquest castell amagaven un tresor i perquè tenien por que els cristians el robaren encomanen una missió al Martí: traslladar el tresor de Montsegur a Culla. Un seguit de peripècies fa que el tresor acabi amagat i que el protagonista, i després el seu fill Bernat, es trobin involucrats en una espiral de persecucions i mort a causa del tresor, el qual mai no arribarà a ser trobat i esdevindrà una llegenda.

Font: Edicions del Bullent i a partir de les propostes didàctiques de Maite Sabaté Sanz
(veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Samaruc de l'Associació de Bibliotecaris Valencians, 2001.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Maite Sabaté Sanz a:

<http://www.bullent.net/PDF/848966361.pdf>

L'aprenenta de llevadora

Autor: Cushman, Karen

Fitxa tècnica:

CUSHMAN, Karen. *L'aprenenta de llevadora*. 1a ed. Barcelona: Edebé, 1998. (Nòmades; 2).

Nombre de pàgines: 96

ISBN: 84-236-4782-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

Societat i cultura a l'Anglaterra medieval.

Argument:

Un fred matí d'hivern de principis de segle XIV, en un poble d'algun indret d'Anglaterra, una noia dorm enterrada en un munt de fem per tenir una mica de calor, com un animal ferit, indefens... Quan obre els ulls descobreix la cara de pocs amics d'una dona que l'observa. És Jane, la llevadora. Així comença aquest relat que té com a protagonista una noia abandonada i sola al món, però que està disposada a lluitar per sobreviure.

Font: Edebé Edicions.

Informació addicional:

Traducció de l'anglès a càrrec d'Anna Gasol Trullols.

Les urpes del diable

Autor: Vilaplana, Silvestre

Fitxa tècnica:

VILAPLANA, Silvestre. *Les urpes del diable*. 1a ed. 6a imp. Alcoi: Editorial Marfil, 2005. (Autors d'ara; 10).

Nombre de pàgines: 168

ISBN: 84-268-1121-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primeries del segle XIV

Temàtica. Context:

Vida curial eclesiàstica.

Societat i cultura medievals.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Roma, 1303. Durant el conclave d'elecció del nou papa, un home nu és arrossegat a l'interior d'una església per una obscura figura i és assassinat violentament. Els més importants cardenals de la Cúria romana comencen a ser assassinats brutalment i per Roma s'estén el rumor que és el diable l'autor de les morts. El metge Arnau de Vilanova és cridat a Roma per intentar descobrir què o qui està provocant les morts. Allà l'esperen la traïció, la conspiració, la màgia negra i la mort.

Font: Editorial Marfil

Informació addicional:

Història d'un almogàver

Autor: Lloret, Toni

Fitxa tècnica:

LLORET, Toni. *Història d'un almogàver*. 1a ed. Picanya (València): Edicions del Bullent, 2001. (Esplai; 25).

Nombre de pàgines: 152.

ISBN: 84-89663-73-4

Nivell lector recomanat:

Segon cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XIII i primera meitat del XIV

Temàtica. Context:

La Companyia catalana a Orient.

Els almogàvers.

Argument:

Ramon Guillem, seduït des de petit per les aventures dels almogàvers, decideix marxar amb la Companyia malgrat la disconformitat del seu pare. Quina serà la seva sorpresa quan no només és acceptat pel cabdill Roger de Flor sinó que, a més, esdevindrà membre de l'escorta personal d'aquest. Així, doncs coneixerà Roger de Flor i també Ramon Muntaner, el cronista de les gestes de la Companyia; viurà aventures i serà testimoni d'alguns fets i intrigues històriques. Viurà l'amistat i l'amor, i també veurà ben de prop la mort; la mort del cabdill almogàver i de bona part dels membres de la Companyia, víctimes d'una traïció en terres gregues, de la qual Ramon Guillem i dos companys més escaparan miraculosament.

Font: a partir de les propostes didàctiques de Pau Lluç i Pérez (veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Pau Lluç i Pérez a:

<http://www.bullent.net/PDF/848966373.pdf>

Sobre els almogàvers podeu consultar: MORALES, Joan. "Desperta ferro!". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 7 (maig 2003), p.26-33.

L'esclau del Mercadal

Autor: García i Cornellà, Dolors

Fitxa tècnica:

GARCIA i CORNELLÀ, Dolors. *L'esclau del Mercadal*. 1a ed. 2a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2004. (Esguard; 10).

Nombre de pàgines: 216

ISBN: 84-7660-837-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. A mitjan segle XIV

Temàtica. Context:

El regnat de Pere III el Cerimoniós.

Societat i cultura medievals.

El món jueu.

Argument:

L'Hug pertany a una família de comerciants que anhela ascendir socialment. Però ell no vol seguir l'ofici del pare, sinó servir el seu rei, en Pere III. En la Girona del segle XIV, aquest jove cristià, un altre de religió jueva, en Jucef, i un tercer, en Suliman, un dels pocs esclaus de la ciutat, es fan amics. I això, aquesta amistat, els portarà molts problemes. En una època marcada per les dificultats que podia comportar una relació com aquesta, una època en què la intolerància, la incomprensió, les revenges i l'odi a la diversitat eren l'única transacció possible entre les diferents comunitats i cultures, tots tres amics lluitaran per la seva parcel·la de llibertat.

Font: Edicions Bromera.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Bancaixa de Narrativa Juvenil 2003.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec d'Isidre Crespo a:

<http://www.bromera.com/pub/PropDidac/31010.pdf>

Remei per a un xarlatà

Autor: Roe, Caroline

Fitxa tècnica:

ROE, Caroline. *Remei per a un xarlatà*. 1a ed. B: Edicions 62 /Emecé Editors, 2000.

Nombre de pàgines: 271

ISBN: 84-297-4736-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

Els jueus a la Catalunya medieval.

La Inquisició.

Societat i cultura catalana al segle XIV

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Girona, 1353. Tres joves moren víctimes d'una malaltia terrible que els provoca espasmes i al·lucinacions. Isaac el Cec, un metge jueu conegut i respectat per la virtut dels seus remeis, s'encarrega de treure'n l'entrellat, i arriba a la conclusió que, en realitat, els tres joves han estat assassinats per emmetzinament. Però l'opinió del poble és ben diferent: la gent sospita que la causa de les morts és cosa de bruixeria. S'inicia, doncs, una cacera de bruixes en què qualsevol dona pot morir assassinada en mans de grups revoltats.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Traducció de l'anglès a càrrec de Rosa Borràs i Lluís Delgado.

L'obra forma part d'una sèrie de novel·les d'aventures de la mateixa autora, ambientades a l'època medieval, anomenada *Cròniques d'Isaac el Cec*.

Sobre el món jueu podeu consultar: PORTELL, Raimon. "Els misteris del Call". *Sàpiens* [Barcelona], núm.10 (agost 2003), p.30-35.

El bord

Autor: Lloret, Toni

Fitxa tècnica:

LLORET, Toni. *El bord*. 1a ed. 2a imp. Picanya (València): Edicions del Bullent, 1997. (Esplai; 14).

Nombre de pàgines: 128.

ISBN: 84-89663-17-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XV.

Temàtica. Context:

La fi del Casal de Barcelona.

El Compromís de Casp.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

El període històric que va des de la mort de Martí l'Humà fins al Compromís de Casp capgirà el futur de Catalunya, el país Valencià, Aragó i les Illes Balears. Va ser una època de tribulacions polítiques en què hi va haver molts protagonistes anònims. El cas de Frederic, fill il·legítim del rei Martí de Sicília *el Jove* i nét de Martí l'Humà, n'és un dels més exemplificadors. Frederic, el protagonista d'aquesta novel·la, ens narra en forma epistolar les pròpies vivències, des que als cinc anys fou separat de la seva mare, una plebea, i conduït a la cort, fins que a la mort del seu pare, primer, i després del seu avi, el rei Martí, el tron de la Corona d'Aragó queda sense hereu legítim directe i aleshores el jove Frederic esdevé un dels aspirants a la successió. Després d'un període de dos anys de lluites entre els bàndols dels diversos candidats, a Casp s'acabarà signant un compromís que resoldrà la qüestió successòria a favor de Ferran d'Antequera.

Font: Edicions del Bullent.

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec d'Empar Martínez i Ricós a:
<http://www.bullent.net/PDF/848966317.pdf>

El secret de l'alquimista

Autor: Gisbert, Francesc

Fitxa tècnica:

GISBERT, Francesc. *El secret de l'alquimista*. 1a ed. 5a. imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2007. (Esguard; 1).

Nombre de pàgines: 168

ISBN: 84-7660-466-1

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XV

Temàtica. Context:

Regnat d'Alfons el Magnànim.

Societat i cultura medievals.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

El cavaller Ventalluny arriba malferit a les portes de la casa de Jordi en busca d'ajuda. L'atracció que el jove llaurador sent per aquest personatge misteriós canviarà la seva vida. Convertit en el seu escuder, la primera missió que haurà d'afrontar consisteix a protegir el medalló secret del Sol i la Lluna, que conté la clau més gran dels secrets. Aquesta custòdia el portarà, en una aventura imprevisible, des de la mítica València del segle XV fins a Nàpols i Alexandria, ocult en un vaixell d'Alfons el Magnànim.

Font: Edicions Bromera.

Informació addicional:

El crit de l'esparver

Autor: Meix, Carme

Fitxa tècnica:

MEIX, Carme. *El crit de l'esparver*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 1996. (Lo Marraco; 9).

Nombre de pàgines: 216

ISBN: 84-7935-333-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XV

Temàtica. Context:

El regnat de Joan II

Les Guerres dels remences.

La guerra civil catalana.

El regnat de Ferran II, dit el Catòlic.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

Novel·la ambientada al segle XV, una època turbulenta, protagonitzada per figures tràgiques, com el Príncep de Viana, sinistres, com Joan II, tèrbols com Verntallat, heroïques, com Ferran el Catòlic. És sobretot l'epopeia dels remences, que al crit de terra i llibertat i avall els mals usos, van aconseguir deslliurar-se del poder feudal que els atenallava.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

SEGON CICLE ESO

Edat moderna

Paolo Tempi

Autor: Barrufet i Soldevila, Roser

Fitxa tècnica:

BARRUFET i SOLDEVILA, Roser. *Paolo Tempi*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Editorial Baula.(La Llum del Far; 8).

Nombre de pàgines: 178

ISBN: 84-479-0436-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Darreries del segle XV

Temàtica. Context:

El Renaixement italià.

Societat i cultura a la Itàlia del Renaixement.

Elements fantàstics.

Argument:

Un jove de la Catalunya actual, atret pel retrat d'una bella dama florentina renaixentista, es veu catapultat al si de la catedral de Florència en el moment just en què Lorenzo de Médici és a punt de sofrir un atemptat. La seva intervenció és vital i el duc, agraït, li fa de mecenes. El relat ens endinsa per la Florència d'aquella mítica època.

Font: Editorial Baula

Informació addicional:

Dos anys amb Leonardo

Autor: Fernández Pacheco, Miguel

Fitxa tècnica:

FERNÁNDEZ PACHECO, Miguel. *Dos anys amb Leonardo*. 1a ed. Barcelona: Edebé, 1999. (Nòmades; 7).

Nombre de pàgines: 152

ISBN: 84-236-5455-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XV i primera del XVI

Temàtica. Context:

El Renaixement italià.

Leonardo da Vinci.

Societat i cultura a la Itàlia del Renaixement.

Argument:

A la cort renaixentista de Ludovic el Moro, un adolescent entossudit a ser soldat contra l'opinió del seu pare coneixerà un insospitat germà gran, el cèlebre Leonardo da Vinci, i serà testimoni excepcional dels seus triomfs com a artista i del seus fracassos com a inventor. Un relat on l'amor i l'aventura transcorren en un marc d'excepció, la refinada i complexa Itàlia del Renaixement.

Font: Edebé Edicions.

Informació addicional:

Traducció del castellà a cura de Teresa M. Castanyer Bachs.

I li van dir Colom

Autor: Sierra i Fabra, Jordi

Fitxa tècnica:

SIERRA i FABRA, Jordi. *I li van dir Colom*. 1a ed. Barcelona: Edebé, 2006. (Periscopi; 93).

Nombre de pàgines: 192

ISBN: 84-236-8172-6

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Darreries del segle XV i començament del segle XVI

Temàtica. Context:

El descobriment i la conquesta del Nou Món americà.

Argument:

El maig de 1506 l'almirall Cristòfor Colom mor envoltat dels seus. Però, tot just abans d'expirar, una estranya paraula li surt dels llavis: «Iamidian». I la dolçor d'un record el porta fins al passat.

Font: Edebé Edicions

Informació addicional:

Traducció del castellà de Xavier Timoneda.

Vegeu la pàgina web de l'autor: www.sierraifabra.com/index.php

Els amos del paradís

Autor: Martín, Andreu

Fitxa tècnica:

MARTÍN, Andreu. *Els amos del paradís*. 1a ed. Barcelona: Edebé, 2005. (Periscopi; 10).

Nombre de pàgines: 256

ISBN: 84-236-7335-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVI

Temàtica. Context:

El descobriment i la conquesta del Nou Món americà.

Evangelització i colonització d'Amèrica.

Argument:

Crònica negra de l'arribada dels primers espanyols al Nou Món i del genocidi que es perpetrà en aquells territoris americans a partir del punt de vista, el testimoni i la denúncia que en va fer Bartolomé de Las Casas, defensor de l'evangelització i colonització pacífiques dels indígenes.

Font: Edebé Editorial.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el 13è Premi Edebé de Literatura Juvenil.

Manuscrit de mossén Gerra

Autor: Franco, Josep

Fitxa tècnica:

FRANCO, Josep. *Manuscrit de mossén Gerra*. 3a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 1996. (Els Nostres Autors; 18).

Nombre de pàgines: 200

ISBN: 84-7660-131-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle d'ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVI

Temàtica. Context:

El descobriment i la conquesta del Nou Món americà.

La Inquisició.

Argument:

Faustí Claver, narrador i protagonista d'aquesta aventura americana, comença una nova vida en companyia dels indígenes del continent recentment descobert, fugint de la Inquisició i després d'escapar dels pirates algerians que assetjaven la costa mediterrània. El llibre entrellaça la història d'un amor secret i apassionat amb l'epopeia d'un poble lliure, el dels indígenes americans, que s'esforça a defensar la seua dignitat i la seua manera de viure contra l'ambició d'uns invasors ferotges que volen imposar la seua llei per la força. Un al·legat, també, per tant, contra la violència i la intolerància, especialment la religiosa, la dels cristians inquisidors del segle XVI que persegueix els jueus, i la dels espanyols durant la conquesta del Nou Món, a la saga dels indis per obligar-los a canviar de religió i de cultura.

Font: Edicions Bromera.

Informació addicional:

Aquesta edició compta amb un estudi introductori i un apèndix amb propostes didàctiques a cura de Salvador Bataller.

La transformació. La història d'en Bernat Prats

Autor: Larreula, Enric

Fitxa tècnica:

LARREULA, Enric. *La transformació. La història d'en Bernat Prats*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2006. (Antaviana Nova; 97).

Nombre de pàgines: 256

ISBN: 84-489-1966-1

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVI

Temàtica. Context:

La pirateria.

Bandolerisme.

La Inquisició.

L'expulsió dels jueus a Catalunya.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVI.

Argument:

En Bernat Prats és, sense proposar-s'ho, testimoni de primer rengle de molts esdeveniments històrics cabdals que van sotraguejar Catalunya al segle XVI. En Bernat viu el regnat de la nova dinastia que arrenca amb Carles I i el seu fill Felip II de Castella i I de Catalunya-Aragó, i que comporta l'hegemonia total castellana damunt els altres territoris peninsulars. La novel·la conta la peripècia personal d'en Bernat des que, amb només disset anys, veu la mort del seu pare i el segrest de la seva germana com a conseqüència d'una incursió dels pirates turcs. Recollit, educat i "transformat" per un savi català que viu a Sicília, i un pare i una filla jueus que viuen amb ell, en Bernat comprèn moltes coses, i amb el desig de tornar als jueus catalans el tresor que havien amagat a Girona abans de l'expulsió i que la Inquisició els havia robat, acaba lluitant contra la Santa Inquisició i contra el mateix rei de l'imperi més extens que ha existit mai.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

Les aventures del personatge Bernat Prats tenen una continuació a la novel·la *El Sensenom. La revolta d'en Bernat Prats*, del mateix autor. (Consulteu-ne la fitxa corresponent)

El Sense nom. La revolta d'en Bernat Prats

Autor: Larreula, Enric

Fitxa tècnica:

LARREULA, Enric. *El Sense nom. La revolta d'en Bernat Prats*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2007. (Antaviana Nova; 101).

Nombre de pàgines: 304

ISBN: 84-489-2093-7

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVI

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

La Inquisició.

L'expulsió dels jueus a Catalunya.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVI.

Argument:

Jaume Bellesguard, pare adoptiu d'en Bernat Prats, el protagonista d'aquesta novel·la, (Veg. *Informació addicional*), és cremat a la foguera per haver protegit dos jueus del Call de Girona, el vell Isaac i la seva filla, els quals, abans d'abandonar per decret reial la ciutat, havien aconseguit amagar-hi un tresor. La Inquisició els havia detingut, però abans l'Isaac havia pogut explicar a en Bernat on era el tresor amagat i li havia demanat que el retornés als jueus catalans que havien emigrat a Holanda. Però en Bernat no el va trobar, el tresor, perquè l'inquisidor ja se n'havia apoderat. En Bernat ho va descobrir i per això, l'inquisidor el va empaitar per tot arreu i, en no trobar-lo a ell, va fer executar el seu pare adoptiu. Proscrit i perseguit per la justícia de l'Imperi espanyol, en Bernat adoptarà diverses personalitats fins a declarar-se el Sense nom.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

L'obra continua les aventures del personatge Bernat Prats iniciades a *La transformació. La història d'en Bernat Prats*, del mateix autor. (Consulteu-ne la fitxa corresponent)

Barba-rossa

Autor: Pons, Joan

Fitxa tècnica:

PONS PONS, Joan. *Barba-rossa*. 1a ed. Barcelona: RBA La Magrana, 2006. (Les ales esteses; 202).

Nombre de pàgines: 181

ISBN: 84-7871-764-1

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVI

Temàtica. Context:

La pirateria a la Mediterrània.

El corsari otomà Barba-rossa.

Societat i cultura a Menorca durant el segle XVI

Argument:

Roger Genestar viu a Menorca en un temps en què els pirates turcs i barbarescs saquegen ports i vaixells i amenacen totes les costes de la Mediterrània. Ell, però és molt jove i un hàbil caçador d'ocells. La seva vida consisteix simplement a caçar i a no ser caçat. Un dia, però, l'amor per una esclava l'atrapa en una font. Embruixat, travessarà mars i terres, horitzó enllà, per trobar-la. La recerca el du fins a Istanbul, al palau del temut i arrogant Hayr al-Din, conegut arreu com Barba-rossa. Quan anys després d'haver-ne marxat, torni a Menorca, Roger Genestar serà una altra persona. Ha viatjat, ha vist. Ara té terres. Però, malgrat tot, l'amor encara l'empeny a desafiar el seu destí.

Font: Edicions de La Magrana

Informació addicional:

Matinada de llops

Autor: Miralles, Josep Joan

Fitxa tècnica:

MIRALLES, Josep Joan. *Matinada de llops*. 1a ed. Picanya (València): Edicions del Bullent, 2006. (Esplai; 33).

Nombre de pàgines: 134.

ISBN: 84-96187-41-1

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVI

Temàtica. Context:

Germanies al País Valencià.

Societat i cultura al segle XVI

Argument:

A l'estiu de l'any 1528, el poble de Vilafamés ha de satisfer una multa al rei per haver participat en el moviment agermanat. Els diners, com sempre, faran que l'enveja, l'avarícia i l'odi enterbolisquen les relacions d'un poble que lluita per sobreviure. L'assassinat de l'home que havia de portar els diners a València amenaça amb la misèria de les famílies. Un poble amb por s'avalota, l'assassí ha de ser trobat, i els diners. Totes les sospites assenyalen Adil, un jove morisc: és el culpable. Una cacera cruel a l'home s'enceta. Però l'amor farà que s'obri un clivell en la sospita, els raonaments d'un jove capellà faran trontollar les acusacions, els seny dels homes bons passaran per sobre de l'animadversió i menyspreu de qui, simplement, no comparteix la mateixa fe.

Font: Edicions del Bullent.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el 25è Premi Enric Valor de narrativa juvenil 2005.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Josep Joan Miralles a:
<http://www.bullent.net/PDF/849618741.pdf>

El justícia

Autor: Torró, Joan

Fitxa tècnica:

TORRÓ, Joan. *El justícia*. 1a ed. 2a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2003. (Esguard; 8).

Nombre de pàgines: 237

ISBN: 84-7660-790-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVI

Temàtica. Context:

La Inquisició.

Societat i cultura al País Valencià al segle XVI.

La literatura catalana en l'època de la Decadència.

Elements fantàstics.

Argument:

El Sant Ofici reclama la col·laboració de Pere Blasco, justícia de la vila d'Ontinyent. La decisió d'ajudar-los li planteja molts dubtes morals, però oposar-se als inquisidors, a les acaballes del segle XVI, és una de les accions més temeràries que es poden dur a terme. Jaume, un filòleg dels nostres dies que descobreix accidentalment la possibilitat de viatjar a través del temps, apareix de sorpresa en aquest escenari i aconseguirà allotjar-se en la casa del justícia. La seua mirada incrèdula ens descobreix com es desenvolupa aquest episodi, alhora que ens mostra com era la vida quotidiana en un moment en què les institucions genuïnament valencianes i la llengua i la cultura pròpies estaven en decadència.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el premi de Novel·la Històrica Juvenil Far de Cullera 2003.

L'últim enigma

Autor: Gisbert, Joan Manuel

Fitxa tècnica:

GISBERT, Joan Manuel. *L'últim enigma*. 1a ed. Barcelona: Edicions Baula, 2004. (La Llum del Far; 41).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-479-1254-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVI

Temàtica. Context:

Regnat de Felip II d'Espanya.

La política contrareformista espanyola als Països Baixos.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Flandes, 1564. Una obscura conspiració plana sobre la Germandat de l'Enigma de Salomó. La lectura d'un text secret ha arrossegat fins a la bogeria a alguns dels seus components. Un d'ells, Bartolomé Loos, tractarà de descobrir l'origen de tan greu amenaça. Mentrestant, el jove Ismael, que té el somni d'entrar com a aprenent a la Germandat, decideix seguir la pista d'un misteriós viatger, en qui creu reconèixer un dels membres.

Font: Edicions Baula

Informació addicional:

Traducció del castellà a càrrec d'Elena O'Callaghan i Duch.

Les valls dels bandolers

Autor: Miret, Lluís

Fitxa tècnica:

MIRET, Lluís. *Les valls dels bandolers*. 1a ed. Barcelona: Columna Edicions, 2007. (Columna Jove; 20).

Nombre de pàgines: 104

ISBN: 978-84-664-0876-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Darreries del segle XVI

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

Societat i cultura al País Valencià del segle XVI.

Argument:

Al final del segle XVI, en la localitat valenciana de la Vila Joiosa, Gaspar, amb només nou anys, és obligat a deixar casa seva per treballar amb un arrier, Don Evaristo, perquè la seva família ja no el pot mantenir. L'arrier és un ésser roí i despòtic, i la primera nit que passen en una posada Gaspar fuig. Encara que sigui un nen, Gaspar comprèn que si no vol morir de gana només té una sortida: unir-se a una banda de bandolers. És així com entra a la més temuda i perillosa de la contrada, la de Miquel, el Ros, i la seva mà dreta, el Frare. Gaspar creixerà amb els bandolers i participarà en tota mena d'assalts i atrocitats que l'aniran endurint.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Ramon Muntaner 2007.

El secret del bandoler

Autor: Capdevila, Llorenç

Fitxa tècnica:

CAPDEVILA ROURE, Llorenç. *El secret del bandoler*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2007. (Gran Angular;150).

Nombre de pàgines: 189

ISBN: 978-84-661-1843-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

Joan Sala, àlies Serrallonga.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVII.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

L'Andreu sent una conversa que no ha de sentir. S'assabenta que el seu pare no va morir per culpa d'un llamp treballant la terra, com li han fet creure, sinó a mans d'un bandoler. Ple de ràbia, es revolta: vol venjar la mort del pare. La mare no li pot treure la idea del cap i quan el veu decidit a marxar a buscar l'assassí, li dóna un anell fabulós: no l'ha de vendre per res del món, en depèn la seva vida. En la recerca, es troba amb personatges de tota mena que havien conegut el seu pare. A poc a poc li ofereixen una imatge del pare que té poc a veure amb la que ell se n'havia fet, i arrencant-los mitges veritats, va trobant pistes que el porten a l'autor del crim, en Serrallonga. Algun d'aquests personatges, que olora la joia que porta, li farà el camí perillosament difícil.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Gran Angular 2007.

Vegeu la pàgina d'autor de Llorenç Capdevila a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/capdevilall/index.php>

Sobre la figura d'en Serrallonga podeu consultar: CALVET, Jordi. "Qui era Serrallonga?". *Sàpiens* [Barcelona], núm.7 (maig 2003), p. 40-43.

Jordi d'Urtx

Autor: Egea, Octavi

Fitxa tècnica:

EGEA, Octavi. *Jordi d'Urtx*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 1998. (Gran Angular; 93).

Nombre de pàgines: 128

ISBN: 84-8286-375-4

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

La bruixeria a Catalunya.

Persecució de bruixes i processos per bruixeria.

Societat i cultura al segle XVII.

Argument:

Al principi del segle XVII es va estendre per tota Catalunya una terrible caça de bruixes. A la comarca del Vallès, el jove protagonista de la novel·la, Jordi d'Urtx, veu com empresonen, jutgen i condemnen els seus pares, acusats de practicar la màgia negra, per culpa del fals testimoni de la pròpia àvia, i ha d'escollir entre intentar alliberar-los o fugir i salvar les seves germanes.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Obra guardonada amb el premi Gran Angular, 1997.

L'Editorial Cruïlla (www.cruilla.cat) facilita l'accés a un *Quadern lector*, una guia de lectura en format digital referida a aquest llibre, a aquells professors que prèviament ho sol·liciten.

Els tres mosqueters

Autor: Dumas, Alexandre

Fitxa tècnica:

DUMAS, Alexandre. *Els tres mosqueters*. 1a ed. Barcelona: Edicions de la Magrana, 1985. (L'Esparver; 35)

Nombre de pàgines: 552

ISBN: 84-7410-169-7

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la França de Lluís XIII

Argument:

Narra les aventures del jove gascò d'Artagnan que arriba a París per fer-hi fortuna i esdevé amic dels mosqueters Pothos, Athos i Aramis, que són al servei del rei Lluís XIII. Junts han de lluitar contra el terrible cardenal Richelieu i la seva agent, la pèrfida Milady de Winter.

Font: Edicions de la Magrana.

Informació addicional:

Novel·la publicada per primera vegada el 1844: un clàssic, doncs de la novel·la històrica.

Traducció del francès a càrrec de Josep Navarro Costabella.

Nit de sang

Autor: Baró, Santi

Fitxa tècnica:

BARÓ, Santi. *Nit de sang*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2006. (Antaviana Nova; 77).

Nombre de pàgines:240

ISBN: 84-489-1965-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. A mitjan segle XVII

Temàtica. Context:

La guerra dels Segadors.

El corpus de Sang a Barcelona.

Elements fantàstics.

Argument:

Som a l'any 1640. Les tropes de Felip IV trepitgen amb odi i arrogància la terra catalana de camí cap al front de França i els soldats ho aprofiten per cometre tota mena d'abusos a les viles que, per llei, els han d'acollir. El relat comença just en el temps immediatament anterior a l'esclat del corpus de Sang. A en Pau Català, el jove protagonista, les tropes reials li han arrabassat tot el que tenia, li han matat la família i li han cremat el mas. La seva tossuda personalitat heretada del pare, que va formar quadrilla amb el bandoler Joan de Serrallonga, el porta a voler convertir-se en espadatxí per ànim de revenja. En Pau es trasllada a Barcelona per rebre classes d'esgrima per part d'un reconegut espadatxí. Es tracta de monsieur Espí, antic oficial dels mosqueters de Richelieu. En Pau acaba servint a casa del francès mentre va descobrint la veritable cara d'aquell enigmàtic home, que resultarà ser un espia. Però a la ciutat hi troba molt més: personatges importants de la política catalana d'aquell moment; la dama més bella del món, que li proposa un estrany joc de seducció, i un personatge misteriós que només se li apareixerà a ell.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Barcanova de literatura infantil i juvenil 2006.

Guia lectora i propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Pere Danés Carbonell a: http://www.barcanova.es/documentos/18_1452077.doc

1707, el somni perdut

Autor: Barat, Juan Ramón

Fitxa tècnica:

BARAT, Juan Ramón. *1707, el somni perdut*. 1a ed. València: Editorial Carena, 2007

Nombre de pàgines: 280

ISBN: 978-84-96419-35-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries del segle XVIII

Temàtica. Context:

La Guerra de Successió al País Valencià.

Les intrigues i pugnes entre els bàndols dels maulets i els botiflers.

La batalla d'Almansa i l'ocupació del País Valencià.

Societat i cultura a la València d'inicis del segle XVIII

Argument:

L'u de novembre de 1700 mor a Madrid, sense descendència, Carles II. Aquest fet desencadena la terrible Guerra de Successió per la corona de l'Imperi. La casa de Borbó i la casa d'Habsburg es disputen el tron buit. Les potències europees es posen ràpidament en moviment per fer valdre llus interessos. Unes defensen el candidat francès, Felip d'Anjou, mentre d'altres s'estimen més l'opció de l'arxiduc austríac Carles. Espanya també acaba per dividir-se en dos. Castella, Navarra i Andalusia donen suport a la causa borbònica, mentre que els regnes del Casal d'Aragó opten per l'arxiduc. Però, a més, al territori valencià, la guerra agafa un caire de revolució social. Els llauradors i els gremis d'artesans veuen que ha arribat el moment de posar fi a les injustícies dels poderosos. Enmig de tanta turbulència, destaca la figura de Joan Baptista Basset, el fill d'un fuster humil d'Alboraia, que pogué haver canviat el rumb de la història.

Font: Editorial Carena

Informació addicional:

Traducció del castellà de Jaume Flor.

Vegeu la pàgina web personal de l'autor: www.juanramonbarat.com/index.htm

Podeu consultar el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

El coronel de cala Gestell

Autor: Sotorra, Andreu

Fitxa tècnica:

SOTORRA, Andreu. *El coronel de cala Gestell*. 2a ed. Barcelona: Alfaguara / Grup Promotor, 1996. (Sèrie vermella).

Nombre de pàgines: 174

ISBN: 84-7918-036-6

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVIII

Temàtica. Context:

El guerriller Pere Joan Barceló i Anguera, dit Carrasclet.

La política felipista de repressió contra Catalunya: el decret de Nova Planta.

Societat i cultura al segle XVIII

Argument:

La novel·la, construïda en dos nivells narratius i cronològics, planteja un tema molt vigent en la societat actual: la preservació de l'indret natural. En un dels nivells, l'històric, l'obra fa servir la imatge del guerriller Pere Joan Barceló, conegut com a Carrasclet, que actuà durant la primera meitat del segle XVIII, sobretot per terres del Priorat i del Camp de Tarragona, com a defensor de l'entorn, físic i humà, contra les tropes borbòniques, responsables d'arrabassar els furs legítims dels catalans. L'altre nivell és contemporani i ens situa en la realitat de la central nuclear de Vandellòs I; i introdueix un missatge de denúncia clarament ecologista.

Font: Editorial Alfaguara

Informació addicional:

Guia de lectura i propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Jordi Llavina i Àngels Rubio a: www.alfaguaraij.cat/upload/ficheros/590.pdf

Veg. la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: www.andreusotorra.com/index.html

La balada d'Inesa

Autor: Etxeberria, Hasier

Fitxa tècnica

ETXEBERRIA, Hasier. *La balada d'Inesa*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 2007. (El corsari; 78).

Nombre de pàgines: 146

ISBN: 84-246-2645-1

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVIII

Temàtica. Context:

Pirateria al segle XVIII

Rivalitat comercial entre anglesos i espanyols.

El món de la marineria.

Argument:

La Inesa és una nena que viu amb els seus pares i les seves sis germanes en una taverna a Indazubi, al nord d'Espanya, a les primeries del segle XVIII. Ella és la filla petita i l'única que ajuda la seva mare a l'hostal. El seu pare és alcohòlic i ella no es fa amb les seves germanes. La vida que l'espera no l'encoratja gaire, així que, quan un dia arriba a la taverna el mític capità Pellot i dos dels seus homes, la Inesa troba la llusió de la seva vida: fer-se a la mar seguint el capità. En Pellot, un famós pirata basc, fa anar de corcoll els exèrcits espanyol i anglès, i és perseguit tant per terra com per mar.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Traducció del basc a cura de Pau Joan Hernández.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/842078PLA.pdf>

La filla del capità

Autor: Puixkin, Aleksandr S.

Fitxa tècnica:

PUIXKIN, Aleksandr S. *La filla del capità*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2002. (Antaviana Nova; 38).

Nombre de pàgines: 168

ISBN: 84-489-1146-6

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVIII

Temàtica. Context:

El regnat de la tsarina Caterina II la Gran.

La revolta camperola de Purgatxov contra Caterina II.

Societat i cultura a la Rússia del segle XVIII

Argument:

Els amors de l'oficial Griniev i la filla del capità d'una vella fortificació serveixen de pretext per tocar el tema tabú de la històrica revolta de Purgatxov, esdevinguda símbol de la revolució camperola a Rússia. Amb un estil de crònica familiar, la novel·la recrea aquest episodi històric tot presentant-nos un fresc de la societat russa a l'època de Caterina II.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

Traducció del francès (l'original és rus), a cura d'Anna Gasol.

SEGON CICLE ESO
Edat contemporània

El malefici de la reina d'Hongria

Autor: Capmany, Maria Aurèlia

Fitxa tècnica:

CAPMANY, Maria Aurèlia. *El malefici de la reina d'Hongria*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2005. (Antaviana Nova; 68).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-489-1793-6

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Els corsaris.

Guerra franco-espanyola contra la Gran Bretanya.

Societat i cultura a la Barcelona del segle XVIII.

Argument:

Durant els darrers anys semblava que can Oliver hagués estat un lloc d'infortuni. En Joanet, l'hereu, havia desaparegut feia anys després d'embarcar-se per fer el cors. També en Martí, el segon dels fills, feia molt de temps que s'havia embarcat en el Benaventurat i ja no se'n va saber res més. Cap dels dos germans va fer cas de la vella Ciril·la quan els deia que no anessin al port de la reina d'Hongria. Som a les acaballes del segle XVIII i la mar Mediterrània és l'espai on lluiten les grans potències per la supremacia en el món. Aquest és l'escenari de les aventures d'en Macià, el tercer dels fills del vell Oliver, que el 1798 s'embarca en el xabec de nom Afortunat per anar a cercar els germans desapareguts. Enfila rumb a la ciutat de Fiume, que en aquell moment pertanyia al regna d'Hongria. D'aquesta manera comença una aventura d'iniciació, plena de dificultats, personatges misteriosos i situacions insòlites.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Crítica Serra d'Or de Literatura Infantil i Juvenil, 1982.

Escamot d'afusellament

Autor: Cabot, Josep Tomàs

Fitxa tècnica:

CABOT, Josep Tomàs. *Escamot d'afusellament*. 1a ed. Berga (Barcelona): Edicions de l'Albí, 2004. (Narrativa; 13).

Nombre de pàgines: 155

ISBN: 84-86631-71-8

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Primera Guerra carlina.

El general carlista Tomás Zumalacárregui.

Societat i cultura al País Basc al segle XIX

Argument:

Inspirada en un fet de la Primera Guerra carlina, la decisió del general Zumalacárregui de castigar amb un judici sumari i una inapel·lable sentència de mort la covardia i el fracàs d'una companyia carlista en una acció militar decisiva, l'obra descriu la tensa situació en què es troben els integrants de l'escamot d'afusellament durant les hores que precedeixen a l'execució. Tant els botxins com el reu han estat escollits mitjançant un sorteig fet dins de la mateixa companyia: són, per tant, companys i comparteixen records comuns. Aquesta circumstància posa encara més interès i dramatisme, tant al ràpid desenvolupament de la història --una sola nit-- com a la seva inesperada culminació.

Font: Edicions de l'Albí

Informació addicional:

Ulls d'ocell

Autor: Garcia Llorca, Antoni

Fitxa tècnica:

GARCIA LLORCA, Antoni. *Ulls d'ocell*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 1996. (El corsari; 8).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-246-2808-4

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XIX

Temàtica. Context:

Segona Guerra carlina.

Bandolerisme.

Elements fantàstics.

Argument:

A mitjan segle XIX, bufen vents de guerra i al Montseny hi han fet cau foragits i bandolers. Hi passen coses terribles, per això ningú no s'estranya quan la gent de can Giotà troba un nadó abandonat al bosc. Però no és pas un vailet com els altres: una sorprenent amistat l'uneix amb una colla de corbs de les muntanyes, i els seus ulls, vius com els d'un ocell, tenen una mirada fosca i profunda, capaç de traspasar el llindar del món sobrenatural.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Josep M. Folch i Torres 1995 i el Premi Crítica Serra d'Or 1997.

Guia de lectura i propostes d'activitats a: DIVERSOS AUTORS. *Guia de lectura ESO/BAT*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 1998. p. 33-37.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a cura d'Arnau Cònsul a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/842008PLA.pdf>

La guerra oblidada

Autor: Portell, Joan

Fitxa tècnica:

PORTELL RIFÀ, Joan. *La guerra oblidada*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2003. (Antaviana Jove; 52).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-489-1385-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Tercera Guerra carlina.

Societat i cultura al segle XIX

Argument:

Una nova guerra carlina amenaça de trencar la pau a Sant Pere de Torelló, un poble de la Plana de Vic. L'exèrcit carlí, comandat per l'infant Alfonso, s'instal·la en aquesta vila, un presència que no deixarà ningú indiferent. Els conflictes que se'n derivaran, representats per dos adolescents que amb prou feines han vist el món per un forat, posaran de relleu les nobleses i les vileses de molts dels habitants del lloc. Una recreació històrica ambientada en una guerra oblidada, una història per descobrir fins on és capaç d'arribar la naturalesa humana en situacions límit.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

L'home que es va aturar davant de casa

Autor: Carbó, Joaquim

Fitxa tècnica:

CARBÓ, Joaquim. *L'home que es va aturar davant de casa*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: La Galera, 2002. (El corsari; 51).

Nombre de pàgines: 192

ISBN: 84-246-8251-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Colonització de l'oest americà.

Guerra de Secessió dels Estats Units.

Societat i cultura a l'oest americà.

Argument:

En Leo Mills és un noi que viu amb el seu avi en un ranxo vora Socorro (Nou Mèxic). El seu pare va morir, víctima d'un bandit, quan ell tenia quatre anys, i la seva mare va fugir davant la perspectiva d'haver-se de fer-se càrrec de la situació. Leo és massa jove i mandrós, i el seu avi, massa vell i rondinaire per fer anar endavant el ranxo solitari en una terra de ningú, entre cavalls salvatges, pellroges i lladres de camins. Tot canvia amb l'arribada de Sam Joppins, dur, valent i just. Precisament l'home que es va aturar davant de casa demanant pel camí de Socorro.

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

Guia de lectura i propostes d'activitats a: DIVERSOS AUTORS. *Guia de lectura ESO/BAT*. Barcelona: La Galera, 1998. p. 11-15.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a cura d'Arnau Cònsul a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/842051PLA.pdf>

Pellroja, rostre pàl·lid

Autor: Bolta, Maria Jesús

Fitxa tècnica:

BOLTA, Maria Jesús. *Pellroja, rostre pàl·lid*. 1a ed. 2a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2004. (Esguard; 4).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-7660-678-8

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Colonització de l'oest americà.

Societat i cultura a l'oest americà.

Les cultures indígenes nord-americanes.

Argument:

A mitjan segle XIX, van ser nombroses les famílies europees que van emigrar als Estats Units d'Amèrica. Allí, no solament van haver de lluitar contra les forces de la natura, sinó contra un enemic més fort i més perseverant: els pellroges. Aquesta és la història d'un jove irlandès, educat per a témer i menysprear les indis, que haurà de recórrer un camí dolorós per a arribar a entendre i a estimar els senyors de les praderies. Amb Michael, el lector no solament entrarà a formar part del món dels sioux, sinó que, a més, viurà una història d'amor i d'amistat apassionants.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Narrativa Juvenil Vila de Eliana 1994.

El naufragi de la corbeta "Stefano"

Autor: Rathe, Gustave

Fitxa tècnica:

RATHE, Gustave. *El naufragi de la corbeta "Stefano"*. 1a ed. Barcelona: Empúries, 1997. (L'Odissea; 92).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-7596-544-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

El món de la marineria.

La colonització d'Oceania.

Societat i cultura de les tribus indígenes d'Austràlia.

Argument:

Aquesta narració comença l'any 1870, quan la corbeta *Stefano*, acabada de construir, inicia la seva primera navegació. Al llarg d'unes quantes setmanes es veu afectada per fortes tempestes i, quan arriba a la vista de la costa nord-oest d'Austràlia, encalla entre esculls. El cap del nord-oest australià és hostil i, al cap de tres mesos d'angoixa, tots els mariners, llevat de dos, moren de gana. Només sobreviuen dos adolescents, salvats pels aborígens, els quals, acaben integrant-se en la tribu i participant en la recerca d'aliments i aigua potable.

Font: Editorial Empúries

Informació addicional:

Traducció de l'anglès a càrrec de Xavier Lloveras.

El Grup Editorial 62 (correu@grup62.com) pot facilitar a aquells professors i centres escolars que ho sol·licitin una col·lecció de guies breus de lectura editades en format llibre i també digital, el quart volum de les quals, *29 lectures per a ESO i Batxillerat*, conté informació i propostes didàctiques a propòsit d'aquesta novel·la.

La mel i la fel

Autor: Miquel, Carme

Fitxa tècnica:

MIQUEL, Carme. *La mel i la fel*. 1a ed. 2a imp. València: Tàndem Edicions, 2005. (Valències; 12).

Nombre de pàgines: 291

ISBN: 84-8131-567-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XIX

Temàtica. Context:

Societat i cultura al País Valencià del segle XIX

Argument:

Aquesta novel·la narra les històries personals de dues dones que en són protagonistes, mare i filla, les quals, l'autora situa en la comarca de la Marina Alta, a les acaballes del segle XIX. Les experiències vitals d'aquests personatges constitueixen un cant a la vida i són els eixos centrals d'un relat que ens mostra un món d'emocions, de rivalitats i de lluita per la supervivència expressades des de la quotidianitat dels quefers i els costums d'un poble.

Font: Tàndem Edicions

Informació addicional:

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Carles Mulet a:

http://www.tandemedicions.com/pdfid_192pdf

El sol mai no es pon... Sobre els meus fills

Autor: Morey, Pere

Fitxa tècnica:

MOREY, Pere. *El sol mai no es pon... Sobre els meus fills*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 2000. (El corsari; 36).

Nombre de pàgines: 178

ISBN: 84-246-8236-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XIX

Temàtica. Context:

Guerra d'Independència de Cuba.

Guerra Hispano-nord-americana.

Argument:

Joan Jofre s'ha d'enfrontar diàriament als carrabiners tot fent contraban per la costa mallorquina d'Andratx per tal de poder fer surar la seva família. Quan esclata la guerra de Cuba, el seus dos fills es deleixen per anar-hi a lluitar, provar de fer fortuna i sortir de la misèria. La mare, en canvi sols pateix perquè comprèn que "el sol mai no es pon sobre els seus fills", car són a la guerra, un a Cuba i un altre a Filipines, els darrers vestigis d'un imperi espanyol, en el qual "mai no es ponia el sol".

Font: Edicions La Galera.

Informació addicional:

L'ànima de la vall

Autor: Cerarols, Lluís

Fitxa tècnica:

CERAROLS, Lluís. *L'ànima de la vall*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2008. (Lo Marraco;).

Nombre de pàgines: 344

ISBN: 978-84-9779-622-4

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XIX i primera meitat del XX

Temàtica. Context:

La guerra d' Independència de Cuba.

La guerra Hispano-nord-americana.

Societat i cultura a la Catalunya rural de finals del XIX i principis del XX.

Argument:

El quadern escrit per un soldat a la guerra de Cuba ens recupera la vida d'una vall isolada de la Catalunya interior a finals del segle XIX. La pretensió de l'autor del quadern és encomanar una missió íntima a qui sigui capaç de llegir-lo i se'n deixi convèncer, davant la possibilitat que no pugui retornar de Cuba. En Julio serà qui entomarà aquesta missió. La darrera lectura del quadern que fa en Julio, des dels nostres dies, li desvetlla records i vivències. El contrast del present amb un món que durant segles o mil·lenis ha estat estretament lligat a la naturalesa i al seu ritme, i que allarga els seus tentacles fins als anys seixanta, permet adonar-se i reflexionar sobre el canvi radical però subtil que s'ha produït en la nostra sensibilitat i en la nostra manera de ser.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

Obra guardonada amb el III Premi de Novel·la Ramon Roca Boncompte 2007

La creu d'El Dorado

Autor: Mallorquí, César

Fitxa tècnica:

MALLORQUÍ, César. *La creu d'El Dorado*. 1a ed. Barcelona: Edebé, 2005. (Les sorprenents memòries de Jaime Mercader; 1).

Nombre de pàgines: 208

ISBN: 84-236-7740-0

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Mitologia ameríndia.

Arqueologia ameríndia.

Argument:

Després d'una fugida precipitada d'Espanya, Fernando Mercader, reconegut estafador i jugador, i el seu fill Jaime es veuen obligats a embarcar-se en un viatge a Amèrica que acabarà en un desastre quan el vaixell que els transporta naufragui davant les costes de Colòmbia. En el transcurs del sinistre, Jaime Mercader coneix un misteriós assassí àrab que es diu Rasul Alí Akbar i junts s'instal·len a Cartagena de Indias, indret on Jaime s'acaba convertint en Little Jim, el tafur més jove del Carib. Tot anava vent en popa per a Jaime quan el juny del 1903, un vell borratxo i una Bíblia el van conduir al mapa d'un llegendari tresor. Així, doncs, seguint els passos d'una llegenda, Mercader, Rasul Alí Akbar i l'Antonia, una dona tan seductora com mentidera, comencen una esbojarrada cursa rere el fabulós tresor del conqueridor espanyol don Iñigo de Saavedra: la mítica creu d'El Dorado.

Font: Edebé Edicions.

Informació addicional:

Traducció del castellà a cura de Teresa M. Castanyer Bachs.

Obra guanyadora del Premi Edebé de Literatura Juvenil.

La pedra Inca

Autor: Mallorquí, César

Fitxa tècnica:

MALLORQUÍ, César. *La pedra Inca*. 1a ed. Barcelona: Edebé, 2005. (Les sorprenents memòries de Jaime Mercader; 2).

Nombre de pàgines: 400

ISBN: 84-236-7788-5

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Mitologia ameríndia.

Arqueologia ameríndia.

Argument:

La vida era plàcida a Cartagena de Indias per a Jaime Mercader. Una vida plena de dones boniques, partides de pòquer i bregues de galls, tot allò fonamental en un pròsper i honrat negoci de contraban. Però un mal dia de 1905, una enigmàtica relíquia inca va entrar en escena i la tranquil·litat se'n va anar en orris. A partir d'aquell moment, tot van ser assassinats, incendis, atemptats i persecucions. Així que, Jaime, un cop més, es va veure immers en un gran embolic: a la recerca d'una expedició perduda i perseguit per una misteriosa secta d'assassins tatuats. Jaime Mercader, en companyia d'un aventurer, recorrerà selves, deserts i rius, creuarà els Andes i s'enfrontarà a tribus de caçadors de caps, per descobrir finalment, al cor de l'Amazònia, un sorprenent secret ocult durant sis-cents anys.

Font: Edebé Edicions.

Informació addicional:

L'obra continua les aventures del personatge Jaime Mercader iniciades a *La creu d'El Dorado* del mateix autor. (Consulteu-ne la fitxa corresponent)

Traducció del castellà a cura d'Elisenda Berges.

Silenci al cor

Autor: Cela, Jaume

Fitxa tècnica:

CELA, Jaume. *Silenci al cor*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: La Galera, 2004. (El corsari; 70).

Nombre de pàgines: 168

ISBN: 84-246-8270-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

La població civil durant la Guerra.

Argument:

Per a la colla d'amics d'en Joan, la Guerra comença un dia calorós d'estiu quan, mentre juguen a pilota a la plaça, apareix un cotxe i en baixen tot d'homes armats demanant per mossèn Miquel. Som a l'estiu del 1936, en un poble de l'interior de Catalunya on les notícies arriben tard, mitjançant la ràdio del bar o a través de la gent de ciutat que hi puja a comprar. Fascinats per la presència de les pistoles, els nens segueixen els homes fins a la rectoria i són testimonis de com s'enduen el mossèn. El fet commou el poble. I a partir d'aleshores els nois hauran de créixer al ritme dels tràgics esdeveniments que portarà una guerra que anirà colpejant la majoria de famílies del poble.

Font: a partir del text de Propostes didàctiques d'Arnau Cònsul i Edicions La Galera.
(Veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Abril 1999

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a cura d'Arnau Cònsul a:

<http://www.lagalera.cat/ftp/grec/lagalera2/plector/material/842070PLA.pdf>

Vegeu la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/celaj/index.html>

Els silencis de la Boca de la Mina

Autor: Sotorra, Andreu

Fitxa tècnica:

SOTORRA, Andreu. *Els silencis de la Boca de la Mina*. 2a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2007. (Gran Angular; 148).

Nombre de pàgines: 156

ISBN: 978-84-661-177-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Catalunya de pre-guerra.

La Guerra civil espanyola.

La població civil a Catalunya durant la Guerra.

Els Camps de Concentració franquistes.

Argument:

Pere Gabriel, fill d'una família obrera, creix en un temps de revoltes i incerteses, de lluites polítiques i socials, coneix la pobresa i sap el que és treballar des de petit. La passió per entrar al ram de l'hostaleria se li desperta mentre viu amb uns oncles a la rebotiga d'un cafè concert, on coneix una jove vedet italiana que l'impressiona. Una impressió que se li barreja amb l'amistat d'una noieta del barri, amb qui ha compartit els jocs, les tardes de cine plegats i la fiblada del primer amor. La Guerra civil el converteix en un adolescent amb la família trencada i en una víctima innocent de la repressió dels vencedors. Ara, una jove advocada, que investiga per recuperar la memòria històrica, fa sortir a la llum el seu cas. Pere Gabriel, un avi ja, aconsegueix finalment trencar el silenci.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Veg. *Guia de lectura* del llibre a la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA:

<http://www.andreusotorra.com/index.html>

L'estel porquer

Autor: Garcia i Quera, Núria

Fitxa tècnica:

GARCIA i QUERA, Núria. *L'estel porquer*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 1999. (El corsari; 34).

Nombre de pàgines: 120

ISBN: 84-246-8234-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

Societat i cultura a la Catalunya de la primera meitat del segle XX

Argument:

Després d'haver compartit la tarda, una padrina, els seus néts i un veí de quinze anys, acomiaden el dia des d'un balcó de la ciutat. De sobte, com una aparició, veuen un estel enmig del cel. I la padrina comença a evocar imatges de la seva infància al Pallars Sobirà, records que anirà relatant: trapelleres amb els seus sis germans, escenes de la Guerra civil; tot un entramat d'històries tendres i divertides.

Font: Edicions La Galera

Informació addicional:

Caminar sobre gel

Autor: Valls, Manuel & Delisio, Norberto

Fitxa tècnica:

VALLS, Manuel; DELISIO, Norberto. *Caminar sobre gel*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2003. (Columna Jove; 131).

Nombre de pàgines: 208

ISBN: 84-664-0311-6

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera mitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

La població civil durant la Guerra.

Societat i cultura a la Catalunya rural de la primera meitat del segle XX

Argument:

Barcelona, estació del Nord, març de 1938. En Manel Torrent, d'onze anys, i la seva mare malalta esperen entre la multitud un tren que els allunyi de l'infern de la fam, el fred i els bombardejos cada vegada més cruents que pateix la ciutat. El seu tren, però, no els ha de portar a la frontera, sinó ben a prop del front d'Aragó, a Espés, poblet de la Ribagorça on viu la germana del pare d'en Manel, l'única família que els queda. El relat descriu el llarg camí cap a l'exili d'aquest infant. Un camí que haurà d'acabar tot sol i en el qual veurà de prop la por, la desesperació i la mort. Com tants altres nens de la guerra, en Manel serà incapaç de comprendre l'absurd del dolor que pateix i que respira al seu voltant. Hauran de passar molts anys fins que n'entengui el sentit. Al límit de la seva resistència física, finalment retrobarà també l'amistat i l'escalf d'una família que no coneix i que li transmetrà la força necessària per acabar el viatge i refer la seva vida.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Joaquim Amat-Piniella 2001.

Podeu consultar el suplement monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als atacs franquistes durant la Guerra: DIVERSOS AUTORS. "Catalunya sota les bombes". *Sàpiens* [Barcelona], núm.65 (març 2008).

Quadern d'Aram

Autor: Anglada, Maria Àngels

Fitxa tècnica:

ANGLADA, Maria Àngels. *Quadern d'Aram*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Columna, 1998. (Columna jove; 148).

Nombre de pàgines: 136

ISBN: 84-8300-617-0

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

El genocidi del poble armeni (1915-1916)

Primera Guerra mundial.

Argument:

L'Aram, un noi armeni de quinze anys, es veu immers, de sobte, en un èxode massiu per tal de fugir d'una mort segura. Com ell, milers d'homes, dones i nens van patir, a conseqüència d'un decret del govern turc, una de les persecucions més salvatges i cruels de la història. És el primer gran genocidi del segle XX: més d'un milió i mig d'armenis van morir a mans dels turcs; una persecució que el propi govern havia organitzat per tal d'exterminar tota una nació. Aquesta tragèdia, a la novel·la, ens és relatada pels seus dos protagonistes, Aram i la seva mare Maryk, els quals, després d'un duríssim pericle, aconsegueixen fugir i sobreviure a la massacre.

Font: a partir de Columna Edicions

Informació addicional:

Vegeu la pàgina d'autor de Maria Àngels Anglada a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/angladama/index.php>

El soldat desconegut

Autor: Ferrà, Miquel

Fitxa tècnica:

FERRÀ, Miquel. *El soldat desconegut*. 2a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 1993. (Els Nostres Autors; 20).

Nombre de pàgines: 117

ISBN: 84-7660-151-4

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Primera Guerra mundial.

Els voluntaris catalans de la Primera Guerra mundial.

Argument:

Aquesta obra es basa en un episodi històric poc conegut: l'aventura d'uns catalans que ho deixaren tot i van anar a lluitar com a voluntaris en una guerra que no era la seva, la Primera Guerra mundial (1914-1918). Aquests voluntaris van acabar intervenint en moltes i diverses batalles i accions bèl·liques europees, i fins en la majoria de casos deixant-hi la vida. I el cert és que el seu idealisme els havia arribat a fer creure que, allistant-se al costat dels aliats i, per tant, d'aquells que defensaven les nacionalitats oprimides, si vencien, seria possible l'assoliment d'una autonomia per a Catalunya un cop s'acabés la guerra.

La novel·la intenta recrear la biografia de Bernadí, un personatge de ficció que, no obstant, podria ben bé representar tots aquells catalans que l'any 15 emprengueren un viatge cap a una guerra en la qual molt poc tenien a guanyar.

Font: Edicions Bromera.

Informació addicional:

Aquesta edició compta amb un estudi introductori i un apèndix amb propostes didàctiques a cura de Vicent Borràs.

Les flors salvatges

Autor: Canela Garayoa, Montserrat

Fitxa tècnica:

CANELA GARAYOA, Montserrat. *Les flors salvatges*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2006. (Antaviana Nova; 73)

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-489-1964-5

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Primera Guerra mundial.

Colonització i descolonització de l'Imperi Britànic: Irlanda.

Societat i cultura a la Irlanda de principis del segle XX

Argument:

Encara és negra nit quan el Seán Collins baixa a la platja amb la gent del seu poble de pescadors per ajudar el Tim O'Farrell a recuperar un carregament d'armes que un vaixell ha llançat a l'oceà. Som a la costa sud-oest d'Irlanda l'any 1916, i mentre Anglaterra i Alemanya s'enfronten a les trinxeres d'Europa, un grup de rebels irlandesos, al qual pertany el Tim, prepara un aixecament contra tota esperança per posar fi a segles de domini anglès sobre l'illa. Abans que s'acabi el dia, el Tim haurà estat ferit i l'hauran fet presoner, i el Seán serà un fugitiu disposat a fer el que calgui per rescatar-lo i participar al seu costat en la revolta.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

Guia lectora i propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Teresa Canela Garayoa a: http://www.barcanova.es/documentos/20_1452073.doc

La memòria perduda dels maquis

Autor: Paniello, Josep

Fitxa tècnica:

PANIELLO, Josep. *La memòria perduda dels maquis*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2007. (Proa beta; 195).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 978-84-8437-984-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

L'activitat guerrillera antifranquista: els maquis catalans.

La consolidació del franquisme.

Societat i cultura durant la immediata postguerra.

Argument:

El fill d'un general franquista obsessionat a perseguir maquis, coneix per atzar un guerriller amagat vora el seu poble. Tots dos es faran amics i confidents, i no tardaran a descobrir que en les seves vides hi ha punts en comú inquietants, que precipitaran les seves decisions. Cinquanta anys després, el nen ha esdevingut professor i decideix ajudar una antiga alumna que ha de fer un treball de doctorat sobre els maquis a la província de Lleida. La tornada al seu poble, les entrevistes amb la gent que el van conèixer, a ell i al general, el duran a submergir-se en el passat fosc del seu pare, mentre es va il·luminant la figura de l'Ernest, el guerriller.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Temps regirats

Autor: Dalmases, Antoni

Fitxa tècnica:

DALMASES, Antoni. *Temps regirats*. 1a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2002. (Gran Angular; 128).

Nombre de pàgines: 80

ISBN: 84-661-0505-0

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

L'activitat guerrillera antifranquista: els maquis catalans.

La consolidació del franquisme.

La Segona Guerra mundial.

Argument:

Buscant informació per fer un treball d'història, l'Albert troba una fotografia d'un maquis molt conegut, el Quico Sabaté, acompanyat d'un noi que sembla ell mateix. Intrigat, comença a investigar, i gràcies a les explicacions de l'àvia descobreix que en realitat aquell noi era el seu avi, que va lluitat contra la dictadura franquista des de la clandestinitat, ajudant el maquis.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

L'Editorial Cruïlla (www.cruilla.cat) facilita l'accés a un *Quadern lector*, una guia de lectura en format digital referida a aquest llibre, a aquells professors que prèviament ho sol·liciten.

El tresor del maquis

Autor: Constans, Joan

Fitxa tècnica:

CONSTANS i AUBERT, Joan. *El tresor del maquis*. 1a ed. Barcelona: Editorial Barcanova, 2006. (Antaviana Nova; 72).

Nombre de pàgines: 224

ISBN: 84-489-1892-4

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

L'activitat guerrillera antifranquista: els maquis catalans.

La consolidació del franquisme.

La Segona Guerra mundial.

Argument:

Fa poc que ha acabat la Segona Guerra mundial. El règim del general Franco es consolida a Espanya gràcies a la connivència de les potències guanyadores. La lluita dels pocs combatents antifranquistes que encara es resisteixen a declarar-se vençuts, els maquis, està a les acaballes a les muntanyes i els boscos del nostre país. En aquest context, un grup de nois s'assabenta per boca d'un moribund, que hi ha un tresor amagat a les coves de l'Alta Garrotxa, suposadament abandonat pels vençuts a la Guerra civil quan marxaven camí de França. Per trobar-lo comptaran amb l'ajut accidental del pare Gratacòs, un escolapi bonàs i irascible que coneix molt bé el territori. En el mateix paisatge on es desenvolupa la narració, la presència dels maquis és constant, tot i que no sempre es deixa veure. Una història d'heroisme i traïcions, de pors i esperances, en un microcosmos que vol ser la imatge de la societat catalana de postguerra.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

El meu amic Friedrich

Autor: Richter, Hans Peter

Fitxa tècnica:

RICHTER, Hans Peter. *El meu amic Friedrich*. 1a ed. Barcelona: RBA La Magrana, 2008. (La Magrana Butxaca).

Nombre de pàgines: 192

ISBN: 84-9867-045-4

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

El règim nazi alemany.

Segona Guerra mundial.

La persecució i extermini dels jueus a l'Alemanya nazi.

Argument:

En Friedrich és aparentment un noi com tots els altres. Fill únic de pares comprensius, va a l'escola amb el seu millor amic que, a més, viu al mateix edifici. La seva vida transcorre sense sobresalts fins que, de sobte comencen a succeir coses estranyes al voltant de la seva família. El pare perd la feina, un grup de gent exaltada entra a casa seva i trenca tot el que troba al seu pas, i fins i tot l'obliguen a canviar d'escola. I tot perquè en Friedrich és jueu i viu a Alemanya en temps de Hitler.

Font: Edicions de La Magrana

Informació addicional:

Traducció de l'alemany a cura de Carme Serrallonga.

La primera edició de la traducció catalana d'aquesta obra va ser publicada per Edicions 62 el 1965.

El violí d'Auschwitz

Autor: Anglada, Maria Àngels

Fitxa tècnica:

ANGLADA, Maria Àngels. *El violí d'Auschwitz*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2004. (Clàssica; 127).

Nombre de pàgines: 127

ISBN: 84-664-0467-8

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

El règim nazi alemany.

Segona Guerra mundial.

La persecució i extermini dels jueus a l'Alemanya nazi.

Argument:

Al camp d'extermini d'Auschwitz, les condicions de vida són infrahumanes i els abusos, els càstigs o la mort són companys habituals dels reclusos com en Daniel, un luthier jueu de Cracòvia, que sobreviu a aquest infern treballant de fuster. El comandant del camp, Sauckel, afeccionat a la música clàssica, descobreix l'autèntic ofici d'en Daniel i decideix posar-lo a prova: li haurà de construir un violí que tingui un so perfecte. En Daniel es posa a l'obra, però no es pot ni imaginar el càstig que l'espera si no compleix bé el sinistre encàrrec.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Prudenci Bertrana, 1994.

Vegeu també la narració novel·lada de la vivència real d'un supervivent en un camp de concentració nazi: JOAN i ARINYÓ, Manel. *10.193 Escuma de mar*. Catarroja (València): Perifèric Edicions, 2004. (Narrativa; 4).

Podria servir de complement a la lectura del llibre, la pel·lícula del director Steven Spielberg, *La llista de Schindler*. EE.UU., 1993.

Vegeu la pàgina d'autor de Maria Àngels Anglada a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/angladama/index.php>

El temps de les paraules en veu baixa

Autor: Grobéty, Anne-Lise

Fitxa tècnica:

GROBÉTY, Anne-Lise. *El temps de les paraules en veu baixa*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Editorial Barcanova, 2005. (Antaviana Nova; 69).

Nombre de pàgines: 96

ISBN: 84-489-1476-7

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

El règim nazi alemany.

Segona Guerra mundial.

La persecució i extermini dels jueus a l'Alemanya nazi.

Argument:

L'Oskar i el protagonista d'aquesta història són molt bons companys, i també ho són els seus pares, amants de la poesia, units per una amistat profunda i autèntica. De sobte, però, tot trontolla i la situació es capgira. El món que els envolta queda trasbalsat després de l'accés al poder d'Adolf Hitler, líder del Partit Nacionalsocialista Alemany dels Treballadors, més conegut com a partit nazi, que imposa unes noves regles al joc polític i social i suscita l'odi envers algunes minories, com ara els jueus, que seran objecte d'una persecució implacable i d'un extermini massiu. Aquesta nova realitat toca de molt a prop les dues famílies amigues i les circumstàncies obliguen una d'elles a marxar i intentar buscar refugi en algun indret més segur.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

Traducció del francès a cura de Pau Joan Hernández.

La guerra de Petros

Autor: Zei, Alki

Fitxa tècnica:

ZEI, Alki. *La guerra de Petros*. 1a ed. Barcelona: Empúries, 1991. (L'Odissea; 54).

Nombre de pàgines: 240

ISBN: 84-7596-291-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

Segona Guerra mundial.

La invasió alemanya de Grècia. La resistència grega.

La població civil grega durant la Guerra.

Argument:

La novel·la relata els quatre anys de guerra, ocupació i resistència a Grècia durant la Segona Guerra mundial, tal com els viuen Petros, un nen de nou anys (un noi de tretze, quan acaba el llibre), la seva família, els amics, els veïns i, en general, els habitants d'Atenes. Per mitjà de Petros i de la seva gent i el seu món podem conèixer i entendre la lluita del poble grec per la llibertat.

Font: Editorial Empúries

Informació addicional:

Traducció del grec d'Anna Maria Ymbert Casassas.

SEGON CICLE ESO I BATXILLERAT

Edat antiga

Si la gran deessa ho vol

Autor: Lluch, Enric

Fitxa tècnica:

LLUCH, Enric. *Si la gran deessa ho vol*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2002. (Esguard; 6).

Nombre de pàgines: 166

ISBN: 84-7660-730-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segona meitat del segle III a C.

Temàtica. Context:

Segona Guerra púnica.

Món i cultura ibèrics.

Argument:

Un jove iber, reclutat per l'exèrcit cartaginès durant la Segona Guerra púnica, ens conta les seves experiències personals, com a soldat i com a home, des del setge i la conquesta de Sagunt fins a la derrota i mort dels germans Scípio, generals romans, en la batalla d'Ilorki. La novel·la és la crònica de la campanya de guerra cartaginesa, i el relat humà de les relacions del protagonista, de nom Belisker, amb la captiva Aenai, amb el reclutador Mutil i amb el guerrer Urkestar.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Sobre el món dels ibers podeu consultar: CÒNSUL, Arnau. "Els secrets dels ibers". *Sàpiens* [Barcelona], núm.11 (setembre 2003), p.22-29.

Un riu d'espigues

Autor: Ballart, Manel

Fitxa tècnica:

BALLART, Manel. *Un riu d'espigues*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2005. (Esguard; 14).

Nombre de pàgines: 168

ISBN: 84-9824-069-7

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segona meitat del segle III a C.

Temàtica. Context:

Segona Guerra púnica.

Món i cultura ibèrics.

Argument:

Als inicis de la Segona Guerra Púnica, quan la identitat i la llibertat dels pobles ibers del territori que, temps a venir, esdevindrà Catalunya es veuen tràgicament amenaçades per les dues grans potències en pugna, Roma i Cartago, un jove guerrer de la Ilercavònia, obeint les instruccions dels sagrats auguris, haurà de viatjar fins a les terres dels pobles indigets, amb la missió d'anar a buscar i emparar una sacerdotessa. Un petit grup acompanyarà en Tibaste, el protagonista, durant el viatge d'anada, el qual es farà per mar i amb rapidesa. La tornada, però, s'iniciarà amb una violenta brega, i serà l'Abània, la jove sacerdotessa, qui, inesperadament, haurà de protegir en Tibaste, malferit, i conduir-lo en la fugida. El viatge dels dos joves cap al sud, tot travessant un país amenaçat per la guerra i l'etnocidi, anirà amarant-se de peripècies singulars; un llarg viatge, doncs, durant el qual els dos protagonistes s'enriquiran amb coneixements i experiència, i acabaran descobrint l'amor.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Novel·la Juvenil Far de Cullera 2005

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Vicent Ferrer a:

<http://www.bromera.com/pub/PropDidac/31014.pdf>

Sobre el món dels ibers podeu consultar: CÒNSUL, Arnau. "Els secrets dels ibers". *Sàpiens* [Barcelona], núm.11 (setembre 2003), p.22-29.

SEGON CICLE ESO I BATXILLERAT

Edat mitjana

Arnau, els dies secrets

Autor: Barceló, Xesc

Fitxa tècnica:

BARCELÓ, Xesc. *Arnau, els dies secrets*. 2a ed. Barcelona: Proa, 1994. (A tot vent; 315).

Nombre de pàgines: 196

ISBN: 84-7739-619-1

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XI

Temàtica. Context:

Llegendari català.

Societat i cultura medievals.

Feudalisme.

Argument:

El comte Arnau és raptat per uns bandits, que han rebut l'encàrrec de matar-lo. Però l'ambició fa que en lloc de matar-lo el vinguin a Yazid, un noble musulmà, que li dóna la llibertat. Durant la seva absència, el seu cunyat, Odalric, s'ha ensenyorit de les terres del comte. El retorn d'Arnau frustra el plans d'Odalric, que teixeix una conxorxa per desprestigiar el comte i fer-lo desterrar. Arnau va a parar a les masmorres d'Odalric, de les quals fuig amb l'ajut d'Ermengol i, mentre es refugia per les muntanyes, s'ordeix la seva llegenda. Mentre Odalric crea un comte Arnau que sembla la por i la mort per on passa, Ermengol en crea un altre que combat els moros en nom del comte de Barcelona

Font: Edicions La Galera/Proa

Informació addicional:

Guia de lectura i propostes d'activitats a: DIVERSOS AUTORS. *Guia de lectura ESO/BAT*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 1998. p. 93-96.

Aquesta novel·la, primerament, havia estat el guió cinematogràfic d'una sèrie televisiva escrita per Xesc Barceló i dirigida per Lluís Maria Güell: *Arnau, els dies secrets*. TV3-Ovídeo, 1993

Les cendres del desig

Autor: Roig, Daniel

Fitxa tècnica:

ROIG ESCOFET, Daniel. *Les cendres del desig*. 1a ed. Barcelona: RBA La Magrana, 2006. (Les ales esteses; 198).

Nombre de pàgines: 288

ISBN: 84-7871-684-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Darreries del segle XII i principis del XIII

Temàtica. Context:

Regnat de Pere I el Catòlic.

Reconquesta. Sarraïns.

Els càtars.

Croada contra els albigesos.

Societat i cultura medievals.

Argument:

El 1196, a la mort d'Alfons el Cast, rei d'Aragó i comte de Barcelona, la corona passa a mans de l'infant Pere. Jaume Sentiu, aspirant a cavaller, somia de formar part del seu servei i lluitar contra el més gran dels enemics, els sarraïns, responsables de l'assassinat del seu pare. Però la vida de la cort amaga molts entramats, molts més dels que Jaume hagués imaginat mai. El catarisme s'escampa per Occitània, unes terres cobejades pel sobirà francès; el caràcter arrauxat del rei Pere fa trontollar l'economia de la corona, i raons polítiques aconsellen que el rei es casi i tingui un fill, un hereu, amb Maria de Montpeller, per qui el rei confessa sentir una fonda aversió. Jaume, que, amb el temps s'ha convertit en home de confiança del monarca, participa en moltes de les seves trifulgues i esdevé, alhora, actor i testimoni d'aliances, falses promeses, secrets, traïcions i infidelitats.

Font: Edicions de La Magrana.

Informació addicional:

Sobre la batalla de Muret podeu consultar: SELLA, Antoni. "La gran derrota catalana". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 32 (juny 2005), p.24-31.

Sobre el moviment càtar, vegeu: DALMAU, Antoni. "La biblia de los perseguidos. La herejía cátara". *Historia. National geografic* [Barcelona], núm.47. p.66-77.

Temps de conquesta

Autor: Lluch, Enric

Fitxa tècnica:

LLUCH, Enric. *Temps de conquesta*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2007. (Esguard; 16).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 978-84-9824-244-7

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIII

Temàtica. Context:

Regnat de Jaume I el Conqueridor.

La conquesta de Mallorca i del País Valencià.

Argument:

El 5 de setembre de 1229 una flota de més de 150 vaixells dirigida per Jaume I salpa cap a les Mallorques amb l'objectiu de conquerir-les. El 31 de desembre cau finalment la capital. La ciutat és saquejada i la majoria dels habitants moren o es converteixen en esclaus. Fins aquí, els fets oficials. Però, com van viure aquella aventura bèl·lica els protagonistes? Aquesta novel·la ens mostra els fets històrics des de la perspectiva del jove Guillem, fill d'un ferrer a les ordres del rei en Jaume, a qui seguirà fins a la conquesta de València, el 1238. La guerra i les seves misèries, els sofriments de la gent humil, les ànsies per tornar a casa sans i estalvis, estaran també present al llarg de l'obra.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Novel·la Juvenil Far de Cullera 2007

Aquesta edició inclou un apèndix amb un breu estudi sobre el context històric de la novel·la.

Vegeu els recents estudis biogràfics sobre la vida de Jaume I:

FURIÓ, Antoni. *El rei conqueridor. Jaume I: entre la història i la llegenda*. Alzira: Bromera, 2007. (Grans Obres Bromera; 15).

CINGOLANI, Stefano. *Jaume I: història i mite d'un rei*. Barcelona: Edicions 62, 2007. (Biografies i memòries; 68).

Sobre la conquesta de Mallorca podeu consultar: MORALES, Joan. "La conquesta de Mallorca". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 8 (juny 2003), p.32-35.

El secret de l'almogàver

Autor: Closa, Daniel

Fitxa tècnica:

CLOSA, Daniel. *El secret de l'almogàver*. 1a ed. Barcelona: Edicions La Campana, 2000. (Toc de ficció; 23).

Nombre de pàgines: 332

ISBN: 84-88791-87-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

La Companyia catalana a Orient.

Els almogàvers.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

Ermengol, el protagonista, és un jove almogàver inquiet pel seu aprenentatge guerrer però també pel misteri del seu origen familiar. Home de Berenguer d'Entença, participa en les accions militars a l'imperi de Bizanci. En la novel·la apareixen els personatges reals que recull la crònica històrica de l'expedició militar, al costat d'altres personatges novel·lescos com Pere Gros i Pere Xic, Bruna, l'ambiciós Grau, i la donzella del palau de Constantinoble de la qual el jove almogàver s'enamora.

Font: Edicions La Campana

Informació addicional:

Sobre els almogàvers podeu consultar: MORALES, Joan. "Desperta ferro!". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 7 (maig 2003), p.26-33.

Lisimàquia. L'expedició dels catalans a l'Imperi d'Orient (I)

Autor: Arnal, Antoni

Fitxa tècnica:

ARNAL, Antoni. *Lisimàquia. L'expedició dels catalans a l'Imperi d'Orient (I)*. 1a ed. Tarragona: Arola Editors, 2003.

Nombre de pàgines: 198

ISBN: 84-95985-37-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

La Companyia Catalana a Orient.

Els almogàvers.

Roger de Flor.

Argument:

L'any 1303 els guerrers catalans i aragonesos del regne de Sicília, varen formar una companyia per anar a l'Imperi d'Orient a defensar-lo dels turcs. Aquesta obra és un relat novel·lat de l'expedició d'aquells soldats que doblegaren els turcs, es feren amos de l'Anatòlia i, el seu cabdill, Roger de Flor, fou el senyor d'aquell país. Aquesta gesta es pot comparar a la de Lysimachus, general d'Alexandre el Gran, que setze segles abans fou rei de la Tràcia i bona part de l'Àsia Menor. Aquest cabdill grec va fundar la ciutat de Lisimàquia, a la península del Quersonès, en el mateix lloc on els catalans, assetjats, varen derrotar exèrcits grecs que els superaven en la proporció de vint a un.

Font: Arola Ediors

Informació addicional:

Aquest és el primer dels dos volums en què es publica aquesta novel·la, la qual es completa amb el títol: *Anàbasi. L'expedició dels catalans a l'Imperi d'Orient (II)* (Vegeu-ne la fitxa corresponent)

Sobre els almogàvers podeu consultar: MORALES, Joan. "Desperta ferro!". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 7 (maig 2003), p.26-33.

Anàbasi. L'expedició dels catalans a l'Imperi d'Orient (II)

Autor: Arnal, Antoni

Fitxa tècnica:

ARNAL, Antoni. *Anàbasi. L'expedició dels catalans a l'Imperi d'Orient (II)*. 1a ed. Tarragona: Arola Editors, 2003.

Nombre de pàgines: 174

ISBN: 84-95985-38-1

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIV

Temàtica. Context:

La Companyia Catalana a Orient.

Els almogàvers.

Els ducats catalans d'Atenes i Neopàtria.

Argument:

La retirada que la host catalana va fer des de Gal·lípoli fins al ducat d'Atenes s'ha comparat a l'*anàbasi* o retirada dels deu mil grecs contada per Xenofont, perquè hi ha una gran similitud. Els mercenaris grecs que varen anar a Pèrsia, quan varen quedar sense capitans, Xenofont els va conduir a la seva pàtria travessant països hostils. Però els grecs tenien com a objectiu arribar a Grècia, mentre que per als mercenaris catalans era un exili sense tornada, ja que s'havien de construir una nova pàtria. Després de morts els cabdills, els herois catalans foren manats per un democràtic *Consell dels Quatre*, que els va portar a la conquesta del ducat d'Atenes. Allí fundaren la seva nova pàtria (Neopàtria), on varen romandre fins a les darreries del segle XIV.

Font: Arola Ediors

Informació addicional:

Aquest és el segon dels dos volums en què es publica aquesta novel·la, la qual s'inicia amb el títol: *Lisimàquia. L'expedició dels catalans a l'Imperi d'Orient (I)* (Vegeu-ne la fitxa corresponent)

Sobre els almogàvers podeu consultar: MORALES, Joan. "Desperta ferro!". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 7 (maig 2003), p.26-33.

L'església del mar

Autor: Falcones, Ildefonso

Fitxa tècnica:

FALCONES, Ildefonso. *L'església del mar*. 19a ed. Barcelona: Rosa dels Vents, 2007.

Nombre de pàgines: 666

ISBN: 978-84-01-38692-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIV

Temàtica. Context:

Regnat de Pere III el Cerimoniós.

L'arquitectura gòtica catalana.

Els atacs als calls jueus de Barcelona a finals del XIV

La Inquisició.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XIV

Argument:

Segle XIV. La ciutat de Barcelona és en els seu moment de màxima prosperitat; ha crescut cap a la Ribera, l'humil barri dels pescadors, on els seus habitants decideixen construir, amb els diners d'uns i l'esforç d'uns altres, el temple marià més gran que hom aha conegut: Santa Maria de la Mar. Una construcció que és paral·lela a l'atzarosa història d'Arnau, un serf de la terra que fuig dels abusos d'un senyor feudal i es refugia a Barcelona, on es converteix en ciutadà i, gràcies a això, en un home lliure. El jove Arnau treballa com a palafrener, bastaix, soldat i canvista. Una vida extenuant, sempre a l'empar de l'església de la Mar, que el portarà de la misèria del fugitiu a la noblesa i a la riquesa. Però en aquesta posició privilegiada també li arriba l'enveja d'altres ciutadans que ordeixen una sòrdida conjura que posa la seva vida en mans de la Inquisició.

Font: Edicions Rosa dels Vents

Informació addicional:

Traducció del castellà a cura de Carles Urritz.

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicat a Ildefonso Falcones: http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=3257

Sobre el regnat de Pere III, podeu consultar: CÒNSUL, Arnau; FERNÀNDEZ, Jaume. "Pere III. El forjador de l'Estat català". *Sàpiens* [Barcelona], núm.65 (març 2008), p.18-25.

Sobre l'església de Santa Maria del Mar podeu consultar: ADELL, Joan-Albert. "La catedral dels mariners". *Sàpiens* [Barcelona], núm.15 (gener 2004), p.46-49.

El patró Gombau

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *El patró Gombau*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2000. (Lo Marraco; 77).

Nombre de pàgines: 135

ISBN: 84-7935-760-6

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Darreries del segle XIV

Temàtica. Context:

La Companyia catalana a Orient.

Expansió comercial per la Mediterrània.

Argument:

El segle XIV s'està acabant, i la Mediterrània bull de comerç, cobejances polítiques i pirateria. Piranos, l'illa aquí deserta, un espai creat per l'autor i recurrent en la seva narrativa, acull uns naufrags capitanejats pel patró Gombau. Hauran de sobreviure en aquella nova terra per a ells. Entre els naufrags, una noia; i un noble ple d'urc i d'insolència, que farà el contrapunt aspre al seny cooperatiu de la majoria. El tremp del patró Gombau, un almogàver supervivent de la Companyia catalana de Roger de Flor, s'haurà de posar a prova.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

El Papa maleït

Autor: Garcia Grau, Manuel

Fitxa tècnica:

GARCIA GRAU, Manuel. *El Papa maleït*. 1a ed. Barcelona: Editorial Planeta, 2003. (Ramon Llull; 54).

Nombre de pàgines: 336

ISBN: 84-9708-108-0

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XIV i primera del XV

Temàtica. Context:

El Cisma d'Occident.

El pontificat de Benet XIII, el Papa Luna.

El Compromís de Casp.

Societat i cultura a la baixa edat mitjana.

Argument:

Uns enigmàtics quaderns que parlen de l'anomenat antipapa Benet XIII han estat trobats a la Biblioteca Nacional de París. Aquests documents estan plens de revelacions sobre la vida i els motius de la llegenda negra d'un dels homes clau en la política i la religió de l'Europa dels segles XIV i XV, amb el Cisma d'Occident com a detonant. Confessions, morts misterioses, persecucions antisemites, interessos monàrquics, l'ombra de la Inquisició, el Compromís de Casp i traïcions i lleialtats de tota mena travessen el relat que ens ofereix el secretari personal del Papa refugiat a Peníscola, que després de la mort d'aquest s'amagà en un poble del Pirineu català durant més de deu anys. Unes memòries que ens mostren de primera mà Benet XIII, l'anomenat Papa Luna, el personatge més maleït i incomprès de la història de l'Església.

Font: Editorial Planeta

Informació addicional:

Veg. la fitxa d'autor de Manuel Garcia Grau a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/ggrau/index.php>

L'engany de Casp

Autor: Renau, Xavier

Fitxa tècnica:

RENAU, Xavier. *L'engany de Casp*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2006. (Proa beta; 173).

Nombre de pàgines: 336

ISBN: 84-8437-849-7

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primeries del segle XV

Temàtica. Context:

La fi del Casal de Barcelona.

El Compromís de Casp.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

El 24 de juny de 1412, nou delegats dels regnes de la Corona d'Aragó es van reunir a la ciutat de Casp per decidir qui havia d'ocupar el tron que havia deixat, sense successió clara, Martí l'Humà, l'últim rei del Casal de Barcelona. L'elegit va resultar ser Ferran d'Antequera, fill del rei de Castella. D'aquesta manera, la dinastia castellana dels Trastàmara va quedar instaurada en el país. En aquest marc controvertit, Arnau Sa Torre, advocat pertanyen a una família de jueus conversos, desvela el joc d'interessos, traïcions i maquinacions que hi ha darrere la discutida sentència.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Les cendres del cavaller

Autor: Vilaplana, Silvestre

Fitxa tècnica:

VILAPLANA, Silvestre. *Les cendres del cavaller*. 1a ed. 4a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2005. (Esguard; 13).

Nombre de pàgines: 248

ISBN: 84-7660-078-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XV

Temàtica. Context:

Literatura catalana medieval.

Joanot Martorell.

Societat i cultura al segle XV

Argument:

A València, el 1464, Joanot Martorell, vell, malalt, arruïnat i pressentint propera la mort, escriu una llarga carta al seu benefactor, Martí Joan de Galba en la qual li demana que vetlli perquè no es perdi en l'oblit el seu llibre *Tirant lo Blanc*. I per tal que compregui millor el contingut del llibre, el qual conté també gran part del que ell mateix ha viscut com a cavaller, li relata la història de la pròpia vida. Així, assistim a la narració en primera persona d'unes vivències apassionants: la lluita com a soldat al costat del seu rei Alfons el Magnànim, per conquerir Nàpols, les intrigues viscudes com a conseller del príncep de Viana o les relacions amb el seu cunyat, el poeta Ausiàs March.

L'obra també és el retrat d'un temps de canvi, el segle XV, en el qual els valors cavallerescos com l'honor es veuen substituïts per valors burgesos i materialistes.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el XV Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira.

L'edició compta amb un apèndix on apareix un estudi de l'obra a cura de Vicent Ferrer i del mateix autor.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Vicent Ferrer a:

<http://www.bromera.com/pub/PropDidac/31013.pdf>

El retorn d'Hug Roger

Autor: Cantalozella, Assumpció

Fitxa tècnica:

CANTALozELLA, Assumpció. *El retorn d'Hug Roger*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2007. (A tot vent; 465).

Nombre de pàgines: 328

ISBN: 978-84-8437-955-9

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XV

Temàtica. Context:

El regnat de Joan II.

La guerra civil catalana.

Hug Roger III, comte de Pallars.

El regnat de Ferran II, dit el Catòlic.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XV.

Argument:

Hug Roger III tenia setze anys quan es va convertir en l'últim comte del Pallars en un marc històric tan conflictiu com el darrer tram del segle XV. L'anomenat Senyor de les Muntanyes va ser un d'aquests nobles que la història ha de redescobrir. Hi ha historiadors que acusen Hug Roger de ser la causa principal que Catalunya rodolés pel desordre i la guerra; en canvi altres, el veuen un home d'honor i un defensor de les llibertats del país. Fou l'únic noble català que Joan II no va perdonar a la Capitulació de Pedralbes, raó per la qual es va retirar al Pallars i va plantejar-se la creació d'un estat independent al cor dels Pirineus. El relat ens acostava els clarobscurs d'aquest personatge real i novel·lesc alhora, barrejant amors i desamors, episodis de bruixeria i el robatori, en els nostres dies, dels documents d'una exposició al Museu d'Història de Catalunya.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Sobre el comte Hug Roger podeu consultar: REL·LA, Ferran. "L'aventura frustrada d'Hug Roger III". *Sàpiens* [Barcelona], núm.14 (desembre 2003), p. 22-29.

SEGON CICLE ESO I BATXILLERAT

Edat moderna

Allah Akbar (El morisc)

Autor: Ferrà, Miquel

Fitxa tècnica:

FERRÀ, Miquel. *Allah Akbar (El morisc)*. 1a ed. 2a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2002. (Esguard; 3).

Nombre de pàgines: 216

ISBN: 84-7660-660-5

Nivell lector recomanat:

Segon cicle d'ESO i batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVI

Temàtica. Context:

La Inquisició.

Societat i cultura dels moriscos valencians.

L'expulsió dels moriscos.

Argument:

Aquesta novel·la narra l'epopeia d'Ahmed Al-Farrasí, un morisc valencià del segle XVI, cabdill de la tropa de mercenaris que conqueriren la ciutat de Timbuctú, a l'Àfrica central. El protagonista d'aquesta història ens conta, en primera persona, la seva aventura en una lluita contra els fusellers del Marroc, molts dels quals eren també d'origen valencià. La crònica d'aquests fets bèl·lics és contrapuntada al llarg del relat amb els records del protagonista, que evoca els anys de la seva vida passats a les contrades valencianes. El seu relat deixa constància de la cultura, els costums i la llengua del seu poble, els moriscos del regne de València, com també de la lluita per sobreviure a la dura repressió inquisitorial del segle XVI.

Font: Edicions Bromera.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira 1989.

El cavall verd

Autor: Borrell, Joaquim

Fitxa tècnica:

BORRELL, Joaquim. *El cavall verd*. 1a ed. 2a imp. Picanya (València): Edicions del Bullent, 2004. (Miratges; 12).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-89663-74-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

Expulsió dels moriscos del Regne de València.

Societat i cultura al segle XVII

Argument:

L'any 1609 Martí Vallalta, soldat llicenciat de les Índies, torna a la seua Marina natal. Aviat té l'ocasió de socórrer Ezme, una jove i misteriosa morisca de la Vall de Laguar acusada de bruixeria. Mentre creix el seu amor, comencen els preparatius de l'expulsió dels moriscos del Regne de València. Quinze mil homes, dones i xiquets, decidits a resistir-s'hi, s'apleguen a Laguar a les ordres de l'improvisat rei Mellini, moliner de Guadalest. Segons una vella profecia, allí un cavall verd, que els rebels identifiquen amb la muntanya de Pop, salvarà els seu poble dels enemics. S'alça el teló del moment més tràgic i decisiu de l'edat moderna valenciana.

Font: Edicions del Bullent.

Informació addicional:

Traducció del castellà a cura de Gemma Avellán i Bisbal.

El silenci del mariner

Autor: Oliver, Toni

Fitxa tècnica:

OLIVER, Toni. *El silenci del mariner*. 1a ed. 4a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2002. (Esguard; 5).

Nombre de pàgines: 177

ISBN: 84-7660-729-6

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

El món de la marineria a la Mediterrània de finals del segle XVII.

L'ordre dels Cavallers de Malta al segle XVII.

El bandolerisme.

Societat i cultura al segle XVII.

Argument:

Enric Descamps, un jove estudiant de Sardenya, coneix un mariner mut que, amb l'escriptura, li narrarà una vida de captivitat dins les galeres pirates algerianes. Mitjançant el relat del vell mariner, la novel·la ens descobreix com era la vida a la Mediterrània al final del segle XVII: la dura existència dels esclaus remers, la famosa i temuda ordre dels Cavallers de Malta, els bandolers que atemorien els mercaders... Així mateix, l'obra ens narra també dues històries d'amor: una, la que uneix el mariner amb un nen i l'altra, la que el protagonista estableix amb una dona excepcional.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Novel·la Històrica Juvenil Far de Cullera 2002.

Vent d'Almansa

Autor: Franco, Josep

Fitxa tècnica:

FRANCO, Josep. *Vent d'Almansa*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2006. (Esguard; 15).

Nombre de pàgines: 167

ISBN: 84-9824-148-0

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries del segle XVIII

Temàtica. Context:

La Guerra de Successió al País Valencià.

Les intrigues i pugnes entre els bàndols dels maulets i els botiflers.

Societat i cultura a la València d'inicis del segle XVIII

Argument:

El 1700, mentre les campanes ploren la mort del rei Carles, Marc Peris se'n va a València, on el mestre impressor Onofre Cabrera li obri les portes d'un món nou. Mentre va fent-se un home, Marc descobreix l'amor, cultiva l'amistat, té notícies d'un heroi popular que podria ser el seu pare i sent parlar per primera vegada d'una guerra encara llunyana entre dos bàndols, els austriacistes (maulets) i els borbònics (botiflers), per la successió al tron. Però la mort inesperada del seu protector el deixa en mans del destí. Víctima d'una traïció, empresonat i sense cap altra riquesa que la fidelitat de les persones que l'estimen, Marc haurà de superar les adversitats per evitar que la derrota que marcarà el futur del país pose fi també a la seua vida.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Novel·la Històrica Juvenil Far de Cullera 2006.

Aquesta edició inclou un apèndix amb un breu estudi sobre el context històric de la novel·la, a cura de Vicent Ferrer i Josep Franco.

Podeu consultar el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

La dona a la finestra

Autor: Villatoro, Vicenç

Fitxa tècnica:

VILLATORO, Vicenç. *La dona a la finestra. El Born, 10 de setembre de 1714*. 1a ed. Barcelona: Edicions 62, 2005. (El Balanci; 519).

Nombre de pàgines: 184

ISBN: 84-297-5678-7

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries el segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

El setge de Barcelona de 1714.

Societat i cultura a la Catalunya de principis del XVIII

Argument:

S'inicia el rodatge d'una pel·lícula. L'escenari: el barri del Born de Barcelona. Els personatges, actors professionals amb un bon atrezzo, acostumats a posar-se en la pell de qualsevol altre: un soldat, per exemple, del batalló de Santa Eulàlia. Una bona història, un bon guió i, molt important, un director amb experiència que sigui capaç d'explicar la crònica d'una ciutat amb les hores comptades.

La pel·lícula: Barcelona, 10 de setembre de 1714. Des de l'alta finestra de la galeria del casal del carrer Montcada, l'Eulàlia Sorribes observa la ciutat ensutjada pel fum dels focs de la nit passada. El setge ja fa dies que dura, és difícil que resisteixi gaire, però arraulida dins les muralles, la ciutat, atrafegada, convulsa en un clima d'exasperació i heroisme intenta mantenir el seu ritme quotidià. El dolor, la por, la desconfiança hi conviuen amb els desitjos i les esperances dels seus habitants. Ningú no sap del cert què passarà demà. El relat és la recreació d'un capítol fonamental de la nostra història: el setge de Barcelona de 1714.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a l'autor: : http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=3095

Podeu consultar el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

La presó de Lleida

Autor: Vallverdú, Josep

Fitxa tècnica:

VALLVERDÚ, Josep. *La presó de Lleida*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2003. (Lo Marraco; 124).

Nombre de pàgines: 190

ISBN: 84-9779-088-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

La política felipista de repressió contra Catalunya: el decret de Nova Planta.

Societat i cultura a la Catalunya de principis del XVIII

Argument:

El relat pren com a punt de partida la coneguda cançó popular, sobre la qual l'autor basteix una història pre-romàntica, d'aventura i enjòlit, amb el contrapunt d'un amor insinuat viscut des de la dramàtica aventura personal dels protagonistes, tot davant el teló de fons de la repressió felipista després dels decrets de Nova Planta, en un Lleida sotragada per la guerra de Successió.

Font: Pagès Editors.

Informació addicional:

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://www.vallverdu.org/>

Podeu consultar el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

SEGON CICLE ESO I BATXILLERAT
Edat contemporània

La sang dels francesos

Autor: Casas, Mariano

Fitxa tècnica:

CASAS, Mariano. *La sang dels francesos*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2005. (Esguard; 9).

Nombre de pàgines: 130

ISBN: 84-7660-782-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primeries del segle XIX

Temàtica. Context:

Els inicis de la Guerra del Francès.

Avalots populars a València contra l'ocupació francesa.

Societat i cultura al País Valencià de principis del XIX.

Argument:

L'acció de la novel·la recrea un episodi brutal que va tenir lloc a la ciutat de València durant els primers mesos del 1808. Com a conseqüència de l'abdicació del rei Ferran VII i de la presència de tropes franceses a la península Ibèrica se succeeixen els esclats de violència i episodis de terror. El jove Vicent serà testimoni d'alguns fets horripilants, i també protagonitzarà algunes accions que tracten d'evitar nous vessaments de sang.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

El carrer dels Petons

Autor: Fité, Marcel

Fitxa tècnica:

FITÉ, Marcel. *El carrer dels Petons*. 1a ed. Barcelona: Barcanova, 2003.

Nombre de pàgines: 272

ISBN: 84-489-1419-8

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Charles d'Espagnac o el comte d'Espanya.

Primera Guerra carlina.

Societat i cultura a la Barcelona del segle XIX

Argument:

L'obra recrea els fets que van ocórrer a Barcelona durant el període en què el comte d'Espanya Charles d'Espagnac va ser capità general de Catalunya, en temps de Ferran VII. Aquest personatge qualificat de *sanguinari* va ser assassinat en condicions misterioses i la seva tomba profanada. El protagonista de la novel·la, Miquel, un noi del Pirineu que emigra a Barcelona el 1827 intenta treure l'entrellat de la mort del temut comte. Un cop a Barcelona, a més de les arbitrietats, abusos i salvatjades del comte d'Espanya, descobrirà la ciutat, les tensions socials de l'època (liberals i absolutistes) i coneixerà una noia, de la qual s'enamorarà.

Font: Pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicat a Marcel Fité. (Veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicat a Marcel Fité:
<http://www.joanducros.net/corpus/marcel%Fite.html>

Galceran, l'heroi de la guerra negra

Autor: Cabré, Jaume

Fitxa tècnica:

CABRÉ, Jaume. *Galceran, l'heroi de la guerra negra*. 1a ed. Barcelona: Edicions Proa/La Galera, 2003. (Joves/Adults; 3)

Nombre de pàgines: 109

ISBN: 84-8437-577-3

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

Segona Guerra carlina.

Argument:

L'acció se situa al segle XIX en plena Segona Guerra Carlina. Catalunya és un país convulsionat per una revolta que té l'origen, entre altres motius, en el descontentament de la pagesia davant la dictadura a què és sotmesa per part del govern central. dins aquest context, Jaume Galceran, també conegut amb el nom de Queraltó, es refugia a les muntanyes del Berguedà per venjar la mort del seu germà. Es converteix en cabdill de bandolers, conegut i temut a tot arreu per la seva violència i crueltat. En el fons, només reclama justícia social i defensa uns valors que porten el senyal de la bogeria, però també el del valor. Galceran és un heroi de dimensió humana, vulnerable a les febleses més quotidianes, però capaç també de les heroïcitats més sublimes.

Font: A partir de la fitxa d'autor de Jaume Cabré a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/cabrej/obra.php>

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Joaquim Ruyra 1977.

Propostes didàctiques referides al llibre a: CLARAMUNT ARMENGAU, M. Àngels; VEGA CASTELLVÍ, Carles. *Dossier: Bandolerisme i literatura*. Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa. Servei d'Ensenyament del Català. SEMINARI "El gust per la lectura" 2002-2003. p.48-73. I present a:

(http://www.xtec.es/lic/centre/professorat/dossiersgust/Bandolerisme_2001.pdf)

Cor de Roure

Autor: Teixidor, Emili

Fitxa tècnica:

TEIXIDOR, Emili. *Cor de Roure*. 6a ed. Barcelona: Editorial Cruïlla, 2006. (Gran Angular; 142).

Nombre de pàgines: 283

ISBN: 84-661-1304-5

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Tercera Guerra carlina.

Industrialització.

Associacionisme obrer.

Societat i cultura a la Catalunya rural del segle XIX.

La Renaixença: la cançó popular.

Argument:

A la darrerria del segle XIX, al final de la Tercera guerra carlina, es viuen temps convulsos. La guerra s'acosta a Cor de roure, la masia de Don Llop, el qual encarrega a en Tinoc, el noi que té afillat, que vigili el casalot mentre la família i el servei es refugien en una residència d'estiu. Mentre està sol, en Tinoc rep la visita de personatge diversos que li permeten descobrir alguns secrets que envolten els seus orígens misteriosos. Amb l'ajuda de la Viana, però, una noia amiga seva, en Tinoc aconsegueix preservar la masia després d'haver viscut unes quantes aventures.

Font: Editorial Cruïlla

Informació addicional:

Veg. *Guia de lectura* del llibre a la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA:

<http://www.escriptors.cat/autors/teixidore/index.html>

L'Editorial Cruïlla (www.cruilla.cat) facilita l'accés a un *Quadern lector*, una guia de lectura en format digital referida a aquest llibre, a aquells professors que prèviament ho sol·liciten.

Júlia

Autor: Simó, Isabel-Clara

Fitxa tècnica:

SIMÓ, Isabel-Clara. *Júlia*. 1a ed. 4a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2004. (Esguard; 11).

Nombre de pàgines: 288

ISBN: 84-7660-958-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX.

Temàtica. Context:

Industrialització.

Associacionisme obrer.

Anarcosindicalisme.

Primera República espanyola.

Argument:

En plena Revolució del Petroli (esclat revolucionari obrer, violent, incendiari), la protagonista d'aquesta narració, Júlia es deixa la pell treballant als telers de la ciutat d'Alcoi. Lluny de conformar-se amb la vida d'obrera que li ha tocat, aprofita la primera ocasió que se li presenta per a canviar d'estatus i esdevenir una senyora. No obstant això, el seu passat la persegueix: un pare a qui adorava, mort a la presó d'Alacant després d'un llarg empresonament, acusat d'haver participar en els aldarulls obrers, i una mare a qui titllen de bruixa no són les millors cartes de presentació per acarar una nova vida. Júlia, però, no deixarà que res ni ningú posen fi al seu somni.

Font: Edicions Bromera.

Informació addicional:

Aquesta edició inclou un apèndix amb un breu estudi sobre el context històric de la novel·la, a cura d'Àngel Beneito i Francesc X. Blai.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec d'Àngel Beneito, Francesc X. Blai, Enric Ramiro i Alfred Morell a :

<http://www.bromera.com/pub/PropDidac/31011.pdf>

La ciutat dels prodigis

Autor: Mendoza, Eduardo

Fitxa tècnica:

MENDOZA, Eduardo. *La ciutat dels prodigis*. 1a ed. Barcelona: Edicions 62, 2000. (El Balanci; 374).

Nombre de pàgines: 372

ISBN: 84-297-4679-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XIX i principis del XX

Temàtica. Context:

Anarcosindicalisme i conflictivitat social.

La Mancomunitat de Catalunya.

La Setmana Tràgica de Barcelona.

La dictadura del general Primo de Rivera.

Els pistolers de la Patronal.

L'Exposició Internacional de Barcelona.

Societat i cultura a la Barcelona de finals del XIX i principis del XX.

Argument:

L'obra ens situa entre les dues Exposicions Universals celebrades a Barcelona el 1888 i el 1929 i ens descriu la transformació espectacular que viu la ciutat durant aquests anys a través de l'ascensió meteòrica d'Onofre Bouvila, un jove de comarques que arriba a la ciutat amb les mans a les butxaques, se submergeix en els baixos fons, coneix la misèria repartint propaganda anarquista o fent de venedor ambulat, i s'acaba convertint en un mafiós magnat de les finances, sentimental i despietat alhora. A cavall entre la novel·la històrica i la novel·la picaresca el relat és també un monument literari a la ciutat de Barcelona.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Traducció del castellà a càrrec de Xavier Lloveras.

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a l'autor: : http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=1777

D'aquesta obra, se n'ha fet una versió cinematogràfica dirigida per Mario Camus: *La ciutat dels prodigis*. ESP, 1999

La clau Gaudí

Autor: Carranza, Andreu; Martín, Esteban

Fitxa tècnica:

CARRANZA, Andreu; MARTÍN, Esteban. *La clau Gaudí*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Plaza & Janés, 2007.

Nombre de pàgines: 444

ISBN: 978-84-01-38709-8

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primeries del segle XX

Temàtica. Context:

El Modernisme.

Antoni Gaudí.

Societat i cultura a la Barcelona de principis del segle XX.

Trama d'intriga.

Argument:

Barcelona, principis del segle XX. La ciutat creix i el Modernisme exerceix una atracció irresistible en els amants de l'obscur. Lògies i societats secretes converteixen Barcelona en la capital de l'esoterisme, i l'arquitecte Antoni Gaudí esdevé la peça clau d'una profecia mil·lenària. Immers en la confusió social i coneixedor dels perills que amenacen la seva vida, Gaudí, un home de vida humil i senzilla, amaga una relíquia en el cor de la seva obra, dissenyada a imatge i semblança del gran projecte diví: la natura.

Barcelona, principis del segle XXI. Maria ha de complir els dissenys de la profecia. El temps corre en contra seu. Totes les respostes són en el simbolisme màgic de l'arquitecte, però la gran pregunta s'amaga en les constel·lacions celestials.

Font: Edicions Plaza & Janés

Informació addicional:

Entre el roig i el negre. Una crònica de la Barcelona anarquista

Autor: Mir Serra, Miquel

Fitxa tècnica:

MIR SERRA, Miquel. *Entre el roig i el negre. Una crònica de la Barcelona anarquista*. 1a ed. Girona: CCG Edicions, 2005. (Llibres dels quatre cantons; 24).

Nombre de pàgines: 250

ISBN: 84-964-4411-2

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Anarcosindicalisme.

La CNT i la conflictivitat social.

La Guerra civil espanyola.

L'exili polític.

Argument:

L'obra explica la vida d'un patruller de la FAI exiliat a Anglaterra que, en morir, deixa en herència el seu pis de Londres al seu fillol. Aquest i un amic arxiver descobriren unes memòries on el seu padrí descriu el seu passat anarquista, forjat en un món de violència que s'inicia a la guerra colonial del Marroc. El 1918 retorna a Barcelona on treballa de mecànic. Afiliat a la CNT i ferm partidari de la lluita armada, entra a formar part com a conductor i encarregat d'armament dels grups d'acció directa de la FAI i viu aquells anys d'ideals, misèria, pistoles i bombes. Quan esclata la guerra, enmig de l'explosió revolucionària, participa en la crema i saqueig d'esglésies i patrimoni civil. Part d'aquest material l'anirà transportant amb un camió al seu taller del Poblenou i després al mas familiar del Penedès. El botí més valuós, però, se l'endurà a l'exili, amb l'ajuda d'un ciutadà anglès, per vendre'l i començar una nova vida a Londres.

Font: CCG Edicions.

Informació addicional:

Escales d'una fuga

Autor: Casas, Mariano

Fitxa tècnica:

CASAS, Mariano. *Escales d'una fuga*. 1a ed. 3a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2005. (Esguard; 2).

Nombre de pàgines: 192

ISBN: 84-7660-579-X

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

Les Brigades Internacionals.

La població civil durant la Guerra.

Argument:

Som al cru hivern de 1937, en plena Guerra civil espanyola. Francesca, en una visita a València s'assabenta casualment d'un complot d'arrels político-militars que l'obliga a fugir per salvar la vida. A conspiració la persegueix fins a Albacete, on coneix Bill, un soldat de les Brigades Internacionals que l'ajuda a escapar dels seus enemics i amb qui viu un idil·li apassionat que els condueix a Madrid, una ciutat per on plana el fantasma de la guerra, sota un cel farcit d'intrigues i de bombes.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Els llops de la lluna roja

Autor: Delgado, Josep-Francesc

Fitxa tècnica:

DELGADO, Josep-Francesc. *Els llops de la lluna roja*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Empúries, 2002. (L'Odissea; 130).

Nombre de pàgines: 343

ISBN: 84-7596-960-7

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

Societat i cultura a la Catalunya rural de la primera meitat del segle XX

Argument:

Mentre arriben les tropes franquistes al febrer del 1939, els llops volten prop d'un poble del Berguedà i assetgen la Maria i el seu gos. Durant la persecució la noia descobrirà com són els llops i també com són els homes. I s'adonarà que els llops reals i els homes de debò tenen poc a veure amb tot el que li havien explicat fins aquell moment. Els fets de la guerra que se'ns expliquen al llarg de la novel·la són estrictament històrics i narren la tragèdia humana del conflicte a través d'uns personatges anònims que la van viure.

Font: Editorial Empúries

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Ramon Muntaner 2002.

Veg. *Guia de lectura* del llibre a la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRIPTORES EN LLENGUA CATALANA:

<http://www.escriptors.cat/autors/delgadojf/index.php>

El Grup Editorial 62 (correu@grup62.com) pot facilitar a aquells professors i centres escolars que ho sol·licitin una col·lecció de guies breus de lectura editades en format llibre i també digital, el primer volum de les quals, *40 lectures per a ESO i Batxillerat*, conté informació i propostes didàctiques a propòsit d'aquesta novel·la.

La comuna de Puigcerdà

Autor: Vallbona, Rafael

Fitxa tècnica:

VALLBONA, Rafael. *La comuna de Puigcerdà*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2001. (Clàssica; 432).

Nombre de pàgines: 197

ISBN: 84-664-0035-4

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

Els moviments anarquistes a Catalunya durant la Guerra: CNT/FAI.

Argument:

La mort de l'oncle Bartomeu fa tornar en Jaume a Puigcerdà després de molts anys sense anar-hi. Mentre posa a punt la paperassa per la venda del mas on vivia el vell, en Jaume descobreix unes cartes que li aclariran qui va ser el misteriós Bartomeu Rossell; cartes que, a la llarga, també acabaran canviant la seva vida com la guerra va canviar la de l'oncle.

Durant la Guerra civil espanyola Puigcerdà i la Cerdanya van viure un dels episodis més convulsos de la seva història. La presa del poder per anarquistes de la CNT-FAI comandats per Antonio Martín, anomenat el Cojo de Málaga, va convertir l'indret un cantó llibertari durant poc més d'un any amb un règim violent i d'una força incontestable que, tot i que va intentar impulsar la cultura, l'ensenyament les millores socials i les col·lectivitzacions industrials, van ser víctima de la seva pròpia prepotència practicant un terror institucional que encara avui es recorda amb paüra arreu de la comarca.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Joaquin Amat-Piniella 2000.

Quan la llibertat s'amagava a les muntanyes

Autor: Caldera, Abel

Fitxa tècnica:

CALDERA i PUJOLS, Abel. *Quan la llibertat s'amagava a les muntanyes*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2004. (Esguard; 12).

Nombre de pàgines: 211

ISBN: 84-7660-464-5

Nivell lector recomanat:

Segon cicle ESO i batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

L'activitat guerrillera antifranquista: els maquis catalans.

La consolidació del franquisme.

La Segona Guerra mundial.

La resistència francesa a l'ocupació alemanya.

Argument:

En plena Segona Guerra mundial, els pobles del Pirineu català estan sotmesos al control social dels nazis i dels seus col·laboracionistes, amb l'oposició del grup del maquis, que lluita i s'amaga a les muntanyes. En aquest tràgic context, quatre joves s'incorporen a la resistència per a lluitar contra els feixistes arran de l'afusellament del familiar d'un d'ells. En poques setmanes els joves abandonaran el seu món d'infantesa per a descobrir el conflicte que els ha tocat patir. Les accions dels maquisards i la pressió dels exèrcits aliats després del desembarcament de Normandia marcaran el ritme de la lluita contra el feixisme en aquella zona, amb episodis ben significatius que convertiran el Canigó en el darrer baluard de la resistència al nazisme.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Novel·la Juvenil Far de Cullera 2004.

Aquesta edició inclou un apèndix amb un breu estudi sobre el context històric de la novel·la.

BATXILLERAT

Edat antiga

La serp

Autor: Cussà, Jordi

Fitxa tècnica:

CUSSÀ, Jordi. *La serp*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2001. (Clàssica; 433).

Nombre de pàgines: 367

ISBN: 84-664-0038-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Del segle VI aC. fins al segle II.

Temàtica. Context:

Món i cultura ibèrics.

Romanització.

Imperi de Roma.

Cristianisme.

Argument:

Narra les peripècies de diverses generacions d'una mateixa família que va establir-se a Empúries ja des de la seva fundació al s. VI aC., fins al segle II de la nostra era, que abandonen la ciutat. El fundador d'aquesta nissaga és Pílades Koustak, un jove arquitecte focu que va arribar a les costes empordaneses amb la missió d'aixecar un temple dedicat a Asclepsi. La trama de la novel·la està construïda a partir de múltiples punts de vista: retalls de conversa dels propis protagonistes, cartes, documents, confessions, testimonis, etc. des de cada un dels moments històrics que els toca de viure durant aquest llarg període. Aquests personatges de ficció són sovint coprotagonistes de fets històrics de relleu juntament amb els personatges històrics reals. Així, acompanyen Aníbal durant el seu pas pels Pirineus, aplaudeixen el mateix August durant el muntatge d'una tragèdia, s'emparenten amb Luci Minici, l'auriga barceloní que fou vencedor en els jocs olímpics l'any 129, presidits per l'emperador Adrià, o es relacionen amb el bisbe cristià Sant Fruitós els dies previs del seu martiri a la Tarragona romana. En bona mesura l'obra és també una recreació de la història en clau d'humor.

Informació addicional:

Aquesta obra fou Finalista del I Premi Leandre Colomer de Novel·la d'Història de Catalunya l'any 2000.

Els déus de la vall

Autor: Mettini, Rubèn

Fitxa tècnica:

METTINI, Rubèn. *Els déus de la vall*. 1a ed. Barcelona: Edicions La Campana, 1998. (Toc de Ficció; 16).

Nombre de pàgines: 208

ISBN: 84-88791-57-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Del segle II aC al segle I dC

Temàtica. Context:

Món i cultura ibèrics.

Romanització.

Imperi de Roma.

Cristianisme.

Argument:

La novel·la comença l'any 120 aC amb els primers pobladors ibers que baixen de la muntanya per ocupar les terres properes al mar, a la costa catalana. Veurem la vida quotidiana, les seves feines, els cultes i les festes anuals que celebraven. L'any 80 aC patiran les incursions de les tropes romanes que conqueriran tot el litoral. Amb els anys, ibers i romans s'aniran barrejant i generaran un mestissatge cultural inevitable. Assistirem a la inauguració de la Via Augusta i contemplarem les primeres finques dedicades a l'elaboració del vi en aquest territori. L'any 61 dC arribaran els primers cristians a les costes i s'hi instal·laran. Finalment les invasions bàrbares eliminaran qualsevol mena de vida en aquestes terres banyades pel mar.

Font: Edicions La Campana

Informació addicional:

Sobre el món dels ibers podeu consultar: CÒNSUL, Arnau. "Els secrets dels ibers". *Sàpiens* [Barcelona], núm.11 (setembre 2003), p.22-29.

Ildaribal

Autor: Maseras, Alfons

Fitxa tècnica:

MASERAS, Alfons. *Ildaribal*. 1a ed. Barcelona: Columna, 1994. (Columna rem; 1).

Nombre de pàgines: 202

ISBN: 84-7809-671-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segle I

Temàtica. Context:

Món i cultura ibèrics.

Romanització.

Imperi de Roma.

Societat i cultura a la Tarraco romana.

Argument:

Ildaribal, un adolescent de família patrícia, ha viscut i viu a Tarraco en els anys cinquanta del segle I, dedicat a una vida amarada de plaers. Tanmateix, i malgrat ser oficialment romà, sent bullir a la sang les seves arrels indígenes, alhora que viu amb intensitat una estranya febre sensual per la dansarina Talahit. El compromís amb Elia, la seva innocent germana, la vinculació d'Ildaribal amb una conjura contra el pretor de Tarraco i les seves interrogacions sobre el significat de la vida inicien una trama on amor i perill es fan aliats fins a la fi.

Novel·la que mostra el món bulliciós, acolorit i mediterrani de la Tarraco imperial amb tota la força de l'evocació històrica modernista.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Novel·la publicada per primera vegada el 1915. És una mostra exemplar d'un gènere que va ser conreat sota els auspicis de l'estètica modernista i que ha estat etiquetat com a novel·la històrica decadentista.

Que els déus t'acompanyin

Autor: Aguilar, Xavier

Fitxa tècnica:

AGUILAR, Xavier. *Que els déus t'acompanyin*. 1a ed. Tarragona: Arola Editors, 2003. (La Miloca; 3).

Nombre de pàgines: 173

ISBN: 84-959-8562-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segona meitat del segle II

Temàtica. Context:

Tàrraco i la Catalunya romana.

Imperi de Roma.

Societat i cultura a la Tarraco romana.

Argument:

Tàrraco, segle II dC. L'emperador Adrià convoca una assemblea i la ciutat gaudeix del seu esplendor amb l'ambient festiu de l'arribada del César. Tàrraco s'omple de forasters per veure els espectacles. Als actes lúdics que s'organitzen al circ hi destaca un jove, Eutyches. Eutyches és un jove esclau i agosarat aprenent d'àuriga que ambiciona una vida en amor i llibertat. Malgrat que Eutyches en grec vol dir "bona sort", un fat cruel que enveja la seva bellesa i joventut el farà passar a la fama per la posteritat.

Font: Arola Editors.

Informació addicional:

Contra mendacium. El misteri dels còdex màgics

Autor: Brunet i Las, Àngel-Octavi

Fitxa tècnica:

BRUNET i LAS, Àngel-Octavi. *Contra mendacium. El misteri dels còdex màgics*. 1a ed.

Tarragona: Edicions El Mèdol, 2000.

Nombre de pàgines: 176

ISBN: 84-89936-91-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat antiga. Segle V

Temàtica. Context:

El Baix Imperi de Roma.

Societat i cultura a la Tarraco romana

Cristianisme.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

En els darrers anys de salut de Flavi Honori, el primer emperador d'Occident després de la divisió de l'Imperi de Roma, quan l'Imperi era sagnat contínuament per poder fer front als pobles bàrbars, a la Colonia Iulia Triumphalis Tarraco s'hi va celebrar un concili. Però mentre això succeïa, un vaixell bàrbar romania ancorat, recelós, mar endins de les costes de la vetusta ciutat de l'apòstol.

Font: Edicions El Mèdol

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Narrativa Pin i Soler 1999

BATXILLERAT

Edat mitjana

El camí del migdia

Autor: Macià i Vives, Carles

Fitxa tècnica:

MACIÀ i VIVES, Carles. *El camí del migdia*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2006.
(Proses; 8).

Nombre de pàgines: 216

ISBN: 84-9779-348-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle IX

Temàtica. Context:

La conquesta carolíngia. La Marca Hispànica.

Reconquesta. Sarraïns.

Origen i formació dels comtats catalans.

Re poblament de la Catalunya Vella.

Societat i cultura a l'alta edat mitjana.

Argument:

En el transcurs del primer terç del segle IX, una gran revolta contra la dominació dels francs omple de sang i devastació les comarques d'Osona, el Lluçanès i el Bages, i les converteix en terres abandonades i ermes. Al cap de mig segle, de les molt poblades muntanyes pirinenques baixen onades de repobladors que, seguint els camins cap a migdia, donen nova vida a les terres deshabitades. Són, majoritàriament, gent pagesa a qui la misèria i la fam empeny desesperadament en busca de noves terres per a cultivar. Amb el seu esforç, amb el seu patiment i, a vegades, amb la seva mort, protagonitzen nombroses gestes èpiques, condemnades gairebé sempre a l'oblit.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

La frontera superior

Autor: Macià i Vives, Carles

Fitxa tècnica:

MACIÀ i VIVES, Carles. *La frontera superior*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2008. (Proses; 29).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 978-84-9779-610-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle X

Temàtica. Context:

Els orígens de Catalunya.

Reconquesta. Sarraïns.

Origen i formació dels comtats catalans.

Societat i cultura a l'alta edat mitjana.

Argument:

En el tombant del segle X, els musulmans d'Al-Àndalus incloïen en la denominada al-Tagr al-A'là, la Frontera superior, els territoris de Lleida i Tortosa que confrontaven amb els comtats cristians de la Marca Hispànica. Aquesta frontera era escenari del pas d'exèrcits que anaven a destruir castells, assolar poblacions, rapinyar collites, fer presoners per a l'esclavatge; d'escamots de gent violenta que vivia del pillatge; de fugitius d'un costat o l'altre; de desarrelats sense identitat ni religió. Però igualment ho era de transaccions valuoses d'armes, pells, teles de lli i seda, joies, també de la mercaderia més preuada: esclaus. L'opulència musulmana incitava els guerrers cristians a posar-se al servei dels senyors de la guerra musulmans que es disputaven ferotgement el domini de la Frontera superior. I per la paga i el botí, aquest mercenaris tampoc no dubtaven a participar en la devastació i el saqueig dels comtats cristians.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

L'any dels francs

Autor: Villaró, Albert

Fitxa tècnica:

VILLARÓ, Albert. *L'any dels francs*. 2a ed. Barcelona: Columna, 2004. (Clàssica; 585).

Nombre de pàgines: 316

ISBN: 84-664-0388-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primeries del segle XI

Temàtica. Context:

Els orígens de Catalunya.

Feudalisme.

L'expedició de Còrdova de l'any 1010.

Els comtes Ramon Borrell de Barcelona i Ermengol I d'Urgell.

Societat i cultura a l'alta edat mitjana.

Argument:

Durant l'estiu de 1010, un gran exèrcit format per cavallers dels comtats catalans, dirigits per Ramon Borrell de Barcelona i Ermengol d'Urgell, va posar-se al servei de Muhàmmad al-Mahdí, un dels dos pretendents al califat de Còrdova, immers en una ferotge lluita dinàstica. A l'expedició hi participa Dacó Miró de Tost, fill bastard del senyor de Tost, al servei del bisbe Sal·la. Té una missió paral·lela: buscar un llibre prohibit, el darrer record d'un bisbe herètic.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Nèstor Luján de Novel·la Històrica 2003.

Sobre l'expedició de Còrdova podeu consultar: LUQUE, Joan Carles. "El saqueig català de Còrdova". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 40 (febrer 2006), p.28-33.

El monestir proscrit

Autor: Roca, Maria Carme

Fitxa tècnica:

ROCA, Maria Carme. *El monestir proscrit*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2008. (Clàssica; 784).

Nombre de pàgines: 280

ISBN: 978-84-664-0905-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primeries del segle XI

Temàtica. Context:

Els orígens de Catalunya.

Feudalisme.

Vida monacal: el monestir de Sant Joan de les Abadesses.

L'expedició de Còrdova de l'any 1010.

Societat i cultura a l'alta edat mitjana.

Argument:

Al principi del segle XI, una noia arriba al monestir de Sant Joan de Ripoll (avui dia conegut com a Sant Joan de les Abadesses). Vol fer-se monja per fugir d'un matrimoni imposat. D'altra banda, el cavaller que estima aquesta noia és a Còrdova, lluitant al costat del comte Ramon Borrell I i altres dignataris catalans. Ingilberga, l'abadessa del monestir, lliura una altra mena de batalles: ha de defensar-se de les intromissions del seu germanastre, el comte Bernat I de Besalú, i de l'ambició del prevere Mir. Enmig de tot això, l'abat Oliba, l'altre germanastre de l'abadessa, intenta fer de mitjancer d'una situació compromesa. Ja fa anys que l'abat rep pressions i de totes bandes li arriben notícies que les monges de Sant Joan no practiquen una vida de santedat.

Amors vedats, traïcions, enveges i crims conflueixen en una època en què els monestirs van ser cabdals en la història de Catalunya.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Vegeu la pàgina web de l'autora: www.usuarios.lycos.es/mcarmeroca/MargeEsq.htm

El falcó del comte

Autor: Cantalozella, Assumpció

Fitxa tècnica:

CANTALozELLA, Assumpció. *El falcó del comte*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Proa, 2003. (A tot vent; 403).

Nombre de pàgines: 408

ISBN: 84-8437-546-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XI

Temàtica. Context:

Els orígens de Catalunya.

Feudalisme.

Els comtes de Barcelona.

Argument:

Relat d'un dels episodis més importants i menys coneguts de la nostra història: el naixement de Catalunya. Otger, nascut pocs anys després de l'any mil, s'adona que algú dirigeix el seu destí: tot just quan descobreix que hi ha un misteri en els seus orígens, ha de deixar els que creia els seus pares per continuar la seva formació a Girona i a Ripoll sota la protecció d'Ermessenda de Carcassona. Amb el pas dels anys arribarà a ser jutge de la Cort de Barcelona i serà testimoni excepcional d'importants canvis històrics i polítics, alhora que viurà aventures i perills mentre mira de descobrir qui és ell en realitat.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Cercamón

Autor: Racionero, Lluís

Fitxa tècnica:

RACIONERO i GRAU, Lluís. *Cercamón*. 1a ed. Barcelona: Edicions 62, 2001. (El balanci; 140).

Nombre de pàgines: 206

ISBN: 84-297-4787-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segles X-XII

Temàtica. Context:

Els orígens de Catalunya.

Feudalisme.

Els càtars.

Croada contra els albigesos.

Literatura trobadoresca.

Argument:

El llibre recrea el passat medieval català des de l'any 967 fins al 1264, que suposa el final de la croada contra Occitània. Dividit en dues parts, en la primera es mitifica la història més reculada de Catalunya, des dels seus orígens pirinencs. La figura que n'és protagonista és Oliba, l'abat de Ripoll i Cuixà, i bisbe de Vic; juntament amb altres personatges històrics de l'època com Ermessenda, comtessa de Barcelona, Bernat Tallaferro de Besalú o Ingilberga, abadessa de Sant Joan.

La segona part de la novel·la és conduïda pel trobador occità Cercamón i combina una narració amarada de lirisme trobadoresc amb el relat de la història tràgica dels darrers temps de la cultura càtar. Cercamón serà introduït a la cort d'amor de Foix pel seu mestre, el trobador Bernat de Ventadorn, i allà coneixerà Esclarmonda, la filla dels comtes, amb qui descobrirà la "fina amor", i junts seran testimonis de les dramàtiques conseqüències de la croada contra els càtars.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Prudenci Bertrana 1981.

L'amor de lluny

Autor: Dalmau, Antoni

Fitxa tècnica:

DALMAU, Antoni. *L'amor de lluny*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Columna, 2001. (Clàssica; 421).

Nombre de pàgines: 196

ISBN: 84-664-0020-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XII

Temàtica. Context:

Literatura trobadoresca.

Segona Croada a Terra Santa.

Argument:

Una recreació de la història del trobador provençal Jaufré Rudel, príncep de Blaia, el qual es va enamorar d'una dama d'Orient a qui no havia vist mai i que només coneixia pels elogis que feien d'ella els pelegrins que tornaven d'aquelles mítiques terres. A causa d'això es va embarcar en la nau Ave Maria del comte de Tolosa i va emprendre un viatge cap a Terra Santa, enrolat en la segona Croada contra els infidels. Però ell no hi buscava, com tants altres, la salvació de la seva ànima, ni tan sols l'esperança de qualsevol botí, ni tampoc s'hi sentia empès per un desig ardent d'aventura. Jaufré Rudel, un dels millors poetes de la lírica occitana, el poeta de "l'amor de lonh" (l'amor de lluny), s'embarcà mar endins per poder veure els ulls de la dona a qui estimava, una dama noble que no havia vist, però a la qual havia decidit, un bon dia, dedicar les seves composicions i la seva vida sencera.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

El mestre de Taüll

Autor: Agut, Joan

Fitxa tècnica:

AGUT, Joan. *El mestre de Taüll*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2004. (Proa butxaca; 53).

Nombre de pàgines: 224

ISBN: 84-8437-717-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XII

Temàtica. Context:

L'art romànic.

Feudalisme.

Societat i cultura medievals.

Argument:

La primavera del 1123, un grup de pintors arriba als dominis del senyor d'Erill amb l'encàrrec de pintar les esglésies de Santa Maria i Sant Climent de Taüll, a la vall de Boí. Els pintors són el mestre Arnau de Bórgam, l'oficial Bernat de Cremona i l'aprenent Marc de Tolosa. Aquest darrer, des de l'escriptori d'un monestir benedictí, recordarà una colla d'anys més tard les seves aventures atzaroses i apassionants, perquè aquells homes, a més de donar vida a unes imatges que han perviscut a través dels segles, van posar-se a prova davant l'amor, la passió, l'odi, les creences, els costums feudals, les revoltes dels oprimits i la vida senzilla del baix poble.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Sobre l'art romànic podeu consultar: ADELL, Joan-Albert. "El secret del romànic". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 2 (desembre 2002), p.24-30.

La ruta del silenci

Autor: Castellarnau, Eduard

Fitxa tècnica:

CASTELLARNAU, Eduard. *La ruta del silenci*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Columna Edicions, 2002. (Clàssica; 491).

Nombre de pàgines: 299

ISBN: 84-664-0190-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XII

Temàtica. Context:

La creació de la Corona catalano-aragonesa.

Reconquesta i repoblament de la Catalunya Nova.

El monestir cistercenc de Santa Maria de Poblet.

Societat i cultura a la baixa edat mitjana.

Argument:

Som al segle XII i a les terres de la Corona catalano-aragonesa la vida no és gens plàcida, especialment a la Catalunya Nova acabada de reconquerir als sarraïns i encara per repoblar. Una tasca que ajudarà a complir el monestir de Poblet, fundat pels monjos del Císter. Són temps d'incertesa a causa de la mort del comte Ramon Berenguer IV, que, afegida a la minoria d'edat del seu fill, han deixat Catalunya en mans de la cort d'Aragó, amb Peronella com a reina regent. En aquest context, Andreu Miret, que ha estat encarregat d'investigar la misteriosa mort del vescomte de Besalú, inicia un viatge que ens endinsa a la Catalunya de l'edat mitjana a la recerca de la Veritat Suprema. En aquest recorregut topirà amb nobles, assassins, plebeus, religiosos, tots ells units per un objectiu comú: la recerca de respostes que donin sentit a l'existència en un temps fràgil.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Leandre Colomer d'Història de Catalunya 2001.

L'aigua parlava

Autor: Valls-Calçada, Francesc

Fitxa tècnica:

VALLS-CALÇADA, Francesc. *L'aigua parlava*. 1a ed. Tarragona: Arola Editors, 2006. (La Miloca; 7).

Nombre de pàgines: 220

ISBN: 84-96366-09-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XII

Temàtica. Context:

Societat i cultura medievals.

Argument:

Un frare llibertí conegut popularment com el Sant Mut fa miracle sense voler. Sovint és pura casualitat que plogui en un indret on hi havia sequera o que ressusciti els morts. Ell no podrà aturar la seva fama ni esbrinar quin és el sentit de la vida. S'enamora de Na Cançonera, una proscria capitana d'una colla de bandits, que l'inicia en els plaers carnals. Però qui és veritablement en Lluç de Viladencís? Un cràpula? Un cavaller? Un místic? Història d'amor, erotisme, odi, venjança, passió i humor, ambientada a la Catalunya del segle XII.

Font: Arola Editors

Informació addicional:

La metgessa càtara

Autor: Morey, Pere

Fitxa tècnica:

MOREY, Pere. *La metgessa càtara*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2002. (Lo marraco; 106).

Nombre de pàgines: 216

ISBN: 84-7935-930-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIII

Temàtica. Context:

Els càtars.

Croada contra els albigesos.

Literatura trobadoresca.

Argument:

La guerra contra els càtars a Occitània va enfrontar dues concepcions del món contraposades. D'un costat la mediterrània, càlida i carnal; i de l'altra, la ferrenya austeritat dels pobles del nord. En aquest context, una remeiera càtara es troba xapada entre el deure envers el seu poble i l'atracció per un cavaller d'ulls verds que condueix els croats. La metgessa viu la poesia dels trobadors, la puresa dels càtars, l'honor de la guerra, i també la vitalitat del rei Pere: la nit abans de la batalla de Muret posa en pràctica un pla que podria haver canviat la història.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

Sobre la batalla de Muret podeu consultar: SELLA, Antoni. "La gran derrota catalana". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 32 (juny 2005), p.24-31.

Sobre el moviment càtar, vegeu: DALMAU, Antoni. "La biblia de los perseguidos. La herejía càtara". *Historia. National geografic* [Barcelona], núm.47. p.66-77.

La reina oculta: una dama, dos rivals, tres enigmes

Autor: Molist, Jordi

Fitxa tècnica:

MOLIST, Jordi. *La reina oculta: una dama, dos rivals, tres enigmes*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2007. (Clàssica; 721).

Nombre de pàgines: 554

ISBN: 84-664-0800-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIII

Temàtica. Context:

Els càtars.

Croada contra els albigesos.

Literatura trobadoresca.

Argument:

El 1208, Pèire de Castelnou rep el compromès encàrrec de transportar en secret a Roma uns documents que amenacen el poder de l'Església. Però uns misteriosos genets l'assassinen i roben la perillosa càrrega. El comte Ramon VI de Tolosa és acusat del crim i el Pontífex l'excomunica i proclama una devastadora croada que devastarà Occitània. Mentrestant, ignorant la terrible sort que espera a la seva ciutat, Bruna de Besiers, una jove dama, canta feliç; està enamorada d'Hug, un enigmàtic trobador català. I a París, Guillaume, un estudiant de teologia d'origen noble però baralladís, és forçat a unir-se a la croada amb la missió secreta de recuperar els documents robats i assassinar Bruna.

Aquesta reconstrucció d'un dels períodes històrics més turbulents per a Occitània es basa en el relat de la *Cançó de croada contra els albigesos*, poema contemporani dels fets.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Novel·la Històrica Alfonso X el Sabio 2007.

Traducció del castellà d'Alexandre Gombau.

Sobre el moviment càtar, vegeu: DALMAU, Antoni. "La biblia de los perseguidos. La herejía cátara". *Historia. National geografic* [Barcelona], núm.47. p.66-77.

Les dames del foc: els càtars i el Sant Grial

Autor: Escura i Dalmau, Xavier

Fitxa tècnica:

ESCURA i DALMAU, Xavier. *Les dames del foc: els càtars i el Sant Grial*. 1a ed. Barcelona: Edicions Proa, 2004. (A tot vent; 419).

Nombre de pàgines: 272

ISBN: 84-8437-354-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIII

Temàtica. Context:

Els càtars.

Croada contra els albigesos.

Tradicions i llegendes a la Catalunya medieval.

Argument:

L'autor de les memòries que en la ficció literària conformen aquesta novel·la és Pere Roger de Mirapeis, cap militar de Montsegur i supervivent de la batalla de Muret. El vell guerrer deixa lliure el record i redacta aquest text testimonial amb l'ajut de la crònica inacabada d'Esclarmonda de Foix, abandonada impulsora del moviment càtar. L'obra és el relat, doncs, de la tragèdia occitana i de l'extermini càtar; un relat a partir de la visió dels vençuts i on s'encreuen i conflueixen història i ficció, amor i gelosia, cobdícia i revenja; tot plegat amb el rerafons de les fogueres "purificadores" i el terror de la Inquisició. El desenllaç es resol en el dramàtic setge de Montsegur, en el qual es propicia la revelació de l'enigma del Sant Grial, l'autèntic tresor secret dels càtars.

Font: Edicions Proa.

Informació addicional:

Sobre el moviment càtar, vegeu: DALMAU, Antoni. "La biblia de los perseguidos. La herejía cátara". *Historia. National geografic* [Barcelona], núm.47. p.66-77.

Terra d'oblit

Autor: Dalmau, Antoni

Fitxa tècnica:

DALMAU, Antoni. *Terra d'oblit*. 5a ed. Barcelona: Columna, 1998. (Clàssica; 250).

Nombre de pàgines: 301

ISBN: 84-8300-387-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIII

Temàtica. Context:

Els càtars.

Croada contra els albigesos.

Argument:

Llenguadoc, primers anys del segle XIII. Una croada militar promoguda pel papa de Roma, Gregori IX, assola el país a sang i a foc; i és que un moviment religiós considerat herètic per l'Església catòlica s'ha escampat de manera terriblement perillosa. Es tracta dels càtars, cristians que s'oposen a l'Església romana pel fet de seguir fidelment els principis evangèlics i interpretar les Sagrades Escripures d'una manera que s'allunya radicalment de la hipòcrita ortodòxia catòlica de l'època. Cal doncs que el poder pontifici medieval, arribi a salvar per a la fe les terres cristianes infestades per la pesta d'aquests nous predicadors religiosos. Una noia de Tolosa, Vierna, filla d'un escuder del comte, comparteix fins a les últimes conseqüències la vida agitada i la fe incommovible dels càtars. Amb ells, doncs, coneixerà l'incert camí de la persecució sense treva, però també la força irresistible de l'amor i la llum d'una esperança.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Sobre el moviment càtar, vegeu: DALMAU, Antoni. "La biblia de los perseguidos. La herejía cátara". *Historia. National geografic* [Barcelona], núm.47. p.66-77.

Veg. també del mateix autor: DALMAU, Antoni. *El testament de l'últim càtar*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2006 (Clàssica; 674) [Novel·la que tracta sobre la recerca per part d'uns arqueòlegs de l'època actual, d'uns episodis inèdits del passat càtar]

Jaume I. Entre l'amor i la corona

Autor: Vila Carreras, Jordi

Fitxa tècnica:

VILA CARRERAS, Jordi. *Jaume I. Entre l'amor i la corona*. 1a ed. Barcelona: Edicions La Busca, 2002.

Nombre de pàgines: 216

ISBN: 84-89986-87-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIII

Temàtica. Context:

Regnat de Jaume I el Conqueridor.

Conquesta de Mallorca.

Argument:

Novel·la que narra en primera persona dos anys de la vida de Jaume I, possiblement els més determinants del seu regnat. El 1228 i el 1229 marcaren per sempre més el caràcter del monarca. És en aquest període quan prepara la gran expedició que el durà a conquerir Mallorca. Aquesta fou una de les fites que més anhelà i de la qual se sentí més orgullós, que portà estabilitat als seus estats i a partir de la qual començà a ser respectat per una noblesa massa vegades insurrecta. El juliol de 1228, a Lleida, el rei coneix Aurembiaix, una dama a qui el seu cosí ha usurpat el Comtat d'Urgell. La jove hereva rep el suport i l'amor del monarca i així comença una relació plena de tendresa i sensualitat, seguida d'un cúmul d'esdeveniments que ens endinsaran en un remolí vertiginós de facècies i gestes del rei més estimat i emblemàtic de Catalunya.

Font: Edicions La Busca

Informació addicional:

Vegeu els recents estudis biogràfics sobre la figura de Jaume I:

FURIÓ, Antoni. *El rei conqueridor. Jaume I: entre la història i la llegenda*. Alzira: Bromera, 2007. (Grans Obres Bromera; 15).

CINGOLANI, Stefano. *Jaume I: història i mite d'un rei*. Barcelona: Edicions 62, 2007. (Biografies i memòries; 68).

Sobre la conquesta de Mallorca podeu consultar: MORALES, Joan. "La conquesta de Mallorca". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 8 (juny 2003), p.32-35.

Lletres d'exili

Autor: Tornafoch, Xavier

Fitxa tècnica:

TORNAFOCH, Xavier. *Lletres d'exili*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 1998. (Lo Marraco; 28).

Nombre de pàgines: 155

ISBN: 84-7935-474-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIII

Temàtica. Context:

Els càtars.

Croada contra els albigesos.

Regnat de Jaume I.

El tractat de Corbeil.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

Isarn de Caubet, un cavaller occità que segueix les doctrines de la església càtara, surt del castell de Montsegur, el 27 de maig de 1242, per anar a castigar els inquisidors que s'alberguen a Avinyonet. Aquell mateix dia decideix començar a escriure un dietari. A través d'aquests papers, el cavaller de Caubet ens explicarà totes les circumstàncies que envoltaran la seva vida: la guerra, els amors, les persecucions, les traïcions, la coneixença de noves religions i de nous països. L'any 1270 un antic soldat del rei Jaume I, de nom Ponç Huguet, es disposa a llegir el manuscrit.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

Sobre el moviment càtar, vegeu: DALMAU, Antoni. "La biblia de los perseguidos. La herejía càtara". *Historia. National geografic* [Barcelona], núm.47. p.66-77.

Jaume I el Conqueridor. El punyal del sarraí

Autor: Salvadó, Albert

Fitxa tècnica:

SALVADÓ, Albert. *Jaume I el Conqueridor. El punyal del sarraí*. 1a ed. 6a imp. Barcelona: Columna, 2001. (Clàssica; 403).

Nombre de pàgines: 247

ISBN: 84-8300-980-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIII

Temàtica. Context:

Regnat de Jaume I el Conqueridor.

Argument:

Ser fill de rei no és sinònim de néixer predestinat i la història de Jaume I, dit el Conqueridor, n'és l'exemple més clar. Als tres anys era un presoner, però un home amb una voluntat de ferro és capaç de capgirar el futur i convertir-se en el rei més gran del seu temps. Pocs regnats han estat més llargs que el seu: més de seixanta anys. Tanmateix, per arribar-hi cal lluitar. I no tan sols en el camp de batalla.

Aquesta biografia novel·lada de Jaume I relata la dura infantesa, l'agitada joventut, el primer amor, l'aferrissada lluita per esdevenir rei de ple dret, d'un rei que va conquerir terres i cors.

Font: a partir de Columna Edicions

Informació addicional:

Aquest és el primer volum d'una trilogia que es completa amb: *Jaume el Conqueridor. La reina hongaresa* i *Jaume I el Conqueridor. Parleu o mateu-me* (Veg. les fitxes corresponents)

Vegeu els recents estudis biogràfics sobre la figura de Jaume I:

FURIÓ, Antoni. *El rei conqueridor. Jaume I: entre la història i la llegenda*. Alzira: Bromera, 2007. (Grans Obres Bromera; 15).

CINGOLANI, Stefano. *Jaume I: història i mite d'un rei*. Barcelona: Edicions 62, 2007. (Biografies i memòries; 68).

Vegeu la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/salvadoa/index.php>

Jaume I el Conqueridor. La reina hongaresa

Autor: Salvadó, Albert

Fitxa tècnica:

SALVADÓ, Albert. *Jaume I el Conqueridor. La reina hongaresa*. 1a ed. 4a imp. Barcelona: Columna, 2001. (Clàssica; 407).

Nombre de pàgines: 247

ISBN: 84-664-0003-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIII

Temàtica. Context:

Regnat de Jaume I el Conqueridor.

La conquesta de Mallorca i del País Valencià.

Argument:

Jaume ja és rei. Ha aconseguit pujar els graons que menen fins al tron, ha pacificat Aragó i Catalunya i s'ha assegut a la més alta cadira. Ara arriba el moment de contemplar l'horitzó i encetar les grans conquestes. Mallorca i València l'esperen, però ell, separat de la seva primera esposa, Elionor de Castella, ha de trobar una nova reina que li concedeixi nous fills. Aquí apareix, primer difuminada i després amb tota la força de la passió de les conquestes, la reina Violant d'Hongria.

Font: a partir de Columna Edicions

Informació addicional:

Aquest és el segon volum d'una trilogia iniciada amb: *Jaume el Conqueridor. El punyal des sarraí* i que es completa amb *Jaume I el Conqueridor. Parleu o mateu-me* (Veg. les fitxes corresponents)

Vegeu els recents estudis biogràfics sobre la figura de Jaume I:

FURIÓ, Antoni. *El rei conqueridor. Jaume I: entre la història i la llegenda*. Alzira: Bromera, 2007. (Grans Obres Bromera; 15).

CINGOLANI, Stefano. *Jaume I: història i mite d'un rei*. Barcelona: Edicions 62, 2007. (Biografies i memòries; 68).

Sobre la conquesta de Mallorca podeu consultar: MORALES, Joan. "La conquesta de Mallorca". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 8 (juny 2003), p.32-35.

Jaume I el Conqueridor. Parleu o mateu-me

Autor: Salvadó, Albert

Fitxa tècnica:

SALVADÓ, Albert. *Jaume I el Conqueridor. Parleu o mateu-me*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Columna, 2001. (Clàssica; 411).

Nombre de pàgines: 238

ISBN: 84-664-0027-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIII

Temàtica. Context:

Regnat de Jaume I el Conqueridor.

La conquesta del regne de Múrcia.

El tractat de Corbeil.

Argument:

El rei Jaume ja ha conquerit Mallorca i València, però a mesura que augmenta el seu prestigi els enemics són cada cop més poderosos. El cardenal Guy Lerons, mà dreta del papa, es demana com és possible que un home que du la vida dissoluta del rei Jaume pugui ser beneït de Déu. D'altra banda, els fills del rei creixen i reclamen allò que pensen que els pertoca, i Jaume I ha de lluitar contra totes les enveges i els tripijocs dels nobles que persegueixen el propi profit. Mentrestant, els sarraïns es revoltent a Múrcia; Muhámmad, rei de Granada, conspira i aconsegueix fer realitat l'enfrontament dels regnes de Castella i Lleó amb Aragó i Catalunya, i, enmig de tot aquest enrenou, Lluís IX de França també pren decisions.

Biografia novel·lada de la darrera etapa de la vida del monarca català.

Font: a partir de Columna Edicions

Informació addicional:

Aquest és el tercer volum d'una trilogia iniciada amb: *Jaume el Conqueridor. El punyal des sarraí* i *Jaume I el Conqueridor. La reina hongaresa* (Veg. les fitxes corresponents)

Vegeu els recents estudis biogràfics sobre la figura de Jaume I:

FURIÓ, Antoni. *El rei conqueridor. Jaume I: entre la història i la llegenda*. Alzira: Bromera, 2007. (Grans Obres Bromera; 15).

CINGOLANI, Stefano. *Jaume I: història i mite d'un rei*. Barcelona: Edicions 62, 2007. (Biografies i memòries; 68).

El desert de l'oblit

Autor: Carranza, Andreu

Fitxa tècnica:

CARRANZA, Andreu. *El desert de l'oblit*. 1a ed. Tarragona: Edicions El Mèdol, 1993.
(El Mèdol narrativa; 13).
Nombre de pàgines: 113
ISBN: 84-86542-80-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Darreries del segle XIII

Temàtica. Context:

Regnat de Pere II el Gran.
Feudalisme i conflictes nobiliaris.
Societat i cultura medievals.
Món àrab i l'Islam.

Argument:

A les darreries del segle XIII, durant el regnat de Pere el Gran s'inicia una guerra entre senyors feudals a la Ribera d'Ebre i contrades veïnes, concretament els senyors d'Entença contra els Templers i senyors de Moncada. Aquest conflicte duraria fins al regnat de Jaume II el Just. L'any 1284 els exèrcits dels senyors d'Entença saquejarien i destruirien la població de Vinebre, propietat de l'ordre del Temple.

Alí Yunan, mahometà de Vinebre, emprèn un pelegrinatge molt especial. Un viatge que el portarà des del riu Ebre fins al Nil, passant per Alexandria, el Caire i Bagdad, fins arribar al desert de l'Oblit, l'indret màgic situat més enllà dels deserts coneguts. Segons una antiga llegenda que tenen en comú les tres grans religions: jueus, mahometans i cristians, en el desert de l'Oblit hi ha un tresor extraordinari. Però encara no hi cap home en la terra que hagi aconseguit entrar-hi per desvetllar-lo.

Font: Edicions El Mèdol

Informació addicional:

L'últim hivern de Ramon Llull

Autor: Puigpelat, Francesc

Fitxa tècnica:

PUIGPELAT, Francesc. *L'últim hivern de Ramon Llull*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Proa, 2004. (A tot vent; 417).

Nombre de pàgines: 246

ISBN: 84-8437-730-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XIII i primera meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

Literatura catalana medieval.

Ramon Llull.

Argument:

L'obra s'inicia el 1315 quan Ramon Llull, ja un ancià de vuitanta-tres anys desembarca a Tunis, segons declara ell mateix, "per morir-hi". I és també aquest darrer viatge de l'escriptor i filòsof mallorquí un viatge pels propis records fins al passat, un retorn a la seva època de joventut quan era un trobador, cavaller, pare de família i cortesà a la cort de l'infant en Jaume, fill de Jaume I, fins que, segons l'autobiografia que d'ell mateix havia divulgat, arran d'unes aparicions divines es lliurà la vida contemplativa i esdevingué un intel·lectual i l'infatigable apòstol que assumeix la missió de fer arribar als heretges i als infidels el credo cristià. Aquests episodis coneguts de la biografia del beat són complementats en la novel·la per uns altres de fantàstics protagonitzats prioritàriament per Sadeq ibn Belavi, cadí de Tunis, a qui Llull sembla conèixer molt bé de fa temps, un personatge misteriós que no ha perdut mai de petja el filòsof, a qui contínuament escriu cartes que Llull no respon; i que fins ha polemitzat amb ell sobre teologia en diverses universitats europees. A la fi descobrim que aquest personatge és un fill il·legítim del mateix Ramon Llull, un fill que va tenir amb una esclava mora. L'obra, en aquest sentit s'introdueix en el camp de la novel·la d'història-ficció.

Informació addicional:

Veg. l'article: MIRÓ, Carles. "De Llull a Darth Vader". *Avui Cultura* [Barcelona], (16.12.2004), p.11. Reproduït a: <http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av03510.pdf>

Secretum templi

Autor: Ferrándiz, Juan Fran

Fitxa tècnica:

FERRÁNDIZ, Juan Fran. *Secretum templi*. 1a ed. 2a imp. Alcoi: Editorial Marfil. (Autors d'Ara; 14).

Nombre de pàgines: 421

ISBN: 84-268-1214-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

Societat i cultura medievals.

Vida monacal.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Any 1318. Un escabrós crim té lloc a la vila de Cocentayna. L'ermità Benet de Palerm és trobat mort i la seva ànima sembla no descansar en pau. Dies després, a la ciutat de València, misser Guillem d'Albi, savi en dret i alquimista, rebrà un estrany missatge a títol pòstum escrit per la víctima que l'obligarà a tornar a la seva Cocentayna natal i que l'arrossegarà cap a una conjura de dimensions còsmiques tan antiga com el temps.

Font: Editorial Marfil

Informació addicional:

Roger de Flor, el lleó de Constantinoble

Autor: Puigpelat, Francesc

Fitxa tècnica:

PUIGPELAT, Francesc. *Roger de Flor, el lleó de Constantinoble*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Proa, 2003. (A tot vent; 401).

Nombre de pàgines: 335

ISBN: 84-8437-489-0

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

La Companyia Catalana a Orient.

Literatura catalana medieval.

Argument:

Dos mesos després de l'assassinat de Roger de Flor a Adrianòpolis, Ramon Muntaner, que havia estat el seu secretari, administrador i home de confiança, recorda quan dos anys enrere, el 1303, havien arribat amb la Companyia Catalana a Grècia com a mercenaris al servei de l'emperador Andrònic II, amb la missió d'expulsar els turcs de l'imperi. Així, la novel·la reconstrueix la vida del cabdill dels almogàvers i els esdeveniments i gestes que van protagonitzar, ell i la Companyia durant aquest període. I la totalitat d'aquesta matèria narrativa ens és presentada en forma epistolar: cartes que es trameten els protagonistes d'aquests episodis històrics, l'emperador, el seu fill Miquel IX, el conseller d'aquest, Jordi Paquimeres, Berenguer d'Entença, el rei d'Aragó, Jaume II, entre d'altres, i el mateix Roger de Flor (en aquest cas és Muntaner qui consigna per escrit tot allò que el cabdill li explica confidencialment); juntament amb altres personatges de ficció, però de molt relleu pel que fa al desenvolupament del relat. Totes aquestes "veus" van descabdellant la història i vida del protagonista, en realitat, Roger von Bloom, fill d'un falconer alemany, les seves aventures com a templer corrupte, pirata, i mercenari, la seva ascensió fulgurant fins a esdevenir Gran Duc i finalment Cèsar de l'imperi.

In formació addicional:

Sobre els almogàvers podeu consultar: MORALES, Joan. "Desperta ferro!". *Sàpiens* [Barcelona], núm. 7 (maig 2003), p.26-33.

El pont dels jueus

Autor: Gironell, Martí

Fitxa tècnica:

GIRONELL, Martí. *El pont dels jueus*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Columna, 2007. (Clàssica; 723).

Nombre de pàgines: 268

ISBN: 84-664-0804-5

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

Societat i cultura catalana al segle XIV

Els jueus a la Catalunya medieval.

Argument:

El mestre d'obres Prim Llobard rep l'encàrrec del comte de Besalú de construir un pont fortificat. Malgrat que els habitants de la vila de Besalú veuen aquesta obra com a providencial, el constructor aviat sofreix els obstacles d'una intriga per afavorir que un altre senyor feudal s'apoderi del comtat. Els conspiradors fan servir tots els seus poders a l'abast, naturals i sobrenaturals, per aconseguir el seu objectiu. Confinada al call, la comunitat jueva passa a ser un suport indefugible en l'intent d'aturar aquest atac. Ítram, el fill adolescent del mestre d'obres llobard es veurà també involucrat en els perills d'aquesta lluita pel poder, però al mateix temps accedirà al món secret dels jueus, on coneixerà la captivadora Jezabel.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Sobre el món jueu podeu consultar: PORTELL, Raimon. "Els misteris del Call". *Sàpiens* [Barcelona], núm.10 (agost 2003), p.30-35.

L'Atles furtiu

Autor: Bosch, Alfred

Fitxa tècnica:

BOSCH, Alfred. *L'Atles furtiu*. 1a ed. 9a imp. Barcelona: Columna, 2002. (Clàssica; 267).

Nombre de pàgines: 324

ISBN: 84-8300-471-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XIV

Temàtica. Context:

Societat i cultura catalana al segle XIV

Els jueus a la Catalunya medieval.

Argument:

Grans amors i grans odis. Persecucions, pestes i injustícies; però també fortes fidelitats i passions exòtiques. Aquesta és la vida de Jafudà Cresques, un cartògraf mallorquí de l'Edat mitjana. Una història d'intriga al voltant dels seus mapes fa de fil conductor i ens transporta pels paisatges i els personatges pintorescos de la seva època: de l'Orient remot als imperis africans, passant per les turbulències del regne d'Aragó. A través d'aquest personatge jueu que va existir de debò, assistim a la desaparició d'un món: el dels antics calls del regne, sotmesos a una creixent violència i estigmatització.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Obra guanyadora del Premi San Jordi 1997

Veg. la pàgina d'autor d'Alfred Bosch a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/boscha/index.php>

Sobre el món jueu podeu consultar: PORTELL, Raimon. "Els misteris del Call". *Sàpiens* [Barcelona], núm.10 (agost 2003), p.30-35.

El pont de fusta

Autor: Roca, Maria Carme

Fitxa tècnica:

ROCA, Maria Carme. *El pont de fusta*. 1a ed. Barcelona: Barcanova, 2004. (Càlam).

Nombre de pàgines: 301

ISBN: 84-489-1605-0

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. A mitjan segle XIV

Temàtica. Context:

El regnat de Pere III el Cerimoniós.

El regnat de Jaume III de Mallorca.

La reintegració del regne de Mallorca.

Societat i cultura a la Barcelona del segle XIV

Argument:

L'estiu de 1342, el rei Jaume III de Mallorca, acompanyat de la seva esposa, Constança, arriba a Barcelona per entrevistar-se amb el seu cunyat, Pere III. Fa temps que coven greuges: Jaume vol conservar el regne que li correspon per dret legítim i Pere vol recuperar el que el seu rebesavi, Jaume I, va dividir. Quan l'estol mallorquí és a Barcelona, Jaume, malfiant de Pere, fa construir un pont de fusta per comunicar la galera reial amb el convent de framenors, on s'allotjarà, i que els ciutadans contempen atònits. Un episodi històric on diversos personatges teixeixen una xarxa d'intriga, maquinacions polítiques, amor i ambició.

Font: Editorial Barcanova

Informació addicional:

Vegeu la pàgina web de l'autora: www.usuarios.lycos.es/mcarmeroca/MargeEsq.htm

Sobre el regnat de Pere III, podeu consultar: CÒNSUL, Arnau; FERNÀNDEZ, Jaume. "Pere III. El forjador de l'Estat català". *Sàpiens* [Barcelona], núm.65 (març 2008), p.18-25.

Diumenge de Glòria

Autor: Ortega, Vicent

Fitxa tècnica:

ORTEGA, Vicent. *Diumenge de Glòria*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2002. (L'Eclèctica; 90).

Nombre de pàgines: 264

ISBN: 84-7660-697-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

Societat i cultura al País Valencià durant la baixa edat mitjana.

Els jueus a la Catalunya medieval.

Els atacs als calls jueus de València a finals del XIV.

Argument:

A la València del segle XIV les lluites pel poder entre les faccions nobiliàries arrossegueu uns personatges que, sense saber-ho, en seran protagonistes i víctimes alhora: la relació impossible entre un jueu i una noble cristiana; un monjo obsessionat a expulsar els jueus; la bandositat de les antigues famílies Centelles i Vilaragut, obsedits per obtenir avantatges econòmics i polítics; els frares dominics Bonifaci i vicent Ferrer; els pares d'Ausiàs March; la reina Violant... Tot un conjunt de personatges que es veuran embolicats en un dels successos més sagnants ocorreguts mai a la ciutat: l'assalt a la jueria i el posterior incendi d'aquesta, que provocà el trencament definitiu d'una societat que, fins aleshores, s'havia caracteritzat per una convivència més o menys pacífica.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Sobre el món jueu podeu consultar: PORTELL, Raimon. "Els misteris del Call". *Sàpiens* [Barcelona], núm.10 (agost 2003), p.30-35.

El poder i la dignitat. Relat sobre les vides encreuades de Pere III i Bernat de Cabrera

Autor: Jesús Mestres i Godes

Fitxa tècnica: MESTRES i GODES, Jesús. *El poder i la dignitat. Relat sobre les vides encreuades de Pere III i Bernat de Cabrera*. 1a ed. Barcelona: Edicions 62, 2005. (No ficció; 36).

Nombre de pàgines: 332

ISBN: 84-297-5650-7

Edat recomanada: batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Segona meitat del segle XIV

Temàtica:

Pere III el Cerimoniós.

Argument:

L'any 1364, el vescomte Bernat de Cabrera, un dels consellers més noble i fidel de la corona catalano-aragonesa, és sentenciat a mort per ordre del rei Pere III el Cerimoniós. Així comença aquest relat que recull un període convuls de la història de Catalunya, quan el regne de Mallorca s'incorporà definitivament a la corona d'Aragó, quan nobles aragonesos i valencians miraven de retallar poder a la monarquia i quan s'esdevingué un nou enfrontament amb Castella. Enmig d'aquest context històric, la novel·la revela el periple atzarós de dues vides encreuades, la d'un rei autoritari i ambiciós i la d'un noble diplomàtic i conciliador, dos personatges marcats pel destí que representen, alhora, dues maneres de fer i entendre la política.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Sobre el regnat de Pere III, podeu consultar: CÒNSUL, Arnau; FERNÀNDEZ, Jaume. "Pere III. El forjador de l'Estat català". *Sàpiens* [Barcelona], núm.65 (març 2008), p.18-25.

Noverint universi

Autor: Andrés Sorribes, Joan

Fitxa tècnica:

ANDRÉS SORRIBES, Joan. *Noverint universi*. 1a ed. València: Tàndem Edicions, 2000. (Valències; 1).

Nombre de pàgines: 317

ISBN: 84-8131-300-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

Societat i cultura medievals.

Les epidèmies de Pesta Negra del segle XIV al País Valencià.

Argument:

Narració ambientada en Vallibona (un llogarret perdut dels ports de Morella al País Valencià) en plena Edat Mitjana, que narra els estralls que les diverses epidèmies de pesta de mitjans del segle XIV van causar a la vila i les peripècies que els seus habitants, delmats fins als límits de l'extinció com a col·lectiu humà, van haver de portar a terme per deslliurar-se'n.

En aquesta epopeia mítica que té com a protagonista tot un poble l'autor va teixint una sèrie d'accions paral·leles que es descabdellen entre el bucolisme del paisatge, les forces màgiques d'un cristianisme encara no del tot solidificat, les lluites particulars entre estaments socials i la necessitat imperiosa de sobreviure.

Font: Tàndem Edicions i a partir de l'article de Vicent Sanz publicat a *Vinaròs News*, l'agost de 2000 i present a <http://www.vallibona.net/epopeia.htm> (25.10.7).

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Ulisses de Narrativa Ciutat de Castelló 1999.

Sobre les epidèmies de pesta podeu consultar: PIÑERO, Berlín. "La pesta negra". *Sàpiens* [Barcelona], núm.39 (gener 2006), p.18-23.

El monestir de l'amor secret

Autor: Farrés, Maria Dolors

Fitxa tècnica:

FARRÉS, Maria Dolors. *El monestir de l'amor secret*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2008. (A tot vent; 482).

Nombre de pàgines: 384

ISBN: 978-84-8437-153-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XIV

Temàtica. Context:

Regnat de Pere III el Cerimoniós.

Les epidèmies de Pesta Negra a la Catalunya medieval.

L'inici del Cisma d'Occident.

La vida monacal als monestirs medievals.

Argument:

El relat desplega la seva trama al cor del segle XIV i a les interioritats d'un monestir d'Osona. Corre l'any 1378, un dels anys més convulsos del temps medieval, amb l'esclat del Cisma d'Occident i el rebrot devastador de la Pesta Negra. Al monestir coincideixen dos monjos joves, intel·ligents i cultes: el metge Galzeran de Monsingle i el traductor i copista Berenguer de Vallclara. Provenen tots dos de famílies benestants i tots dos, també, fugen d'un passat que volen mantenir ocult. Han de treballar plegats per traduir obres llatines de contingut mèdic i, sense poder-ho evitar, neix entre ells una gran atracció amorosa. Comença en ells una lluita amb la pròpia consciència religiosa i la disciplina de celibat, però també el seu entorn entra en un procés de sotrac i convulsions amb fosques intrigues familiars, ambicions de poder eclesiàstic, atacs militars i raptos.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Sobre el regnat de Pere III, podeu consultar: CÒNSUL, Arnau; FERNÁNDEZ, Jaume. "Pere III. El forjador de l'Estat català". *Sàpiens* [Barcelona], núm.65 (març 2008), p.18-25.

El color del crepuscle

Autor: Capdevila, Llorenç

Fitxa tècnica:

CAPDEVILA ROURE, Llorenç. *El color del crepuscle*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2001. (Clàssica; 438).

Nombre de pàgines: 287

ISBN: 84-664-0056-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Darreries del segle XIV

Temàtica. Context:

Els jueus a la Catalunya medieval.

Les epidèmies de Pesta Negra a la Catalunya medieval.

La crisi econòmica de finals del segle XIV a Catalunya.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Ser jueu convers a la Catalunya del final del segle XIV no és gens fàcil, i encara menys si un es veu embolicat en una sòrdida intriga orquestrada des de l'ombra per algú molt proper al monarca, amb robatoris i assassinats ordits al voltant d'un meravellós carboncle. L'obra ofereix, a través d'una trama que s'inspira en alguns dels paràmetres de la novel·la negra, el retrat d'uns personatges --cavallers bregosos, argenters amorals, velles alcavotes, consellers corruptes o, fins i tot, reis i reines-- que es mouen per la turbulenta Catalunya de la baixa edat mitjana, sacsejada per epidèmies i crisis econòmiques, amb escenaris que van des dels fastuosos salons de palaus i castells fins a una taverna manresana o el bordell de Lleida.

Font: Edicions Columna

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Leandre Colomer de novel·la d'Història de Catalunya 2000.

Vegeu la pàgina d'autor de Llorenç Capdevila a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/capdevilall/index.php>

Evangelí gris

Autor: Villatoro, Vicenç

Fitxa tècnica:

VILLATORO, Vicenç. *Evangelí gris*. 1a ed. Barcelona: Proa, 1999. (Les millors novel·les de la nostra història; 2).

Nombre de pàgines: 192

ISBN: 84-8256-876-0

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Darreries del segle XIV

Temàtica. Context:

Els jueus a la Catalunya medieval.

Els atacs als calls jueus de Girona a finals del XIV.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

L'obra recrea la vida del call de Girona a la darrerria dels segle XIV, en els anys en què s'hi produïren violents aldarulls i atacs contra els jueus, a través de les peripècies d'un noi fugitiu en la seva vida errant a la recerca d'una mica de pau i una identitat segura. Una novel·la que tracta en un to líric un dels episodis més crus i intolerants de la nostra història.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Sant Jordi 1981

Veg. la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/villatorov/index.php>

Sobre el món jueu podeu consultar: PORTELL, Raimon. "Els misteris del Call". *Sàpiens* [Barcelona], núm.10 (agost 2003), p.30-35.

Sibil·la, la plebea que va regnar

Autor: Borrell, Joaquim

Fitxa tècnica:

BORRELL, Joaquim. *Sibil·la, la plebea que va regnar*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Columna, 2002. (Clàssica; 478).

Nombre de pàgines: 200

ISBN: 84-664-0170-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XIV i primera del XV

Temàtica. Context:

Regnat de Pere III el Cerimoniós.

Feudalisme i conflictes nobiliaris.

Societat i cultura medievals.

Argument:

L'any 1406 la reina Sibil·la de Fortià, darrera esposa de Pere el Cerimoniós, és morta. El seu sepulcre s'obrirà perquè la reina aparegui davant d'un tribunal d'ultratomba. Sibil·la reviurà les sensacions de la seva vida i escoltarà el testimoni d'aquells que participaren en la seva fulgurant ascensió, des d'un fosc senyoratge camperol de l'Empordà fins a esdevenir reina de Catalunya-Aragó. El final turbulent del seu regnat i la revenja dels adversaris marcarà un dels moments més decisius de la Baixa Edat Mitjana catalana.

Una obra que pretén recuperar la memòria d'una figura singular de la nostra història: una reina d'origen no nobiliari que va tenir el suport del poble, però que les intrigues de palau i els esdeveniments històrics van conduir-la a un destí inesperat.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Nèstor Luján de Novel·la Històrica 2001.

Sobre el regnat de Pere III, podeu consultar: CÒNSUL, Arnau; FERNÀNDEZ, Jaume. "Pere III. El forjador de l'Estat català". *Sàpiens* [Barcelona], núm.65 (març 2008), p.18-25.

L'agent del rei

Autor: Anglada, Maria Àngels

Fitxa tècnica:

ANGLADA, Maria Àngels. *L'agent del rei*. 2a ed. Barcelona: Edicions Destino, 1991. (L'Ancora; 37).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-233-1998-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Darreries del segle XIV i primera meitat del XV

Temàtica. Context:

Literatura catalana medieval.

Andreu Febrer.

Societat i cultura medievals.

Argument:

El relat se centra en la figura del vigatà Andreu Febrer, diplomàtic, escriptor i traductor al català de la *Divina Comèdia*; i ens permet de seguir la seva pista a través de documents, testimonis i poemes. En el calidoscopi de la investigació i de la fabulació literària aniran revelant-se els seus orígens, els seus amors amb Chiara, a qui va dedicar uns bellíssims poemes d'inspiració trobadoresca, i les obscures empreses polítiques que, com a agent del rei, el van portar a constants viatges per la Mediterrània del *Quattrocento*. Emocionat recorregut per l'humanisme pre-renaixentista, l'obra és, alhora, un relat històric, una investigació filològica, una novel·la d'amors i aventures i un homenatge a les arrels de la nostra sensibilitat.

Font: Edicions Destino

Informació addicional:

Vegeu la pàgina d'autor de Maria Àngels Anglada a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/angladama/index.php>

Intrigues de palau. El poder d'una dama catalana a la cort medieval

Autor: Roca, Maria Carme

Fitxa tècnica:

ROCA i COSTA, M. Carme. *Intrigues de palau. El poder d'una dama catalana a la cort medieval*. 1a ed. 4a imp. Barcelona: Columna, 2006. (Clàssica; 709).

Nombre de pàgines: 310

ISBN: 84-664-0778-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Darreries del segle XIV i principis del XV

Temàtica. Context:

Els regnats de Joan I i de Martí l'Humà.

La fi del Casal de Barcelona.

El Compromís de Casp.

Societat i cultura medievals.

Argument:

A finals del segle XIV i durant part del segle XV, una sèrie de personatges femenins mouen subtilment els tramats polítics. No poden ostentar el poder visiblement, però faran el possible per accedir-hi. Aliances, conxorxes palauenques, bruixeries, ... res atura el seu afany d'obtenir el que per justícia els correspon, però que per la seva condició femenina els és negat. Violant de Bar, la reina vídua del rei Joan I, dona tan ambiciosa com culta i refinada, farà el que calgui per aconseguir que algú de la seva nissaga ocupi el tron de la corona calalano-aragonesa que la dissort s'entesta a deixar buit.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Nèstor Luján de Novel·la Històrica 2006.

Aquesta edició compta amb un epíleg que conté nombroses referències bibliogràfiques sobre el període històric recreat.

Vegeu la pàgina web de l'autora: www.usuarios.lycos.es/mcarmeroca/MargeEsq.htm

O rei o res!

Autor: Capdevila, Llorenç

Fitxa tècnica:

CAPDEVILA, Llorenç. *O rei o res!* 1a ed. Barcelona: Columna, 2003. (Clàssica; 531).

Nombre de pàgines: 272

ISBN: 84-664-0279-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primeries del segle XV

Temàtica. Context:

La fi del Casal de Barcelona.

El Compromís de Casp.

La revolta de Jaume d'Urgell, el Dissortat.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Lleida, 1412, poc després del Compromís de Casp. Guillemó, jove treballador del bordell públic, assisteix a un abrandat sermó de fra Vicent Ferrer. Quan torna a casa es troba que han assassinat Serena, una jove prostituta de la qual estava enamorat. Al mateix temps, el comte Jaume d'Urgell, que busca aliats per rebel·lar-se contra la decisió dels compromissaris que han entronitzat el seu rival Ferran d'Antequera, rep la notícia, al castell Formós de Balaguer, que el rei Martí l'Humà, abans de morir, va dictar en secret un testament que li és favorable. N'encarrega la recerca a un dels seus homes de confiança, un espia amb afeccions humanistes anomenat Arnau Ferro. No serà, però, l'únic que anirà darrere del document. S'inicia així, una persecució on alguns fan alhora de caçador i de presa, i on tothom busca allò que no trobarà mai i troba allò que no cercava. L'aventura durà els personatges a recórrer un accidentat trajecte que passarà per Montblanc, Tortosa, Peníscola i València.

Font: Edicions Columna

Informació addicional:

Vegeu la pàgina d'autor de Llorenç Capdevila a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/capdevilall/index.php>

L'orfeneta de Menargues

Autor: Bofarull, Antoni de

Fitxa tècnica:

BOFARULL, Antoni de. *L'orfeneta de Menargues o Catalunya agonitzant*. [Versió de Jordi Tiñena] 1a ed. Barcelona: Editorial Laertes, 1993. (Lectures i itineraris; 22).

Nombre de pàgines:279

ISBN: 84-7584-2216

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primeries del segle XV

Temàtica. Context:

La fi del Casal de Barcelona.

El Compromís de Casp.

La revolta de Jaume d'Urgell, el Dissortat.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

La situació històrica és el començament del segle XV: el pontificat avinyonès del papa Luna, Benet XIII; els resultats del Compromís de Casp i la guerra del nou rei contra Jaume d'Urgell. L'acció comença exactament la nit del primer de novembre de l'any 1413 i a la vila de Menargues (Noguera) i el fil argumental gira entorn d'una jove d'aquesta vila, Blanqueta, òrfena de pare i mare, morts en el setge de Balaguer, [...], entrellaçant els personatges històrics --Fiveller, mossèn borra, sant Vicent Ferrer, el papa, el rei i l'infant Alfons-- amb els novel·lescos i, regint-ho tot, la proclamació d'una ferma catalanitat que fa que l'autor es declari urgellista i condemni la decisió de Casp i les seves conseqüències [...]

Extret de: VIDAL ALCOVER, Jaume. *Síntesi d'història de la literatura catalana*. Volum 2. Barcelona: Edicions de la Magrana, 1980. p.24-25.

Informació addicional:

Aquesta és la primera de les obres clàssiques de la novel·la històrica catalana. Publicada per primera vegada el 1862 va suposar la represa del gènere novel·lístic, en català, a l'època de la Renaixença.

Aquesta edició compta amb un estudi introductori i un apèndix amb propostes de treball a cura de Jordi Tiñena.

La dona del grill

Autor: Tiñena, Jordi

Fitxa tècnica:

TIÑENA, Jordi. *La dona del grill*. 1a ed. Barcelona: edicions de La Magrana, 1996. (Les ales esteses; 70).

Nombre de pàgines: 318

ISBN: 84-7410-869-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primeries del segle XV

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Barcelona del segle XV.

La Cancelleria Reial.

El compromís de Casp.

Argument:

L'obra està ambientada a la Barcelona del segle XV i és una història d'amors i d'alcavoteries. L'autor ha manifestat que "tot i que es presenta d'una manera molt lliure està basada en uns fets reals. En concret, a partir de les actes d'un procés judicial seguit per la ciutat de Barcelona de l'època contra un cavaller i una servidora seva, acusada d'alcavota en benefici d'ell. Aquesta fa un doble joc, propicia dones al cavaller, però, al mateix temps, pel carrer té comportaments religiosos, ajuda els pobres, visita els presos. Arriba un moment en què no pot mantenir aquesta doble vida i ha d'optat per una de les dues".

Font: a partir de l'article de Cinta S. Bellmunt, "Una nova obra consolida Jordi Tiñena com a novel·lista". *Nou diari* [Figueres. Girona], (15.3.1996). Reproduït a: <http://www.escriptors.cat/autors/tinenaj/index.php> (Veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Veg. la pàgina web de Jordi Tiñena a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/tinenaj/index.php>

Jo sóc aquest que em dic Ausiàs March

Autor: Piera, Josep

Fitxa tècnica:

PIERA, Josep. *Jo sóc aquest que em dic Ausiàs March*. 1a ed. Barcelona: Ed. 62., 2001 (El Balanci; 420).

Nombre de pàgines: 188

ISBN: 84-297-4952-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Primera meitat del segle XV

Temàtica. Context:

Literatura catalana medieval.

Ausiàs March.

Societat i cultura medievals.

Argument:

Biografia novel·lada del poeta Ausiàs March, l'autor valencià que va renovar el panorama literari del segle XV, l'època de màxima esplendor de la nostra civilització i cultura. La novel·la s'inicia amb l'engendrament de l'esperat hereu dels March i ens relata les diferents etapes de la seva vida: la infantesa, les trifulgues del jove poeta en el propi ensinistrament com a cavaller, els seus inicis en la lírica fins a la seva plenitud com a poeta, l'amistat amb autors contemporanis com Andreu Febrer i Jordi de Sant Jordi, els seus viatges a Itàlia, a la cort i al servei d'Alfons el Magnànim, l'atzarosa vida que va portar com a senyor feudal i les activitats en el negoci de la indústria del sucre; així com les seves relacions amb les dones: les seves esposes, Isabel Martorell, germana de l'autor del *Tirant*, Joana Escorna, la seva segona esposa, Teresa d'Íxer, confident i protectora del poeta, i Marta, l'esclava mora, mare de Felip, el seu darrer fill.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Aquesta edició compta amb un epíleg justificatiu, així com nombroses referències bibliogràfiques referides a l'obra poètica i l'època d'Ausiàs March, a càrrec del mateix autor.

Àlia la sublim

Autor: Bosch, Alfred

Fitxa tècnica:

BOSCH, Alfred. *Àlia la sublim*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Columna, 2000. (Clàssica; 374).

Nombre de pàgines: 278

ISBN: 84-8300-904-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XV

Temàtica. Context:

Feudalisme.

Els moriscos al País Valencià al segle XV

Ausiàs March.

Societat i cultura medievals.

Argument:

Saad ibn Suleiman és un musulmà de Beni Arjó, poblet de moriscos valencians que viuen sotmesos als cristians. El relat arrenca amb dramatisme quan Saad, als disset anys, mata el recaptador d'impostos. És condemnat i a punt de ser penjat a la forca quan apareix el senyor d'aquelles terres, Pere March, i li commuta la pena de mort per una cosa pitjor: l'esclavitud. Al servei dels March, Saad va perdent els lligams amb la seva gent, que cada cop més apareix com una comunitat servil i dòcil. Ell aguanta els capricis de la petita noblesa cristiana a través de la família March, on hi destaca un jove Ausiàs, aspirant a cavaller i poeta. La proximitat del Duc de Gandia i de la seva cort l'introdueixen en la brillantor i la falsedat de l'alta aristocràcia i també l'acosten al que seran els seus dos grans somnis. Per una banda el món dels mapes que li alimenta l'anhel de viatjar fins a la terra llegendària de l'Antilla. De l'altra, la misteriosa Àlia, una prostituta tan seductora com esquiva, que ell no pot deixar de perseguir.

Font: A partir de la fitxa d'autor d'Alfred Bosch a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/boscha/index.php>

Informació addicional:

Veg. la fitxa d'autor d'Alfred Bosch a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/boscha/index.php>

El príncep de Viana

Autor: Ibars, Mariona

Fitxa tècnica:

IBARS, Mariona. *El príncep de Viana*. 1a ed. Barcelona: Columna, 1996. (Columna jove; 120).

Nombre de pàgines: 184

ISBN: 84-8300-183-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segle XV

Temàtica. Context:

El regnat d'Alfons el Magnànim.

La guerra civil del Regne de Navarra.

La guerra civil catalana.

Argument:

Hi ha personatges i esdeveniments a la història que no només han estat tergiversats, manipulats o falsejats pels interessos del poder dominant, sinó també condemnats per raons polítiques a un ostracisme gairebé total en el decurs dels segles. Aquest és el cas de Charles d'Évreux i Trastàmara, príncep de Viana, primogènit de l'infant Joan, futur Joan II de Catalunya-Aragó i de la infanta Blanca, futura Blanca I de Navarra. El príncep de Viana, es va rebel·lar contra els seu pare, per la qual cosa les institucions catalanes el va convertir en un símbol de la defensa dels drets dels catalans enfront de l'autoritarisme de Joan II; i en un mite, el mite més rellevant del segle XV, tant per l'impacte que causà sobre l'opinió pública la seva tragèdia personal com per la repercussió que tingué a la nostra història el seu empresonament i la seva misteriosa mort.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Ànima de llop

Autor: Capdevila, Llorenç

Fitxa tècnica:

CAPDEVILA ROURE, Llorenç. *Ànima de llop*. 1a ed. Barcelona: Edicions Proa, 2005. (Proa Beta; 153).

Nombre de pàgines: 256

ISBN: 84-8437-758-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XV

Temàtica. Context:

El regnat de Joan II

Les Guerres dels remences.

La guerra civil catalana.

Societat i cultura durant la baixa edat mitjana.

Argument:

Som a la primavera de l'any 1462, quan la primera guerra dels remences està a punt de començar. En un poble de l'Empordà, un llop enorme atemoreix els pagesos, fins que un d'ells, Jaume Bru, se'l topa cara a cara i el mata. Des d'aleshores, aquest pagès és conegut amb el sobrenom de Matallops. Es tracta d'un personatge ambigu i torbador, violent, irascible i potser necessitat d'amor. L'atzar el porta a ser servidor, a la força, dels interessos feudals, i sovint es capté i actua com l'animal que va matar. Però el descobriment de l'amor l'humanitzarà, i el seu itinerari rere la dona que estima esdevindrà, també, un camí de retrobament interior. Coma marc de fons, l'obra transcorre per un període clau de la nostra història: les dues revoltes remences del segle XV.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi El Lector de l'Odissea 2004.

Vegeu la pàgina d'autor de Llorenç Capdevila a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/capdevilall/index.php>

El vol de l'astor

Autors: Freixa, Miquel; Giralt, Pau; Homs, Ramon.

Fitxa tècnica:

FREIXA, Miquel; GIRALT, Pau; HOMS, Ramon. *El vol de l'astor*. 1a ed. Barcelona: Viena Edicions, 2006. (Narrativa; 21).

Nombre de pàgines: 184

ISBN: 84-8330-374-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat mitjana. Segona meitat del segle XV

Temàtica. Context:

El regnat de Joan II

Les Guerres dels remences.

Francesc de Verntallat

Els jueus a la Catalunya medieval.

Argument:

La novel·la narra, entre la realitat i la ficció, la vida de Francesc de Verntallat, testimoni i sovint protagonista d'alguns dels fets històrics decisius en el trànsit cap a l'Edat Moderna, com l'expulsió dels jueus, la conquesta de Granada o el descobriment d'Amèrica. També fou qui acabdilà la revolta dels remences i s'enfrontà al poder de la noblesa. Una narració, doncs, documentada d'aquest personatge cabdal en la nostra història.

Font: Viena Edicions.

Informació addicional:

BATXILLERAT
Edat moderna

Borja Papa

Autor: Mira, Joan Francesc

Fitxa tècnica:

MIRA, Joan Francesc. *Borja Papa*. 1a ed. València: Edicions Tres i Quatre, 2007. (El grill; 69).

Nombre de pàgines: 450

ISBN: 84-7502-760-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XV

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la València del segle XV

El llinatge dels Borja.

Societat i cultura a la cúria romana al segle XV

El pontificat d'Alexandre VI.

Argument:

A l'obra escoltem la veu del mateix Roderic de Borja, el papa Alexandre VI, que ens explica en un llarg monòleg interior la seva vida, des que va nàixer a la ciutat valenciana de Xàtiva en una família de cavallers fins que esdevé Summe Pontífex i governa des de la cadira de Sant Pere amb la triple corona els destins dels fidels al cel i a la terra. Hi llegim la vida de l'infant Roderic entre Xàtiva i València, a casa de l'oncle bisbe Alfons de Borja, futur Calixt III, l'ascensió dins de la cúria des que l'oncle el fa cardenal fins que esdevé papa, les relacions amb les diverses amants i el naixement dels fills, el treball al costat dels diversos papes i finalment les intrigues que el porten a ser papa l'any 1492 i la tasca política, espiritual i familiar que desenvolupa durant els anys de pontificat.

Font: a partir de l'article de Pau Sanchis, "Borja Papa", reproduït a les pàgines de *PEN Català*:

www.pencatalà.cat/ctdl/autors_catalans/joan_francesc_mira/obra/borja_papa.php

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de la Crítica dels Escriptors Valencians 1997 i el Premi Nacional de la Crítica 1998.

Vegeu la pàgina personal de Joan F. Mira: www.joanfmira.info/general/portada.php

El llaüt de vela negra

Autor: Morey, Pere

Fitxa tècnica:

MOREY, Pere. *El llaüt de vela negra*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Columna, 1992. (Columna. Proa Jove; 34).

Nombre de pàgines: 134

ISBN: 84-7809-337-0

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Darreries del segle XV i principis del XVI

Temàtica. Context:

El regnat de Ferran II, dit el Catòlic.

La política mediterrània de Ferran II: el nord d'Àfrica i Nàpols.

Argument:

El rei Ferran el Catòlic té un únic objectiu: consolidar la presència catalana al nord d'Àfrica; però els turcs tenen molta empenta, i els castellans estan massa enlluernats amb l'or de les Índies.

El món turbulent del segle XVI, la col·lisió de dos imperis, la increïble resistència d'un grapat de mallorquins durant setze anys a l'illot d'Alger, a un tret de ballesta de l'enemic. I malgrat l'enfrontament entre els pobles, dos joves viuran una meravellosa i alhora perillosa història d'amor.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Crim de Germania

Autor: Lozano, Josep

Fitxa tècnica:

LOZANO, Josep. *Crim de Germania*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2006. (Els Nostres Autors; 51).

Nombre de pàgines: 304

ISBN: 84-9824-097-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVI

Temàtica. Context:

La revolta de les Germanies a València.

Els primers virregnats valencians: Germana de Foix.

Societat i cultura a la València del segle XVI.

Argument:

L'obra s'inicia amb el banquet que organitza la reina Germana de Foix per tractar que els seus vassalls oblidin la dura repressió contra els agermanats. Però ningú no acudirà a la cita del convit. El perquè d'aquesta *revenge* el trobarem a les pàgines següents, que ens mostren diversos episodis de la lluita sagnant que va enfrontar el poble i la noblesa. Uns fets històrics que es poden llegir, també, en clau molt més actual.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Aquesta edició compta amb un estudi introductori i un apèndix amb propostes didàctiques a cura de Vicent Salvador.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Vicent Ferrer a:

<http://www.bromera.com/pub/PropDidac/10051.pdf>

Aquesta novel·la fou guardonada amb el Premi de Narrativa Andròmina en els Premis Octubre de 1979. Posteriorment, en 1980, obtingué els premis de la Crítica "Serra d'Or" i "País Valencià".

Nomdedéu

Autor: Escartí, Vicent Josep

Fitxa tècnica:

ESCARTÍ, Vicent Josep. *Nomdedéu*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2002. (L'Eclèctica; 83).

Nombre de pàgines: 240

ISBN: 84-7660-653-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVI

Temàtica. Context:

Epidèmies de pesta a la València del segle XVI.

El bandolerisme.

La Inquisició.

Els primers virregnats valencians.

Societat i cultura a la València del segle XVI.

Argument:

Mentre una plaga de pesta assola el Regne de València, el jove Cosme Nomdedéu comença a viure immers en un món de prodigis en què es barregen el miracle i l'heretgia. Protegit primer pel capellà mossèn Lluís, i després pels senyors de la roca -- en especial per dona Isabel, les relacions amb la qual adquireixen un paper rellevant en l'obra--, la seva existència es veurà alterada amb l'aparició d'uns estranys visitants tocats de misticisme que arriben al petit llogaret de l'interior on està refugiat dels efectes devastadors de la pesta. Ambientada en l'època del barroc valencià, l'obra és a mitjan camí entre la novel·la històrica i el realisme màgic i recrea el món dels esperits agitats que, durant el segle XVI, en plena reestructuració de la religió arreu d'Europa, també aparegueren a les nostres terres.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el premi Joanot Martorell de Gandia 2001.

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://webs.ono.com/escartiwww/menu.htm>

Dies d'ira

Autor: Escartí, Vicent Josep

Fitxa tècnica:

ESCARTÍ, Vicent Josep. *Dies d'ira*. 2a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2002. (L'Eclèctica; 15).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-7660-115-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVI

Temàtica. Context:

Els primers virregnats valencians.

La revolta de les Germanies a València.

Societat i cultura a la València del segle XVI.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Don Jeroni Joan Roger, un noble valencià del segle XVI, manté una obscura relació amb el seu notari, Carles Miquel Descó. El crim, la transgressió, la bruixeria, Déu i un seguit d'esdeveniments portentosos conformen la visió del món que ens presenta la novel·la.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el premi Ciutat d'Alzira 1991.

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://webs.ono.com/escartiwww/menu.htm>

Els cabells d'Absalom

Autor: Escartí, Vicent Josep

Fitxa tècnica:

ESCARTÍ, Vicent Josep. *Els cabells d'Absalom*. 1a ed. València: Edicions Tres i Quatre, 1996. (Narrativa 3i4; 53).

Nombre de pàgines: 312

ISBN: 84-7502-499-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVI

Temàtica. Context:

La Inquisició.

Els primers virregnats valencians.

Societat i cultura a la València del segle XVI.

Argument:

L'obra vol ser una mena d'autobiografia fantàstica d'un personatge valencià del segle XVI que va néixer a Gandia i que fou acusat de fetiller davant del tribunal de la Santa Inquisició. Melcior Agramunt, el protagonista d'aquesta història, va contant la seva vida al llarg d'aquestes pàgines i, a mesura que avança, ens va mostrant les diverses aventures i infortunis en què es va veure immers. Amb tocs d'irrealitat, volgudament buscats per l'autor, Agramunt se'ns presenta més aviat com una víctima de les circumstàncies que, sovint, li són adverses. Tanmateix, potser Agramunt no és del tot sincer.

Font: la pàgina web de l'autor: <http://webs.ono.com/escartiwww/menu.htm>

Informació addicional:

Obra guardonada amb el premi Ciutat d'Elx de Narrativa 1994.

Veg. la pàgina d'autor de Vicent Josep Escartí:

<http://webs.ono.com/escartiwww/menu.htm>

Dies a la ciutat

Autor: Tiñena, Jordi

Fitxa tècnica:

TIÑENA, Jordi. *Dies a la ciutat*. 1a ed. Tarragona: Edicions El Mèdol, 1999. (El Mèdol. Narrativa; 8).

Nombre de pàgines: 205

ISBN: 84-89936-53-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. A mitjan segle XVI

Temàtica. Context:

La Inquisició.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVI.

Argument:

Tarragona, meitat del segle XVI. Cristià Aventín, un contrabandista provençal que va camí de França provinent de Saragossa, arriba a la ciutat, amb un carregament de llibres prohibits, per amagar-s'hi, però un inoportú accident l'hi farà estar més temps del que preveia. El mateix dia arriba també el vell inquisidor aragonès Enrique Ibáñez, acompanyat pel seu secretari i pel fantasma herètic de Guillem de Najac. I entre els dos, i potser contra els dos, la tossuderia d'un capellà obsedit a trobar culpables, l'admiració per la saviesa d'un canonge insegur, la sòlida intel·ligència natural d'un curander o l'arrogància despòtica d'un familiar de la Inquisició. Una novel·la en què ningú no és ben bé el que sembla.

Font: Edicions El Mèdol

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Narrativa Pin i Soler 1998.

Veg. la pàgina web de Jordi Tiñena a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/tinenaj/index.php>

Consulteu, també: *Tarragona en la literatura*.

<http://cultura.gencat.net/bpt/actual/docs/litera.pdf>

L'últim muetzí

Autor: Escobar, Rafael

Fitxa tècnica:

ESCOBAR, Rafael. *L'últim muetzí*. 1a ed. València: Edicions Tres i Quatre, 1994. (Narratives 3i4).

Nombre de pàgines: 250

ISBN: 84-7502-416-5

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVI i principis del XVII

Temàtica. Context:

Societat i cultura dels moriscos valencians.

L'expulsió dels moriscos del regne de València.

Argument:

A través de les visions i records d'Ahmed Xubudi, un alfaquí morisc que ha aconseguit fugir del seu poble i escapar de l'expulsió decretada per Felip III l'obra ressegueix sobre un fris històric que va des de l'entrada de Jaume I a València fins als moments en què es materialitza l'expulsió, els avatars de la població autòctona de Xarq-al-Andalus. La recreació d'uns anys decisius en la configuració de l'actual País Valencià ens permet conèixer una sèrie de personatges històrics els uns, ficticis els altres, com ara l'alfaquí Ahmed, símbol de la resistència morisca davant el fonamentalisme cristià; o com Valèria, la conversa, mescla de romanticisme i esperit pragmàtic; o l'esquerpa baronessa viuda; o mossèn Joan, víctima i botxí alhora en una situació mai no imaginada; o el baró Felip Albert, fugint cap endavant en un món i una societat crepusculars.

Font: Edicions Tres i Quatre

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Andròmina dels Premis Octubre 1993

Veg. la fitxa d'autor de Rafael Escobar a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/escobarr/index.html>

Les veus de la vall

Autor: Escobar, Rafael

Fitxa tècnica:

ESCOBAR, Rafael. *Les veus de la vall*. 1a ed. València: Edicions Tres i Quatre, 2000. (Narratives 3i4; 65).

Nombre de pàgines: 277

ISBN: 84-7502-605-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

Societat i cultura dels moriscos valencians.

L'expulsió dels moriscos del regne de València.

La repoblació mallorquina després de l'expulsió dels moriscos.

Argument:

Novel·la on acció i personatges se situen en els anys següents a l'expulsió dels moriscos. El marc geogràfic és la vall de Seta, entre les serres del Comtat, on els pobles de la vall, tant com les persones, són protagonistes de l'argument, amb una Gorga murada, capital de la Governació cristiana i unes aldees buidades de moriscos que comencen a ser lentament repoblades per famílies mallorquines.

Un dia, Tomàs Alzina, fill del governador de la vall, coneix la filla de Bernat *el Malacara*, un dels colons de Fomorca, i tot el seu món de seguretat comença a trontollar. En un escenari reclòs, sotragat, dur, on el passat reclama presència, els dos joves viuen una relació amenaçada per passions i circumstàncies que escapen al seu control.

Font: Edicions Tres i Quatre

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Vila d'Onil 1998

Veg. la fitxa d'autor de Rafael Escobar a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/escobarr/index.html>

Cavaller de fortuna

Autor: Arbonès, Jordi

Fitxa tècnica:

ARBONÈS FREIXA, Jordi. *Cavaller de fortuna*. 1a ed. Barcelona: RBA La Magrana, 2006. (Les ales esteses; 201).

Nombre de pàgines: 272

ISBN: 84-7871-728-5

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

La literatura catalana en l'època de la Decadència.

Francesc Vicent Garcia, rector de Vallfogona.

Bandolerisme.

La Inquisició.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVII.

Argument:

Estem a principis del segle XVII, és una època convulsa i repleta de bandolers i mercenaris que travessen Catalunya com fantasmes venjatius: una Catalunya convertida en terra de frontera òrfena de poder i en la qual la gent sobreviu amarada d'una espectacular misèria moral. Enmig d'aquest paisatge apareix un capellà, Vicent Garcia, rector de Vallfogona de Riucorb, que lluita per formar part de l'elit social i anhela, amb el talent que té com a escriptor, crear-se una màscara que li doni accés a la noblesa, al reconeixement i a la fama. L'acció s'esdevé en un món de claroscurs i d'enigmes, quan la Santa Inquisició domina amb mà de ferro tots els aspectes de la vida i de la mort. El rector sublima l'ansia d'aventura i l'horror d'estar viu a través d'un personatge, en Guillem, que li revela el misteri de l'amor i el goig de la perversió humana. El relat descriu els avatars d'un personatge que viatja a través de la imaginació amb les armes de la poètica i la teatralitat per aconseguir un objectiu: trobar el seu lloc al món. El rector es submergeix en una aventura en la qual l'atzar, el fracàs, la culpa i, sobretot, el dolor, són indispensables per aconseguir la glòria que ha somiat.

Font: Edicions de La Magrana

Informació addicional:

Serrallonga, l'últim bandoler

Autor: Capdevila, Llorenç

Fitxa tècnica:

CAPDEVILA ROURE, Llorenç. *Serrallonga, l'últim bandoler*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2006. (Proa Beta; 178).

Nombre de pàgines: 342

ISBN: 84-8437-860-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

Joan Sala, àlies Serrallonga.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVII

Argument:

Biografia novel·lada del més conegut lladre de pas que ha existit mai a Catalunya. Qui va ser en realitat Joan Sala i Serrallonga? Un lladre generós o un simple delinqüent? Un heroi llegendari o un assassí? El jove Pere Vila decideix reconstruir la vida d'en Serrallonga després d'assistir a l'execució del cèlebre bandoler i haver-li sentit pronunciar unes darreres i misterioses paraules. La recerca, plena d'imprevistos, misteris i personatges que no són sempre el que semblen, el porten a trobar-se amb la vídua, amb un company de quadrilla condemnat a galeres i amb la darrera amant del proscrit: la llegendària Joana. Al mateix temps, però, hi ha gent molt poderosa que farà tot el possible per impedir la difusió d'un secret que el jove podria descobrir.

Font: Editorial Proa

Informació addicional:

Vegeu la pàgina d'autor de Llorenç Capdevila a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/capdevilall/index.php>

Sobre la figura d'en Serrallonga podeu consultar: CALVET, Jordi. "Qui era Serrallonga?". *Sàpiens* [Barcelona], núm.7 (maig 2003), p. 40-43.

El mut de la campana

Autor: Lozano, Josep

Fitxa tècnica:

LOZANO, Josep. *El mut de la campana*. 1a ed. 2a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2004. (L'Eclèctica; 100).

Nombre de pàgines: 310

ISBN: 84-7660-789-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

La pesta de 1647 a València.

Societat i cultura a la València del segle XVII

Argument:

En la València barroca i turbulenta de la primera meitat del segle XVII, en què l'església té un pes omnipresent, Bernat, frare predicador d'origen humil, amb excel·lents dots oratòries i grans ambicions, viu obsessionat pels pecats de la carn. Turmentat pels dubtes i penediments, el dominic s'enamora d'una actriu de passat obscur maridada amb un vell militar. Aquest amor secret i il·legítim maldarà per sortejar tots els entrebancs de la societat deprimida del moment i es veurà sorprès per la terrible pesta del 1647, que colpeix amb duresa la ciutat del Túria.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Veg. l'article: ISERN, Joan Josep. "València sota la pesta". *Avui Cultura* [Barcelona], (29.1.2004), p.13. Reproduït a: <http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av02353.pdf>

Barroca mort

Autor: Escartí, Vicent Josep

Fitxa tècnica:

ESCARTÍ, Vicent Josep. *Barroca mort*. 6a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2003. (Els Nostres Autors; 6).

Nombre de pàgines: 120

ISBN: 84-7660-022-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

La pesta de 1647 a València.

Societat i cultura a la València del segle XVII

Argument:

El llibre aplega dues narracions o novel·les breus en què l'univers suggerent del sis-cents valencià se'ns presenta replet de personatges insòlits que esdevenen l'espill on s'hi conjuguen elements com la festa, les creences populars o els crims, amb uns altres més màgics i, alhora, igualment possibles.

A la primera de les narracions, a través d'un visionari contrafet, *El fill del Gepa*, assistim a un mostrari barroc de personatges, de costums, d'actituds i de relacions humanes on la vida i la mort penegen d'un fil incert i dubtós.

A l'*Espistolari del comte d'Hortxà*, mitjançant l'exposició de cinc cartes, l'autor ens ofereix una panoràmica fragmentària de l'epidèmia de pesta que s'esdevingué a la ciutat de València l'any 1647. És, per tant, una visió parcial i subjectiva d'uns fets que trasbalsaren la vida de tota una ciutat.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Aquesta edició compta amb un estudi introductor i un apèndix amb propostes didàctiques a cura de Vicent Borràs.

Veg. la pàgina web de l'autor: <http://webs.ono.com/escartiwww/menu.htm>

Corpus de Sang

Autor: Cantalozella, Assumpció

Fitxa tècnica:

CANTALozELLA, Assumpció. *Corpus de Sang*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Proa, 2004. (A tot vent; 413).

Nombre de pàgines: 293

ISBN: 84-8437-656-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. A mitjan segle XVII

Temàtica. Context:

La guerra dels Segadors.

El Corpus de Sang a Barcelona.

Argument:

El 7 de juny de 1640, dia de Corpus, mig miler de segadors entraven a Barcelona, com cada any, per llogar-se en les feines de la sega del pla de Barcelona. Un incident fortuït va encendre una sagnant revolta popular que, sota el crit de "Visca la terra, muira el mal govern!", va iniciar la guerra dels Segadors. Aquella jornada és coneguda com el Corpus de Sang. En un marc de violència i d'odi, la novel·la transcorre per les ciutats de Girona i Barcelona i per paisatges rurals de la comarca de la Selva. D'entre una vivíssima galeria de personatges, reals i de ficció, destaca Pau Claris, figura clau de la nostra història, que bascula dubitatiu entre la fidelitat a Felip IV i l'oferta del rei de França, que incloïa el compromís de respectar Catalunya com a república independent.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Pere Calders 2003

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicat a Assumpció Cantalozella: <http://www.joanducros.net/corpus/Assumpci%97%20Cantalozella.html>

El comediant de Perpinyà

Autor: Tiñena, Jordi

Fitxa tècnica:

TIÑENA, Jordi. *El comediant de Perpinyà*. 1a ed. Barcelona: Edicions de La Magrana, 1997. (Les ales esteses; 78).

Nombre de pàgines: 238

ISBN: 84-7410-952-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

El tractat dels Pirineus.

Societat i cultura a la Catalunya Nord després del tractat dels Pirineus.

El teatre del classicisme francès.

Argument:

L'obra comença l'any 1659, quan les comarques catalanes del Rosselló, el Conflent i part de la Cerdanya van passar a sobirania francesa amb la firma del tractat dels Pirineus. Dividida en dues parts que transcorren a Perpinyà i París, és la història d'un professor de retòrica de Perpinyà que ambiciona triomfar com a autor teatral, fascinat per la figura de Molière, sota les tensions que l'afrancesament forçós d'aquesta part de Catalunya va comportar.

Font: la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/tinenaj/index.php> (Veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Veg. la pàgina web de Jordi Tiñena a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/tinenaj/index.php>

Rebels a Tramuntana

Autor: Soler i Amigó, Joan

Fitxa tècnica:

SOLER i AMIGÓ, Joan. *Rebels a Tramuntana*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2003. (Clàssica; 548).

Nombre de pàgines: 356

ISBN: 84-664-0307-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVII

Temàtica. Context:

El tractat dels Pirineus.

La revolta dels angelets. Josep Bosch de la Trinxeria.

La conspiració de Vilafranca de Conflent. Manuel Descatllar.

Societat i cultura a la Catalunya Nord després del tractat dels Pirineus.

Argument:

"Tots aquests comtats i vegueries de Rosselló i Conflent, homes, burgs, vilatges, boscos, riberes, país pla... quedaran irrevocablement i per sempre, per aquest Tractat de Pau, incorporades a la Corona de França." Així va ser signat, en rigorós secret, pel cardenal Mazarino, ministre de Lluís XIV de França i per Luis de Haro, ministre de Felip IV de Castella, a l'illa dels Faisans, el 13 d'agost de 1659. Les Corts catalanes ni tan sols van ser consultades, ni els mateixos rossellonesos.

La més dura repressió, ordenada pel renegat Francesc de Sagarra, president del Consell Sobirà del Rosselló, s'estén sobre el país. Al Vallespir, Josep de la Trinxeria es declara en rebel·lia i organitza partides d'*angelets*, mentre, a Vilafranca de Conflent, Manuel Descatllar ordeix un ambiciós complot per incorporar de bell nou els comtats del nord dels Pirineus al Principat de Catalunya.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Leandre Colomer 2002.

Dins el darrer blau

Autor: Riera, Carme

Fitxa tècnica:

RIERA, Carme. *Dins el darrer blau*. 8a ed. Barcelona: Edicions Destino, 1997. (L'Ancora; 65).

Nombre de pàgines: 434

ISBN: 84-233-2368-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Darreries del segle XVII

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Mallorca de finals del segle XVII.

La comunitat jueva mallorquina al segle XVII.

La Inquisició.

La cultura del barroc.

Argument:

Tres mons s'entrecreuen en la Mallorca de finals del segle XVII: el de la gent de bé, comerciants, frares ambiciosos o erudits barroquitzants, servidors de la Inquisició; el de la gent del poble, pagesos i artesans, bandolers o meuques; i, sobretot, el de la gent del carrer, cripto jueus i conversos, guardians de la seva tradició o confidents atemorits, amb l'horitzó impossible d'una fugida cap a la llibertat que s'acabarà en la humiliació o en les flames de l'últim Auto de Fe. Ho diu la història. En la novel·la, la història es transforma en vida palpitant, i en pietat pels botxins i les víctimes.

Font: Edicions Destino

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Josep Pla 1994

Vegeu la pàgina d'autor de Carme Riera a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/rierac/index.php>

Un cadàver exquisit

Autor: Mata, Jordi

Fitxa tècnica:

MATA, Jordi. *Un cadàver exquisit*. 1a ed. Barcelona: Edicions 62, 2008. (El Balanci; 571).

Nombre de pàgines: 312

ISBN: 978-84-297-6048-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Darreries del segle XVII i principis del XVIII

Temàtica. Context:

Regnat de Carles II, l'Embruixat.

El conflicte successori per la corona espanyola.

Regnat de Felip V de Borbó.

Guerra de Successió.

Argument:

1968. Nit a l'Imperi. Una pau tensa presideix les relacions polítiques entre les principals potències europees. L'esterilitat de Carles II, rei d'un vast imperi en decadència, ha deixat sense hereu la monarquia espanyola. Ara, cal decidir qui el succeirà. A Catalunya, el debat entre els partidaris de mantenir-se fidels als mediocres reis de la Casa d'Àustria i els qui prefereixen esperar-se amb un possible canvi dinàstic encarnat en Felip V de Borbó enrareix encara més l'ambient. Ningú no vol la guerra, però tothom sap que dels resultat d'aquesta tria dependrà el futur d'Europa. Els diferents bàndols amb els seus agents mouen les peces per seguir de prop què passa amb els catalans i enfortir posicions. Una novel·la sobre una data fonamental per a Catalunya: els anys previs a la Guerra de Successió i la gran derrota del 1714.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Vegeu la pàgina web personal de l'autor: www.jordimata.com

Podeu consultar el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

1714 Set de Rei

Autor: Bosch, Alfred

Fitxa tècnica:

BOSCH, Alfred. *1714 Set de Rei*. 1a ed. 4a imp. Barcelona: Columna, 2002. (Clàssica; 465).

Nombre de pàgines: 280

ISBN: 84-664-0140-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

Societat i cultura a la Catalunya de principis del XVIII

Argument:

John Sinclair, un aventurer anglès, rep un encàrrec molt especial del seu govern: ha de convèncer un petit país de gent orgullosa que canviï de rei. Aquesta gent són els catalans, i el rei a canviar, Felip V. El litigi a la successió a la corona de les Espanyes acaba d'esclatar, i no és gens clar que els estaments catalans vulguin enfrontar-se al rei borbó. Però el protagonista ho ha d'aconseguir. Sinclair, personatge de ficció, recorre els ambients cortesans de l'Europa de l'època, des del Versalles de Lluís XIV fins al Madrid borbònic, passant per Londres i la Viena imperial. Home de moral relaxada, i poc devot a cap causa, acaba arrossegat per la voràgine dels fets i per les seves pròpies emocions.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Aquest és el primer volum d'una trilogia que es completa amb: *1714 Sota la pell del diable*; i *1714 Toc de vespres*. (Veg. les fitxes corresponents)

Vegeu l'article: SEGURA GARCÍA, Germán. "El fin de la guerra de Sucesión. El sitio de Barcelona". *Hitoria National Geografic*. [Barcelona], núm. 48. p.93-103.

Podeu consultar també el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

Vegeu la pàgina d'autor d'Alfred Bosch a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/boscha/index.php>

1714 Sota la pell del diable

Autor: Bosch, Alfred

Fitxa tècnica:

BOSCH, Alfred. *1714 Sota la pell del diable*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Columna, 2002. (Clàssica; 466).

Nombre de pàgines: 288

ISBN: 84-664-0194-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

Societat i cultura a la Catalunya de principis del XVIII

Argument:

John Sinclair, l'agent de la corona anglesa encarregat d'atjar la insurrecció dels catalans en el litigi successori espanyol, torna a la ciutat de Barcelona a les acaballes de l'any 1711, quan la guerra ja sembla perduda i a Utrecht els aliats del pretendent Carles negocien amb els Borbons —a costa de les llibertats dels catalans— una pau profitosa per a tots els reialmes enfrontats. Els daltabaixos de la Guerra de Successió han convertit l'aventurer frívol en un home reflexiu i inquiet. El motiu del seu retorn a Barcelona és ben lluny de les intrigues que l'hi havien dut anys enrere: Sinclair espera retrobar-hi el seu antic enllaç, Marianna, l'esclava d'origen guineà que ha esdevingut la dona dels seus somnis.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Aquest és el segon volum d'una trilogia iniciada amb *1714 Set de Rei*, i que es completa amb *1714 Toc de vespres*. (Veg. les fitxes corresponents)

Vegeu l'article: SEGURA GARCÍA, Germán. "El fin de la guerra de Sucesión. El sitio de Barcelona". *Hitoria National Geografic*. [Barcelona], núm. 48. p.93-103.

Podeu consultar també el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

Vegeu la pàgina d'autor d'Alfred Bosch a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/boscha/index.php>

1714 Toc de vespres

Autor: Bosch, Alfred

Fitxa tècnica:

BOSCH, Alfred. *1714 Toc de vespres*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Columna, 2002. (Clàssica; 467).

Nombre de pàgines: 272

ISBN: 84-664-0211-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

El setge de Barcelona de 1714.

Societat i cultura a la Catalunya de principis del XVIII

Argument:

John Sinclair espera el seu primer fill a la Barcelona assetjada de 1714. Però l'escanyada militar s'allarga més del compte, i en un clima d'exasperació i heroisme el protagonista es veu obligat a viure els fets dramàtics que porten a la pèrdua de les llibertats catalanes. A la seva ciutat adoptiva, l'antic agent de la corona anglesa és un home desorientat. S'esforça per trobar un sentit a la seva existència, per mantenir les esperances. Però no li resulta fàcil, enmig de la confusió, de les conspiracions, de la fam i de les epidèmies. Aquesta és la història d'un poble que, reduït a cendres, es veurà obligat a renèixer.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Aquest és el tercer volum d'una trilogia iniciada amb: *1714 Set de Rei*; i *1714 Sota la pell del diable*. (Veg. les fitxes corresponents)

Vegeu l'article: SEGURA GARCÍA, Germán. "El fin de la guerra de Sucesión. El sitio de Barcelona". *Hitoria National Geografic*. [Barcelona], núm. 48. p.93-103.

Podeu consultar també el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

Vegeu la pàgina d'autor d'Alfred Bosch a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/boscha/index.php>

Setembre de passió

Autor: Closa, Daniel

Fitxa tècnica:

CLOSA, Daniel. *Setembre de passió*. 2a ed. Barcelona: Edicions La Campana, 1998. (La Campana; 130).

Nombre de pàgines: 200

ISBN: 84-88791-52-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries el segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

El setge de Barcelona de 1714.

Societat i cultura a la Catalunya de principis del XVIII

Argument:

La novel·la recrea amb un gran rigor històric el setge i la caiguda de Barcelona l'onze de setembre de 1714 en tots els seus detalls: la lluita dels barcelonins durant el setge, com vivien els bombardejos i els assalts, el moviment de tropes, el nom dels oficials i la descripció de les batalles, l'atmosfera d'una ciutat durament assetjada. Així mateix, al costat del conseller en cap de Barcelona, Rafael Casanova i el cap de les tropes catalanes, Antoni de Villarroel, l'autor introdueix personatges de ficció, com l'Adrià, un noi misteriós a qui Villarroel encarrega una missió molt especial, el misteriós fra Martí, una prostituta que paga molt cara una relació, un espia que passa missatges a l'enemic, etc., personatges que donen vivacitat i intriga al relat.

Font: Edicions La Campana

Informació addicional:

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a l'autor: : http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=487

Vegeu l'article: SEGURA GARCÍA, Germán. "El fin de la guerra de Sucesión. El sitio de Barcelona". *Hitoria National Geografic*. [Barcelona], núm. 48. p.93-103.

Podeu consultar també el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

El coronel d'Anjou

Autor: Briz, Francesc Pelai

Fitxa tècnica:

BRIZ, Francesc Pelai. *El coronel d'Anjou*. [Edició a cura de Jordi Tiñena]. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 1989. (Els Nostres Autors; 9).

Nombre de pàgines: 228

ISBN: 84-7660-0577

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primeries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

El setge de Barcelona de 1714.

Societat i cultura a la Catalunya de principis del XVIII

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Un oficial francès és allotjat en 1708 al castell de Centelles: fa l'amor a la filla de la casa, Anna Maria, es veuen a través d'un passadís secret, i neix un fill. El comte de Centelles, Arnau de Carroç, amaga el fet, però deixa al seu fill Joan unes instruccions escrites, que haurà d'obrir si el francès torna. En 1714 reapareix com a allotjat; Joan de Carroç sap la veritat i li ofereix un duel. Però llavors es presenta Bac de Roda en persona a reclamar l'alotjat, que tots anomenen el coronel d'Anjou; diu que fou ell qui féu afusellar la seva mare. Bac i Carroç discuteixen la primacia en la venjança, i mentrestant desapareix el coronel [...]. A la segona part ens trobem a Barcelona pocs dies abans de l'entrada de Berwick [...]

Extret de: SERRAHIMA, Maurici; BOADA, Maria Teresa. *La novel·la històrica en la literatura catalana*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1996. p.46.

Informació addicional:

Publicada per primera vegada el 1872 sota els auspicis de la Renaixença, aquesta és una de les obres clàssiques de la novel·la històrica catalana, i en el seu moment contribuï a la represa del gènere novel·lístic en català.

Aquesta edició compta amb un estudi introductori i un apèndix amb propostes de treball a cura de Jordi Tiñena.

Sepultura de bandoler

Autor: Carreras, Xavier

Fitxa tècnica:

CARRERAS, Xavier. *Sepultura de bandoler*. 1a ed. Tarragona: Arola Editors, 2006. (La Miloca; 8).

Nombre de pàgines: 312

ISBN: 84-96639-19-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Primera meitat del segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

La política felipista de repressió contra Catalunya: el decret de Nova Planta.

El guerriller Pere Joan Barceló i Anguera, dit Carrascllet.

Societat i cultura al segle XVIII

Argument:

La derrota de 1714 a mans del primer borbó espanyol, Felip d'Anjou, destrueix l'edifici polític de Catalunya, afecta la vida quotidiana i provoca en Pere Joan Barceló, dit Carrascllet, l'odi etern als Borbons, convençut que són els principal flagell de Catalunya. Alguns historiadors s'han deixat enganyar pel calumniós qualificatiu de bandoler que fins i tot polítics han vessar damunt la figura del guerriller Carrascllet. Investit del grau de coronel de l'exèrcit austríac, el guerriller català a qui les circumstàncies polítiques han donat sepultura de bandoler, es llençà a la muntanya i s'enfrontà als filipistes i al reial i botifler cos dels Mossos d'Esquadra, de recent creació per defensar encara la sobirania de Catalunya.

Font: Arola Editors

Informació addicional:

Podeu consultar el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

Cap de Brot

Autor: Pallicé, Ramon

Fitxa tècnica:

PALLICÉ, Ramon. *Cap de Brot*. 1a ed. Reus: Pragma Edicions, 2006. (Clavis; 2).

Nombre de pàgines: 304

ISBN: 84-934952-1-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segle XVIII

Temàtica. Context:

Guerra de Successió.

La política felipista de repressió contra Catalunya: el decret de Nova Planta.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVIII

Bandolerisme.

Argument:

La novel·la presenta l'ocupació de Reus per les tropes borbòniques després de l'11 de setembre. És la novel·la de l'etapa posterior i del segle XVIII català. És a dir, la de l'inici de la colonització castellana sobre Catalunya, la qual apareix explicada des de la reacció popular, mostrant la penetració, l'entrada dels costums i les lleis forasteres. El personatge principal és Pere, fill de pagès acabalat i tinent de l'exèrcit català que defensa la causa de l'Arxiduc Carles lluitant a Barcelona. Descobrim en els primers capítols la dificultat d'adaptació a la vida de vençut a Reus. També l'existència del bandolerisme, concretament de les partides de Carraslet, amb les quals Pere hi manté contactes. Tota la primera part és clarament evocadora de la situació que produí el Decret de Nova Planta, la dependència política de Madrid, així com la reacció popular. La segona part de la novel·la mostra l'evolució del personatge cap a una posició i ideologia pragmàtiques i mercantilistes, la qual cosa és un reflex del segle XVIII i de bona part del pensament econòmic català de la segona meitat del segle.

Font: Pragma Edicions

Informació addicional:

Podeu consultar el monogràfic que la revista *Sàpiens* va dedicar als diferents episodis de la Guerra de Successió: DIVERSOS AUTORS. "1714 Especial Guerra de Successió". *Sàpiens* [Barcelona], núm.60 (octubre 2006), p. 20-51.

Els secrets de Meissen

Autor: Palomero, Josep

Fitxa tècnica:

PALOMERO, Josep. *Els secrets de Meissen*. 5a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2000. (L'Eclèctica; 24).

Nombre de pàgines: 208

ISBN: 84-7660-176-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVIII

Temàtica. Context:

El regnat de Carles III d'Espanya.

La ceràmica de l'Alcora (Alcalatén. Castelló)

Societat i cultura al País Valencià durant el segle XVIII.

Argument:

Ambientada en terres valencianes durant el regnat de Carles III, a la novel·la excel·leix el protagonisme del comte d'Aranda, un dels polítics il·lustrats més emblemàtics, enmig d'un panorama històric ple d'intrigues polítiques, en què els personatges tracten d'obtenir per tots els mitjans la fórmula de la fabricació de porcellana, un dels misteris més cobejats durant la segona meitat del segle XVIII.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi València de Literatura 1993.

Casanova o la incapacitat de perversió

Autor: Luján, Nèstor

Fitxa tècnica:

LUIJÁN, Nèstor. *Casanova o la incapacitat de perversió*. 1a ed. Barcelona: Columna, 1995. (Columna; 159).

Nombre de pàgines: 252

ISBN: 84-7809-862-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVIII

Temàtica. Context:

El regnat de Carles III d'Espanya.

Societat i cultura als Països Catalans al segle XVIII

La Il·lustració a Catalunya.

Argument:

El venecià Giacomo Casanova de Seingalt ha passat a la Història i a la consideració popular gairebé només respecte d'una de les múltiples facetes de la seva intensa vida d'home superdotat: la del frívol enamorador de moltíssimes dones. Però Casanova era molt més que un *Don Juan*. Era al mateix temps un intel·lectual i un home d'acció: d'una banda fou músic, hel·lenista traductor d'Homer, polític; i d'altra banda, home de negocis agosarat, viatger incansable, aventurer. Aquesta novel·la ens ofereix un poc conegut passatge de l'extraordinària vida del personatge venecià: un viatge seu des de València a França, passant per Barcelona, fet amb motiu de l'intent de preparar l'organització de la maçoneria a Espanya.

Font: Plaza & Janés Editores

Informació addicional:

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicat a Nèstor Luján: <http://www.joanducros.net/corpus/Nestor%20Lujan.html>

Sobre la figura de Casanova podeu consultar: GRAU, Jaume. "Els afers catalans de Casanova". *Sàpiens* [Barcelona], núm.30 (abril 2005), p. 34-37.

Els vespres de don Magí Castellarnau

Autor: Tiñena, Jordi

Fitxa tècnica:

TIÑENA, Jordi. *Els vespres de don Magí Castellarnau*. 1a ed. Barcelona: Edicions de La Magrana, 1995. (Les ales esteses; 62).

Nombre de pàgines: 238

ISBN: 84-7410-800-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVIII

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Catalunya del segle XVIII

Argument:

Don Magí, el protagonista, se'ns presenta com una curiosa barreja d'intel·lectual il·lustrat, lector empedreït taxidermista d'afecció, fabricant de vins i home de negocis diversos en una Tarragona que es dibuixa entre els llums i les boires de finals del XVIII. Don Magí és el darrer representant d'una nissaga noble, un tipus fadrí per estigma natural (és impotent) i, de més jove, militar per la força de la imposició familiar. Ara és un protagonista vell que viu sotragat per la revifalla d'una il·lusió juvenil en la seva variant de Pigmalió. A mesura que el dia avança cap a la fosca li arriba el millor moment de la jornada, l'estona de l'educació d'una noia, la Fineta, serventa domèstica que ha encès espurnes de llum jove en les fondalades d'un cor envellit. Són vespres de lectura en veu alta, de comentaris diversos i d'una barreja de records biogràfics i trama novel·lesca.

Font: a partir de l'article d'Isidor Cònsul, "Els vespres de don Magí Castellarnau". *Serra d'Or* [Barcelona], núm. 431 (novembre. 1995), p.60.

Reproduït a: <http://www.escriptors.cat/autors/tinenaj/index.php> (Veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Veg. la pàgina web de Jordi Tiñena a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/tinenaj/index.php>

Consulteu, també: *Tarragona en la literatura*.

<http://cultura.gencat.net/bpt/actual/docs/litera.pdf>

L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït català!

Autor: Salvadó, Albert

Fitxa tècnica:

SALVADÓ, Albert. *L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït català!* 1a ed. Barcelona: Columna, 2004. (Clàssica; 590).

Nombre de pàgines: 354

ISBN: 84-664-0398-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVIII

Temàtica. Context:

Domènec Badia. Alí Bei.

Món àrab i l'Islam.

Argument:

Qui s'amagava sota el nom d'Alí Bei? Es deia Domènec Badia i va néixer a Barcelona a la segona meitat del segle XVIII, i en poc temps es va convertir en un dels personatges més fascinants de la nostra història: aventurer, viatger i espia al servei de dos països. Es va moure per tot el Mediterrani fins arribar a terres islàmiques on, per passar desapercebut, va adoptar una nova personalitat, se circumcidà, va exercir la poligàmia i va pelegrinar a la Meca. És el naixement d'una llegenda: Alí Bei.

Font: Columna Edicions.

Informació addicional:

Aquest és el primer volum d'una trilogia que es completa amb: *L'ombra d'Alí Bei: II. Maleït musulmà!* i *L'ombra d'Alí Bei: III. Maleït cristià!* (Veg. les fitxes corresponents)

Existeix una autobiografia d'aquest personatge l'última edició de la qual és la següent: BADIA, Domènec. *Viatges d'Alí Bei*. 1a ed. Barcelona: Llibres de l'Índex, 2005. [Traducció del francès de Cèsar-August Jordana]

Vegeu la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/salvadoa/index.php>

L'ombra d'Alí Bei: II. Maleït musulmà!

Autor: Salvadó, Albert

Fitxa tècnica:

SALVADÓ, Albert. *L'ombra d'Alí Bei: II. Maleït musulmà!* 1a ed. Barcelona: Columna, 2004. (Clàssica; 591).

Nombre de pàgines: 306

ISBN: 84-664-0469-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVIII

Temàtica. Context:

Domènec Badia. Alí Bei.

Món àrab i l'Islam.

Argument:

Domènec Badia, sota la disfressa d'Alí Bei, travessa l'estret de Gibraltar i desembarca a Tànger. A partir d'aquí, sense cap coneixement de la llengua ni dels costums d'aquelles terres, s'inicia la seva gran aventura al Marroc, país que recorrerà de punta a punta tot coneixent el sultà Sulaiman i bona part dels homes que ocupen el poder. Entre ells troba Abd-as-Salam, el germà cec del sultà, que el conduirà pels camins del plaer i li farà descobrir un món ocult. Mentrestant, a Madrid, Godoy, primer ministre del rei espanyol Carles IV, espera notícies d'ell i somia la conquesta del nord d'Àfrica per obtenir els cereals que Sulaiman li nega. Què va ser en realitat Alí Bei? ¿Aventurer, conspirador, espia, explorador? Un misteri per resoldre.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Aquest és el segon volum d'una trilogia iniciada amb *L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït català!*, i que es completa amb *L'ombra d'Alí Bei: III. Maleït cristià!* (Veg. les fitxes corresponents)

L'ombra d'Alí Bei: III. Maleït cristià!

Autor: Salvadó, Albert

Fitxa tècnica:

SALVADÓ, Albert. *L'ombra d'Alí Bei: III. Maleït cristià!* 1a ed. Barcelona: Columna, 2004. (Clàssica; 592).

Nombre de pàgines: 314

ISBN: 84-664-0485-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat moderna. Segona meitat del segle XVIII

Temàtica. Context:

Domènec Badia. Alí Bei.

Món àrab i l'Islam.

Argument:

Europa canvia, Napoleó ha estat derrotat i enviat a l'exili, i Domènec Badia ha hagut de fugir d'Espanya i s'estableix a París amb tota la seva família. Allà publica el relat dels seus viatges i el dedica al rei Lluís XVIII. Tanmateix, la vida no li és fàcil en un país que no és el seu. I Badia vol ara convèncer el govern francès per tal que li financi una nova expedició, l'única manera de redreçar la seva malmesa economia familiar, però el duc de Richelieu no creu en els projectes que li presenta. I tot això sota l'atenta mirada dels serveis d'intel·ligència britànics que observen els moviments de l'aventurer català amb creixent preocupació. Aquesta és l'última gran aventura d'un personatge únic de la història universal.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Aquest és el darrer volum d'una trilogia iniciada amb: *L'ombra d'Alí Bei: I. Maleït català!* i *L'ombra d'Alí Bei: II. Maleït musulmà!* (Veg. les fitxes corresponents)

BATXILLERAT
Edat contemporània

Els persistents

Autor: Pallicé, Ramon

Fitxa tècnica:

PALLICÉ, Ramon. *Els persistents*. 1a ed. Tarragona: Arola Editors, 2004. (La Miloca; 4).

Nombre de pàgines: 328

ISBN: 84-95985-86-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Els Rebomboris del Pa

La Guerra gran.

Argument:

Al final del segle XVIII, Catalunya viu moments difícils. Primer, els Rebomboris del Pa i, a la Guerra gran, la derrota de l'exèrcit castellà, que origina un gran buit polític i dona esperances de recuperar les llibertats. Els germans Simó, fills de Cap de Brot, i els seu besnét, el Pere Pau, expert marí, són molt actius a les comissions, reunions, i també de l'efímera Assemblea. Les seves empreses financen l'armament d'una fragata amb patent de cors, comandada pel Pere Pau, per protegir les naus mercants catalanes. Així, igual que el Pere Simó, que va lluitar a les muntanyes, ell ho faria a la mar. La pau ho trastoca tot i el Pere Pau, desorientat, se'n va a Londres, i després a una aventura que el portarà en plena natura a la llibertat.

Font: Arola Editors

Informació addicional:

La conspiració

Autor: López Crespí, Miquel

Fitxa tècnica:

LÓPEZ CRESPI, Miquel. *La conspiració*. 1a ed. Vinaròs (Castelló): Editorial Antinea, 2007. (Aldebaran; 66).

Nombre de pàgines: 179

ISBN: 978-84-96331-40-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII

Temàtica. Context:

La Revolució Francesa i Catalunya.

La Il·lustració a les Balears.

Societat i cultura en la Catalunya borbònica del segle XVIII

Argument:

L'eix de la novel·la és basat en la famosa i fracassada conspiració de Sant Blai, conspiració contra la monarquia borbònica que fracassa i porta com a conseqüència la condemna a mort del nostra protagonista, Joan Picornell, i la de tots els altres conspiradors, condemna a mort que després és baratada per una condemna a cadena perpètua.

Els esdeveniments que encerclen la conspiració de 1795, el procés inquisitorial, els contactes dels conspiradors amb la maçoneria francesa, la seva estreta unió amb els jacobins, ens permeten, si deixem volar les ales de la imaginació, penetrar en el que era el món dels il·lustrats mallorquins i espanyols de l'època de la Revolució Francesa.

Font: LÓPEZ CRESPI, Miquel. "La Revolució Francesa i la novel·la històrica mallorquina". Al *Blog Cultura Catalana- Illes*: <http://verdera.bloc.cat/post/4296/159522>

Informació addicional:

Obra guardonada amb el I Premi Internacional de Narrativa Ayguals de Izco 2006.

Vegeu la pàgina d'autor de Miquel López Crespí a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/lopezcrepim/index.php>

Senyoria

Autor: Cabré, Jaume

Fitxa tècnica:

CABRÉ, Jaume. *Senyoria*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2004. (Les Eines; 34).

Nombre de pàgines: 415

ISBN: 84-8437-407-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Societat i cultura en la Barcelona borbònica del segle XVIII

La Revolució Francesa.

Romanticisme europeu.

Argument:

L'any 1799, Barcelona després de la Revolució Francesa, viu sota el regnat d'una monarquia fidel encara als principis de l'antic règim. Dins d'aquest context, la trama de l'obra és moltes coses: en primer lloc, una variant d'intriga policíaca, basada en un doble crim; en segon lloc, una recreació històrica de la recreació política i social de la Barcelona de Carles IV; finalment, el procés psicològic que porta el protagonista, Rafael Massó, regent civil de l'audiència de Barcelona, de la prepotència inicial a la humiliació final. Tot, per evitar la seva caiguda, la seva decadència.

Font: A partir de la fitxa d'autor de Jaume Cabré a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/cabrej/obra.php>

Informació addicional:

Aquesta edició compta amb un estudi introductori i un apèndix amb propostes didàctiques a cura de Roser Trilla i Prujà.

Vegeu la pàgina d'autor de Jaume Cabré a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/cabrej/index.php>

Les ales de Mercuri

Autor: Casas, Mariano

Fitxa tècnica:

CASAS, Mariano. *Les ales de Mercuri*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2002. (L'Eclèctica; 85).

Nombre de pàgines: 184

ISBN: 84-7660-655-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII

Temàtica. Context:

Societat i cultura al País Valencià de finals del segle XVIII.

La il·lustració al País Valencià.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Un foraster d'orígens foscos i intencions desconegudes arriba a la València del segle XVIII. Aparentment, Marco Galea vol posar en marxa una mina d'antimoni, però les seves maquinacions tenen un objectiu ben distint. Alguns membres de la colònia maltesa seran els seus aliats en una empresa tan difícil com arriscada. Comerciants estrangers, aristòcrates que veuen perillar els seus interessos, clergues espantats pel contagi revolucionari, comedians i rodors, prenen part en una trama que reflecteix les tensions socials dels últims anys de l'antic règim, una època difícil en la qual la ciència començava ja a plantar cara a l'obscurantisme i la superstició.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

L'esguard d'Orfeu

Autor: González, Josep-Lluís

Fitxa tècnica:

GONZÁLEZ, Josep-Lluís. *L'esguard d'Orfeu. Memòries secretes del baró de Maldà*. 1a ed. Barcelona: Llibres de l'Índex, 2003.

Nombre de pàgines: 236

ISBN: 84-95317-48-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII i principis del XIX

Temàtica. Context:

La Il·lustració a Catalunya.

La Revolució Francesa i Catalunya.

Els Rebomboris del Pa

La Guerra gran.

Literatura catalana. El baró de Maldà.

Societat i cultura en la Barcelona borbònica del segle XVIII

Argument:

Som a principis del 1802 i don Rafel d'amat i de Cortada, baró de Maldà, enceta la redacció de les seves memòries íntimes per tal de combatre la solitud que, vidu i amb els fills ja fora de casa, ha de suportar en el seu casal del carrer del Pi de Barcelona. En la novel·la el baró se'ns presenta com un aristòcrata enginyós amb les dames i picardiós amb les menestres, que s'entesta a cercar la significació última de la Bellesa mirant i admirant tots els minyons i minyones amb qui topa als pecaminosos carrerons de Barcelona i altres viles marineres. Amant de la gresca i de les festes majors de tot el Principat i *voyeur* voraç que contempla des de la torratxa de casa seva com fan volar els estels el jovent de la ciutat, el baró acaba esdevenint una mena de sant Agustí de l'edat moderna, atès que assisteix a l'esfondrament progressiu del seu món com a conseqüència dels grans esdeveniments que sacsejaren Catalunya i Europa al tombant del segle XVIII. De mica en mica s'adona que tot allò que l'envoltava sembla condemnat a morir: els valors aristocràtics, la llengua dels seus avantpassats i, fins i tot l'antiga nació catalanesca. I ben poca cosa hi pot fer sinó planyer-se'n i refugiar-se en els record de les seves plaents aventures.

Font: Llibres de l'Índex

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Plaerdemavida de Novel·la Històrica 2002.

Vespres de sang

Autor: Olivares, Joan

Fitxa tècnica:

OLIVARES, Joan. *Vespres de sang*. 1a ed. 2a imp. Alzira (València): Edicions Bromera, 2000. (L'Eclèctica; 69).

Nombre de pàgines: 240

ISBN: 84-7660-559-5

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII i principis del XIX

Temàtica. Context:

Societat i cultura al País Valencià de finals del segle XVIII.

El darrer feudalisme.

La Guerra del Francès.

Argument:

Felip Alonso és un personatge despòtic i sense escrúpols, aprofita el desconcert que regna en plena crisi del règim feudal per a rebel·lar-se contra el poder establert. Proveït d'un bon arsenal d'armes, s'envolta d'una colla de sicaris, amb els quals aconsegueix dirigir la política local a base d'amenaçes, xantatges i tota mena d'abusos. Vicent, un pobre traginer, és testimoni dels fets, i és a través de la seva mirada que descobrim la personalitat maligna de Felip, els assassinats, les violacions i les extorsions que trasbalsen la vida d'una petita localitat de les comarques centrals valencianes. En aquest imperi del terror, Vicent es veurà enredat en una estranya emboscada en la qual no acaba de comprendre qui és la víctima i qui el botxí.

Font: Edicions Bromera

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Novel·la Ciutat d'Alzira 1999.

Un lloc entre els morts

Autor: Capmany, Maria Aurèlia

Fitxa tècnica:

CAPMANY, Maria Aurèlia. *Un lloc entre els morts*. 1a ed. Barcelona: Edicions 62, 1995. (MOLC; 107).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-297-3870-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII i principis del XIX

Temàtica. Context:

La Il·lustració a Catalunya.

La Guerra del Francès.

Argument:

Ambientada a Barcelona, Cervera i, més tangencialment, Venècia, en el pas del segle XVIII al XIX, amb episodis de rerefons històric com la invasió del general Duhesme i la influència francesa, el fil conductor de l'obra és la vida d'un personatge de ficció, Jeroni Campdepadrós i Jansana, hereu atípic d'una família rica, un jove insatisfet i inadaptat que apostarà per la pervivència a través de l'escriptura: unes memòries que la seva muller, d'escassa sensibilitat, destruirà després de la seva mort prematura. D'ell, de la seva existència, només n'hauran quedat alguns poemes, fragments d'aquestes memòries, algunes cartes i, també, traduccions de poemes.

Font: A partir de la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a Maria Aurèlia Capmany. (Veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a Maria Aurèlia Capmany: <http://www.joanducros.net/corpus/MA%20Capmany.html>

La ciutat del canvi

Autor: Riera i Tuèbols, Santiago

Fitxa tècnica:

RIERA i TUÈBOLS, Santiago. *La ciutat del canvi*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2001. (Lo Marraco; 87).

Nombre de pàgines: 320

ISBN: 84-7935-838-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XVIII i principis del XIX

Temàtica. Context:

La Guerra del Francès.

El Trienni Liberal.

Industrialització.

Societat i cultura a la Barcelona del XVIII

Argument:

Novel·la on la biografia del doctor Francesc Salvà i Campillo, un dels metges catalans més eminents, s'encreua amb altres fets i personatges de ficció. La trama de l'obra està construïda sobre un fons històric i rigorosament verídica que contempla aldarulls i revoltes: contra Anglaterra, la Guerra del Francès, el Trienni Liberal, etc. I on se'ns mostra una Barcelona incipientment industrial en la qual la ciència moderna, amb noves idees i modernes mentalitats trasbalsa els ciutadans d'una ciutat que encara viu en l'antic règim.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

Aquest és primer volum d'una trilogia que es completa amb: *La ciutat del desig* i *La ciutat de les pistoles*; novel·les que tenen com a escenari històric la ciutat de Barcelona. (Veg. les fitxes corresponents)

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicat a Santiago Riera i Tuèbols: <http://www.joanducros.net/corpus/Santiago%20Riera%20i%20Tuebols.html>

L'Emperador o L'ull del vent

Autor: Porcel, Baltasar

Fitxa tècnica:

PORCEL, Baltasar. *L'Emperador o L'ull del vent*. 1a ed. Barcelona: Editorial Planeta, 2004. (Ramon Llull; 21).

Nombre de pàgines: 224

ISBN: 84-9708-134-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primeries del segle XIX

Temàtica. Context:

La Guerra del Francès.

Argument:

L'obra parteix d'un terrible fet històric dels inicis del segle XIX: la reclusió de més de nou mil presoners francesos que havien esta capturats a la batalla de Bailén, a la petita illa deserta de Cabrera durant cinc anys (del 1809 al 1814); potser el primer camp de concentració de la Història, on fins i tot es va practicar el canibalisme. Però sobre aquesta base sorgeix un personatge singular, misteriós i audaç, Gérard de Fleury, que, empès pel fibló desfermat de la Revolució francesa i les guerres de Napoleó, encarna, des de Mallorca a París, des de Còrsega a Andalusia, l'heroïcitat i la rapacitat que comporten els grans esdeveniments.

Font: Editorial Planeta

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Ramon Llull 2001; el Premi de la Crítica «Serra d'Or» 2002; i el Premi Lletra d'Or 2002.

Veg. la pàgina d'autor de Baltasar Porcel a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/porcelb/index.php>

Inquisitio

Autor: Bosch, Alfred

Fitxa tècnica:

BOSCH, Alfred. *Inquisitio*. 1a ed. 3a imp. Barcelona: Columna, 2006. (Clàssica; 706).

Nombre de pàgines: 431

ISBN: 84-664-0770-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primeries del segle XIX

Temàtica. Context:

La Inquisició.

Societat i cultura a la València del segle XIX

Argument:

La vida de Gaietà Ripoll s'altera de sobte quan la Inquisició l'arresta i el processa per heretge. Malgrat l'època de modernitat a què pertany ja, el segle XIX, amb trens i màquines de vapor, els ultracatólics encara converteixen Ripoll en el darrer condemnat del Sant Ofici. El pare Llorenç Ramo, l'home que s'esforça per salvar-lo, es troba desbordat per una ciutat de València plena de sectes i símbols críptics. L'obra relata la relació entre els dos protagonistes. L'un, un clergue jove i ambició, profundament escèptic; l'altre un pobre mestre, profundament creient, però acusat de desafiar els dogmes de la fe.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Prudenci Bertrana de novel·la 2006

Veg. l'article: ISERN, Joan Josep. "Inquisidors a València". *Avui* [Barcelona], (14.12.2006), p.12. Reproduït a: <http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av03510.pdf>

Vegeu la pàgina d'autor d'Alfred Bosch a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/boscha/index.php>

El bastió de la llibertat

Autor: Ferrer, Antoni-Lluc

Fitxa tècnica:

FERRER, Antoni-Lluc. *El bastió de la llibertat*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2000. (Proa beta; 29).

Nombre de pàgines: 304

ISBN: 84-8256-829-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Absolutistes i liberals.

Els Cent Mil Fills de Sant Lluís.

El retorn de Ferran VII i la restauració de l'absolutisme.

La Dècada Ominosa.

Argument:

La primavera del 1823, l'exèrcit francès conegut com els Cent Mil Fills de Sant Lluís travessa els Pirineus per restablir Ferran VII com a rei absolut. Quan les tropes franceses arriben a Barcelona, més que no pas assetjar la ciutat, inicien unes llargues i laborioses capitulacions gairebé al marge de la vida dels seus habitants. Tanmateix, després vindrà la ferotge repressió absolutista, que els capgirarà l'existència. També la del càndid i enamorat Baltasar i la del taciturn Orestes, personatges de ficció. I la de joves escriptors com Bonaventura Carles Aribau, el celebrat poeta renaixentista, i de diversos refugiats polítics, que patiran les conseqüències del cop de timó absolutista.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

L'hivern del Tigre

Autor: Carranza, Andreu

Fitxa tècnica:

CARRANZA, Andreu. *L'hivern del Tigre*. 1a ed. Barcelona: Editorial Planeta, 2004. (Ramon Llull; 86).

Nombre de pàgines: 452

ISBN: 84-9708-142-0

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Primera Guerra carlina.

Ramon Cabrera, militar conegut com el "Tigre del Maestrat".

Societat i cultura al segle XIX

Argument:

Ramon Cabrera, el "Tigre del Maestrat", va assolir en molt poc temps la més alta distinció militar i el títol de comte de Morella, durant la primera guerra carlina. La guerra de Cabrera, com també es coneixen els episodis bèl·lics que protagonitzà, va trasbalsar l'Ebre i el Maestrat, i el ressò d'aquella salvatgeria escandalitzà tota Europa. El nom de Cabrera, un mite romàntic fet d'amors apassionats, d'odis i venjances desfermades, també va ser víctima d'una llegenda negra. En aquesta novel·la, el Tigre, vell i cansat, des del seu exili a Londres, narra les aventures d'aquells anys pletòrics. De batalla en batalla, ens endinsem en les entranyes d'un home que captivava els seus i, alhora, atreia l'admiració de nobles, parlamentaris i escriptors.

Font: Planeta Editorial

Informació addicional:

La Creu de Cabrera

Autor: Andrés Sorribes, Joan

Fitxa tècnica:

ANDRÉS SORRIBES, Joan. *La Creu de Cabrera*. 1a ed. Edicions Bromera, 2003. (L'Eclèctica; 98).

Nombre de pàgines: 296

ISBN: 84-7660-765-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Primera Guerra carlina.

Societat i cultura al segle XIX

Argument:

La mort de Ferran VII enceta un període d'inestabilitat política i social. La disputa del tron divideix el regne d'Espanya entre els partidaris de Maria Cristina i els de l'infant Carles V, L'església, àvida d'informació, sap per qui ha de prendre partit si vol mantenir intactes els seus privilegis. Jaume Corell, ull dret de mossèn Xotxim rebrà el perillós encàrrec d'espia els moviments dels liberals, els quals, conscients de l'oportunitat històrica, tractaran d'arrabassar-los el poder. L'esclat de la guerra i les temptacions de la carn truncaran les seues aspiracions religioses i canviaran la seua vida. Embolcallat per milers de dubtes, el jove seminarista, acompanyat pel masover Donis, anirà adquirint determinades certeses.

La Primera Guerra carlina, també coneguda com la "Guerra de Cabrera", és l'autèntica protagonista d'aquesta novel·la. Sota la llum d'aquest conflicte, en el qual lluiten també valors i contravalors, amors i odis, fidelitats i traïcions, es dibuixen els perfils dels personatges, gent corrent que l'enfrontament traurà del seu anonim.

Font: Edicions Bromera.

Informació addicional:

Obra guardonada amb el premi Enric Valor de Novel·la 2002.

Anjub. Confessions d'un bandoler

Autor: Carranza, Andreu

Fitxa tècnica:

CARRANZA, Andreu. *Anjub. Confessions d'un bandoler*. 1a ed. Barcelona: Edicions 62, 2000. (El balanci; 390).

Nombre de pàgines: 267

ISBN: 84-297-4776-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

Primera Guerra carlina

Argument:

Una nit de tardor de 1815, a la vila d'Ascó, Josep Anjub pronuncia un jurament que li canviarà la vida. Llavors només té dotze anys; en fer els setze compleix la seva paraula i mata l'home que havia malparlat de la seva mare. Això l'obliga a fugir del seu poble i amagar-se on pot i com pot, i a campar durant anys a la ventura, per les terres de l'Ebre. L'atzar i l'instint converteixen Josep Anjub en tota una llegenda: el bandoler Robas-rucs. Diversos episodis de les lluites de l'època entre liberals i absolutistes actuen a la novel·la com a teló de fons.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Sant Joan Caixa de Sabadell 2000

Les històries naturals

Autor: Perucho, Joan

Fitxa tècnica:

PERUCHO, Joan. *Les històries naturals*. 14a ed. Barcelona: Edicions 62, 1998. (El Cangur; 69).

Nombre de pàgines: 256

ISBN: 84-297-1970-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Primera Guerra carlina.

Societat i cultura a la Catalunya del segle XIX

Elements fantàstics.

Argument:

Combinació de novel·la d'aventures, novel·la gòtica i novel·la històrica contada per un narrador de gran sensibilitat i extensa cultura, Antoni de Montpalau, científic, il·lustrat i liberal, que, en un viatge apassionant, surt a la recerca d'Onofre de Dip, cavaller del rei En Jaume convertit en vampir. L'haurà de perseguir enmig de les guerres de carlins i liberals i haurà de fer servir tota la seva ciència i els seu humanisme. Amalgama d'erudició i d'invenció, l'obra converteix la Catalunya de la primera meitat del segle XIX en matèria literària amb la introducció d'elements fantàstics.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

La primera edició d'aquesta novel·la és de l'any 1960

Vegeu la pàgina de *Lletra* (espai virtual de literatura catalana) dedicada a Joan Perucho: <http://www.uoc.edu/lletra/noms/jperucho/index.html>

La punyalada

Autor: Vayreda, Marià

Fitxa tècnica:

VAYREDA, Marià. *La punyalada*. 1a ed. Barcelona: Edicions Proa, 2004. (A tot vent; 423).

Nombre de pàgines: 240

ISBN: 848437-270-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Bandolerisme.

Segona Guerra carlina.

Societat i cultura a la Catalunya rural del segle XIX.

Argument:

Ambientada a les muntanyes de l'Alta Garrotxa en un temps en què els pagesos de la regió d'Olot vivien sota l'amenaça dels bandolers i trabucaires procedents d'un desmembrat exèrcit carlí, el relat recull en primera persona les memòries del seu protagonista, Albert Bardals, en les quals l'home ens evoca la seva tràgica aventura quan, enamorat de la Coralí, la noia és raptada per l'Ibo, un antic amic del mateix protagonista, el qual, anomenat ara l'Esparver, ha esdevingut el cap d'una colla de temibles trabucaires. L'Albert iniciarà una persecució desesperada dels bandolers per tal de matar el seu rival i recuperar la Coralí.

Informació addicional:

Publicada per primer cop el 1904 i considerada una obra de transició entre el realisme i el modernisme, és una de les novel·les fonamentals de la literatura catalana.

L'obra conté un estudi introductori a càrrec de l'autora d'aquesta edició, la professora Antònia Tayadella.

Vegeu la pàgina d'autor de Marià Vayreda a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/mvayreda/index.html>

D'aquesta obra, se n'ha fet una versió cinematogràfica dirigida per Jordi Grau: *La punyalada*. ESP, 1989.

El son de la Medusa

Autor: Brunet i Las, Àngel-Octavi

Fitxa tècnica:

BRUNET i LAS, Àngel-Octavi. *El son de la Medusa*. 1a ed. Barcelona: Editorial Meteora, 2003.

Nombre de pàgines: 336

ISBN: 8495623-23-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XIX

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Catalunya del segle XIX.

Arqueologia.

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

Nèstor Lefler, personatge inquietant que sembla disposat a fer fortuna sense gaire miraments ni escrúpols, coneix en un viatge amb diligència de València a Tarragona l'erudit Ramiro Solé, ancià que guarda gelosament un bagul que, segons diu, conté un tresor de valor incalculable. Corre l'any 1850 i els camins que duen a Tarragona estan farcits de policies que encalquen, de moment sense èxit, un famós i perillós criminal anomenat Lo Vermell.

Quan Lefler arriba a Tarragona coneix l'arqueòleg Bonaventura Sanahuja, però els esdeveniments es precipiten: segrestos, batusses, sarcòfags egipcis, mosaics romans amb el rostre espordidor de la Medusa... i, sobretot, un gran misteri: quin horrible crim s'amaga darrere l'edició apòcrifa del Quixot, impresa als obradors de Felip Robert a la Tarragona de l'any 1614?

Font: Editorial Meteora.

Informació addicional:

Mort a Menorca

Autor: Tiñena, Jordi

Fitxa tècnica:

TIÑENA, Jordi. *Mort a Menorca*. 1a ed. Barcelona: Edicions Proa, 1995. (A tot vent; 328).

Nombre de pàgines: 200

ISBN: 84-8256-001-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XIX

Temàtica. Context:

Societat i cultura al segle XIX

La societat menorquina del segle XIX

Argument:

Don Josep, un novel·lista de fulletons d'èxit, ric, refinat, escèptic i despòtic, es desplaça a Menorca, a meitat del segle XIX, a la recerca d'una història d'amors i venjances en què es troben implicades importants famílies de l'illa. Seguit pel seu inseparable acompanyant, alhora secretari, majordom personal, confident i servidor íntim, i d'un capellà amable i amic d'explicar històries, de seguida descobreix la fragilitat de la memòria i la manipulació a què és sotmesa, mentre desperta l'hostilitat d'una part de la societat illenca que malda per evitar que la curiositat del novel·lista reveli uns fets que prefereixen oblidar.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Veg. la pàgina web de Jordi Tiñena a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/tinenaj/index.php>

Passos estrets per terres altes

Autor: Cerdà, Jordi Pere

Fitxa tècnica:

CERDÀ, Jordi Pere. *Passos estrets per terres altes*. 1a ed. Barcelona: Columna, 1998. (Clàssica; 284).

Nombre de pàgines: 291

ISBN: 84-8300-577-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segle XIX

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Catalunya Nord.

Industrialització.

Societat i cultura a la Catalunya rural del segle XIX

Argument:

La novel·la és un gran fresc del que era la vida a la Cerdanya al segle XIX. Una sola dona, Teresa, hi esdevé pruija, entrebanc i penyora del desig de gairebé tots els personatges masculins de l'obra: cada un d'ells representa un estament diferent, i entre tots ens mostren l'apassionant joc d'interessos i tensions que s'estava congriant en aquella societat sorgida arran de la revolució industrial. Però, per damunt de tot és la dura dignitat de la gent de muntanya allò que se'ns dibuixa. Tots ells són portadors d'una història on la tragèdia s'amaga sota les necessitats de viure de cada dia, i, sobtadament, les travessa amb fulgors de llamp profètic. En un tal context, sols l'amor --imprevist, incandescent, tendre i alhora violent-- sembla redimir aquests personatges de la duresa que els assetja constantment.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Sota l'enclusa del temps

Autor: Canals, Manel

Fitxa tècnica:

CANALS, Manel. *Sota l'enclusa del temps*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 1999. (Lo Marraco; 44).

Nombre de pàgines: 482

ISBN: 84-7935-544-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segle XIX

Temàtica. Context:

Les Guerres carlines.

Societat i cultura a la Catalunya rural del segle XIX.

Argument:

Durant l'any 1828, Catalunya endins, prop del punt on la Segarra, l'Urgell i la Noguera es troben a l'Hivern, i colpejades a l'estiu pel mateix raig de sol: un dels fragments de la terra de la geografia catalana més singulars i més durs per a la subsistència humana de l'època, hi té inici una inversemblant història on la força de l'amor i l'amistat adquireixen una dimensió definitiva dels valors que aquesta sentiments representen. Sota el pes d'un temps indefigible, i sacsejats per les guerres carlines que s'aniran succeint al llarg dels anys, l'obra ens va descobrint els somnis, passions i secrets inconfessables d'uns personatges que viuen, estimen i moren, en el tros de terra que els ha vist néixer, embolcallats per una teranyina feta de fils de sentiments que els encercla i de la qual no tan sols no podran fugir sinó que acabaran per formar-ne part.

Font: Pagès Edicions

Informació addicional:

La victòria de la creu

Autor: Gibert, Miquel M.

Fitxa tècnica:

GIBERT, Miquel M. *La victòria de la creu*. 1a ed. Barcelona: Proa. (A tot vent; 437).

Nombre de pàgines: 464

ISBN: 84-8437-863-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segle XIX

Temàtica. Context:

Les Guerres carlines.

Industrialització.

Societat i cultura a la Catalunya rural del segle XIX.

La noblesa rural catalana al segle XIX.

La Primera República Espanyola i la Restauració borbònica.

Argument:

Un eclesiàstic adscrit a una nissaga de la noblesa rural catalana escriu la crònica de tres generacions d'aquesta família. El marc històric abraça tot el segle XIX, amb el seu rerefons de conflictes militars, ideològics i polítics. Però el testimoni del clergue no és del tot creïble i, en aquest sentit l'obra planteja una progressiva dissolució dels conceptes de Déu i de Veritat única.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Joan Crexells de Novel·la en Català 2006.

Confessió general

Autor: Garrabou, Joan

Fitxa tècnica:

GARRABOU, Joan. *Confessió general*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2006. (A tot vent; 444).

Nombre de pàgines: 408

ISBN: 84-8437-923-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX i principis del XX

Temàtica. Context:

Tercera Guerra carlina.

La guerra Hispano-nord-americana.

Societat i cultura a la Catalunya de finals del XIX i principis del XX.

Anarcosindicalisme i conflictivitat social.

Argument:

La novel·la és una extensa i elaborada crònica d'una saga familiar, la qual segueix els germans Radell pels escenaris de la darrera carlinada, la guerra de descolonització de Filipines i la Catalunya presa per la violència de l'anarquisme llibertari. Una obra densa que posa en joc epistolari, diaris personals i testimoniatges diversos per abordar, amb una mirada fragmentada i complexa, el mal, la buidor íntima, el coratge i l'honor i la inguarible estupidesa humana.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

La ciutat del desig

Autor: Riera i Tuèbols, Santiago

Fitxa tècnica:

RIERA i TUÈBOLS, Santiago. *La ciutat del desig*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2004. (Lo Marraco; 140).

Nombre de pàgines: 268

ISBN: 84-9779-159-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX i principis del XX

Temàtica. Context:

Les Guerres carlines.

La Restauració borbònica.

Industrialització.

Associacionisme obrer.

Societat i cultura a la Barcelona del XIX

El comunisme icarià d'Étienne Cabet

Argument:

Relat de ficció l'acció de la qual discorre entre 1835 i 1912, i té com a rerefons la ciutat de Barcelona. S'hi reproduïxen alguns dels esdeveniments més significatius de l'època i se,ns mostra una societat que ha acabat configurant la història posterior catalana. Així, la novel·la és un contrast constant entre l'idealisme dels obrers i la prudència i a la vegada voluntat d'ostentació de la societat burgesa barcelonina del moment. Personatges de ficció es relacionen en l'obra amb personalitats històriques com el mateix inventor Monturiol, o el doctor Letamendi.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

Aquest és segon volum d'una trilogia iniciada amb *La ciutat del canvi* i que es completa amb *La ciutat de les pistoles*; novel·les que tenen com a escenari històric la ciutat de Barcelona. (Veg. les fitxes corresponents)

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicat a Santiago Riera i Tuèbols: <http://www.joanducros.net/corpus/Santiago%20Riera%20i%20Tuebols.html>

Terra verge

Autor: Chauvell, Josep A.

Fitxa tècnica:

CHAUVELL, Josep A. *Terra verge*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2000. (Lo Marraco; 71).

Nombre de pàgines: 192

ISBN: 84-7935-694-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

La Restauració borbònica.

Conservadors i liberals.

La noblesa rural catalana al segle XIX: el caciquisme.

Societat i cultura a la Franja de Ponent a la segona meitat del segle XIX.

Argument:

A la novel·la són presents els sentiments més arrelats de la persona humana: l'odi i l'amor, la passió pel sexe i la passió pel poder, el caciquisme i la reivindicació de la llibertat. A l'època de la Restauració, a finals del segle XIX, en un poble de la Franja, els lliurepensadors, anomenats *gabarrons*, defensors de les lleis civils i del laïcisme han de lluitar de valent perquè aquestes mateixes lleis arribin a aplicar-se, ja que els cacics i l'Església s'hi oposen. La passió i la gelosia d'una dona i el respecte a la voluntat d'una altra de voler ser enterrada civilment marcaran tràgicament el destí de Beatriu i Albert, dos joves amants.

Font: Pagès Edicions

Informació addicional:

La pols i el desig

Autor: Moncho, Jesús

Fitxa tècnica:

MONCHO, Jesús. *La pols i el desig*. 1a ed. 2a imp. Alzira: Edicions Bromera, 2003. (L'Eclèctica; 78).

Nombre de pàgines: 312

ISBN: 84-7660-615-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Bandolerisme al País Valencià.

Societat i cultura al segle XIX

Argument:

L'acció transcorre al llarg de la segona meitat del segle XIX. Aventurers i polítics, comerciants i militars, clergues i bandolers conflueixen en uns camins plens de pols i que mai no arribaran a cobrir els seus cors atapeïts de desig i de coratge.

Les grans èpoques demanen grans personatges. Potser el nostre protagonista, Colau de la Tona, bandoler, tenia el seu destí prefixat. En el marc de la liquidació dels senyorijs territorials i de l'ascensió de les noves capes socials, els diversos agents que fins al moment portaven les regnes del món es resisteixen a acceptar el nou ordre de coses. És en aquest ambient que emergeix inevitable l'actor esforçat que espentará les rodes de la història, en un principi envoltat sempre de companys, finalment abandonat a la sort dels herois.

Font: Edicions Bromera.

Informació addicional:

Obra guanyadora del Premi de Narrativa Constantí Llobart dels Premis Ciutat de València 2000.

Port de l'est

Autor: Moncho, Jesús

Fitxa tècnica:

MONCHO, Jesús, *Port de l'est*. 1a ed. Barcelona: Viena Edicions, 2006. (Viena Narrativa; 24).

Nombre de pàgines: 192

ISBN: 84-8330-394-9

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX

Temàtica. Context:

Societat i cultura al País Valencià de finals del segle XIX

Argument:

Narra la història d'un amor impossible ambientada en la pròspera ciutat de Dènia a la dècada de 1880. Adrià Ros és un jove aventurer que arriba a la ciutat a bord de la goleta *Grossvenor*, seguint les rutes del gran comerç entre el Mediterrani i l'Atlàntic. En plena celebració de la festivitat de Sant Roc, Adrià s'enamora de la filla d'un dels cacics locals. A partir d'aleshores Dènia i el seu port comencen a formar part de la seva vida, però ben aviat es veurà involucrat en les terribles lluites de poder entre les famílies que dominen la ciutat, unes lluites que el sacsejaran més enllà del que tal vegada les seves forces poden resistir.

Un relat que es converteix en un mirall fidel de la societat de la costa valenciana, i en particular de la ciutat de Dènia i contrada, a finals del segle XIX: un temps d'esplendor, fortuna i molta ambició.

Font: Viena Edicions.

Informació addicional:

Obra guanyadora del XXVI Premi de Narrativa "25 d'abril" de la Vila de Benissa 2006.

Per les valls on es pon el sol

Autor: Coll, Pep

Fitxa tècnica:

COLL, Pep. *Per les valls on es pon el sol*. 1a ed. Barcelona: Edicions 62, 2002. (El balanci; 438).

Nombre de pàgines: 294

ISBN: 84-297-5045-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XIX

Temàtica. Context:

Romanticisme literari català.

Romanticisme europeu.

Mitologia artúrica del Sant Graal.

Argument:

Richard Wagner, el geni alemany, a l'inici de l'òpera *Parsifal*, va deixar escrit que Montsalvat, el castell-santuari del Graal, es troba "a les muntanyes septentrionals d'Espanya", i aquesta localització feia covar il·lusions a bona part dels melòmans barcelonins que a finals del segle XIX idolatraven el músic. En aquest context, l'estudiant Ramon Bofill emprèn un viatge per les valls pirinenques a la recerca de la mítica muntanya. Al llarg del trajecte, l'heroi s'haurà d'enfrontar a tota mena de perills, entre els quals no hi falten bandolers emboscats, guerrillers carlins, ni pirineistes sonats. L'obra és un recorregut iniciàtic i carregat d'intriga a través dels castells, els santuaris i els monestirs en ruïnes dels Pirineus catalans i aragonesos, en els quals el protagonista compta amb companys de viatge tan excepcionals com els escriptors Verdaguer i Maragall.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Vegeu la pàgina d'autor de Pep Coll a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/collp/index.php>

La ciutat de les pistoles

Autor: Riera i Tuèbols, Santiago

Fitxa tècnica:

RIERA i TUÈBOLS, Santiago. *La ciutat de les pistoles*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2007. (Lo Marraco; 186).

Nombre de pàgines: 278

ISBN: 84-9779-478-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XIX i primera meitat del XX

Temàtica. Context:

La dictadura de Primo de Rivera.

La República Catalana.

Associacionisme obrer.

Anarquisme i terrorisme.

Societat i cultura a la Barcelona de la primera meitat del segle XX

Argument:

La novel·la narra les vicissituds del moviment anarquista des de la bomba del Liceu fins als fets de maig de 1937, d'una banda, i les vicissituds científiques i ciutadanes de l'astrònom Josep Comas i Solà, amb simpaties anarquistes, de l'altra. Els personatges de ficció actuen en aquest marc històric per tal de completar el dibuix de la societat catalana en el primer terç del segle XX, un període agitat en què la violència de les pistoles es barreja amb l'alegria del Paral·lel.

Font: Pagès Editors

Informació addicional:

Aquest és tercer volum d'una trilogia iniciada amb: *La ciutat del canvi* i *La ciutat del desig*; novel·les que tenen com a escenari històric la ciutat de Barcelona. (Veg. les fitxes corresponents)

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicat a Santiago Riera i Tuèbols: <http://www.joanducros.net/corpus/Santiago%20Riera%20i%20Tuebols.html>

La ciutat en flames

Autor: Segarra, Agustí

Fitxa tècnica:

SEGARRA, Agustí. *La ciutat en flames*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2006. (Clàssica; 680).

Nombre de pàgines: 306

ISBN: 84-664-0703-0

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XIX i primera meitat del XX

Temàtica. Context:

La Setmana Tràgica de Barcelona.

Anarcosindicalisme i conflictivitat social.

La dictadura de Primo de Rivera.

La República Catalana.

La Guerra civil espanyola.

Argument:

Un gran fris històric que recorre la història de Barcelona entre el 1888 i 1939. Per una banda ens trobem amb l'implacable procés de transformació i modernització de la ciutat a partir de l'Exposició Universal, i, de l'altra, davant de la turbulència social i política de les bombes al Liceu, la Setmana Tràgica, la dictadura de Primo de Rivera i el tràgic punt final de la derrota de la Segona República i la Generalitat l'any 1939.

El protagonista, que és testimoni de tots aquests esdeveniments que marcaran la ciutat, es decanta a l'inici del relat per una carrera cap a l'ascens social que el durà des d'un humil magatzem de gra al Casc antic fins a ocupar el despatx de l'amo de la fàbrica on un dia va entrar de mosso. Però la fi de la Guerra civil acabarà deixant ben clar qui són els guanyadors.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Joaquim Amat-Piniella 2006

Podrien servir de complement les pel·lícules del director Antoni Ribas, *La ciutat cremada. Del desastre de Cuba a la Setmana Tràgica*. ESP, 1975-1976; i *Victòria! La gran aventura d'un poble*. ESP, 1981-1983.

Raïms i ferments

Autor: Bruguera, Josep Lluís

Fitxa tècnica:

BRUGUERA, Josep Lluís. *Raïms i ferments*. 1a ed. Tarragona: Arola Editors, 2005.

Nombre de pàgines: 221

ISBN: 84-96366-53-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Darreries del segle XIX i primera meitat del XX

Temàtica. Context:

Societat i cultura al món rural de la primera meitat del segle XX

La Societat de Barberà de la Conca (la Conca de Barberà)

Argument:

Crònica novel·lada de la Societat de Barberà de la Conca, entitat que, durant la seva existència, (1894-1939) fou de caire internacionalista socialista i va posar en marxa tot un procés de cooperativisme agrari: el primer celler cooperatiu de Catalunya i referent indiscutible de la pagesia d'abans de la Guerra civil, fins i tot més enllà de les comarques tarragonines. Relat, doncs, gairebé èpic d'un llarg episodi de la història de la Conca de Barberà.

Font: Arola Editors

Informació addicional:

L'Avi. Confessions íntimes de Francesc Macià

Autor: Bosch, Alfred

Fitxa tècnica:

BOSCH, Alfred. *L'Avi. Confessions íntimes de Francesc Macià*. 1a ed. 4a imp. Barcelona: Columna, 2001. (Clàssica; 414).

Nombre de pàgines: 280

ISBN: 84-8300-995-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX i primera del XX

Temàtica. Context:

La dictadura del general Primo de Rivera.

Estat Català.

La República Catalana.

Francesc Macià, president de la Generalitat de Catalunya.

Argument:

El relat parteix d'una ficció: unes confessions que suposadament escriu Francesc Macià, qui va ser primer President de la Generalitat republicana, quan es troba a les portes de la mort. La narració és en primera persona i el to és intimista i moral, molt poc ideològic: té la virtut d'allunyar-se radicalment del panflet polític i, a través de l'esgotament humà del protagonista, apropar-se al que seria la crònica o el judici sentimental d'una vida llegendària. El període que ocupa més pes narratiu és el del Macià jove i madur, anterior a la vida pública coneguda. Això no estalvia, però els fets trepidants del moment i alguns quadres històrics memorables: des d'exilis, viatges a la Unió Soviètica i a les Amèriques, fins a la breu eufòria de la República Catalana, passant pel complot de Prats de Molló i els resultats electorals inesperats.

Font: A partir de la pàgina d'autor d'Alfred Bosch a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/boscha/index.php>

Informació addicional:

Veg. la pàgina d'autor d'Alfred Bosch a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/boscha/index.php>

Antoni Gaudí: el so de la pedra

Autor: Racionero, Lluís

Fitxa tècnica:

RACIONERO i GRAU, Lluís. *Antoni Gaudí: el so de la pedra*. 1a ed. Barcelona: Ed.62., 2004. (El Balanci; 485).

Nombre de pàgines: 160

ISBN: 84-297-5396-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Segona meitat del segle XIX i primera del XX

Temàtica. Context:

El Modernisme.

Antoni Gaudí.

Societat i cultura a la Barcelona de finals del XIX i el primer quart del XX.

Argument:

És la biografia novel·lada de Gaudí. L'obra comença amb l'atropellament mortal de l'arquitecte per un tramvia a Barcelona. A partir d'aquí es recrea l'evolució vital del genial creador des de la seva infantesa a Reus i Riudoms on descobreix la sàvia riquesa de les formes que conté la natura i que tant influiran en l'evolució de la seva arquitectura, fins a les successives crisis personals, etapes que determinaran rumbos diferents en la seva vida. Així, se'ns narren les actituds atees i obreristes de la seva juvenesa, el galanteig amb la burgesia quan treballava per Eusebi Güell i feia les visites a les obres en carruatge, les seves relacions desafortunades amb les dones, els seus amors frustrats; i finalment la darrera etapa de la seva vida, quan rep l'encàrrec de construir la Sagrada Família i un profund misticisme va calant en el seu esperit.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Veg: ISERN, Joan. "Antoni Gaudí, pedra feta vida". *Avui Cultura* [Barcelona], (6.1.2005), p.10. Reproduït a: <http://www.traces.uab.es/tracesbd/avui/av03558.pdf>

La teranyina

Autor: Cabré, Jaume

Fitxa tècnica:

CABRÉ, Jaume. *La teranyina*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2000. (Les Eines; 8).

Nombre de pàgines: 241

ISBN: 84-8437-071-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primeries del segle XX

Temàtica. Context:

La revolució industrial.

Anarcosindicalisme i conflictivitat social.

El comerç colonial.

La Setmana Tràgica de Barcelona.

Argument:

A la població de freixes, la mort d'en Francesc Rigau deixa la fàbrica de teixits familiar a mans del seu germà Julià. d'altra banda, la situació social és tensa a causa del reclutament que fa el govern per enviar tropes a l'Àfrica. Enmig d'aquesta situació, en Julià Rigau decideix acceptar una comanda per a produir roba per a l'exèrcit. Això provoca les ires dels treballadors. Aprofitant la confusió del moment, l'Enric Turmeda prepara la seva estratègia per fer fora de la direcció de l'empresa el seu oncle Julià. I comencen les amenaces i les morts. L'autor de les accions és en Mercader, un obrer irat que ha caigut en mans d'un grup d'activistes. Mercader, convençut que darrere de tota la trama hi ha l'Enric Turmeda, el mata. Però darrere de tota aquesta conxorxa hi ha l'Arcadi Costa, un industrial que vol la fàbrica dels Rigau.

Font: Edicions La Galera/Proa

Informació addicional:

Aquesta edició compta amb un estudi introductor i un apèndix amb propostes didàctiques a cura de Jaume Closa.

Guia de lectura i propostes d'activitats a: DIVERSOS AUTORS. *Guia de lectura ESO/BAT*. 1a ed. Barcelona: La Galera, 1998. p. 103-107.

Vegeu la pàgina d'autor de Jaume Cabré a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/cabrej/index.php>

D'aquesta obra, se n'ha fet una versió cinematogràfica dirigida per Antoni Verdaguer: *La teranyina*. ESP, 1990

La pell de la revolta

Autor: Sierra i Fabra, Jordi

Fitxa tècnica:

SIERRA i FABRA, Jordi. *La pell de la revolta*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Columna, 2004. (Clàssica; 624).

Nombre de pàgines: 365

ISBN: 84-664-0543-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primeries del segle XX

Temàtica. Context:

Industralització.

Associacionisme obrer.

Les colònies industrials.

Societat i cultura a la Catalunya de principis del segle XX

La Setmana Tràgica de Barcelona.

Argument:

El 20 de febrer de 1905, un nen d'onze anys pateix un greu accident a la fàbrica de la Colònia Güell. Entre la vida i la mort, el capellà de la colònia, els dos fills de l'amo i un grupat d'obrers ofereixen la seva pell per salvar el nen, en un fet històric que el temps ha anat esborrant fins quasi a l'oblit. Per primera vegada, obrers, amos i Església unien forces per a un acte singular que va ser conegut a l'època com "el fet de la pell" i va tenir una àmplia repercussió als mitjans de comunicació.

Aquesta és la història d'una família obrera a la Catalunya de començaments del segle XX, els Vidal: pare, mare i quatre fills vius. La història de l'Esteve, que dóna la seva pell, i la d'en Ventura, l'heroi irreductible i rebel que es nega a ser com els altres. Arrenca el 1905 i enllaça amb la Setmana Tràgica de Barcelona.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Nèstor Luján de Novel·la Històrica 2004.

Vegeu la pàgina web de l'autor: www.sierraifabra.com/index.php

Fra Junoy o l'agonia dels sons

Autor: Cabré, Jaume

Fitxa tècnica:

CABRÉ, Jaume. *Fra Junoy o l'agonia dels sons*. 1a ed. Barcelona: Edicions Proa/ Enciclopèdia catalana, 2004. (Proa butxaca; 56).

Nombre de pàgines: 277

ISBN: 84-8437-711-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primeries del segle XX

Temàtica. Context:

La vida monacal femenina en un monestir de clausura a principis del segle XX.

Anarcosindicalisme i conflictivitat social.

Argument:

Fra Junoy és allunyat del seu orgue i destinat com a confessor a la Ràpita, un monestir de monges de clausura on el silenci i l'ortodòxia religiosa més estricta regeixen la vida de la comunitat. El conflicte es desencadena quan sor Rosalia i sor Clara, dues novícies que no poden superar la soledat a què es veuen impel·lides, mantenen una relació íntima prohibida per les normes i són durament castigades. Sor Clara no ho troba just i aconsegueix abandonar la vida religiosa. Sor Rosalia, en canvi, se sotmet a la penitència imposada i mor a causa de la seva duresa.

Fra Junoy, que considera que les normes de la comunitat són asfíxians, s'oposa al poder instituït en el monestir, representat per la mare Dorotea, i defensa públicament els actes de les novícies, per la qual cosa és sotmès a judici i desterrat.

Font: A partir de la fitxa d'autor de Jaume Cabré a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/cabrej/obra.php>

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Prudenci Bertrana 1983, Premi de la Crítica Serra d'Or 1985 i el Premi Nacional de la Crítica 1985.

Vegeu la pàgina d'autor de Jaume Cabré a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/cabrej/index.php>

La felicitat

Autor: Baulenas, Lluís-Anton

Fitxa tècnica:

BAULENAS, Lluís-Anton. *La felicitat*. 2a ed. Barcelona: Edicions 62, 2001. (El Balanci; 396).

Nombre de pàgines: 390

ISBN: 84-297-4808-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primeries del segle XX

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Barcelona d'inicis del segle XX.

Urbanisme a la Barcelona del segle XX.

Argument:

El relat té com a teló de fons una de les qüestions que més van impactar els barcelonins dels primers anys del segle XX: l'obertura d'una nova via que unís l'Eixample amb el port. La que en un principi es va dir Gran Via A i posteriorment va ser batejada com a Via Laietana. En un temps rècord, entre 1907 i 1910, van anar a terra un munt de cases i van desaparèixer dotzenes de carrers i places, que van ser esborrats literalment del mapa. La magnitud de l'acció va confirmar la voluntat de modernitat d'una nova classe dirigent que volia convertir Barcelona en el París de la Mediterrània. Per aquesta Barcelona --i pels teatres del Paral·lel-- es mouen els personatges de la novel·la.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Prudenci Bertrana 2000.

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a l'autor: :
http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=183

Una vetllada a l'Excelsior

Autor: Carol, Màrius

Fitxa tècnica:

CAROL, Màrius. *Una vetllada a l'Excelsior*. 1a ed. Barcelona: Editorial Planeta, 2006. (Ramon LLull Narrativa; 103).

Nombre de pàgines: 242

ISBN: 84-9708-168-4

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primeries del segle XX

Temàtica. Context:

Anarcosindicalisme i conflictivitat social.

Els pistolers de la Patronal.

La Lliga Regionalista de Cambó.

Societat i cultura a la Barcelona de principis del segle XX

Trama d'intriga i misteri.

Argument:

A la bulliciosa Barcelona de 1915 arriba, fugint de la guerra, Claudine, vedette d'un celebrat cabaret de Pigalle, per intentar obrir-se camí com a artista. Però a les poques hores d'allotjar-se a l'hotel Oriente es veu embolicada en una estranya mort que ha tingut lloc a l'Excelsior --la sala de festes més elegant del moment-- i que posarà en perill la seva vida. La novel·la ens endinsa en una ciutat de contrastos, veritable meca dels plaers asseguda sobre un barril de pólvora, on Claudine buscarà sobreviure com a persona i com a actriu, mentre veiem desfilant una col·lecció de personatges sorprenents, els quals ens remetent a una metròpoli fascinant que, durant tres anys i a causa de circumstàncies inesperades, es va convertir en la capital d'Europa.

Font: Editorial Planeta

Informació addicional:

Icària, Icària...

Autor: Benguerel, Xavier

Fitxa tècnica:

BENGUEREL, Xavier. *Icària, Icària...* 1a ed. Barcelona: Edicions del Mall, 1987. (Narrativa del segle XX).

Nombre de pàgines: 198

ISBN: 84-7456-431-X

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat dels segle XX

Temàtica. Context:

La dictadura del general Primo de Rivera.

Anarcosindicalisme.

El comunisme icarià d'Étienne Cabet.

Argument:

L'obra relata una de les aventures més apassionants que l'home hagi pogut mai emprendre amb el propòsit d'establir la tan esperada Ciutat Modèlica en una Nova Jerusalem. Els aspectes històrics referits a la personalitat d'Étienne Cabet, fundador del comunisme icarià, i a la contribució catalana en la quimèrica empresa que, en rigor, neix i agonitza meteòricament en la selvàtica terra de Texas a mitjan segle XIX enllaça amb el moviment anarcosindicalista que va descabdellar-se tan tràgicament en l'època en que el general Severiano Martínez Anido exercí el govern civil de Barcelona, així com amb el fallit i cèlebre atemptat del túnel del Garraf contra la família reial i el dictador Primo de Rivera.

Font: A partir de la pàgina d'autor de Xavier Benguerel a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/benguerelx/obra.php>

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Editorial Planeta 1974.

Vegeu la pàgina d'autor de Xavier Benguerel a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/benguerelx/index.php>

Forasters

Autor: Vallbona, Rafael

Fitxa tècnica:

VALLBONA, Rafael. *Forasters*. 1a ed. Barcelona: Columna Edicions, 2007. (Clàssica; 741).

Nombre de pàgines: 228

ISBN: 978-84-664-0877-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Societat i cultura a la Barcelona d'entreguerres (1915-1940)

La CNT i la conflictivitat social.

Els pistolers de la Patronal.

La Segona República espanyola.

La Guerra civil espanyola.

Argument:

L'obra és un *thriller* històric que comença a la Barcelona de la I Guerra Mundial, que substitueix París, que en aquell moment es trobava en el conflicte armat, de manera que la *jet set* va decidir traslladar-se a la Ciutat Comtal. En aquell moment la burgesia catalana va començar a enriquir-se gràcies a la venda d'armes als dos bàndols del conflicte bèl·lic, i així va deixar de ser una burgesia provinciana i va passar a portar una vida d'opulència. Tot i això, l'armistici va ser el pitjor per a la indústria catalana, que per seguir amb el seu nivell de vida va empitjorar les condicions de treball dels seus treballadors. Per aquest motiu, una part de la novel·la tracta els moviments obrers, els pistolers, i la guerra oberta que va viure Barcelona fins arribar a la Segona Guerra mundial.

Font: A partir de la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a l'autor. (Veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Nèstor Luján de Novel·la Històrica 2007.

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a Rafael Vallbona: http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=2951

Sobre aquest període històric podeu consultar: VALLBONA, Rafael. "La Rosa de Foc". *Sàpiens* [Barcelona], núm.4 (febrer 2003), p. 20-26.

Rosa de foc

Autor: Agut, Joan

Fitxa tècnica:

AGUT, Joan. *Rosa de foc*. 1a ed. 2a imp. Barcelona: Proa, 2004. (A tot vent; 424).

Nombre de pàgines: 208

ISBN: 84-8437-754-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Setmana Tràgica de Barcelona.

Anarcosindicalisme i conflictivitat social.

Els pistolers de la Patronal.

La dictadura del general Primo de Rivera.

Argument:

L'obra té com a marc la lluita a mort entre els anarquistes i la patronal, quan Barcelona era coneguda com a "Rosa de foc". El protagonista, el jove Edmond Menejam naufraga en el misteri que, a l'edat de sis anys, el va traumatitzar deixant-lo sense parla. El seu passat, doncs, es perd en la tragèdia del Titànic, on van morir els seus pares i les seves germanes, i el seu present s'encara a una convulsa guerra social on estan implicats, en bàndols enfrontats, el seu avi i un germanastre. Immers en una aventura interior de recuperació de la memòria, Edmon Menejam descobreix les pròpies arrels i també l'amor, es redimeix d'un passat que l'acusa i troba finalment la solidaritat dels homes lliures.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a Joan Agut: <http://www.joanducros.net/corpus/Joan%20Agut.html>

Sobre aquest període històric podeu consultar: VALLBONA, Rafael. "La Rosa de Foc". *Sàpiens* [Barcelona], núm.4 (febrer 2003), p. 20-26.

Flacs i miserables: història d'històries

Autor: Antón i Bofill, Xavier

Fitxa tècnica:

ANTÓN i BOFILL, Xavier. *Flacs i miserables: història d'històries*. 1a ed. Barcelona: Columna, 1998. (Viena; 110).

Nombre de pàgines: 267

ISBN: 84-8300-640-5

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Colònies tèxtils.

Societat i cultura a la primera meitat del segle XX

Argument:

Una ullada irònica i satírica al món de les fàbriques i les colònies tèxtils de la primera meitat del segle XX, en una època en què encara abundaven en les conques del Ter i del Llobregat. Aquests entorn industrial tan característic d'aquell moment a Catalunya queda reflectit en l'obra per mitjà d'anècdotes que situen amb realisme i humor cada personatge i cada ambient. La jerarquia fabril, amb les seves petites intrigues i maniobres brutes per guanyar llocs de poder és observada per un protagonista que no se sap moure en aquesta societat.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Paradís d'orquídies

Autor: Janer Manila, Gabriel

Fitxa tècnica:

JANER MANILA, Gabriel. *Paradís d'orquídies*. 1a ed. Alzira (València): Edicions Bromera, 2004. (Els nostres autors; 47).

Nombre de pàgines: 208

ISBN: 84-7660-823-3

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Segona República espanyola.

La Guerra civil espanyola.

Societat i cultura a la Mallorca de la primera meitat del segle XX.

Argument:

La protagonista, Teresa, tot evocant alguna de les escenes i dels personatges que han marcat la seva vida reconstrueix els estranys amors que van viure els seus pares i el seu oncle; un triangle amorós que desafiava les lleis i la moral de la societat de començaments del segle XX. Teresa recorda també la seva pròpia història d'amor amb Andreu, destruïda per la Guerra civil, l'odi i la distància. Una novel·la tendra i descarnada, alhora, que amaga amb delicadesa els secrets més íntims d'una família mallorquina d'origen xueta.

La guerra de Cuba, La Segona República espanyola, la Guerra Civil i la Segona Guerra mundial formen part del paisatge històric de fons.

Font: Edicions Bromera.

Informació addicional:

L'edició compta amb un estudi introductor a cura de Sebastià Alzamora.

Propostes didàctiques referides a aquest llibre a càrrec de Vicent Borràs a:

<http://www.bromera.com/pub/PropDidac/10047.pdf>

El fil de plata

Autor: Baulenas, Lluís-Anton

Fitxa tècnica:

BAULENAS, Lluís-Anton. *El fil de plata*. 2a ed. Barcelona: Columna Edicions, 1998. (Clàssica; 304).

Nombre de pàgines: 286

ISBN: 84-8300-625-1

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

Societat i cultura a la Catalunya de pre-guerra.

La població civil a Barcelona durant la Guerra.

Argument:

És l'any 1935 i la vida de tres joves de divuit anys s'encreua per casualitat: en Pere --un extravertit treballador amb molta iniciativa--, en Gregori --un universitari de família catòlica que vol sortir de l'ou--, i l Maria --una òrfena amb ganes de superar un passat massa trist. Entre tots tres naixerà un fort lligam d'amistat, posat constantment a prova pels seus caràcters i orígens socials oposats i, sobretot, pel creixent amor dels dos nois envers la noia. Però no saben que els queda menys d'un any per viure a fons la seva joventut, abans que esclati la Guerra civil i hagin de prendre unes decisions que els marcarà la resta de la seva vida.

Una història d'amistat i d'amor, per damunt d'ideologies i condicionaments històrics, en la qual els tres personatges protagonistes van desgranant els moments més intensos de les seves vides, des de la seva joventut en una bulliciosa Barcelona de pre-guerra en què els somnis semblaven a l'abast dels més atrevits, fins al pas de la maduresa quan la guerra estronca els seus projectes i determina el futur que mostrarà la postguerra.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Carlemany de Novel·la 1998.

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a l'autor: : http://www.ducros.biz/corpus/index.php?command=show_news&news_id=183

Borís I, rei d'Andorra

Autor: Morell, Antoni

Fitxa tècnica:

MORELL, Antoni. *Borís I, rei d'Andorra*. 1a ed. Barcelona: Proa. (Proa butxaca; 51).

Nombre de pàgines: 128

ISBN: 84-8437-082-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

El Principat d'Andorra a l'època de les grans convulsions polítiques de la primera meitat del segle XX.

Borís, Skossyreff, baró d'Orange.

Societat i cultura a les valls d'Andorra a la primera meitat del segle XX

Argument:

Borís de Skossyreff, baró d'Orange, fou un rus exiliat i aventurer que va aparèixer a Andorra l'any 1934 i es va proclamar rei d'aquest petit país. Com un personatge del Renaixement italià, divertit i suggestiu, i amb la promesa de transformar la societat andorrana, va crear una situació que estigué a punt de provocar un conflicte internacional. Andorra, nou dies monàrquica. Va ser el somni d'un foll? Borís de Skossyreff fou un personatge real que l'autor, seguint la documentació de l'època, recrea en aquesta novel·la.

Font: Edicions Proa

Informació addicional:

Sobre aquest personatge podeu consultar: MORALES, Joan. "Borís I, rei d'Andorra". *Sàpiens* [Barcelona], núm.11 (setembre 2003), p. 48-51.

Núria i la glòria dels vençuts

Autor: López Crespí, Miquel

Fitxa tècnica:

LÓPEZ CRESPI, Miquel. *Núria i la glòria dels vençuts*. 1a ed. Lleida: Pagès Editors, 2000. (Lo Marraco; 60).

Nombre de pàgines: 208

ISBN: 84-7935-670-7

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La insurrecció militar contra la República.

La Guerra civil espanyola.

La Guerra civil a Mallorca.

L'expedició republicana del capità A. Bayó a les Balears.

Argument:

L'obra narra el periple (L'expedició republicana a Mallorca comandada per Alberto Bayó, l'estiu de 1936) que va des de l'organització de la campanya al Principat --amb alguns retrocessos que remetent al triomf a Barcelona sobre els militars adherits al Movimiento durant els primers dies de la guerra--, fins als inicis del combat a la onada del port de Manacor, tot passant pel viatge fins a València per recollir els milicians d'Uribarry, la conquesta de Formentera i d'Eivissa i l'anada a Maó per completar les tropes de l'expedició [...]. L'autor opta per tallar la novel·la abans que es produeixi la retirada de les tropes republicanes. [...]

Extret de l'article de Pere Rosselló Bover "Núria i la Glòria dels vençuts", reproduït a la web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA:
<http://www.escriptors.cat/autors/lopezcrepim/index.html>

Informació addicional:

Aquesta novel·la, juntament amb les del mateix autor, *Estiu de foc*. Barcelona: Columna, 1997; i *L'amagatall*. Palma de Mallorca: Caixa de Balears Sa Nostra, 1999 (*Vegeu-ne la fitxa corresponent*), formen part d'una trilogia ambientada a Mallorca durant la Guerra civil.

Vegeu la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/lopezcrepim/index.html>

L'amagatall

Autor: López Crespí, Miquel

Fitxa tècnica:

LÓPEZ CRESPI, Miquel. *L'amagatall*. 1a ed. Palma de Mallorca: Caixa de Balears Sa Nostra, 1999. (Tià de Sa Real; 55).

Nombre de pàgines: 158

ISBN: 84-89632-89-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

La Guerra civil a Mallorca.

La societat civil a Mallorca durant la Guerra.

Argument:

L'obra neix com un homenatge als republicans mallorquins que s'hagueren d'amagar dels escamots feixistes àvids de sang, per salvar la vida. Gent emparedada que passà anys sense sortir d'una petita habitació, o d'un pou sec o, fins i tot, d'una caixa de fusta per guardar la roba. Gent que si eren trobats eren morts sense cap contemplació al mig del carrer, davant la seva família. D'altres s'amagaren per la muntanya, cercant burlar els escamots d'extermini. L'autor vol deixar constància del patiment d'aquells republicans que, afiliats a Esquerra Republicana de Catalunya, al PCE, al PSOE, la UGT, CNT o el POUM, combatien per portar idees de justícia i llibertat a les classes populars mallorquines i foren anihilats per falangistes, militars i bona part del clergat mallorquí.

Extret de la fitxa del llibre a la web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/lopezcrepim/index.html>

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Miquel Àngel Riera 1998.

Aquesta novel·la, juntament amb les del mateix autor: *Estiu de foc*. Barcelona: Columna, 1997; i *Núria i la glòria dels vençuts*. Lleida: Pagès Editors, 2000 (*Vegeu-ne la fitxa corresponent*), formen part d'una trilogia ambientada a Mallorca durant la Guerra civil.

Vegeu la pàgina web de l'autor a ASSOCIACIÓ D'ESCRITORS EN LLENGUA CATALANA: <http://www.escriptors.cat/autors/lopezcrepim/index.html>

Aquell primer de maig

Autor: Varela, Jordi

Fitxa tècnica:

VARELA, Jordi. *Aquell primer de maig*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2004. (Clàssica; 619).

Nombre de pàgines: 247

ISBN: 84-664-0527-5

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

Els moviments anarquistes a Catalunya durant la Guerra.

Els fets de maig de 1937

La població civil durant la Guerra.

Argument:

Barcelona, maig del 1937. Fa tot just nou mesos que les forces del front popular, amb els anarquistes al davant, han barrat el pas al feixisme, però la capital de Catalunya, lluny de prestar-se a les celebracions pròpies de la festa del treball, viu atemorida per les tensions del control de la reraguada. Enmig d'aquesta convulsió, la Roser, una noia de poble que viu de fa poc a la gran ciutat i treballa a la Boqueria, s'enamora perdudament d'un milicià italià del POUM. A partir d'aquí, i més enllà de les ferides de l'amor, la seva vida es trsbalsa, i li toca viure en primera línia el batec revolucionari i angoixat de la Barcelona de principis de la guerra.

Font: Columna Edicions

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Leandre Colomer 2004.

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a l'autor:
<http://www.joanducros.net/corpus/Jordi%20Varela.html>

Guerres perdudes

Autor: Bodí, Francesc J.

Fitxa tècnica:

BODÍ, Francesc J. *Guerres perdudes*. 1a ed. Barcelona: Edicions 62, 1997. (El Balanci; 306).

Nombre de pàgines: 251

ISBN: 84-297-4281-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

Societat i cultura al País Valencià rural de principis del XX.

La població civil durant la Guerra.

Argument:

La Clàudia ve al món amb tres pecats originals: ser dona, ser la filla mitjana d'una família de terratinents i néixer a primeries de segle. Però ella no hi creu, en pecats originals. Fa anys, l'avi li va ensenyar que l'únic pecat és creure en els grans pecats. Per això, quan la Clàudia descobreix la passió individual i concreta en una època apassionada per uns ideals més abstractes i universals, decideix aventurar-se de ple en una relació que acabarà confrontant-la amb tota l'estructura familiar. Aquest enfrontament que coincideix amb la Guerra civil, reproduceix al món rural on viu un conflicte bastant més general: la lluita entre els ideals i les persones.

Font: Edicions 62

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi Joanot Martorell 1996

El mas de la Guineu

Autor: Mestre, Joan Maria

Fitxa tècnica:

MESTRE i DOMÈNECH, Joan Maria. *El mas de la Guineu*. 1a ed. Tarragona: Edicions El Mèdol, 2001.

Nombre de pàgines: 264

ISBN: 84-95559-22-6

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

La Guerra civil espanyola.

Societat i cultura a la Catalunya rural del segle XX

Argument:

És la crònica sentida i personal d'una època que acaba amb la Guerra civil espanyola i que presenta el relat d'uns personatges que es van trobar immersos en uns esdeveniments que els van obligar a canviar les seves vides i a replantejar-se el seu paper en la tranquil·litat d'un ambient rural, el qual, de cop i volta, va veure's convulsionat pel sotrac extern d'una història que, malgrat tot, va acabar sent la seva.

Font: Edicions El Medol

Informació addicional:

Obra guardonada amb el Premi de Narrativa Pin i Soler 2000

La mirada del cec

Autor: Agut, Joan

Fitxa tècnica:

AGUT, Joan. *La mirada del cec*. 1a ed. Barcelona: Columna, 2000. (Clàssica; 384).

Nombre de pàgines: 315

ISBN: 84-8300-907-2

Nivell lector recomanat:

Batxillerat.

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. Primera meitat del segle XX

Temàtica. Context:

Guerra civil espanyola.

Franquisme.

Resistència política i cultural antifranquista.

Argument:

Narra les peripècies d'una família de l'alta burgesia barcelonina de principis del segle XX. L'acció de la novel·la s'inicia quan la mare de Robi, el protagonista, s'embarca cap a Cuba amb els seus tres fills després de trencar amb el marit per un tèrbol succés familiar. Temps després retornen a Barcelona; i mentre van transcórrer els fets històrics més significatius de la primera meitat del segle (ascensió del nazisme, Guerra civil espanyola, la repressió franquista i la primera resistència cultural a Catalunya), la crònica familiar que ens explica l'autor es va desenvolupant en dos escenaris paral·lels: per una banda l'illa de Cuba i, posteriorment París (indrets d'exili voluntari) i, per l'altra, la vida a Barcelona on s'han quedat marit, oncle i avis, a cura del pròsper negoci familiar.

Font: A partir de la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a Joan Agut. (Veg. *Informació addicional*)

Informació addicional:

Veg. la pàgina del *Corpus literari Ciutat de Barcelona* dedicada a Joan Agut: <http://www.joanducros.net/corpus/Joan%20Agut.html>

Àcrates!

Autor: Alandes, Juli

Fitxa tècnica:

ALANDES, Juli. *Àcrates!*. 1a ed. Barcelona: Proa, 2007. (Proa beta; 189).

Nombre de pàgines: 144

ISBN: 84-847-941-8

Nivell lector recomanat:

Batxillerat

Període històric on s'inscriu:

Edat contemporània. A mitjan segle XX

Temàtica. Context:

L'activitat guerrillera antifranquista: els maquis catalans.

Les milícies anarquistes.

Buenaventura Durruti, Quico Sabaté i Josep Lluís Faceries.

La consolidació del franquisme.

Societat i cultura durant la immediata postguerra.

Argument:

L'obra és un mosaic de quatre relats que reconstrueixen una història oculta amb alguns mites de l'entorn anarquista com Durruti, Quico Sabaté i Faceries. Aquests relats s'acosten a les històries d'anarquistes i de maquis més coneguts de la Guerra civil espanyola i de la immediata postguerra amb una perspectiva externa i col·lateral: el masover assaltat que emprèn un viatge impossible a la recerca de Durruti; Roseta, que albira la llum dels esperits dels maquis de la muntanya i lliga el seu destí al de Quico Sabaté; o les múltiples veus que reconstrueixen l'últim viatge del mateix Quico i ens fan saber la seva pròpia història tot cercant la veritat del mite, i, a la fi, una adolescent incestuosa que desperta a la vida en fugir de l'ensagnat Meublé Pedralbes en braços del dandi Faceries. Fets històrics i literatura s'hi alimenten mútuament per tal d'oferir una mirada diferent: unes històries plenes de vida, unes vides canviades per la història.

Font: Edicions Proa

Informació addicional: